

Warunki życia ludności w województwie opolskim w latach 2015–2020

Living conditions of the population in opolskie voivodship
in the years 2015–2020

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Janiny Kuźmickiej

Zespół autorski

Editorial team

Sylwia Hulbój, Małgorzata Kania, Sylwia Lew, Maria Mołodowicz, dr Agnieszka Dembicka-Niemiec

Tłumaczenie

Translation

Michał Buczyński, Elwira Kunicka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Maja Kwiecień

ISSN 2391-9868

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję analitycznej publikacji nt. warunków życia ludności w województwie opolskim.

Publikacja „Warunki życia ludności w województwie opolskim w latach 2015–2020”, podobnie jak pierwsza edycja, składa się z syntezy oraz części analitycznej podzielonej na działy tematyczne. Zagadnienia charakteryzujące warunki życia ludności ujęto w niniejszym opracowaniu głównie w postaci wskaźników w odniesieniu do przeciętnych wielkości ogólnopolskich, z uwzględnieniem w wybranym zakresie zróżnicowania międzywojewódzkiego. W celu zobrazowania zachodzących zmian w czasie oraz podkreślenia zróżnicowania terytorialnego wyniki analizy wzbogacono elementami graficznymi.

Oddając do rąk Państwa publikację „Warunki życia ludności w województwie opolskim w latach 2015–2020” wyrażam nadzieję, że zawarte w niej informacje okażą się przydatne w realizacji szerszych badań dotyczących społecznych i gospodarczych uwarunkowań rozwoju oraz podejmowaniu decyzji w procesie planowania i programowania rozwoju regionalnego.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuzmicka

Opole, listopad 2021 r.

Preface

The Statistical Office in Opole provides you with the next edition of the analytical publication on living conditions of the population in Opolskie Voivodship.

The publication "Living conditions of the population in Opolskie Voivodship in the years 2015–2020", similarly to the first edition, consists of executive summary and analytical part divided into thematic sections. Issues characterising living conditions of the population are included in this study mainly in the form of indicators in relation to the average nationwide values, taking into account inter-voivodship diversity in the selected range. The results of the analysis have been enriched with graphic elements in order to illustrate changes taking place over time and to highlight the territorial variety.

By presenting the publication "Living conditions of the population in Opolskie Voivodship in the years 2015–2020" I hope that the information contained therein will prove useful in carrying out wider research on social and economic determinants of progress as well as decision-making in the process of planning and programming the regional development.

Director
Of the Statistical Office in Opole

Janina Kuzmicka

Opole, November 2021

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	17
Symbols	
Ważniejsze skróty	17
Major abbreviations	
Wstęp	18
Introduction	19
Synteza	20
Executive summary	22
Rozdział 1. Potencjał demograficzny	24
Chapter 1. Demographic potential	
1.1. Stan i struktura ludności	24
Size and structure of population	
1.2. Ruch naturalny ludności	27
Vital statistics of population	
1.3. Migracje ludności	30
Migration of population	
Rozdział 2. Gospodarka i rynek pracy	32
Chapter 2. Economy and labour market	
2.1. Podmioty gospodarki narodowej	32
Entities of the national economy	
2.2. Rachunki regionalne	35
Regional accounts	
2.3. Inwestycje i środki trwałe	36
Investment and fixed assets	
2.4. Pracujący. Bezrobocie rejestrowane	38
Employment. Registered unemployment	
2.4.1. Pracujący	38
Employment	
2.4.2. Bezrobocie rejestrowane	41
Registered unemployment	
Rozdział 3. Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe	47
Chapter 3. Inhabitants' wealth and housing conditions	
3.1. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	47
Wages and salaries and social benefits	
3.2. Dochody i wydatki gospodarstw domowych	52
Income and expenditure of households	
3.3. Warunki mieszkaniowe	56
Housing conditions	
Rozdział 4. Dostępność usług społecznych i bezpieczeństwo publiczne	69
Chapter 4. Availability of social services and public safety	
4.1. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	69
Health care and social welfare	
4.2. Edukacja	79
Education	

	Strona Page
4.3. Kultura, turystyka oraz sport	93
Culture, tourism and sport	
4.4. Bezpieczeństwo publiczne	116
Public safety	
Rozdział 5. Środowisko naturalne	124
Chapter 5. Natural environment	
5.1. Zanieczyszczenia i ochrona wód oraz powietrza	124
Pollution and protection of waters and air	
5.2. Ochrona przyrody oraz bioróżnorodności	129
Nature and biodiversity protection	
5.3. Gospodarka odpadami	132
Waste management	
5.4. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej	137
Outlays on fixed assets for environmental protection and water management	
Rozdział 6. Warunki życia ludności w województwach w latach 2015–2020. Taksonomiczna	140
miara rozwoju Hellwiga – miara wzorcowa	
Chapter 6. Living conditions of the population in voivodships in the years 2015–2020. Hellwig's	140
taxonomic measure of development – the reference measure	
6.1. Potencjał demograficzny	143
Demographic potential	
6.2. Gospodarka i rynek pracy	145
Economy and labour market	
6.3. Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe	148
Inhabitants' wealth and housing conditions	
6.4. Dostępność usług społecznych i bezpieczeństwo publiczne	150
Availability of social services and public safety	
6.5. Środowisko naturalne	152
Natural environment	
Uwagi ogólne	155
General notes	157
Źródła danych	158
Sources of data	

Spis tablic

List of tables

Tablica Table		Strona Page
1.	Ludność ..... Population	24
2.	Mediana wieku ludności według płci ..... Median age of population by sex	26
3.	Rachunki regionalne na 1 mieszkańca ..... Regional accounts per capita	35
4.	Bezrobotni zarejestrowani według grup wieku ..... Registered unemployed persons by age groups	44
5.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ..... Average monthly gross wages and salaries	47
6.	Świadczenia społeczne wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ..... Social benefits paid by the Social Insurance Institution	50
7.	Świadczenia społeczne wypłacone rolnikom indywidualnym ..... Social benefits paid to farmers	51
8.	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych ..... Average monthly available income per capita in households	52
9.	Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych ..... Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households	55
10.	Świadczenie wychowawcze ..... Child-raising benefit	55
11.	Zasoby mieszkaniowe ..... Dwelling stocks	56
12.	Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe ..... Selected indicators characterising housing conditions	57
13.	Mieszkania oddane do użytkowania ..... Dwellings completed	59
14.	Wodociągi ..... Water supply network	62
15.	Kanalizacja ..... Sewage network	64
16.	Sieć gazowa ..... Gas supply network	66
17.	Wybrane placówki ochrony zdrowia ..... Selected health care facilities	69
18.	Infrastruktura na potrzeby pacjentów wybranych chorób ..... Infrastructure for the needs of patients of selected diseases	72
19.	Infrastruktura na potrzeby kobiet w okresie ciąży i porodu ..... Infrastructure for the needs of women during pregnancy and childbirth	73
20.	Personel oraz infrastruktura na potrzeby sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3 ..... Personnel and infrastructure for the needs of childcare for children up to the age of 3	74

Tablica Table	Strona Page
21. Kadra medyczna oraz infrastruktura na potrzeby osób starszych oraz zależnych w zakresie stacjonarnej pomocy społecznej	77
Medical personnel and infrastructure for the needs of the elderly and dependent persons in the field of stationary social assistance	
22. Infrastruktura na potrzeby osób starszych oraz zależnych w zakresie długoterminowej opieki zdrowotnej	78
Infrastructure for the needs of the elderly and dependent persons in the field of long-term health care	
23. Uczniowie szkół dla dzieci i młodzieży korzystający z internatów i burs (bez szkół specjalnych)	87
Pupils and students of schools for children and youth accommodated in boarding schools and dormitories (excluding special schools)	
24. Studenci otrzymujący stypendia	91
Students receiving scholarships	
25. Wybrane instytucje kultury	93
Selected institutions of culture	
26. Wybrane usługi elektroniczne w bibliotekach publicznych (łącznie z filiami)	97
Selected electronic services in public libraries (with branches)	
27. Baza noclegowa turystyki	106
Tourist accommodation establishments	
28. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych	108
Catering establishments in tourist accommodation establishments	
29. Wybrane wskaźniki wykorzystania bazy noclegowej turystyki	109
Selected indicators regarding occupancy of tourist accommodation establishments	
30. Kadra szkoleniowa oraz kluby sportowe	111
Coaching staff and sports clubs	
31. Tereny zielone	113
Green areas	
32. Ścieżki rowerowe	115
Bike lanes	
33. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	117
Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings	
34. Wypadki drogowe i ich ofiary	119
Road traffic accidents and their casualties	
35. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	124
Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground	
36. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	127
Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
37. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	130
Area of special nature value under legal protection	
38. Odpady wytworzone	132
Waste generated	
39. Odpady komunalne	134
Municipal waste	
40. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące)	137
Outlays on fixed assets for environmental protection (current prices)	
41. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące)	139
Outlays on fixed assets for water management (current prices)	

Tablica Table	Strona Page
42. Wskaźniki uwzględnione w badaniu warunków życia ..... Indicators included in the survey of living conditions of the population	141
43. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie potencjału demograficznego ..... Taxonomic measures of development in demographic potential aspect	143
44. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu potencjał demograficzny Voivodships class intervals in demographic potential aspect	144
45. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie gospodarki i rynku pracy ..... Taxonomic measures of development in economy and labour market aspect	145
46. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu gospodarka i rynek pracy Voivodships class intervals in economy and labour market aspect	147
47. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie zamożności mieszkańców i warunków mieszkaniowych ..... Taxonomic measures of development in inhabitants' wealth and housing conditions aspect	148
48. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu zamożność mieszkańców i warunków mieszkaniowych ..... Voivodships class intervals in Inhabitants' wealth and housing conditions aspect	149
49. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie dostępności usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego ..... Taxonomic measures of development in availability of social services and public safety aspect	150
50. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu dostępność usług społecznych i poziom bezpieczeństwa publicznego ..... Voivodships class intervals in availability of social services and public safety aspect	151
51. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie środowiska naturalnego ..... Taxonomic measures of development in natural environment aspect	152
52. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu środowisko naturalne .... Voivodships class intervals in natural environment aspect	153

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart	Strona Page
1. Kobiety na 100 mężczyzn w 2020 r. .... Females per 100 males in 2020	25
2. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku ..... Structure of population by economic age groups	27
3. Mediana wieku nowożeńców ..... Median age of bridegrooms and brides	28
4. Współczynnik dzietności ogólnej w 2020 r. .... Total fertility rates in 2020	29
5. Ruch naturalny na 1000 ludności ..... Vital statistics per 1000 population	30
6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały ..... Internal and international migration of population for permanent residence	31
7. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD ..... Structure of entities of the national economy by selected PKD sections	33
8. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) .... Structure of gross value added by kinds of activity (current prices)	36
9. Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD (ceny bieżące) ..... Investment outlays in the national economy by selected PKD sections (current prices)	37
10. Wartość brutto środków trwałych w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD Investment outlays in the national economy by selected PKD sections (current prices)	38
11. Struktura pracujących według sektorów własności i rodzajów działalności Structure of employed persons by ownership sectors and kind of activity	39
12. Bezrobotni zarejestrowani według płci ..... Registered unemployed persons by sex	42
13. Stopa bezrobocia rejestrowanego ..... Registered unemployment rate	42
14. Bezrobotni zarejestrowani według płci i poziomu wykształcenia ..... Registered unemployed persons by sex and educational level	44
15. Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy ..... Registered unemployed persons by work seniority	45
16. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy ... Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment	46
17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej według wybranych sekcji ..... Average monthly gross wages and salaries in the national economy by selected sections	48
18. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów oraz przeciętnego miesięcznego świadczenia emerytalno-rentowego ..... Indices of average monthly number of retirees and pensioners as well as average monthly retirement and other pension benefits	50
19. Przeciętne miesięczne dochody i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych Average monthly income and expenditure per capita in households	53
20. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w wydatkach ogółem w gospodarstwach domowych ..... Share of monthly expenditure per capita in the total expenditure of households	54

Wykres Chart	Strona Page
21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	58
Dwellings fitted with technical and sanitary installations	
22. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	59
Dwellings completed per 1000 population	
23. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową na 1 mieszkańca	61
Expenditure of local government units budgets on housing management per capita	
24. Udział gospodarstw domowych wyposażonych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	61
Share of households equipped with selected durable goods	
25. Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km ²	63
Water supply distribution network per 100 km ²	
26. Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ²	64
Sewage distribution network per 100 km ²	
27. Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km ²	66
Gas supply distribution network per 100 km ²	
28. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych	68
Subjective evaluation of material situation of households	
29. Odsetek podmiotów leczniczych wyposażonych w co najmniej jedno udogodnienie dla osób niepełnosprawnych	71
Percentage of medical entities equipped with at least one convenience for disabled persons	
30. Odsetek leczonych na oddziałach kardiologicznych, onkologicznych oraz chorób wewnętrznych w szpitalach ogólnych	73
Percentage of in-patients in cardiological, oncological and internal diseases wards in general hospitals	
31. Porady udzielone kobietom w poradniach ginekologiczno-położniczych	74
Consultations provided for women in gynaecological-obstetric clinics	
32. Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 na 1000 dzieci w wieku do lat 3	75
Places in childcare facilities up to 3 years old per 1000 children up to the age of 3	
33. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca	76
Expenditure of local government units budgets on health care per capita	
34. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną na 1 mieszkańca	79
Expenditure of local government units budgets on social assistance per capita	
35. Uczniowie w szkołach podstawowych	79
Pupils in primary schools	
36. Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 szkołę	80
Pupils of primary schools per school	
37. Korzystający z zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży	81
School interest groups and participants of extracurricular activities in primary schools for children and youth	
38. Odsetek oddziałów w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) dla uczniów niepełnosprawnych z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	82
Proportion of sections in primary schools for children and youth (excluding special schools) for disabled pupils with a certificate of need for special education	
39. Uczniowie w szkołach ponadpodstawowych	84
Students in post-primary schools	

Wykres Chart	Strona Page
40. Uczniowie szkół ponadpodstawowych przypadający na 1 szkołę ..... Students of post-primary schools per school	84
41. Absolwenci szkół ponadpodstawowych ..... Graduates of post-primary schools	86
42. Absolwenci szkół branżowych I stopnia oraz techników według wybranych podgrup kierunków kształcenia ..... Graduates of stage I sectoral vocational and technical secondary schools by selected narrow fields of education	87
43. Studenci ..... Students	88
44. Studenci według płci oraz wybranych podgrup kierunków kształcenia ..... Students by sex and selected narrow fields of education	89
45. Odsetek studentów cudzoziemców ..... The percentage of foreign students	90
46. Odsetek studentów niepełnosprawnych ..... The percentage of disabled students	90
47. Miejsca w domach studenckich na 1000 studentów ..... Places in student dormitories per 1000 students	91
48. Absolwenci według płci oraz wybranych podgrup kierunków kształcenia ..... Graduates by sex and selected narrow fields of education	92
49. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca ..... Expenditure of local government units budgets on education per capita	93
50. Wypożyczenia księgozbioru w placówkach bibliotecznych na 1 czytelnika ..... Library loans in library units per borrower	95
51. Odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ..... Percentage of public libraries (with branches) adapted to the needs of disabled persons	98
52. Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. ludności ..... Museum and their branches visitors per 10 thousand population	99
53. Imprezy oświatowe zorganizowane w muzeach na 10 tys. ludności ..... Educational events organised in museums per 10 thousand population	100
54. Odsetek muzeów i oddziałów muzealnych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ..... Percentage of museum and museum branches adapted to the needs of disabled persons	101
55. Imprezy zorganizowane przez instytucje kultury na 10 tys. ludności ..... Events organised by institutions of culture per 10 thousand population	102
56. Odsetek instytucji kultury przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ..... Percentage of institutions of culture adapted to the needs of disabled persons	104
57. Miejsca w kinach stałych na 10 tys. ludności ..... Seats in indoor cinemas per 10 thousand population	105
58. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca ..... Expenditure of local government units budgets on culture and national heritage per capita	105
59. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności ..... Bed places in tourist accommodation establishments per 1000 population	107
60. Pokoje w obiektach hotelowych ..... Rooms in hotels and similar facilities	108

Wykres Chart	Strona Page
61. Struktura placówek gastronomicznych w turystycznych obiektach noclegowych .... Structure of catering units in tourist accommodation establishments	109
62. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na turystykę na 1 mieszkańca Expenditure of local government units budgets on tourism per capita	110
63. Tereny parków, zieleńców oraz tereny zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca ..... Parks, lawns and green areas per capita	113
64. Tereny zieleni na 1 mieszkańca ..... Green areas per capita	114
65. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną na 1 mieszkańca ..... Expenditure of local government units budgets on physical education per capita	116
66. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję według rodzajów ..... Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police by types	118
67. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych ..... Fatalities of road traffic accidents	121
68. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca ..... Expenditure of local government units budgets on public safety and fire care per capita	123
69. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w przeliczeniu na 1 mieszkańca ..... Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita	125
70. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km ² ..... Emission of particulate pollutants from plants of significant nuisance to air quality per km ²	127
71. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km ² ..... Emission of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality per km ²	128
72. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona na 1 mieszkańca ..... Area of special nature value under legal protection per capita	130
73. Odpady wytworzone na 1 km ² ..... Waste generated per km ²	132
74. Struktura odpadów wytworzonych ..... Structure of waste generated	134
75. Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca ..... Municipal waste collected per capita	135
76. Struktura odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych ..... Structure of waste collected separately from households	136
77. Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem ..... Area of uncontrolled landfill sites per 100 km ² of total area	136
78. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca (ceny bieżące) Outlays on fixed assets for environmental protection per capita (current prices)	138
79. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca (ceny bieżące) Outlays on fixed assets for water management per capita (current prices)	139

Spis map

List of maps

Mapa Map	Strona Page
1. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r. .... Entities of the national economy in 2020	34
2. Pracujący w 2020 r. .... Employed persons in 2020	40
3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r. .... Registered unemployment rate in 2020	43
4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2020 r. .... Average monthly gross wages and salaries in 2020	49
5. Zasoby mieszkaniowe w 2020 r. .... Dwelling stocks in 2020	57
6. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r. .... Dwellings completed in 2020	60
7. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w 2020 r. Average useful floor area of dwelling completed in 2020	60
8. Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km ² w 2020 r. .... Water supply distribution network per 100 km ² in 2020	63
9. Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ² w 2020 r. .... Sewage distribution network per 100 km ² in 2020	65
10. Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km ² w 2020 r. .... Gas supply distribution network per 100 km ² in 2020	67
11. Łóżka w szpitalach ogólnych w 2020 r. .... Beds in general hospitals in 2020	70
12. Apteki ogólnodostępne oraz punkty apteczne w 2020 r. .... Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets in 2020	72
13. Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2020 r. .... Places in childcare facilities up to 3 years old in 2020	75
14. Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 szkołę w roku szkolnym 2020/21 Pupils of primary schools per school in the 2020/21 school year	80
15. Korzystający z zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży na 1 szkołę w roku szkolnym 2020/21 .... Pupils of primary schools for children and youth per one school interest group in the 2020/21 school year	82
16. Odsetek oddziałów w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) dla uczniów niepełnosprawnych z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w roku szkolnym 2020/21 .... Proportion of sections in primary schools for children and youth (excluding special schools) for disabled pupils with a certificate of need for special education in the 2020/21 school year	83
17. Uczniowie szkół ponadpodstawowych przypadający na 1 szkołę w roku szkolnym 2020/21 .... Students of post-primary schools per school in the 2020/21 school year	85
18. Placówki biblioteczne w 2020 r. .... Library units in 2020	94
19. Wypożyczenia księgozbioru w placówkach bibliotecznych w 2020 r. .... Library loans in library units per borrower in 2020	95

Mapa Map		Strona Page
20.	Odsetek komputerów z dostępem do Internetu dla użytkowników w bibliotekach publicznych (łącznie z filiami) w 2020 r. .... Percentage of computers with Internet access for users in public libraries (with branches) in 2020	96
21.	Odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) oferujących użytkownikom dostęp do katalogu on-line w 2020 r. .... Percentage of public libraries (with branches) offering users access to the on-line catalogue in 2020	97
22.	Odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) posiadających wejścia do budynku przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych w 2020 r. .... Percentage of public libraries (with branches) with access to the building adapted to the needs of disabled persons in 2020	99
23.	Instytucje kultury w 2020 r. .... Institutions of culture in 2020	102
24.	Imprezy zorganizowane przez instytucje kultury w 2020 r. .... Events organised by institutions of culture in 2020	103
25.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2020 r. .... Bed places in tourist accommodation establishments in 2020	107
26.	Trenerzy oraz instruktorzy w klubach sportowych w 2020 r. .... Coaches and instructors in sports clubs in 2020	112
27.	Tereny parków, zieleńców oraz tereny zieleni osiedlowej w 2020 r. .... Parks, lawns and green areas per capita in 2020	114
28.	Ścieżki rowerowe w 2020 r. .... Bike lanes in 2020	115
29.	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2020 r. Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police by types in 2020	119
30.	Wypadki drogowe w 2020 r. .... Road traffic accidents in 2020	120
31.	Ofiary śmiertelne wypadków drogowych w 2020 r. .... Fatalities of road traffic accidents in 2020	121
32.	Ofiary śmiertelne wypadków drogowych na 100 tys. pojazdów w 2020 r. .... Fatalities of road traffic accidents per 100 thousand registered motor vehicles in 2020	122
33.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w 2020 r. .... Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in 2020	125
34.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności w 2020 r. .... Percentage of population connected to wastewater treatment plants in total population in 2020	126
35.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. .... Emission of particulate pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020	128
36.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r. .... Emission of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020	129
37.	Lesistość w 2020 r. .... Forest cover in 2020	131

Mapa Map	Strona Page
38. Odpady wytworzone w 2020 r. .... Waste generated in 2020	133
39. Odpady komunalne zebrane w 2020 r. .... Municipal waste collected in 2020	135
40. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2020 r. (ceny bieżące) ..... Outlays on fixed assets for environmental protection in 2020 (current prices)	138
41. Potencjał demograficzny ..... Demographic potential	145
42. Gospodarka i rynek pracy ..... Economy and labour market	147
43. Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe ..... Inhabitants' wealth and housing conditions	149
44. Dostępność usług społecznych i poziom bezpieczeństwa publicznego ..... Availability of social services and public safety	151
45. Środowisko naturalne ..... Natural environment	153

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol		Opis
Symbol		Description
Kreska Line	(-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Znak Mark	Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach metodologicznych do publikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the methodological notes to the publication.
„W tym” “Of which”		oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Comma	(,)	used in figures represents the decimal point.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót	Znaczenie	Skrót	Znaczenie
Abbreviation	Meaning	Abbreviation	Meaning
tys.	tysiąc thousand	km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
mln	milion million	m ³	metr sześcienny cubic metre
zł PLN	złoty zloty	hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
szt. pcs	sztuka pieces	l	litr litre
wol. vol.	wolumin volume	r.	rok
kg	kilogram kilogram	p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
t	tona tonne	cd. cont.	ciąg dalszy continued
km	kilometr kilometre	dok. cont.	dokończenie continued
m ²	metr kwadratowy square metre	PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity
ha	hektar hectare	ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution

Wstęp

Celem publikacji jest upowszechnienie informacji na temat warunków życia ludności w województwie opolskim. Niniejsza publikacja przedstawiająca wyniki analizy sytuacji demograficznej, społecznej, gospodarczej oraz uwarunkowań środowiskowych systematyzuje wiedzę na temat stanu oraz zmian warunków życia ludności województwa.

Prezentacja badanych zjawisk w retrospekcji od 2015 r. umożliwiła identyfikację warunków, w jakich żyją mieszkańcy województwa, a zastosowanie przestrzennego ujęcia zachodzących zmian pozwoliło na identyfikację ich terytorialnego zróżnicowania.

Ogłoszenie w Polsce w 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego i związane z tym ograniczenia miały istotny wpływ na warunki życia ludności, przede wszystkim na możliwości zarobkowania oraz korzystania z usług, szczególnie w sferze kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Publikacja składa się z pięciu rozdziałów, z których każdy dotyczy innego zagadnienia opisującego warunki życia ludności. W rozdziale pierwszym określono potencjał demograficzny. W następnej części zobrazowano zjawiska i procesy gospodarcze, w tym sytuację na rynku pracy. Zagadnienia te wskazują na możliwości rozwoju gospodarczego jednostek terytorialnych, w których ludność realizuje potrzeby zawodowe. W rozdziale trzecim zaprezentowano stopień zaspokojenia potrzeb materialnych ludności, ze szczególnym uwzględnieniem warunków mieszkaniowych i wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. Przedmiotem analizy w rozdziale czwartym jest stopień dostępności mieszkańców do usług społecznych, który decyduje o atrakcyjności zamieszkiwania w danym miejscu, a także pozwala określić standard życia mieszkańców. Rozdział piąty przedstawia sytuację w zakresie jakości i ochrony środowiska naturalnego, która w istotny sposób wpływa na warunki życia ludności.

Dopełnieniem analizy poszczególnych aspektów oceny warunków życia jest wykorzystanie metody taksonomicznej, której efektem jest identyfikacja i analiza wybranych czynników determinujących warunki życia ludności w ujęciu województw w 2020 r.

W publikacji oprócz wyników badań prowadzonych przez statystykę publiczną wykorzystano informacje pozyskane ze źródeł administracyjnych, m.in. pochodzące ze zbiorów Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, które wzbogaciły analizę o dodatkowe informacje, a tym samym poszerzyły zakres analizowanych zjawisk.

Introduction

The purpose of the publication is to disseminate information on living conditions of the population in Opolskie Voivodship. This publication, presenting the results of the analysis of demographic, social and economic situation as well as environmental factors, systematises knowledge about the state and changes in living conditions of the voivodship's population

The presentation of the surveyed phenomena in retrospection since 2015 made it possible to identify the conditions in which the inhabitants of the voivodship live, and the use of spatial approach to the ongoing changes allowed for the identification of their territorial diversity.

The announcement of the state of epidemic emergency in Poland in 2020 and the associated restrictions had a significant impact on living conditions of the population, in particular on earning opportunities and using services, especially in the cultural, sports and recreational spheres.

The publication consists of five chapters, each on a different topic describing living conditions of the population. The first chapter describes the demographic potential. The following section illustrates economic phenomena and processes, including the situation on the labour market. These issues point to the potential for economic development of territorial units in which the population realises professional needs. The third chapter presents the degree of meeting the material needs of the population, with particular emphasis on the housing conditions and household equipment with durable goods. The subject of the analysis in the fourth chapter is the degree of accessibility of residents to social services, which determines the attractiveness of living in a given place, and also allows to determine the standard of living of residents. The fifth chapter presents the situation in terms of the quality and protection of the natural environment, which significantly affects living conditions of the population.

The analysis of individual aspects of the assessment of living conditions is complemented by the use of a taxonomic method, the effect of which is the identification and analysis of selected factors determining living conditions of the population in terms of voivodships in 2020.

In addition to the results of surveys conducted by official statistics, the publication uses information obtained from administrative sources, among others from the collections of the Ministry of Labour and Technology Development, the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration, which enriched the analysis with additional information and thus broadened the scope of the analysed phenomena.

Synteza

Analiza warunków życia ludności w województwie opolskim w 2020 r. w relacji do 2015 r. w porównaniu z wielkościami ogólnokrajowymi umożliwiła zaobserwowanie trendów oraz sformułowanie wniosków, które mogą stanowić źródło informacji dla różnych grup odbiorców, w tym m.in. instytucji odpowiedzialnych za planowanie i programowanie rozwoju regionalnego, uwzględniającego aspekt warunków życia, co w sytuacji pandemii Sars-Cov-2 nabrało szczególnego znaczenia. Wśród kluczowych wniosków można wymienić:

1. Niekorzystne trendy demograficzne:

- spadek liczby ludności oraz postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- nadwyżka liczby zgonów nad liczbą urodzeń,
- niekorzystne relacje pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku,
- brak gwarancji prostej zastępowalności pokoleń, ze względu na bardzo niski współczynnik dzietności,
- ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, ale przyjmujące bardziej korzystną wartość.

2. Korzystne uwarunkowania rozwoju gospodarczego oraz poprawa sytuacji na rynku pracy:

- zwiększenie się liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON,
- wzrost wskaźnika przedsiębiorczości,
- zwiększenie się wartości środków trwałych w gospodarce narodowej,
- zwiększenie liczby pracujących,
- spadek stopy bezrobocia rejestrowanego oraz liczby ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy.

3. Poprawa sytuacji materialnej i warunków mieszkaniowych:

- wzrost wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej,
- wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego oraz dochodu do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwach domowych,
- przyrost zasobów mieszkaniowych, jak również wyższy odsetek mieszkań wyposażonych w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne,
- wzrost konsumpcji większości dóbr trwałego użytkowania wśród gospodarstw domowych, w tym przede wszystkim artykułów z branży high-tech, ale jednoczesny spadek przeciętnego miesięcznego spożycia większości artykułów żywnościowych,
- przyrost długości sieci rozdzielczych (wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej) oraz zwiększenie liczby przyłączy.

4. Zróżnicowana dziedzinowo i zmienna czasowo dostępność usług społecznych oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego:

- spadek liczby większości placówek zapewniających mieszkańcom opiekę medyczną oraz dostęp do leków,
- zmniejszenie się liczby łóżek w szpitalach ogólnych w przeliczeniu na 10 tys. ludności,
- zwiększenie się odsetka podmiotów leczniczych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- wzrost liczby miejsc w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku do lat 3,
- wzrost liczby placówek opiekuńczych dla osób starszych i zależnych oraz liczby oferowanych w nich miejsc,
- zwiększenie liczby uczniów przypadających na 1 oddział szkolny w szkołach podstawowych (w relacji do roku szkolnego 2019/20),
- wzrost odsetka oddziałów dla uczniów szkół podstawowych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (w porównaniu z rokiem szkolnym 2019/20),

- wyraźny spadek liczby osób studiujących, przyrost liczby studentów cudzoziemców oraz zmniejszenie liczby studiujących osób z różnego typu niepełnosprawnościami,
- zmniejszenie się liczby placówek bibliotecznych oraz instytucji kultury,
- wzrost liczby większości obiektów oferujących usługi kulturalne, przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- pogorszenie stopnia komputeryzacji placówek bibliotecznych, ale jednocześnie zwiększenie się odsetka obiektów oferujących usługi on-line,
- spadek liczby pokoi w obiektach hotelowych,
- ubytek liczby klubów sportowych oraz działających w nich sekcji sportowych, przy jednoczesnym wzroście stanu podstawowej kadry szkoleniowej (w relacji do 2016 r.),
- spadek liczby przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych.

5. Poprawa stanu środowiska:

- przyrost powierzchni terenów zieleni (za wyjątkiem powierzchni zieleńców) oraz rozbudowa ścieżek i tras rowerowych,
- wzrost odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków,
- spadek liczby zakładów przemysłowych szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza,
- przyrost powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych na 1 mieszkańca,
- mniejsza masa odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) przypadająca na 1 km²,
- zmniejszenie powierzchni dzikich wysypisk w przeliczeniu na 100 km².

Executive summary

The analysis of living conditions of the population in Opolskie Voivodship in 2020, in relation to 2015, compared to national figures, made it possible to observe trends and formulate conclusions which could be a valuable information source for different groups of recipients, including institutions responsible for planning and programming regional development, taking into account the aspect of living conditions, which has become particularly important in SARS-CoV-2 pandemic situation. Among key conclusions can be mentioned:

1. Unfavourable demographic trends:
  - decrease in population number and an ongoing process of population's ageing,
  - excess of deaths over births,
  - unfavourable relations between economic age groups,
  - no guarantee of simple generation replacement, due to very low fertility rate,
  - negative net internal and international migration for permanent residence, however assuming more favourable value.
2. Advantageous conditions for economic development and improvement of the situation on the labour market:
  - increase in the number of entities of the national economy recorded in the REGON register,
  - growth of the entrepreneurship rate,
  - increase in the value of fixed assets in the national economy,
  - rise in the number of employed persons,
  - decrease in the registered unemployment rate and the number of job offers reported to labour offices.
3. Improvement of financial situation and housing conditions:
  - increase in the value of average monthly gross wages and salaries in the national economy,
  - rise in average monthly gross retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution as well as by the Agricultural Social Insurance Fund,
  - increase in average monthly available and disposable income per capita in households,
  - growth of dwelling stocks, as well as higher percentage of dwellings equipped with basic sanitary-technical installations,
  - rise in consumption of most of the durable consumer goods among households, including mainly high-tech products but a simultaneous decrease in average monthly consumption of most foodstuffs,
  - gain in the length of distribution networks (sewage as well as gas and water supply) and an increase in the number of connections.
4. Field-differentiated and time-variable accessibility of social services and increase in the level of public safety:
  - decrease in the number of most institutions providing inhabitants with medical care and access to medicaments,
  - reduction in the number of beds in general hospitals per 10 thousand population,
  - rise in the percentage of health care entities suited to the needs of disabled persons,
  - increase in the number of places in childcare facilities per 1000 children up to the age of 3,
  - gain in both, the number of care facilities and places offered in them for the elderly and dependent persons,
  - increase in the number of pupils per school section in primary schools (in relation to the 2019/20 school year),
  - growth of the percentage of sections for pupils in primary schools with the statement of special education needs (in relation to the 2019/20 school year),

- visible decrease in the number of studying persons, an increase in the number of foreign students and a drop in the number of students with various disabilities,
  - decrease in the number of library establishments and cultural institutions,
  - increase in the number of most establishments offering cultural services, suited to the needs of disabled persons,
  - decline in the degree of computerisation of library establishments, but at the same time an increase in the percentage of units offering on-line services,
  - decrease in the number of rooms in hotel facilities,
  - loss in the number of sports clubs and their sports sections, with a simultaneous increase in number of basic training staff (in relation to 2016),
  - reduction in the number of ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings and a decrease in the number of road accident casualties.
5. Improvement of the environment condition:
- gain in the size of green areas (with the exception of lawns) and extension of bike lanes and tracks,
  - increase in the percentage of population connected to wastewater treatment plants,
  - decrease in the number of industrial plants of significant nuisance to air quality,
  - growth of the area of special nature value under legal protection per capita,
  - lower volume of generated waste (excluding municipal waste) per square kilometre,
  - decline in the area of uncontrolled landfills per 100 km².

Rozdział 1

Chapter 1

Potencjał demograficzny

Demographic potential

1.1. Stan i struktura ludności

1.1. Size and structure of population

Zmiany w liczbie i strukturze ludności wywierają wpływ na niemal wszystkie sfery życia, w tym położenie rodzin, rynek pracy oraz finanse publiczne. Obecna sytuacja demograficzna województwa opolskiego, a także prognozy wieloletnie są wysoce niekorzystne. Obserwowane trendy demograficzne przejawiają się przede wszystkim systematycznym spadkiem liczby ludności i pogłębiającym procesem starzenia się społeczeństwa.

Województwo opolskie należy do najmniejszych w kraju, biorąc pod uwagę zarówno powierzchnię, jak i liczbę zamieszkującej w nim ludności. Udział populacji województwa stanowi 2,6% ludności w kraju i od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Od połowy lat 90-tych ub. wieku notuje się systematyczny ubytek ludności, będący rezultatem niekorzystnych zmian w ruchu naturalnym i migracyjnym. Najnowsze wyniki za 2020 r. wskazują, że od 2015 r. liczba ludności zmniejszyła się o 1,9%, a prognozy demograficzne do 2050 r. przewidują dalszy systematyczny ubytek o kolejne 23,8%. Tymczasem w kraju liczba ludności w odniesieniu do 2015 r. uległa zmniejszeniu o 0,4%, a zgodnie z prognozami może się zmniejszyć o 11,3%. Przewidywany, 2-krotnie większy niż w kraju, względny ubytek ludności w 2050 r. wpłynie na spadek udziału ludności województwa opolskiego w ludności kraju do poziomu 2,2%.

Tablica 1. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 1. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	Polska=100 Poland=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				
Ogółem Total	996011	990069	982626	976774	2,6
na 1 km ² per 1 km ²	106	105	104	104	.
mężczyźni males	481948	478960	475166	472035	2,6
kobiety females	514063	511109	507460	504739	2,6
Miasta Urban areas	517177	522594	523148	519151	2,3
Wieś Rural areas	478834	467475	459478	457623	3,0

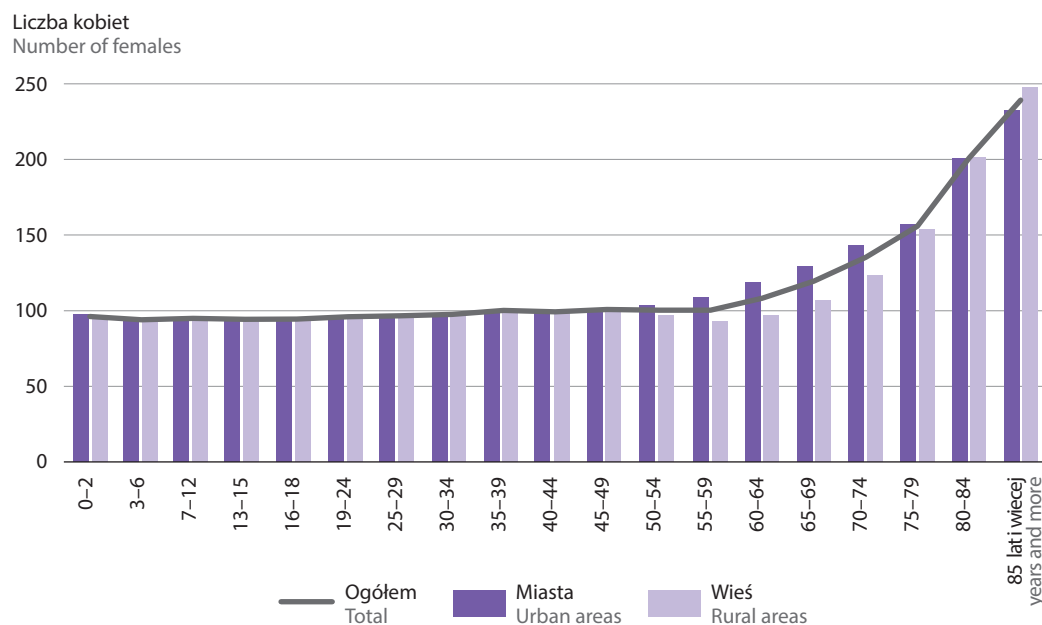
Województwo opolskie na koniec 2020 r. pod względem gęstości zaludnienia wynoszącej 104 osoby przypadające na 1 km² zajmuje wśród innych województw 11 pozycję. Najwyższą gęstość zaludnienia odnotowano w województwie śląskim – 364, a najniższą w województwie podlaskim – 8, przy przeciętnej wobec 122 w kraju. Znaczne zróżnicowanie gęstości zaludnienia notowano w układzie powiatów (od 57 w powiecie namysłowskim do 859 w m. Opolu).

Współczynnik urbanizacji w 2020 r. w województwie opolskim kształtował się na niższym poziomie niż w kraju (53,1% wobec 59,9%). W odniesieniu do 2015 r. udział ludności miejskiej zwiększył się o 1,2 p. proc., natomiast w skali roku nieznacznie zmalał (o 0,1 p. proc.).

W latach 2015–2020 w strukturze ludności według płci nie notowano większych zmian. W ogólnej liczbie mieszkańców przeważały kobiety, których odsetek na koniec 2020 r. wyniósł 51,7% (w kraju – 51,6%). Współczynnik feminizacji, zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, wyniósł 107, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało średnio 107 kobiet. W 2020 r. najwięcej kobiet na 100 mężczyzn odnotowano w województwie łódzkim (110), natomiast najmniej w województwie podkarpackim (104).

Wykres 1. Kobiety na 100 mężczyzn w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 1. Females per 100 males in 2020
As of 31 December

Poziom współczynnika feminizacji zmieniał się w zależności od wieku ludności. Na koniec 2020 r. w województwie opolskim liczebną przewagą mężczyzn (z wyjątkiem grupy wieku 35–39 lat) notowano we wszystkich 5-letnich grupach wieku poniżej 45 roku życia. Poczynając od grupy wieku 45–49 lat przeważały kobiety (101) i z wyjątkiem grup wieku: 50–54 lata oraz 55–59 lata ich przewaga rosła znacząco (od 108 w grupie wieku 60–64 lata do 239 w grupie 85 i więcej lat).

W ostatnich latach, ze względu na zmiany w strukturze ludności według wieku, szczególnego znaczenia nabierają relacje międzypokoleniowe występujące między populacją dzieci a zbiorowością osób dorosłych, a zwłaszcza osób starszych, wyznaczając ważne zadania do zrealizowania w wielu sferach życia społecznego. W odniesieniu do 2015 r. liczba dzieci (0–14 lat) wzrosła nieznacznie, tj. o 0,6%, podczas gdy liczba osób w grupie wieku 65 lat i więcej zwiększyła się o 15,4%. W skali roku liczba dzieci uległa zmniejszeniu o 0,4%, a liczba osób starszych wzrosła o 2,1%. Przeważający wzrost liczby osób starszych miał wpływ na zmiany w strukturze wieku mieszkańców województwa opolskiego. Udział dzieci

w ogólnej liczbie ludności województwa względem 2015 r. wzrósł o 0,4 p. proc. (do poziomu 13,5%), podczas gdy osób starszych – o 3,0 p. proc. (do poziomu 19,4%). Niekorzystne zmiany w strukturze ludności, uwidoczniają proces starzenia się społeczeństwa.

Podstawowe miary określające zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa potwierdzają jego pogłębianie się. Mediana wieku, jako parametr wyznaczający granicę wieku, którą połowa badanej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła, w 2020 r. w województwie opolskim wyniosła 43,4 lata i w relacji do 2015 r. zwiększyła o 1,8 roku (w kraju odpowiednio: 41,7 lat i wzrost o 1,9 roku). Osiągnięty poziom wieku środkowego spowodował, że województwo opolskie było najstarszym demograficznie regionem Polski. Tymczasem mediana wieku najmłodszego województwa, tj. pomorskiego wyniosła 40,3 lat.

Tablica 2. Mediana wieku ludności według płci

Table 2. Median age of population by sex

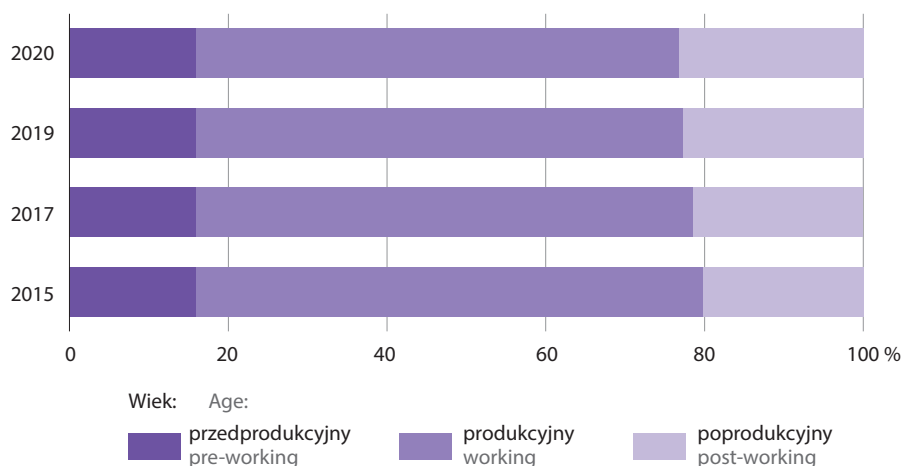
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Ogółem Total	41,6	42,3	43,1	43,4
mężczyźni males	39,9	40,7	41,5	41,9
kobiety females	43,2	43,9	44,7	45,0
Miasta Urban areas	42,4	43,0	43,8	44,2
Wieś Rural areas	40,7	41,4	42,2	42,5

Szybszy niż w kraju proces starzenia się ludności w województwie opolskim potwierdza również indeks starości, przedstawiający relację pokolenia dziadków (osób w wieku 65 lat i więcej) do pokolenia wnuczków (0–14 lat). W 2020 r. w województwie na 100 wnuczków (podobnie jak w łódzkim) przypadało 144 dziadków, podczas gdy w kraju 121 (w 2015 r. odpowiednio: 125 i 106). Wyższy poziom wskaźnika obserwowano tylko w województwie świętokrzyskim (148). Najmniej dziadków w przeliczeniu na 100 wnuczków notowano w województwach: pomorskim (103) oraz wielkopolskim (104).

Postępujący proces depopulacji, przy obserwowanym starzeniu się społeczeństwa nabiera szczególnego znaczenia w kontekście zmian zasobów pracy i niekorzystnych relacji pomiędzy ekonomicznymi grupami wieku. Obserwuje się coraz mniejszą liczbę osób wkraczających w wiek produkcyjny i wchodzących na rynek pracy, przy rosnącej liczebności osób z niego wychodzących. W końcu 2020 r. liczba ludności województwa opolskiego w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 156,5 tys. osób, a w wieku produkcyjnym – 593,6 tys. i w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się odpowiednio: o 1,8% i o 6,6%. Tymczasem liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 12,7% i na koniec 2020 r. ukształtowała się na poziomie 226,6 tys. osób.

Wykres 2. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku Stan w dniu 31 grudnia

Chart 2. Structure of population by economic age groups
As of 31 December

Zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym, wpłynęły na zmiany poziomu wskaźników obciążenia demograficznego. W 2020 r. na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało 145 osób w wieku poprodukcyjnym (wobec 126 osób w 2015 r.). Z kolei na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 65 osób w wieku nieprodukcyjnym (w 2015 r. – 57), w tym liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła z 32 w 2015 r. do 38 w 2020 r. podczas gdy w wieku przedprodukcyjnym odpowiednio: z 25 do 26 osób. Obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym usytuowało województwo opolskie wśród innych województw na 5 pozycji (wraz z lubelskim i mazowieckim). Najniższy poziom współczynnika notowano w województwach: małopolskim i podkarpackim (po 34), a najwyższy w województwie łódzkim (42), wobec 38 w kraju.

W 2020 r. w województwie opolskim przeciętne trwanie życia kobiet wynosiło 81,0 lat, a mężczyzn – 73,0 lat (w kraju odpowiednio: 80,7 lat i 72,6 lat). W porównaniu z 2015 r. kobiety żyły krócej o 0,4 roku, a mężczyźni – o 0,8 roku (w kraju odpowiednio: o 0,9 roku i o 1 rok). Zarówno w województwie, jak i w kraju występuje zjawisko wysokiej nadumieralności mężczyzn. Różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn w województwie w 2020 r. wynosiła 8,0 lat, a w kraju – 8,1 lat.

1.2. Ruch naturalny ludności

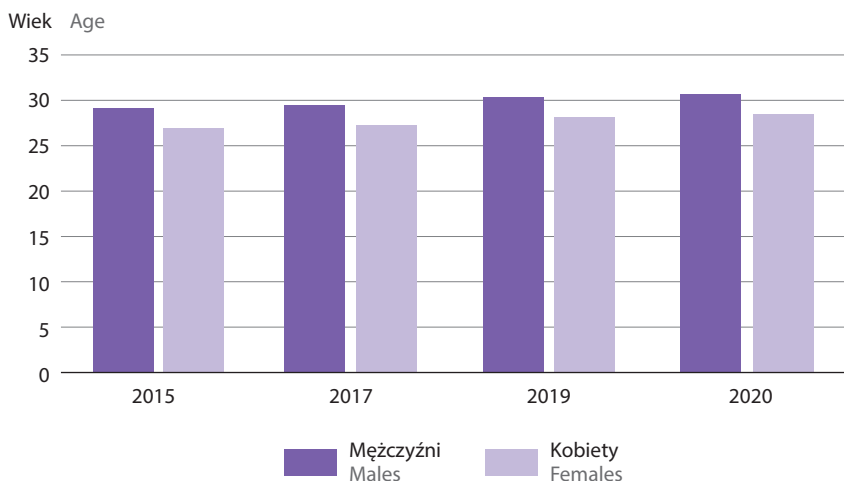
1.2. Vital statistics of population

Dzietność kobiet nadal jest znacząco determinowana liczbą zawieranych związków małżeńskich. Obserwuje się spadek liczby nowo zawieranych małżeństw. W 2020 r. zawarto w województwie opolskim 3,3 tys. związków małżeńskich, tj. mniej o 32,4% niż w 2015 r.

Współczynnik małżeństw (liczba małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności) kształtował się na poziomie 3,4‰, a jego wartość zmniejszyła się o 1,5 punktu w relacji do 2015 r. W porównaniu z średnią wartością dla kraju współczynnik ten był w 2020 r. niższy o 0,4 punktu, podczas gdy w 2015 r. kształtował się na jednakowym poziomie. W rankingu województw, w 2020 r., województwo opolskie (wraz z województwami: świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim) uplasowało się na ostatniej (8) pozycji, a najwyższej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności zawarto w województwie małopolskim (4,2‰).

W 2020 r. współczynnik małżeństw w województwie opolskim na obszarach wiejskich kształtował się na wyższym poziomie niż w miastach (3,5‰ wobec 3,3‰). Najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiecie oleskim (4,0‰), natomiast najmniej w powiatach: głubczyckim oraz kluczborskim (po 3,1‰).

Wykres 3. Mediana wieku nowożeńców
Chart 3. Median age of bridegrooms and brides

Wiek środkowy kobiet wstępujących w związek małżeński w 2020 r. w województwie, podobnie jak w kraju wynosił 28,5 lat. Mieszkancki miast zawierały małżeństwo w wieku 29,5 lat i były starsze o 2,7 lat niż zamieszkałe na wsi. Mediana wieku mężczyzn wstępujących w związek małżeński sięgała 30,7 lat (w kraju – 30,6 lat). Zamieszkali w miastach, podobnie jak w przypadku kobiet byli starsi w momencie zawierania małżeństwa od mieszkańców wsi (o 2,6 lat).

Zaobserwowano spadek liczby rozwodów. W województwie opolskim w 2020 r. rozwiodło się 1,1 tys. par małżeńskich, przy czym większość rozwodów dotyczyła mieszkańców miast (69,6%). W odniesieniu do 2015 r. liczba orzeczonych rozwodów w województwie zmniejszyła się o 35,1%. Współczynnik rozwodów (liczba rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności) wynosił 1,1‰ (wobec 1,7‰ w 2015 r.), a w kraju odpowiednio: 1,3‰ i 1,8‰. W przekroju powiatów najwięcej orzeczonych rozwodów przypadających na 1000 ludności odnotowano w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim oraz namysłowskim (po 1,4‰), a najmniej w powiatach: głubczyckim oraz oleskim (po 0,8‰). Spośród rozwiedzionych małżeństw 58,2% w momencie rozwodu miało na wychowaniu łącznie 634 dzieci w wieku poniżej 18 lat, przy czym 36,4% z nich podjęło się wspólnego ich wychowywania, natomiast zdecydowanie najczęściej (w 56,3%) władzę rodzicielską powierzano matce, a ojcu – 5,2%. Wykonywanie władzy rodzicielskiej oddzielnie przez matkę i ojca odnotowano w 0,9% przypadkach, a powierzenie dzieci rodzinie zastępczej lub placówce wychowawczej również w 0,9% przypadkach.

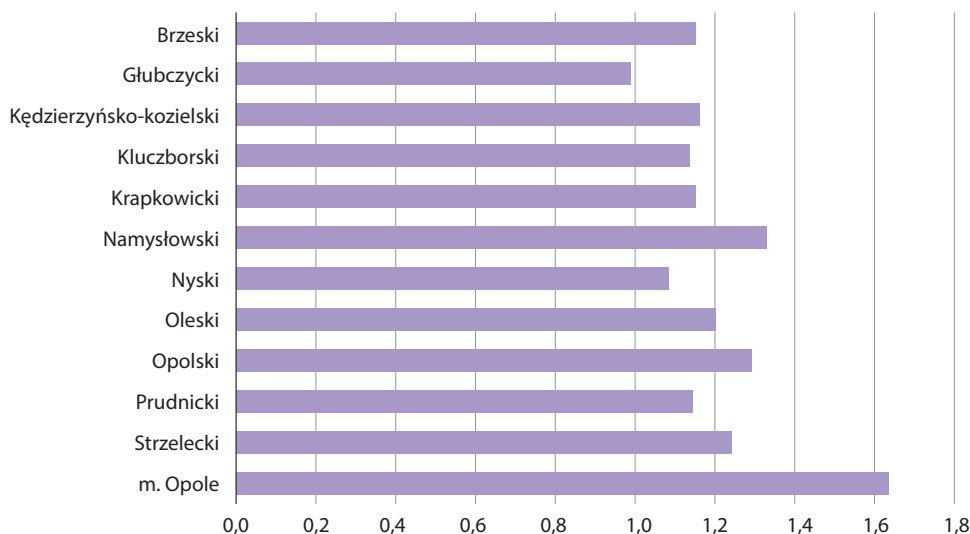
W 2020 r. orzeczono 17 separacji, co oznacza spadek o 39,3% w relacji do 2015 r. Na 100 tys. ludności przypadało 1,7 związków małżeńskich w separacji. W miastach województwa opolskiego na 100 tys. ludności orzeczono więcej separacji niż na wsi (2,1 wobec 1,3).

Urodzenia są fundamentalnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności. W województwie opolskim w 2020 r. zarejestrowano 8,0 tys. urodzeń żywych, tj. mniej o 4,1% niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń żywych (liczba urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności) dla województwa wynosił 8,1‰ (dla kraju – 9,3‰) i zmniejszył się w porównaniu z 2015 r. (8,3‰). Wartość omawianego miernika na wsi kształtowała się na wyższym poziomie niż w miastach (8,4 ‰ wobec 7,8‰). W przekroju powiatów najwyższy współczynnik urodzeń odnotowano w m. Opolu (10,0‰), a najniższy w głubczyckim (6,5‰).

Mimo, że w 2020 r. w województwie opolskim przeważający udział (73,8%) dotyczył urodzeń małżeńskich, to w porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost o 1,7 p. proc. odsetka urodzeń pozamałżeńskich.

W 2020 r. na 100 kobiet w wieku rozrodczym w województwie przypadało więcej dzieci niż w 2015 r. (123 wobec 112), a w kraju odpowiednio: 138 i 129. Pomimo korzystnych zmian współczynnik dzietności, określający liczbę urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku rozrodczym (15–49 lat), kształtował się na poziomie nadal nie gwarantującym prostej zastępowalności pokoleń, kiedy to w danym roku na 100 kobiet w wieku 15–49 lat przypada średnio 210–215 urodzonych dzieci. Odnotowano również podwyższenie mediany wieku kobiet rodzących dziecko, która w 2020 r. wynosiła 30,2 lat (w miastach – 30,4 lat, na wsi – 30,0 lat) wobec 29,2 lat w 2015 r.

Wykres 4. Współczynnik dzietności ogólnej w 2020 r.
Chart 4. Total fertility rate in 2020

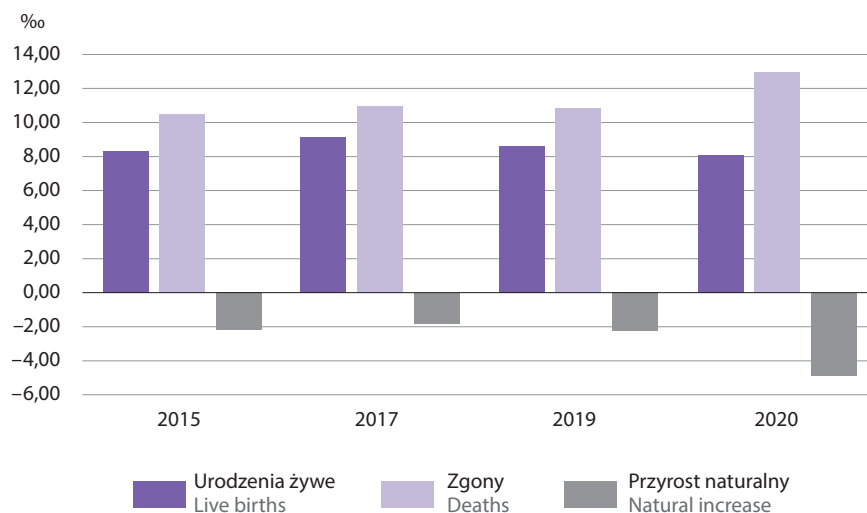
W 2020 r. największy odsetek kobiet rodzących żywe dziecko (45,3%) posiadało wykształcenie wyższe. Najmniejsze udziały odnotowano w przypadku matek z wykształceniem policealnym (0,8%) oraz gimnazjalnym (2,7%). W relacji do 2015 r. struktura poziomu wykształcenia matek nie zmieniła się znacząco. We wszystkich kategoriach wystąpiły spadki udziału, przy czym najwyższy zaobserwowano w przypadku matek legitymujących się wykształceniem średnim (o 2,5 p. proc.).

Zgony są kolejnym, po urodzeniach elementem ruchu naturalnego, kształtującym stan i strukturę ludności. W województwie opolskim w 2020 r. zmarło 12,7 tys. osób, co w relacji do 2015 r. oznacza wzrost o 21,5%. Wśród osób zmarłych, przeważali mężczyźni, którzy stanowili 52,7%. Ogólny współczynnik zgonów w 2020 r. (liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) ukształtował się na poziomie 13,0‰ wobec 12,5‰ w kraju. Wartość tego wskaźnika wzrosła (o 2,5 punktu) w odniesieniu do 2015 r. Liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców była wyższa na wsi niż w miastach (13,2‰ wobec 12,8‰). Najwyższy omawiany miernik wystąpił w powiecie głubczyckim (15,6‰), a najniższy w m. Opolu (11,4‰). Odnotowano nieznaczny spadek współczynnika zgonów dzieci poniżej 1 roku życia (liczonego na 1000 urodzeń żywych), który w 2020 r. przyjął wartość 4,0‰ wobec 4,1‰ w 2015 r.

Przyrost naturalny będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów przyjmował w 2020 r. w województwie opolskim wartość ujemną (minus 4765 osób) na skutek trwającej przewagi zgonów nad urodzeniami i tym samym przedstawiał ubytek naturalny ludności. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość minus 4,9‰ wobec minus 2,2‰ w 2015 r. Ujemny współczynnik odnotowano w we wszystkich województwach, a jego poziom oscylował od minus 6,4‰ w świętokrzyskim do minus 0,5‰ w pomorskim. Omawiany wskaźnik dla kraju w 2020 r. ukształtował się na poziomie minus 3,2‰ wobec minus 0,7‰ w 2015 r.

Wykres 5. Ruch naturalny na 1000 ludności

Chart 5. Vital statistics per 1000 population

W 2020 r. współczynnik przyrostu naturalnego we wszystkich powiatach województwa opolskiego przyjmował wartości ujemne, a największy ubytek odnotowano w powiecie głubczyckim (minus 9,1‰).

1.3. Migracje ludności**1.3. Migration of population**

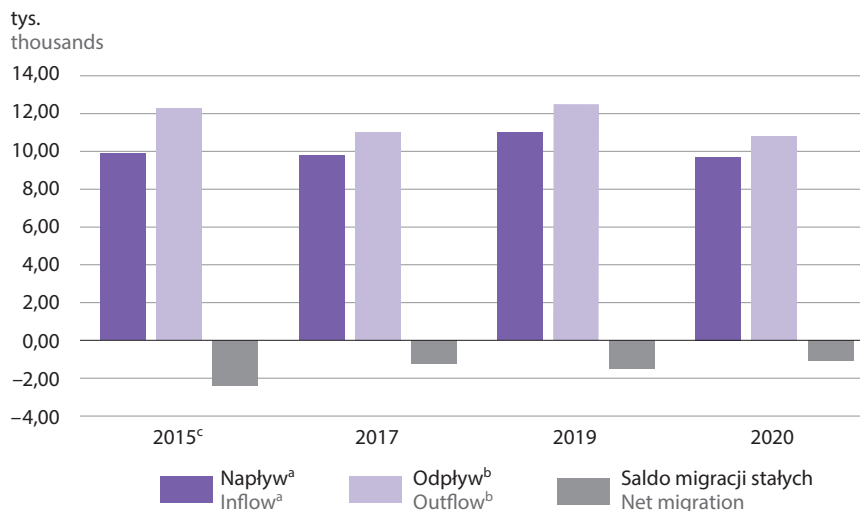
Zjawisko migracji istotnie wpływa na zmiany w liczbie i strukturze ludności. W 2020 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały pozostawało nadal ujemne, lecz wobec 2015 r. przyjmowało korzystniejszą wartość.

W 2020 r. odnotowano 9,7 tys. zameldowań na pobyt stały w województwie opolskim i było ich mniej o 2,4% w relacji do 2015 r. Z zagranicy do województwa przyjechało 0,4 tys. osób (mniej o 25,4% w porównaniu z 2015 r.). W 2020 r. z pobytu stałego wymeldowało się 10,8 tys. osób, tj. mniej o 12,2% niż w 2015 r. Liczba osób wymeldowanych za granicę w omawianym okresie wynosiła 0,8 tys. i w stosunku do 2015 r. znacząco spadła (o 62,4%).

W ramach wewnętrznego ruchu migracyjnego odnotowano 9,2 tys. zameldowań w województwie i 10,0 tys. wymeldowań z pobytu stałego. Większość migracji wewnętrznych odbywała się na terenie województwa. W 2020 r. ten typ migracji stanowił 73,7% zameldowań oraz 68,2% wymeldowań. Najczęstszym kierunkiem ruchu ludności wewnątrz województwa były migracje z miasta na wieś, które objęły 3,9 tys. osób, w przeciwnym kierunku (ze wsi do miast) przeprowadziło się 2,9 tys. osób.

W 2020 r. w województwie opolskim zameldowało się 2,4 tys. osób, pochodzących z innych województw, w tym najwięcej ze śląskiego i dolnośląskiego (odpowiednio: 35,6% i 29,3%). W tym czasie z województwa opolskiego do innych województw wyjechało 3,2 tys. osób, z których najwięcej zamieszkało w sąsiednich województwach (40,9% w dolnośląskim i 22,8% w śląskim). Saldo migracji wewnętrznych pozostawało ujemne (minus 747 osób), lecz jego wartość bezwzględna zmniejszyła się w odniesieniu do 2015 r. (wynosiła minus 810 osób). W ruchu wewnętrznym więcej osób przyjeżdżało niż wyjeżdżało do powiatów: opolskiego i namysłowskiego oraz m. Opola.

Wykres 6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały
 Chart 6. Internal and international migration of population for permanent residence

a Zameldowania. b Wymeldowania. c W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Cancelled registrations. c In 2015 for calculating net migration data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w województwie wynosiło minus 1,1‰ (wobec minus 2,4‰ w 2015 r.), przy czym w miastach wskaźnik ten był zdecydowanie mniej korzystny niż na wsi (minus 2,7‰ wobec 0,6‰). W kraju omawiany miernik w 2020 r. był dodatni i kształtował się na poziomie 0,1‰ (w 2015 r. wynosił minus 0,4‰). Dodatnią wartość współczynnika w 2020 r. odnotowano w pięciu województwach, w tym najwyższą w mazowieckim (2,2‰). W pozostałych województwach saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności przyjmowało wartości ujemne, w granicach od minus 2,1‰ w lubelskim do minus 0,4‰ w zachodniopomorskim.

W przekroju powiatów województwa opolskiego ogólne saldo migracji stałych w przeliczeniu na 1000 ludności najmniej korzystnie wypadało w powiecie krapkowickim (minus 3,0‰). Dodatnie wartości omawianego współczynnika odnotowano w powiatach: opolskim (2,2‰) i namysłowskim (1,5‰) oraz m. Opolu (0,6‰).

Rozdział 2

Chapter 2

Gospodarka i rynek pracy

Economy and labour market

Sytuacja gospodarcza w pośredni sposób oddziałuje na każdy aspekt życia ludności. Sytuacja makroekonomiczna czy bieżąca koniunktura gospodarcza wpływają na rynek pracy, a to od niego zależy możliwość zarobkowania i wydatkowania, stopień zaspokojenia potrzeb czy poczucie stabilizacji ludności. Sprawia to, że nie sposób pominąć tych zagadnień analizując warunki życia ludności.

Istotny wpływ na kondycję gospodarki, która z kolei warunkuje sytuację materialno-bytową ludności, głównie w kontekście możliwości świadczenia pracy oraz pozyskiwania środków finansowych na utrzymanie, miała panująca w kraju od marca 2020 r. pandemia Sars-Cov-2.

2.1. Podmioty gospodarki narodowej

2.1. Entities of the national economy

W 2020 r. w województwie opolskim, podobnie jak w kraju, odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON względem 2015 r. Na koniec 2020 r. liczba ta wyniosła 105,7 tys. i była wyższa o 5,3 tys. niż przed pięcioma laty.

Podmioty o liczbie pracujących do 9 osób, stanowiły 96,3% ogółu podmiotów gospodarki narodowej (w kraju – 96,4%), od 10 do 49 osób – 3,0% (w kraju – 2,9%), a odsetek podmiotów z liczbą pracujących powyżej 49 osób wyniósł 0,7% (w kraju – również 0,7%).

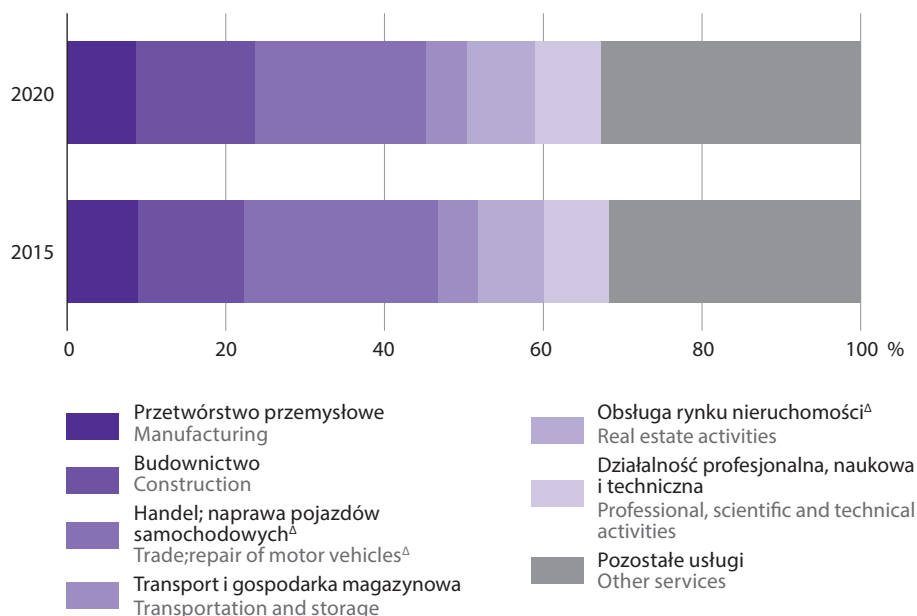
Jednostki o liczbie pracujących do 9 osób najczęściej prowadziły działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (22,0%), budownictwo (15,1%) oraz obsługa rynku nieruchomości (8,8%). Jednostki z liczbą pracujących od 10 do 49 osób zaewidencjonowane były głównie w edukacji (21,3%), przetwórstwie przemysłowym (17,5%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (14,3%). Jednostki o liczbie pracujących 50 osób i więcej koncentrowały się przede wszystkim w ramach sekcji: przetwórstwo przemysłowe (24,7%), edukacja (18,8%) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (12,0%).

W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, ponad połowa podmiotów gospodarki narodowej (53,9%; w 2015 r. – 55,2%) skupiona była w czterech sekcjach PKD, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych (21,6% ogólnej liczby podmiotów), budownictwo (14,9%), przetwórstwo przemysłowe (8,8%) i obsługa rynku nieruchomości (8,6%). W porównaniu z 2015 r. zmniejszył się udział firm zarejestrowanych w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,8 p. proc.) i przetwórstwo przemysłowe (o 0,2 p. proc.), a wzrósł w budownictwie (o 1,5 p. proc.) i obsłudze rynku nieruchomości (o 0,2 p. proc.). W kraju sekcje te stanowiły 49,0% ogółu zarejestrowanych podmiotów i względem 2015 r. omawiany odsetek uległ zmniejszeniu o 2,5 p. proc.

**Wykres 7. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 7. Structure of entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

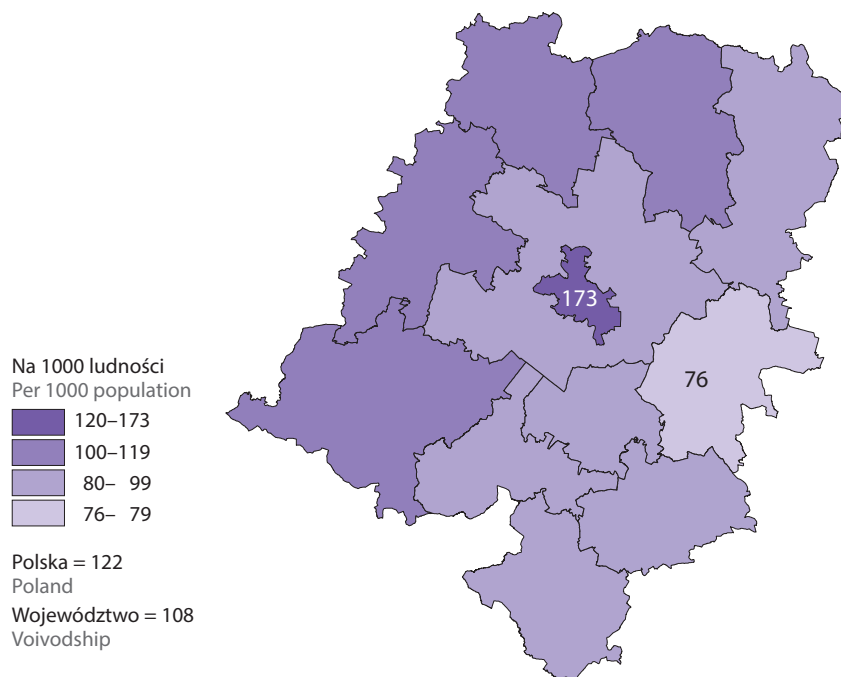
W 2020 r. w województwie opolskim 95,3% wszystkich podmiotów stanowiły podmioty zarejestrowane w sektorze prywatnym (w kraju – 95,8%). Wśród podmiotów tego sektora 75,4% (75,9 tys. osób) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a ich liczba w stosunku do 2015 r. wzrosła o 6,2% (w kraju odpowiednio: 71,3% oraz wzrost o 11,9%).

Liczba podmiotów przypadających na 1000 ludności (wskaźnik przedsiębiorczości) w 2020 r. osiągnęła poziom 108 (w Polsce – 122), przy wartości 101 w 2015 r. (109 w kraju). Pod tym względem województwo opolskie uplasowało się na 9 miejscu w kraju (podobnie jak w 2015 r.) przed województwem łódzkim (107) i za województwem śląskim (110). Najwyższą lokatę osiągnęło województwo mazowieckie (164), a najniższą podkarpackie (89).

Analizując wartości wskaźnika przedsiębiorczości w przestrzeni województwa w 2020 r. wykazała, że wśród powiatów najkorzystniejsze wartości wskaźnika odnotowano dla m. Opola (173), a najmniej korzystne dla powiatu strzeleckiego (76).

**Mapa 1. Podmioty gospodarki narodowej w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 1. Entities of the national economy in 2020
As of 31 December

W 2020 r. w województwie opolskim do rejestru REGON wpisano 6,0 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej. W porównaniu z 2015 r. liczba nowo zarejestrowanych jednostek zmniejszyła się o 11,0%. W kraju w 2020 r. wpisano ogółem 392,1 tys. nowych podmiotów, a ich liczba w stosunku do 2015 r. była mniejsza o 8,6%. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły w województwie opolskim 83,4% nowych jednostek, a spółki 10,9%.

W województwie opolskim na 10 tys. ludności przypadało mniej nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON (61) niż w Polsce (86). Pod tym względem w 2020 r. województwo opolskie uplasowało się na 16 miejscu w kraju (w 2015 na 15). W 2020 r. najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 10 tys. ludności zanotowano w województwie mazowieckim (114).

W 2020 r. przedsiębiorcy decydując się na otwarcie nowej firmy najczęściej wybierali jako dominującą działalność budownictwo – 1,4 tys. (23,1% ogólnej liczby nowych podmiotów), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1,2 tys. (19,2%), przetwórstwo przemysłowe – 0,5 tys. (8,5%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną – 0,5 tys. (8,1%). Sekcje te skupiały ponad połowę (58,8%) wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów.

W przekroju powiatów w 2020 r. najwięcej nowych jednostek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zarejestrowało się w m. Opolu (93), a najmniej w powiecie strzeleckim (42).

2.2. Rachunki regionalne

2.2. Regional accounts

W 2018 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto (PKB) w województwie opolskim osiągnęła poziom 43353 mln zł i w porównaniu z 2015 r. była wyższa o 14,7% w cenach bieżących (w kraju – o 17,8%).

Województwo opolskie w 2018 r. wygenerowało 2,0% wielkości krajowej PKB (w 2015 r. – 2,1%) przy 2,2% udziale pracujących w gospodarce narodowej (ostatnia lokata wśród wszystkich województw). Największy udział w tworzeniu PKB miało województwo mazowieckie (22,5%) przy 17,0% pracujących w gospodarce narodowej.

Tablica 3. Rachunki regionalne na 1 mieszkańca

Table 3. Regional accounts per capita

Wyszczególnienie Specification	2015	2018
	w zł	in PLN
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) Gross domestic product (current prices)	37848	43879
w tym wartość dodana brutto of which gross value added	33581	38418
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych Nominal gross disposable income of the households sector	24921	29463

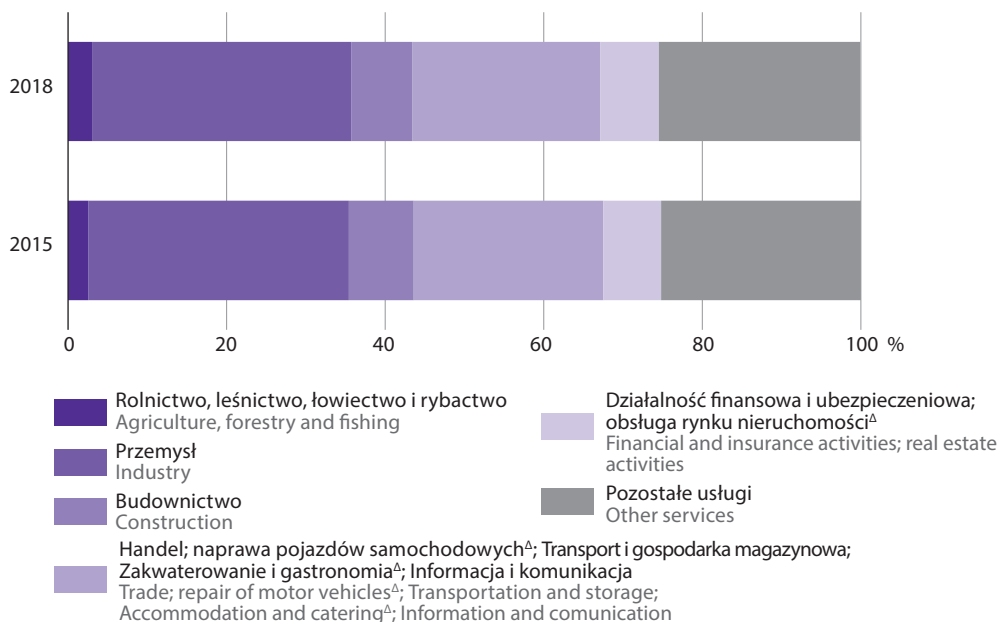
Podstawowym miernikiem określającym rozwój społeczno-ekonomiczny województwa jest wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca. W 2018 r. poziom tego wskaźnika dla województwa opolskiego wynosił 43879 zł (wzrost o 15,9% niż w 2015 r.) przy wartości dla kraju wynoszącej 55230 zł (o 17,9% wyższej niż w 2015 r.). Był to 11 rezultat w kraju. Poziom krajowy przekroczyły cztery województwa: mazowieckie (o 60,5% od średniej krajowej), dolnośląskie (o 9,7%), wielkopolskie (o 8,0%) i śląskie (o 3,9%).

Największą część wartości dodanej brutto województwa opolskiego generują jednostki przemysłowe, a także handlowe, transportowe, związane z zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją. W 2018 r. przedsiębiorstwa przemysłowe wytworzyły 31,6% wartości wojewódzkiej (przy udziale w kraju na poziomie 25,8%). Udział jednostek handlowych, transportowych i komunikacyjnych wynosił 24,7% (w kraju – 29,9%).

Wartość dodana brutto w województwie opolskim w 2018 r. ukształtowała się na poziomie 37957 mln zł, tj. wyższym o 13,2% niż w 2015 r. (w kraju – o 16,2%), natomiast w przeliczeniu na 1 pracującego była niższa niż w kraju o 4,6% i wynosiła 117765 zł.

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w województwie opolskim w 2018 r. wyniosły 29110 mln zł. Na jednego mieszkańca przypadało 29463 zł (w kraju – 32416 zł).

Wykres 8. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 8. Structure of gross value added by kinds of activity (current prices)

2.3. Inwestycje i środki trwałe

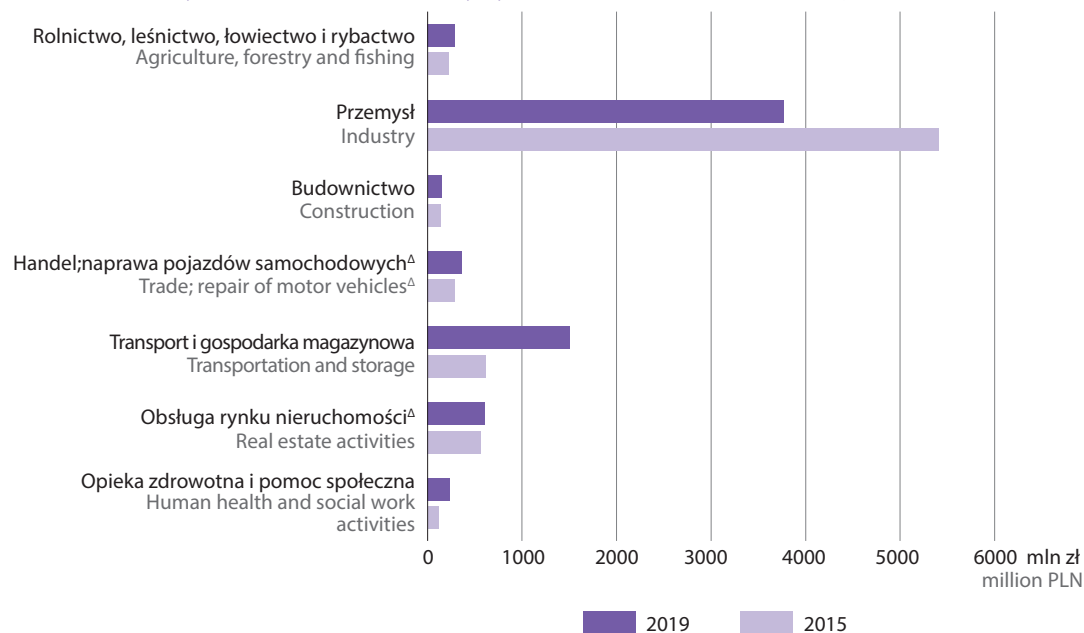
2.3. Investments and fixed assets

Wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej w 2019 r. według lokalizacji inwestycji wyniosła 7833,6 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 2,7% mniej niż w 2015 r., ale o 9,3% więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 2,4% wartości nakładów krajowych. W kraju, zarówno w porównaniu z 2015 r., jak i w skali roku, zanotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych (odpowiednio: o 18,1% oraz o 6,0%).

W 2019 r. ponad połowę nakładów inwestycyjnych ogółem poniesiono w sektorze prywatnym – 66,9% (w 2015 r. – 81,4%). W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek wartości nakładów w tym sektorze o 20,1%, natomiast w relacji do 2018 r. wzrost o 10,6%. Nakłady w sektorze publicznym w porównaniu z 2015 r. zwiększyły się o 73,2%. W kraju w 2019 r. udział nakładów inwestycyjnych w sektorze prywatnym wyniósł 66,3% wobec 33,7% w sektorze publicznym.

Nakłady inwestycyjne poniesionych przez jednostki przemysłowe w województwie opolskim w 2019 r. stanowiły 48,2% ogółu nakładów w gospodarce narodowej. Ich wartość względem 2015 r. zmalała o 30,3%, a w odniesieniu do 2018 r. wzrosła o 8,5%. W kraju udział nakładów inwestycyjnych poniesionych przez jednostki z sekcji grupujących "przemysł" stanowił 36,8% (spadek w porównaniu z 2015 r. o 1,9 p. proc., a w skali roku wzrost o 2,1 p. proc.). Wśród sekcji przemysłowych w 2019 r. największe nakłady w województwie opolskim poniesiono w sekcji przetwórstwo przemysłowe (51,8% ogółu nakładów w przemyśle) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę i (40,7%).

Wykres 9. Nakłady inwestycyjne^a w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD (ceny bieżące)
 Chart 9. Investment outlays^a in the national economy by selected PKD sections (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
 a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

W 2019 r. w porównaniu z 2015 r. spadek nakładów inwestycyjnych wystąpił w sześciu sekcjach. Największy spadek, wśród sekcji o znaczącym udziale nakładów inwestycyjnych (powyżej 10%), odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 49,5%). Wzrost w porównaniu z 2015 r. zarejestrowano w trzynastu sekcjach, m. in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 77,4%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 54,5%). Wartym odnotowania jest również 7-krotny wzrost nakładów inwestycyjnych w sekcji pozostała działalność usługowa.

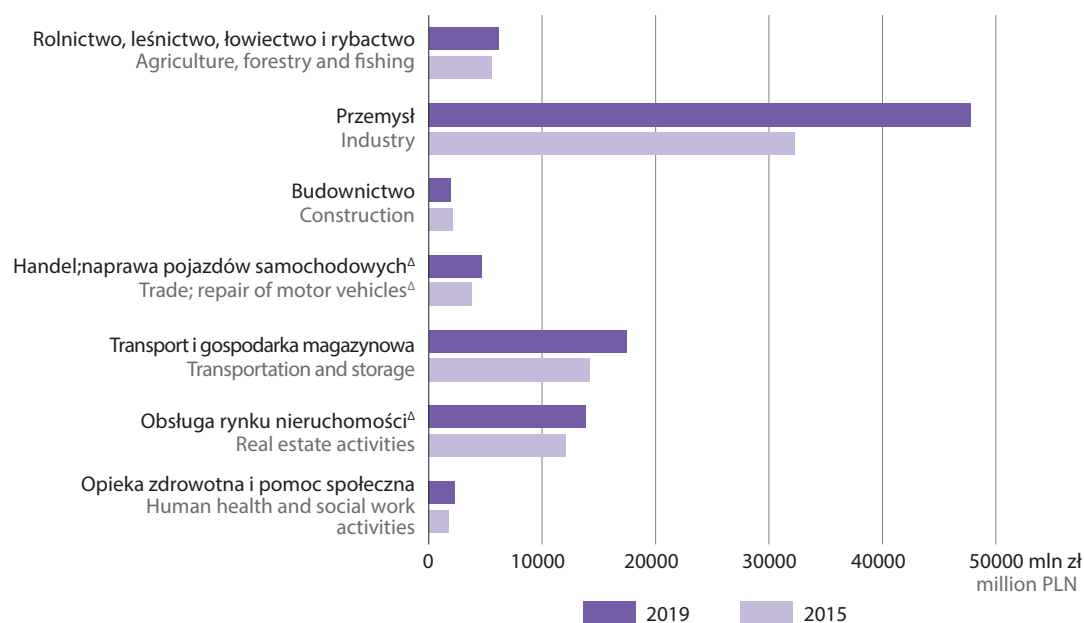
Wartość brutto środków trwałych w gospodarce narodowej w województwie opolskim według stanu na koniec 2019 r. w bieżących cenach ewidencyjnych wyniosła 105807,8 mln zł i wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 29,5%. Wartość ta stanowiła 2,5% wartości brutto środków trwałych w kraju.

Z ogólnej wartości brutto środków trwałych na sektor publiczny w 2019 r. przypadało 33638,8 mln zł (31,8%), a na sektor prywatny – 72169,0 mln zł (68,2%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość brutto środków trwałych wyniosła 107,7 tys. zł podczas gdy w kraju – 111,1 tys. zł.

Największą część nakładów majątku trwałego w końcu 2019 r. posiadały podmioty w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 23,4% (w 2015 r. – 24,2%). Znaczący udział miały również sekcje: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę oraz transport i gospodarka magazynowa (po 16,5%) oraz obsługa rynku nieruchomości (13,1%). Przed czterema laty udziały w wymienionych sekcjach wyniosły odpowiednio: 9,3%, 17,4% oraz 14,8%.

Wykres 10. Wartość brutto środków trwałych^a w gospodarce narodowej według wybranych sekcji PKD Stan w dniu 31 grudnia

Chart 10. Investment outlays^a in the national economy by selected PKD sections (current prices) As of 31 December

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

Wzrost wartości brutto środków trwałych w województwie opolskim w porównaniu z 2015 r. zanotowano w większości sekcji gospodarki narodowej. Największy wzrost zaobserwowano w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (o 128,7%), natomiast największy spadek wartości brutto środków trwałych odnotowano w sekcji budownictwo (o 9,9%).

2.4. Pracujący. Bezrobocie rejestrowane

2.4. Employment. Registered unemployment

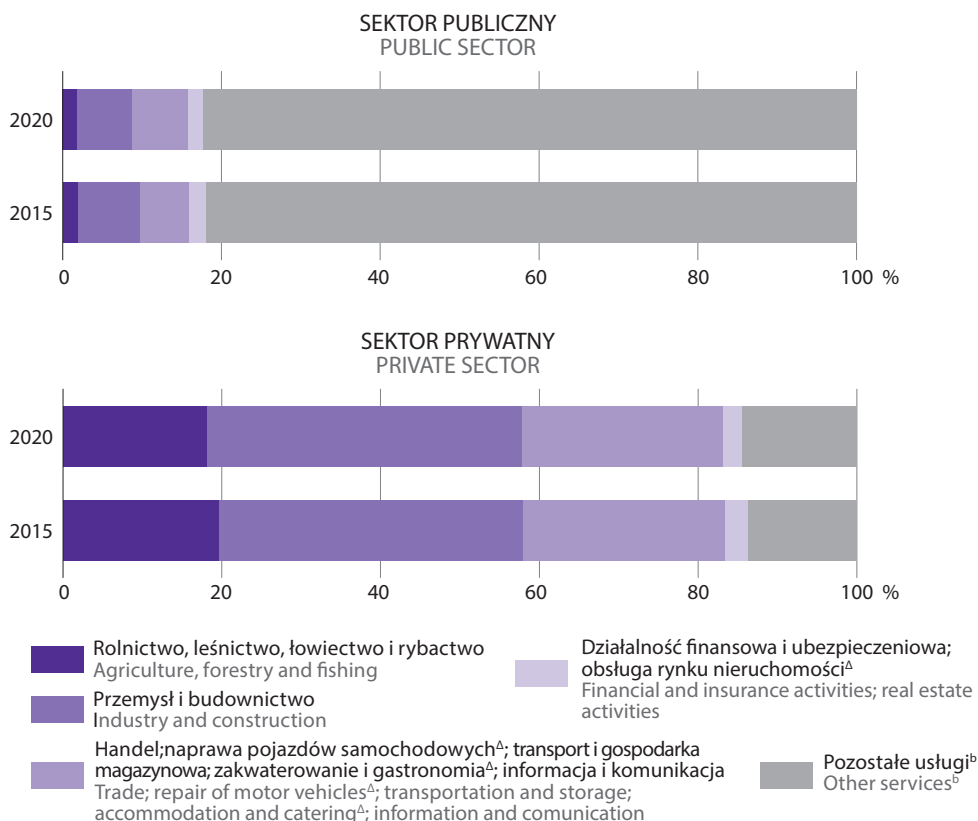
2.4.1. Pracujący

2.4.1. Employment

W województwie opolskim w końcu 2020 r. odnotowano 335,6 tys. osób pracujących według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Ich liczba w relacji do 2015 r. zwiększyła się o 4,4% (w kraju – o 8,1%). W porównaniu z 2015 r. wzrost liczby pracujących wystąpił zarówno w sektorze prywatnym (o 5,5%), jak i publicznym (o 0,4%).

**Wykres 11. Struktura pracujących^a według sektorów własności i rodzajów działalności
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 11. Structure of employed persons^a by ownership sectors and kind of activity
As of 31 December

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Pod pojęciem „pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca^Δ”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a By actual workplace and kind of activity. b The item “Other services” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities^Δ”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

Udział pracujących w województwie opolskim w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej wyniósł 2,1% i obniżył się o 0,1 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Zdecydowaną większość pracujących skupiał sektor prywatny (78,7% wobec 77,8% w 2015 r.). Wśród ogółu pracujących i w sektorze prywatnym przeważali mężczyźni, a ich odsetki kształtowały się na poziomie: 54,0% oraz 60,1%. Kobiety dominowały w sektorze publicznym (68,5%). Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet pracowało, podobnie jak w poprzednich latach, w sekcjach: budownictwo (91,2% ogółu pracujących w tej sekcji), transport i gospodarka magazynowa (79,5%), przemysł (70,2%). Kobiety częściej pracowały m.in. w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (81,4%), edukacja (80,5%) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (69,8%).

W końcu grudnia 2020 r. w strukturze pracujących według rodzajów działalności najwięcej osób pracowało w przemyśle i budownictwie (32,6%) oraz pozostałych usługach (28,9%). W stosunku do 2015 r. liczba pracujących najbardziej wzrosła w sekcji informacja i komunikacja (o 18,0%), natomiast największy spadek odnotowano w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 12,1%).

Na koniec 2020 r. w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności odnotowano 259,9 tys. pracujących, tj. więcej o 3,1% niż w 2015 r. (w kraju – o 6,5 %). Przeważały osoby pracujące w sektorze prywatnym. Ich udział zwiększył się w województwie opolskim z 71,7% w 2015 r. do 72,4% w 2020 r., a liczba wzrosła w odniesieniu do 2015 r. o 4,2 %.

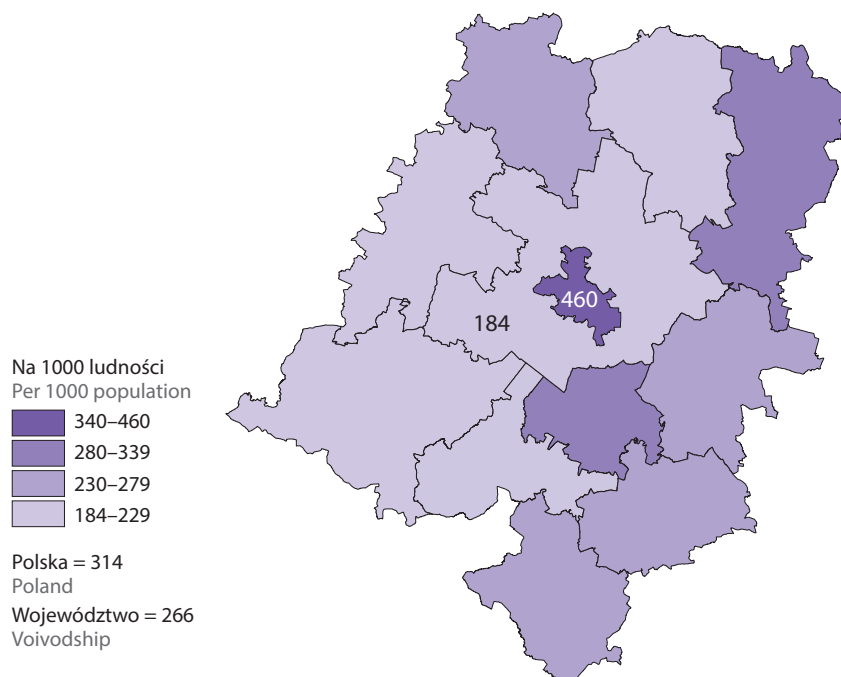
Sektor publiczny w 2020 r. stanowił 27,6% ogółu pracujących (wobec 28,3% w 2015 r.). Liczba pracujących w tym sektorze wzrosła w stosunku do 2015 r. o 0,4%.

Kobiety w ogólnej liczbie pracujących stanowiły 48,6%, a ich udział obniżył się w stosunku do 2015 r. o 0,2 p. proc.

W końcu 2020 r. w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie pracowało 48,8 tys. osób, tj. mniej o 2,3 % niż w 2015 r., z czego najwięcej odnotowano w powiecie oleskim (14,9% pracujących w tej sekcji). Liczba pracujących w przemyśle oraz budownictwie ukształtowała się w województwie opolskim na poziomie 86,2 tys. osób (wzrost w relacji do 2015 r. o 6,0%), a ponad połowa z nich (51,5%) skupiona była w czterech powiatach (m. Opolu, krapkowickim, kędzierzyńsko-kozielskim i opolskim). W sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja odnotowano 43,5 tys. pracujących, a ich liczba zwiększyła się w stosunku do 2015 r. o 8,9%. Największy udział pracujących w wymienionych sekcjach zanotowano w m. Opolu (31,4%). W pozostałych usługach pracowało 76,6 tys. osób, tj. o 2,3% więcej niż w 2015 r., przy czym najwyższy odsetek pracujących wystąpił ponownie w m. Opolu (35,1%).

**Mapa 2. Pracujący^a w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 2. Employed persons^a in 2020
As of 31 December

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons.

Na koniec 2020 r. w województwie opolskim wolne miejsca pracy były w posiadaniu 0,6 tys. jednostek, których liczba zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. o 3,4%. W analizowanym okresie odnotowano w nich 1,4 tys. wolnych miejsc pracy, tj. więcej o 29,0% niż w 2015 r. Więcej miejsc pracy oferował sektor prywatny (77,9% ogółu wolnych miejsc) niż publiczny (22,1%) (w 2015 r. – 87,3% i 12,7%). Najwięcej wolnych miejsc pracy oferowały podmioty duże, zatrudniające powyżej 49 osób. Udział ich wyniósł 60,3% wszystkich wolnych miejsc pracy (w 2015 r. – 45,2%). Najwięcej wakatów na koniec 2020 r. było w przemyśle (47,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (9,3%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (9,1%).

Na koniec 2020 r. ponad połowa (54,6%) wszystkich ofert w województwie opolskim dotyczyła robotników przemysłowych i rzemieślników oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń. Na tę grupę zawodową najwięcej wolnych miejsc pracy oczekiwało w przemyśle (63,9%) i budownictwie (14,6%). Dla specjalistów było 15,1% wolnych miejsc pracy, głównie w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (40,1%) oraz administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (25,3%). Dla techników i innego średniego personelu przeznaczono 13,1% wolnych miejsc pracy, z czego najwięcej w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (31,4%) oraz przemyśle (27,7%).

W 2020 r. powstało 10,4 tys. nowych miejsc pracy, z czego zdecydowaną większość (90,8%) utworzono w podmiotach sektora prywatnego. W relacji do 2015 r. liczba nowo utworzonych miejsc pracy wzrosła w województwie opolskim o 3,5%. Najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w jednostkach średnich (o liczbie pracujących od 10 do 49 osób) (38,1%), a najmniej – w podmiotach zatrudniających powyżej 49 osób (27,6%). Nowe miejsca pracy tworzą przede wszystkim w jednostkach prowadzących działalność w zakresie budownictwa (19,6%), administrowania i działalności wspierającej (18,9%) oraz przemysłu (16,3%).

W województwie opolskim w 2020 r. zostało zlikwidowanych 11,4 tys. miejsc pracy, przede wszystkim w sektorze prywatnym (95,8%) oraz w jednostkach średnich, zatrudniających od 10 do 49 osób (49,3%). W porównaniu z 2015 r. liczba zlikwidowanych miejsc pracy zwiększyła się o 70,9%. Najwięcej miejsc pracy zlikwidowano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie budownictwa (33,4% ogólnej liczby zlikwidowanych miejsc pracy), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (20,9%) oraz przemysłu (17,0%).

2.4.2. Bezrobocie rejestrowane

2.4.2. Registered unemployment

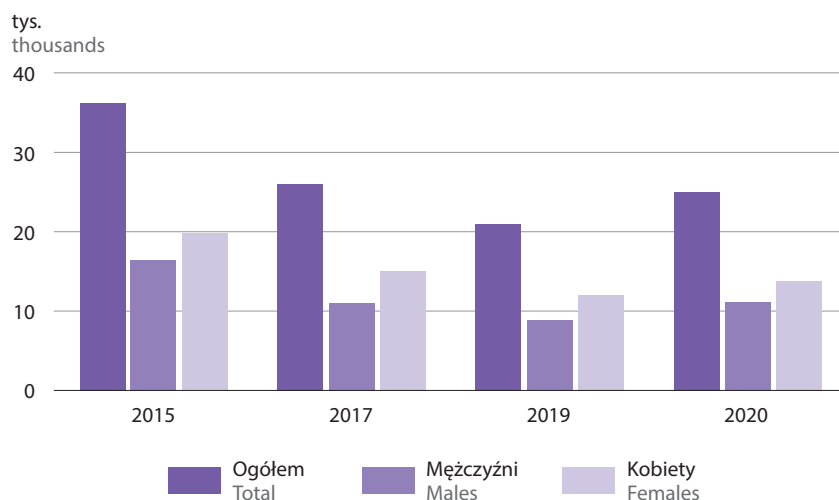
Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie opolskim w 2020 r. w stosunku do 2015 r. uległy zmniejszeniu, jednak w stosunku do roku poprzedniego nastąpił ich wzrost. Zanotowano mniej ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy, zarówno w relacji do 2015 r. jak i 2019 r.

W końcu grudnia 2020 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego zarejestrowanych było 25,0 tys. bezrobotnych, co stanowiło 2,4% wszystkich bezrobotnych w kraju. W porównaniu z grudniem 2015 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 31,0%, natomiast w stosunku do 2019 r. wzrosła o 19,2% (w kraju odpowiednio: o 33,1% i o 20,8%).

Spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2015 r. w ujęciu procentowym dotyczył w większym stopniu mężczyzn niż kobiet. Liczba mężczyzn zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 5,3 tys. osób (tj. o 32,1%), a kobiet – o 6,0 tys. (tj. o 30,1%).

Wykres 12. Bezrobotni zarejestrowani według płci Stan w dniu 31 grudnia

Chart 12. Registered unemployed persons by sex
As of 31 December

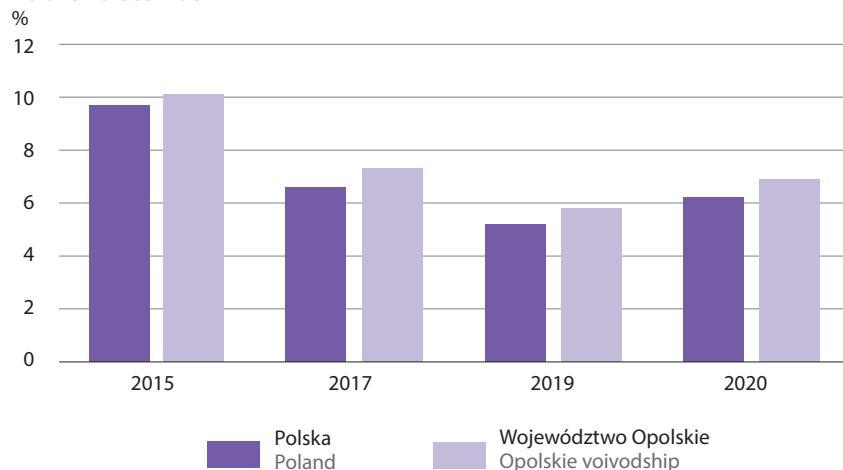
W 2020 r. w przekroju województw najczęściej zarejestrowanych bezrobotnych było w powiatach: nyskim (3,8 tys.), m. Opolu (3,0 tys.), kędzierzyńsko-kozielskim (2,8 tys.), opolskim (2,6 tys.) i brzeskim (2,4 tys.). Powiaty te skupiały ponad połowę (58,2%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie.

Na koniec 2020 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 4,2 zarejestrowanych bezrobotnych (w 2015 r. – 5,7). Wśród powiatów najmniej korzystnie przedstawiała się sytuacja w powiecie głubczyckim, w którym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 5,8 bezrobotnych, a najkorzystniej w powiecie oleśkim, w których omawiany wskaźnik wyniósł 3,0.

W województwie opolskim na koniec 2020 r. stopa bezrobocia wyniosła 6,9% i była niższa o 3,2 p. proc. niż w 2015 r., a o 1,1 p. proc. wyższa niż przed rokiem. W kraju stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 6,2%, tj. niższym w porównaniu z 2015 r. o 3,5 p. proc., a o 1,0 p. proc. wyższym niż na koniec 2019 r.

Wykres 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego Stan w dniu 31 grudnia

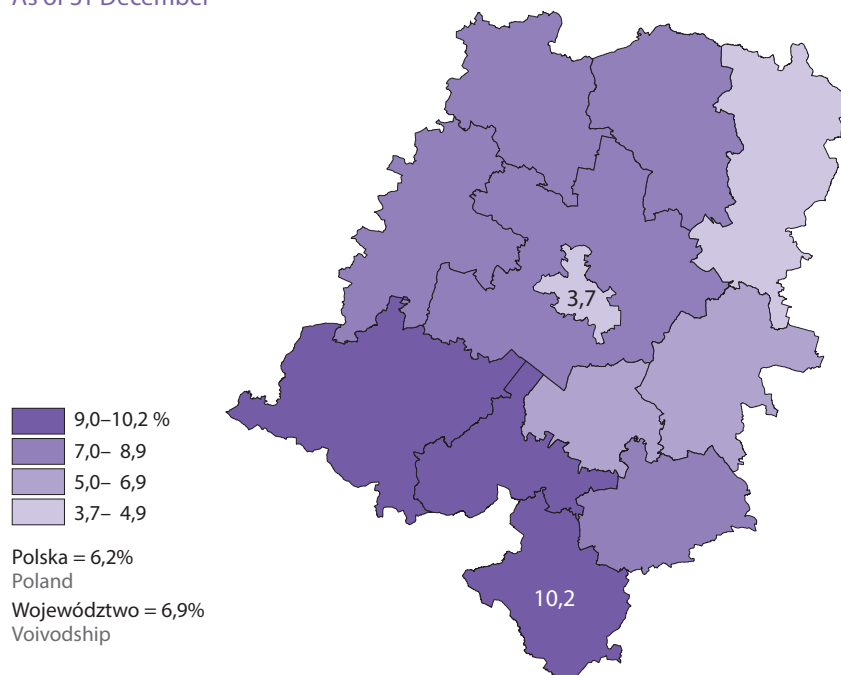
Chart 13. Registered unemployment rate
As of 31 December

W 2020 r. w województwie opolskim obserwowano duże przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najniższym a najwyższym poziomem wskaźnika wyniosła 6,5 p. proc. (w 2015 r. – 9,9 p. proc.). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: głubczycki (10,2%), prudnicki (9,9%) oraz nyski (9,0%). Niższa stopa bezrobocia od przeciętnej dla województwa obserwowana była w czterech powiatach, tj. w m. Opolu (3,7%) oraz w powiatach: oleskim (4,8%), strzeleckim (5,4%) i krapkowickim (5,9%).

**Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 3. Registered unemployment rate in 2020
As of 31 December

Zróżnicowana struktura bezrobocia pod względem cech demograficznych i społecznych określa sytuację na rynku pracy. Szanse na uzyskanie zatrudnienia czy zagrożenie bezrobociem zależy m.in. od płci, miejsca zamieszkania, wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy czy czasu pozostawania bez pracy.

W 2020 r. podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych nadal przeważały kobiety, które stanowiły 55,3% bezrobotnych (w kraju – 53,7%). W porównaniu z 2015 r. udział kobiet pozostających bez pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 0,7 p. proc. Na koniec 2020 r. na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadały 124 bezrobotne kobiety (w 2015 r. – 120).

W województwie opolskim najliczniejszą grupę na rynku pracy stanowiły osoby w grupie wieku 25–34 lata, której udział w bezrobotnych ogółem wynosił 26,5%. W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych w każdej z grup wieku zmniejszyła się. Największą skalę ubytku odnotowano w grupach wieku: 24 lata i mniej (o 43,7%) oraz 45–54 lata (o 36,2%). W kraju najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (27,1%) oraz osoby w wieku 35–44 lata (24,9%). Najmniej liczną grupą bezrobotnych w województwie opolskim były osoby w wieku do 24 lat. Na koniec 2020 r. stanowiły one 11,4% ogólnej liczby bezrobotnych i w porównaniu z 2015 r. udział ten zmniejszył się o 2,6 p. proc. W kraju odsetek tej grupy bezrobotnych wyniósł 12,5% i obniżył się o 2,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

**Tablica 4. Bezrobotni zarejestrowani według grup wieku
Stan w dniu 31 grudnia**

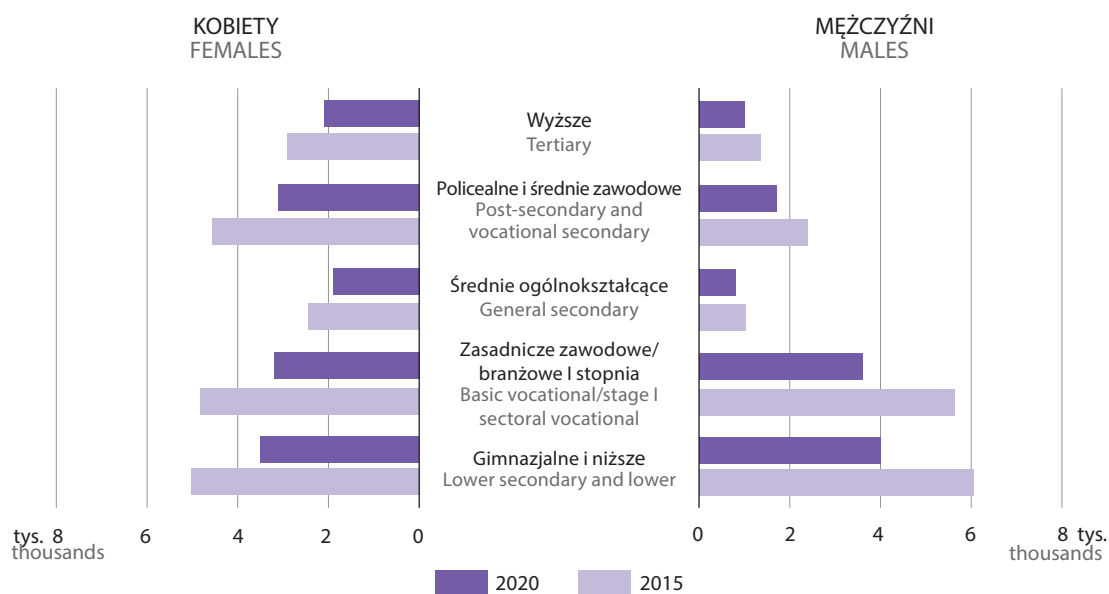
Table 4. Registered unemployed persons by age groups
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	36203	26066	20948	24976	2,4
w wieku: aged:					
15–24 lata	5079	3131	2529	2859	2,2
25–34	9435	7094	5568	6611	2,3
35–44	7090	5402	4667	5944	2,3
45–54	7074	4834	3692	4512	2,3
55 lat i więcej and more	7525	5605	4492	5050	2,9

Analizując strukturę bezrobotnych według poziomu wykształcenia, można stwierdzić, że większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby o relatywnie niskim poziomie wykształcenia. Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w 2020 r. były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym (57,2% ogólnej liczby bezrobotnych, w 2015 r. – 59,5%). W kraju analogiczny odsetek wyniósł 51,1% (w 2015 r. – 54,9%). Najniższy udział odnotowano dla osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyniósł on 11,0% (w kraju – 12,0%) bezrobotnych ogółem.

**Wykres 14. Bezrobotni zarejestrowani według płci i poziomu wykształcenia
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 14. Registered unemployed persons by sex and educational level
As of 31 December

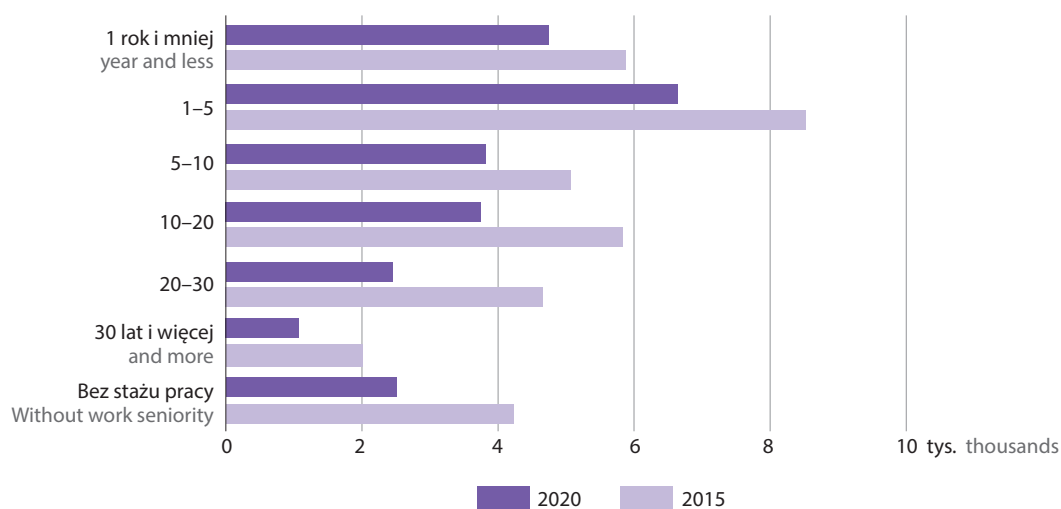

Bezrobotne kobiety cechowały się wyższym wykształceniem niż bezrobotni mężczyźni. Wśród bezrobotnych kobiet osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, średnim zawodowym (łącznie z policealnym) i ogólnokształcącym stanowiły – 51,7% a odsetek dla mężczyzn wyniósł 31,8%. W 2015 r. było to 50,1% dla kobiet i 29,0% mężczyzn.

Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy zależy m.in. od ich przeszłości zawodowej, tj. stażu zawodowego. W końcu grudnia 2020 r. w województwie opolskim wśród zarejestrowanych bezrobotnych przeważały osoby, które już pracowały zawodowo. Ich udział ukształtował się na poziomie 89,9% (w kraju – 87,5%). Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących wyniosła 22,5 tys. i była o 29,7% mniejsza niż w 2015 r.

**Wykres 15. Bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 15. Registered unemployed persons by work seniority^a
As of 31 December

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do pełnych 5 lat włącznie.

a Class intervals were shifted upward, e.g., in the class 1–5 persons who worked 1 year and 1 day to full 5 years were included.

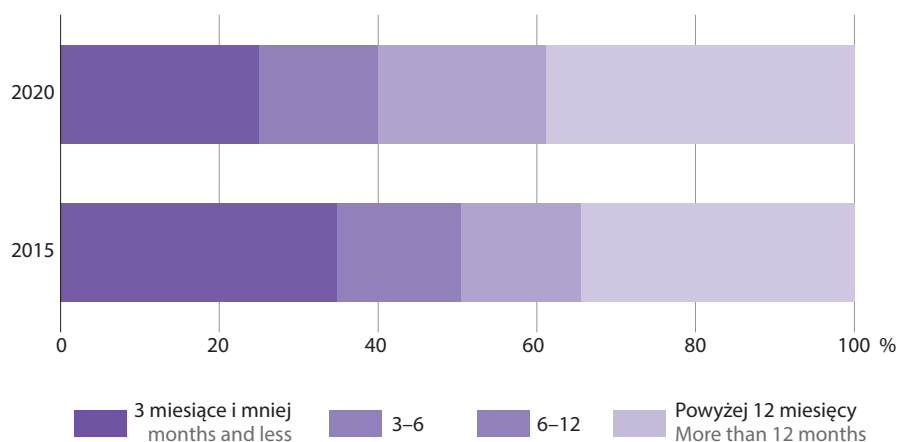
Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych dotyczył osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – 26,6% (w kraju – 25,7%). W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy zmalała o 22,1%. Najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 4,3% (w kraju – 3,0%). Liczba tych osób zmniejszyła się o 46,6% w porównaniu z 2015 r.

W niekorzystnej sytuacji na rynku pracy były osoby bez stażu pracy. Na koniec 2020 r. ich odsetek wyniósł 10,1% (w kraju – 12,5%) ogólnej liczby bezrobotnych, ale liczba tych osób w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 40,7%.

Kolejnym kryterium klasyfikacji bezrobotnych jest czas pozostawania bez pracy. Długi czas poszukiwania pracy oraz długotrwała przerwa w pracy wyraźnie zmniejszają szanse na jej znalezienie i ponowne zatrudnienie. Na koniec 2020 r. liczba osób poszukujących pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 9,7 tys. i była o 22,1% niższa niż w 2015 r. Udział analizowanej grupy wśród ogólnej liczby bezrobotnych na koniec 2020 r. wyniósł 38,9% (w kraju – 39,7%) i w porównaniu z 2015 r. zwiększył się o 4,5 p. proc. Większy udział w tej grupie stanowiły kobiety niż mężczyźni (44,3% wobec 32,2%).

**Wykres 16. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 16. Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment
As of 31 December

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

a From the date of registering in a labour office; class intervals were shifted upward, e.g., in the class 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

W województwie opolskim większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. W końcu grudnia 2020 r. zanotowano 21,7 tys. osób bez prawa do zasiłku, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 86,7% i był niższy o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku stanowiły 84,0% wszystkich bezrobotnych. Ponad połowę (55,4%) bezrobotnych bez prawa do zasiłku stanowiły kobiety. Na koniec 2020 r. najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku było w powiecie nyskim (3,3 tys.), a najmniej w powiecie oleskim (1,0 tys.).

Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 59,7% stanowili długotrwale bezrobotni, 35,7% – bezrobotni powyżej 50 roku życia, a 13,9% – osoby do 25 roku życia.

W okresie styczeń–grudzień 2020 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 31,3 tys. ofert zatrudnienia, tj. mniej o 27,7% niż w 2015 r. Większość (87,8%) ofert pochodziła od pracodawców z sektora prywatnego. Spośród wszystkich ofert 10,6% (w 2015 r. – 17,7%) dotyczyło stażu, a 3,9% (4,5%) pracy społecznie użytecznej. Dla osób niepełnosprawnych przeznaczonych było 1,7% (w 2015 r. – 3,1%) ofert pracy, a 0,4% (0,5%) adresowanych było do absolwentów. Najwięcej ofert zatrudnienia zgłoszono w m. Opolu (10,0 tys.) a najmniej w powiecie oleskim (0,7 tys.).

Rozdział 3

Chapter 3

Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe

Inhabitants' wealth and housing conditions

3.1. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

3.1. Wages and salaries and social benefits

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne stanowią istotny miernik obrazujący poziom życia ludności. Ich wysokość zależy od wielu czynników, m.in. od ogólnej sytuacji ekonomicznej, kondycji finansowej podmiotów gospodarczych oraz stanu i jakości zasobów pracy. Na system płac oraz system świadczeń społecznych znaczący wpływ miał również ogłoszony w kraju w 2020 r. stan zagrożenia epidemicznego z powodu COVID-19.

W województwie opolskim w 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie stanowiło 91,8% wynagrodzenia uzyskiwanego w kraju. W układzie województw najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie otrzymywali mieszkańcy województwa mazowieckiego (119,5% wynagrodzenia ogólnokrajowego), a najniższe – województwa warmińsko-mazurskiego (85,6%), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 7 lokacie w kraju.

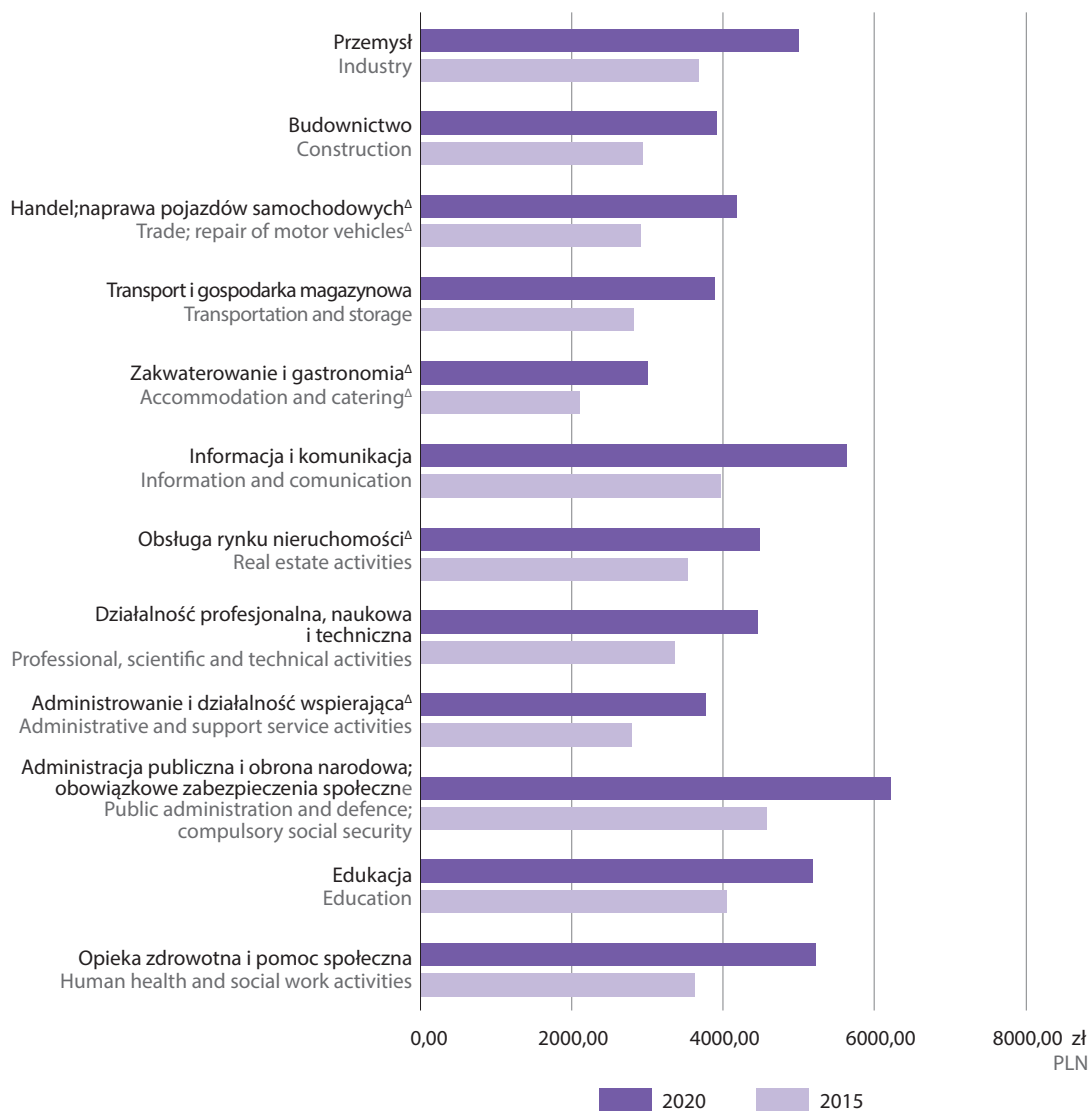
Tablica 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

Table 5. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w zł		in PLN		Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	3565,04	3923,58	4476,84	4799,76	91,8
w tym sektor prywatny of which private sector	3246,05	3672,33	4184,74	4454,11	89,6

W województwie opolskim (podobnie jak w kraju) występowały znaczne dysproporcje w poziomie wynagrodzeń według sektorów własności. W 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym kształtowało się w województwie na poziomie wyższym o 24,4% niż notowanym w sektorze prywatnym (w kraju – o 18,6%).

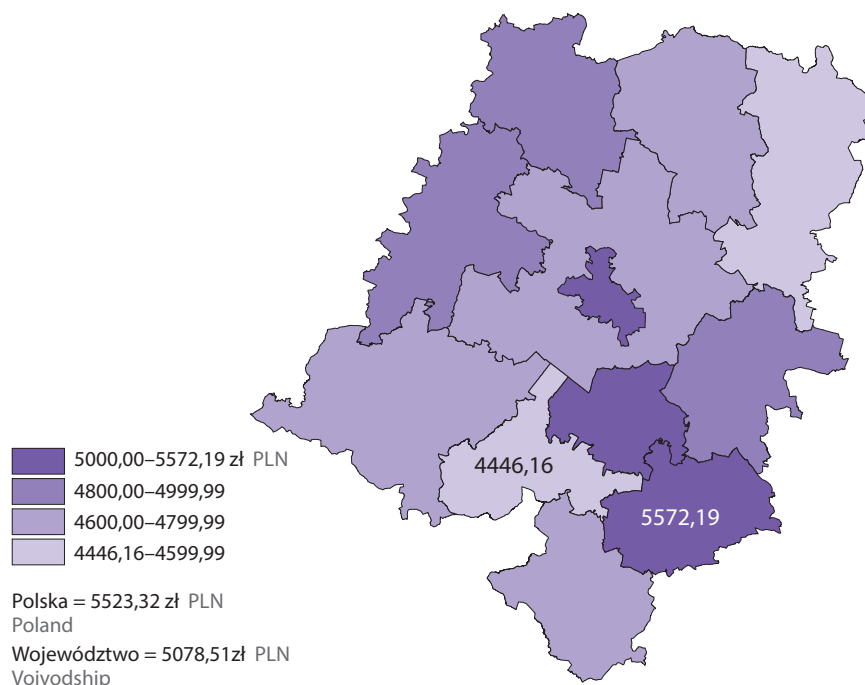
Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej według wybranych sekcji
 Chart 17. Average monthly gross wages and salaries in the national economy by selected sections

Na poziom wynagrodzeń miał wpływ rodzaju prowadzonej działalności. Zarówno w 2020 r., jak i przed pięcioma laty najwyższe wynagrodzenia w województwie opolskim otrzymywali pracownicy zatrudnieni w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych, natomiast najniższe w zakwaterowaniu i gastronomii. Rozstęp między najwyższym, a najniższym wynagrodzeniem w analizowanych latach zwiększył się, ponieważ w 2020 r. wynosił w województwie 3225,37 zł wobec 2461,85 zł w 2015 r.

W 2020 r. we wszystkich powiatach województwa opolskiego utrzymało się znaczne terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób). Najwyższe wynagrodzenia w województwie opolskim otrzymali pracownicy zatrudnieni w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (109,7% przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a najniższe wypłacono w powiecie prudnickim (87,5%). Różnica między poziomem wynagrodzeń w tych powiatach wynosiła 1126,03 zł.

Mapa 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2020 r. Map 4. Average monthly gross wages and salaries^a in 2020

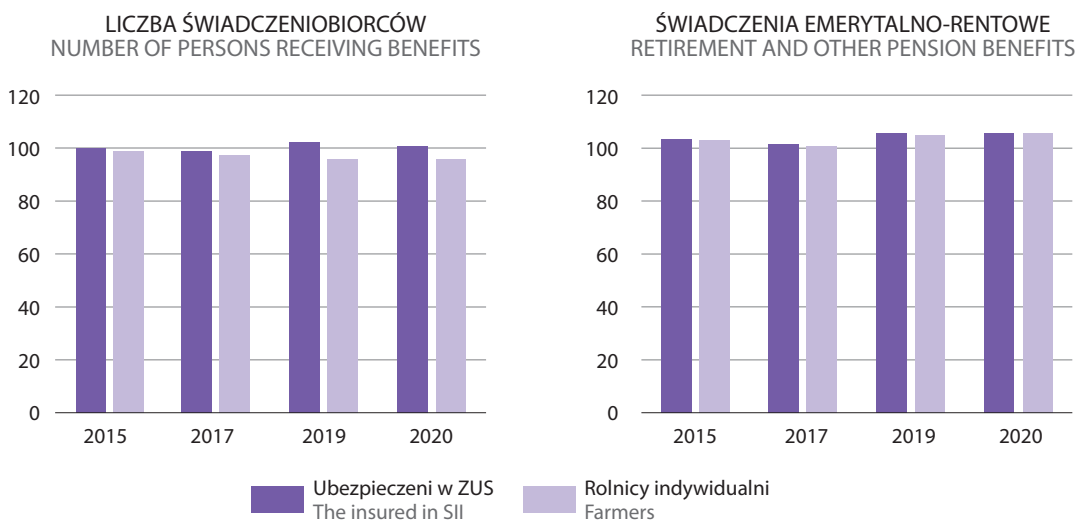
a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
 a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

W 2020 r. tylko w trzech powiatach województwa opolskiego odnotowano poziom wynagrodzeń wyższy od przeciętnej wartości wojewódzkiej. Były to powiaty: kędzierzyńsko-kozielski (5572,19 zł), krapkowicki (5548,87 zł) oraz m. Opole (5523,14 zł). Wśród powiatów, w których poziom wynagrodzeń kształtował się poniżej przeciętnej wartości dla województwa, najniższe wynagrodzenia wypłacono w powiatach: prudnickim (4446,16 zł) oraz oleskim (4479,24 zł).

Niezarobkowe źródło utrzymania ludności stanowią świadczenia emerytalno-rentowe. W 2020 r. łączna przeciętna liczba emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia społeczne z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) oraz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) względem 2015 r. zwiększyła się w województwie o 4,8%, natomiast w kraju o 5,2%. Odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie opolskim w całej ich zbiorowości w kraju w 2020 r. wynosił 2,4%, natomiast odsetek świadczeniobiorców z KRUS – 2,0%.

Wykres 18. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów oraz przeciętnego miesięcznego świadczenia emerytalno-rentowego
Rok poprzedni=100

Chart 18. Indices of average monthly number of retirees and pensioners as well as average monthly retirement and other pension benefits
 Previous year=100

Liczba osób będących w ewidencji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w stosunku do stanu notowanego w 2015 r. wzrosła w województwie o 7,4%, natomiast w kraju o 7,7%.

Tablica 6. Świadczenia społeczne wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych
 Table 6. Social benefits paid by the Social Insurance Institution

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w zł			in PLN	
					Polska=100 Poland=100
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	176,2	175,5	187,0	189,3	2,4
otrzymująca: receiving:					
Emeryturę Retirement pension	127,7	129,8	143,9	147,4	2,5
Rentę z tytułu niezdolności do pracy Disability pension	15,3	13,3	11,1	10,2	1,5
Rentę rodzinną Survivors pension	33,2	32,4	32,0	31,8	2,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł Average monthly gross retirement and other pension in PLN	1948,36	2014,89	2228,55	2354,95	98,5
Emerytura Retirement pension	2035,67	2097,82	2304,31	2426,30	98,1
Renta z tytułu niezdolności do pracy Disability pension	1593,13	1645,13	1828,00	1969,30	98,6
Renta rodzinna Survivors pension	1776,36	1834,87	2026,40	2147,48	97,6

Wśród uprawnionych do pobierania świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w rozpatrywanych latach, zarówno w województwie, jak i w kraju wzrost dotyczył jedynie grupy emerytów. Ich liczba w relacji do 2015 r. zwiększyła się w województwie o 15,4%, a w kraju o 18,2%. Natomiast liczba osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz rentę rodzinną uległa zmniejszeniu, przy czym większy spadek zanotowano w województwie niż w kraju.

W województwie opolskim przeciętne miesięczne świadczenie emerytalne wypłacone z pozarolniczego systemu ubezpieczeń w 2020 r. w odniesieniu do 2015 r. zwiększyło się w województwie o 20,9%, natomiast w kraju o 20,7%. Biorąc pod uwagę rodzaj świadczenia, największy wzrost w badanych latach zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju dotyczył rent z tytułu niezdolności do pracy (analogicznie: o 23,6% oraz o 25,6%).

Pod względem wysokości świadczenia emerytalno-rentowego wypłaconego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych województwo opolskie w 2020 r. uplasowało się na 5 miejscu w kraju, natomiast najwyższe uposażenie odnotowano w województwie śląskim (2864,70 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (2120,64 zł).

Tablica 7. Świadczenia społeczne wypłacone rolnikom indywidualnym
Table 7. Social benefits paid to farmers

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w zł		in PLN	Polska=100 Poland=100	
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	25,5	24,6	23,0	22,1	2,0
otrzymująca: receiving:					
Emeryturę Retirement pension	21,9	21,0	19,8	19,0	2,2
Rentę z tytułu niezdolności do pracy Disability pension	2,9	2,8	2,5	2,3	1,2
Rentę rodzinną Survivors pension	0,8	0,8	0,8	0,7	1,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł Average monthly gross retirement and other pension in PLN	1245,08	1252,02	1338,53	1413,98	102,7
Emerytura Retirement pension	1267,07	1267,17	1346,32	1416,46	102,4
Renta z tytułu niezdolności do pracy Disability pension	1059,48	1088,30	1186,43	1280,15	101,9
Renta rodzinna Survivors pension	1308,46	1421,37	1638,99	1780,68	100,9

W 2020 r. w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) odnotowano spadek liczby osób uprawnionych do pobierania świadczenia emerytalno-rentowego z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W stosunku do 2015 r. liczba świadczeniobiorców zmalała w województwie o 13,6%, natomiast w kraju o 10,0%. Zaobserwowano również spadek liczby ubezpieczonych we wszystkich kategoriach, przy czym największy wśród rolników indywidualnych pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy. Względem 2015 r. ich zbiorowość w województwie zmalała o 17,8%, natomiast w kraju o 13,0%.

Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowego wypłacane rolnikom indywidualnym w 2020 r. w województwie opolskim ukształtowało się na poziomie 1413,98 zł, tj. o 13,6% wyższym niż notowanym w 2015 r. (w kraju – o 16,7%). Biorąc pod uwagę typ świadczenia w badanych latach w największym stopniu zarówno w województwie, jak i w kraju wzrosła renta rodzinna (odpowiednio: o 36,1% i o 38,2%).

Najwyższe świadczenie emerytalno-rentowe w 2020 r. wypłacono w województwie śląskim (1527,84 zł), a najniższe w województwie małopolskim (1341,18 zł), natomiast województwo opolskie zajmowało 5 lokatę w kraju.

3.2. Dochody i wydatki gospodarstw domowych

3.2. Income and expenditure of households

Poczucie stabilizacji oraz bezpieczeństwa w różnych aspektach życia uzależnione są m.in. od zamożności mieszkańców, którą w dużym stopniu kształtują dochody osiągnięte przez gospodarstwa domowe. Jednocześnie dochody gospodarstw domowych wpływają na poziom konsumpcji dóbr i usług.

W 2020 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju zaobserwowano wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych względem 2015 r. W omawianych latach dochód zwiększył się w województwie o 32,8% podczas gdy w kraju o 38,5%. Nadal największy udział (50,9%) w strukturze dochodu rozporządzalnego w województwie w 2020 r. stanowiły dochody z pracy najemnej.

Tablica 8. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych
Table 8. Average monthly available income per capita in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w zł		in PLN	Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	1288,74	1510,73	1687,29	1711,34	89,2
w tym: of which:					
z pracy najemnej from hired work	691,16	754,25	864,78	871,68	85,7
z pracy na rachunek własny from self-employment	80,72 ^a	83,70 ^b	108,49 ^c	130,04 ^d	74,8
ze świadczeń społecznych from social benefits	435,52	519,24	623,27	619,15	100,0
W tym dochód do dyspozycji Of which disposable income	1233,27	1442,50	1613,40	1653,76	88,2

a–d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 10,24%, b – 13,5%, c – 10,79%, d – 14,99%.
a–d Relative error of estimates exceeds 10% and is: a – 10,24%, b – 13,5%, c – 10,79%, d – 14,99%.

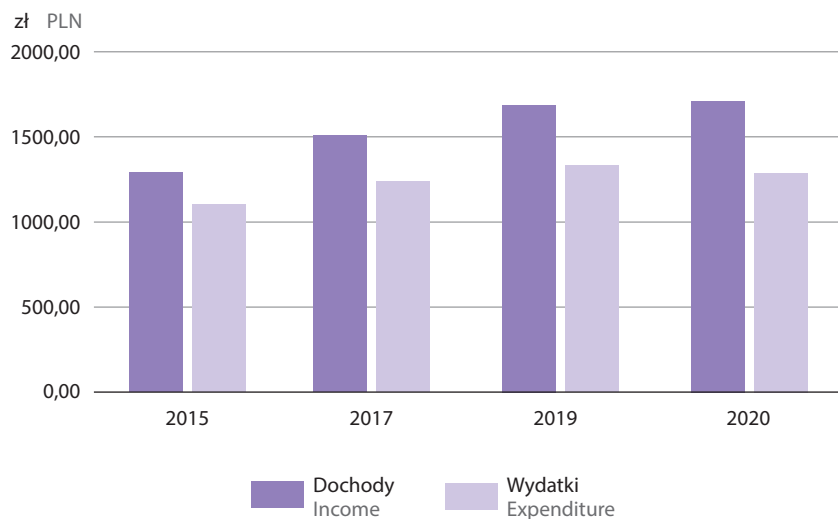
Wśród województw najwyższy przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. odnotowano w województwie mazowieckim (2240,52 zł), a najniższy w województwie podkarpackim (1588,57 zł). Województwo opolskie uplasowało się w 2020 r. na 14 miejscu w kraju.

Dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2020 r. w porównaniu z notowanym przed pięcioma laty zarówno w województwie, jak i w kraju wzrósł, ale w województwie kształtował się na niższym poziomie niż w kraju. W 2020 r. dochód do dyspozycji

w województwie był o 11,8% niższy od dochodu krajowego. W skali kraju w omawianym roku najwyższy poziom dochodu do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych odnotowano w województwie mazowieckim (2190,56 zł), natomiast najniższy w województwie podkarpackim (1556,77 zł).

Wykres 19. Przeciętne miesięczne dochody i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Chart 19. Average monthly income and expenditure per capita in households

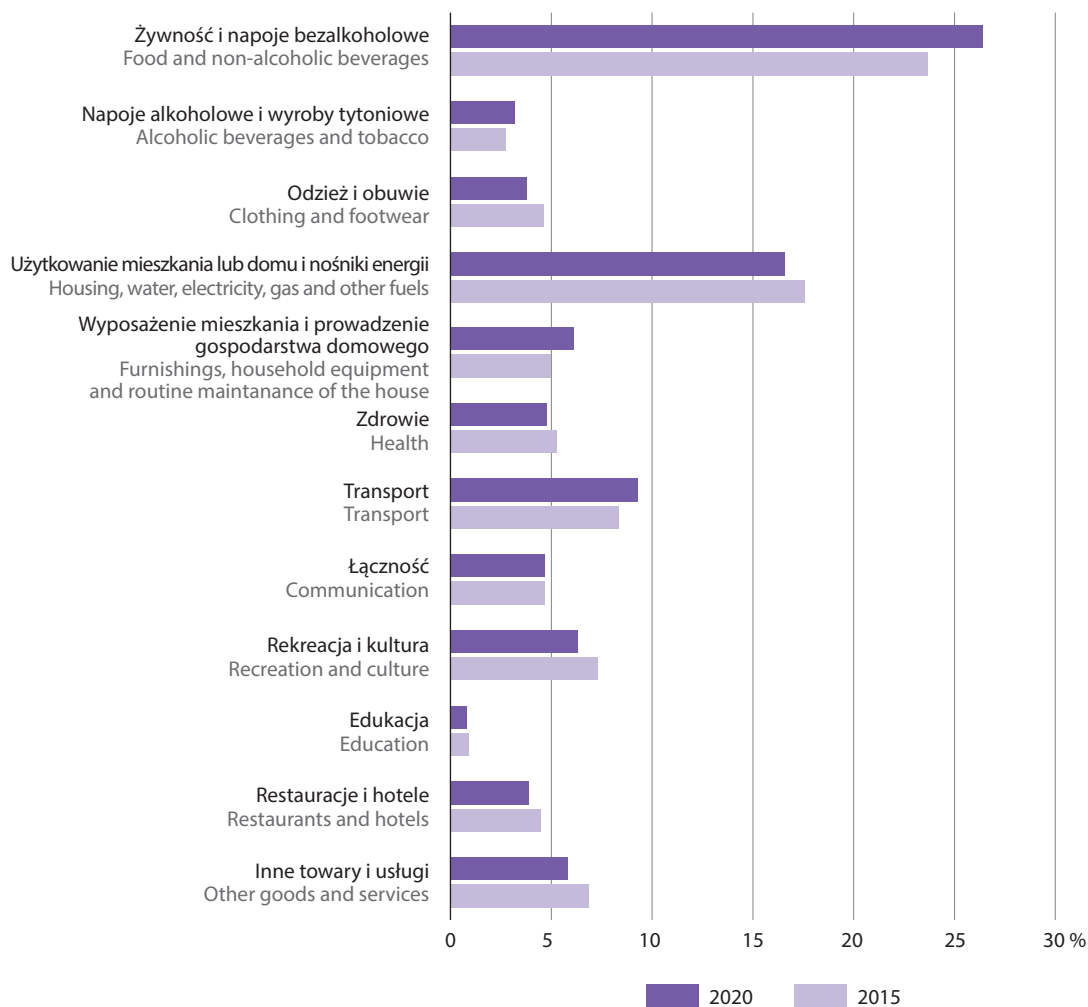

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie opolskim w 2020 r. w relacji do 2015 r. wzrosły w województwie o 16,7% (w kraju o 10,8%), natomiast w skali roku, podobnie jak w kraju zmniejszyły się o 3,4%. Pomimo wzrostu poziomu wydatków gospodarstw domowych odnotowano niższy udział wydatków gospodarstw domowych w dochodzie rozporządzalnym. W 2020 r. ukształtował się on w województwie na poziomie 75,2% (najwyższy wśród województw; w kraju – 63,0%) podczas gdy w 2015 r. wynosił 85,6% (w kraju – 78,7%). W skali województw najniższym udziałem przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w dochodzie rozporządzalnym w 2020 r. charakteryzowało się województwo podlaskie (52,4%).

Biorąc pod uwagę strukturę wydatków według przeznaczenia, można zaobserwować, że w 2020 r. gospodarstwa domowe w województwie opolskim nadal (podobnie jak w kraju) najwięcej środków finansowych przeznaczały na towary i usługi konsumpcyjne. W analizowanym roku wydatki na te cele stanowiły w województwie 95,5%, natomiast w kraju 96,3% i były wyższe niż przed pięcioma laty (odpowiednio: o 0,5 p. proc. oraz o 0,7 p. proc.). Największy udział w budżecie gospodarstw domowych w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) w dalszym ciągu zajmowały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe. Ich udział kształtował się w województwie na niższym poziomie od notowanego w kraju i w 2020 r. wynosił 26,4% wobec 27,7%. Wśród województw w 2020 r. najwyższym udziałem wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe na 1 osobę w gospodarstwie wyróżniało się województwo podlaskie (33,3%), a najniższym województwo mazowieckie (24,2%).

Wykres 20. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w wydatkach ogółem w gospodarstwach domowych

Chart 20. Share of monthly expenditure per capita in the total expenditure of households

W 2020 r. więcej niż przed pięcioma laty gospodarstwa domowe w województwie opolskim wydatkowały m.in. na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (o 41,8%), napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 35,9%), transport (o 30,0%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 29,9%). W kraju w analizowanych latach najbardziej wzrosły wydatki na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 28,5%), żywność i napoje bezalkoholowe (o 27,6%) oraz wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (o 27,0%). Największy spadek względem 2015 r. zarówno w województwie, jak i w kraju dotyczył wydatków poniesionych na odzież i obuwie (odpowiednio: o 3,7% i o 15,5%).

Poziom dochodów jakim dysponują gospodarstwa domowe bezpośrednio oddziałuje na wysokość wydatkowania środków finansowych na artykuły żywnościowe. Zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju w 2020 r. względem 2015 r. pomimo wzrostu dochodu rozporządzalnego oraz dochodu do dyspozycji odnotowano spadek spożycia większości artykułów żywnościowych. Zmiany w strukturze spożycia w województwie w analizowanym okresie były zbliżone do obserwowanych w kraju.

Tablica 9. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Table 9. Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Pieczywo i produkty zbożowe w kg Bread and cereals in kg	6,28	5,84	5,73	5,45
Mięso w kg Meat in kg	5,25	5,19	5,11	5,10
Ryby i owoce morza ^a w kg Fish and seafood ^a in kg	0,27	0,28 ^b	0,24	0,24
Mleko ^c w l Milk ^c in l	3,15	3,01	2,95	3,15
Jaja w szt. Eggs in units	12,51	12,23	12,90	12,39
Oleje i tłuszcze w kg Oils and fats in kg	1,29	1,19	1,13	1,15
Owoce w kg Fruit in kg	3,72	3,72	3,91	3,85
Warzywa w kg Vegetables in kg	9,28	8,69	8,85	8,33
Cukier w kg Sugar in kg	1,06	0,93	0,80	0,70

a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. b Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 10,22%. c Bez zagęszczonego i w proszku.

a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products, excluding canned fish. b Relative error of estimates exceeds 10% and is 10,22%. c Excluding condensed and powdered milk.

Uruchomienie w kwietniu 2016 r. rządowego programu „Rodzina 500 Plus” miało wpływ m.in. na sytuację gospodarstw domowych czy zasięg zagrożenia ubóstwem ekonomicznym. W 2020 r. w relacji do 2017 r. przeciętna miesięczna liczba dzieci objętych wsparciem finansowym zwiększyła się w województwie opolskim o 73,8% (w kraju – o 70,4%).

Tablica 10. Świadczenie wychowawcze^a Table 10. Child-raising benefit^a

Wyszczególnienie Specification	2017	2019	2020	
			ogółem total	Polska=100 Poland=100
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie w tys. Average monthly number of children for whom families receive benefits in thousands	77,2	$\frac{73,1^b}{127,9}$	134,2	2,1
Wyплаты świadczenia w tys. zł Benefit payments in thousand PLN	477617,6	651398,6	863921,3	2,2

a W ramach programu „Rodzina 500Plus”. b Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia.

a Within the “Family 500 Plus” programme. b Data concern the period: – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December.

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w 2020 r. ukształtowały się w województwie opolskim na poziomie 863921,3 tys. zł i w stosunku do 2017 r. wzrosły o 80,9% (w kraju – o 72,5%). W 2020 r. w układzie województw przeciętnie co miesiąc najwięcej dzieci, na które rodziny otrzymywały świadczenie wychowawcze odnotowano w województwie mazowieckim (1034,9 tys.), natomiast najmniej w województwie opolskim, tym samym plasując je na 16 lokacie w kraju.

3.3. Warunki mieszkaniowe

3.3. Housing conditions

Stan zasobów mieszkaniowych oraz ich wyposażenie w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne i przedmioty trwałego użytkowania, jak również poziom rozwoju infrastruktury komunalnej wpływają na standard życia mieszkańców.

W 2020 r. w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) nastąpił przyrost zasobów mieszkaniowych, jednak w mniejszym zakresie niż w kraju. Liczba mieszkań w stosunku do 2015 r. zwiększyła się w województwie o 3,0%, natomiast w kraju o 6,3%. W omawianych latach, zarówno w województwie, jak i w kraju, niezmiennie odnotowywano większą liczbę mieszkań na obszarach miejskich. Równocześnie, wraz ze wzrostem liczby mieszkań notowano wzrost ich powierzchni użytkowej. W 2020 r. względem 2015 r. powierzchnia użytkowa mieszkania zwiększyła się w województwie o 4,2%, natomiast w kraju o 7,7%.

**Tablica 11. Zasoby mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 11. Dwelling stocks^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	ogółem		total	Polska=100 Poland=100	
Mieszkania w tys. Dwellings in thousands	351,8	355,2	360,0	362,3	2,4
w tym na wsi w tys. of which in rural areas in thousands	148,0	146,2	145,9	146,8	3,0
Izby w mieszkaniach w tys. Rooms in dwellings in thousands	1472,8	1488,8	1508,6	1519,3	2,6
w tym na wsi w tys. of which in rural areas in thousands	720,0	711,5	712,5	717,4	3,4
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² Useful floor area of dwellings in thousand m ²	28319,4	28728,4	29234,5	29502,0	2,6
w tym na wsi w tys. of which in rural areas in thousands	14743,6	14605,4	14696,6	14828,9	3,2

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

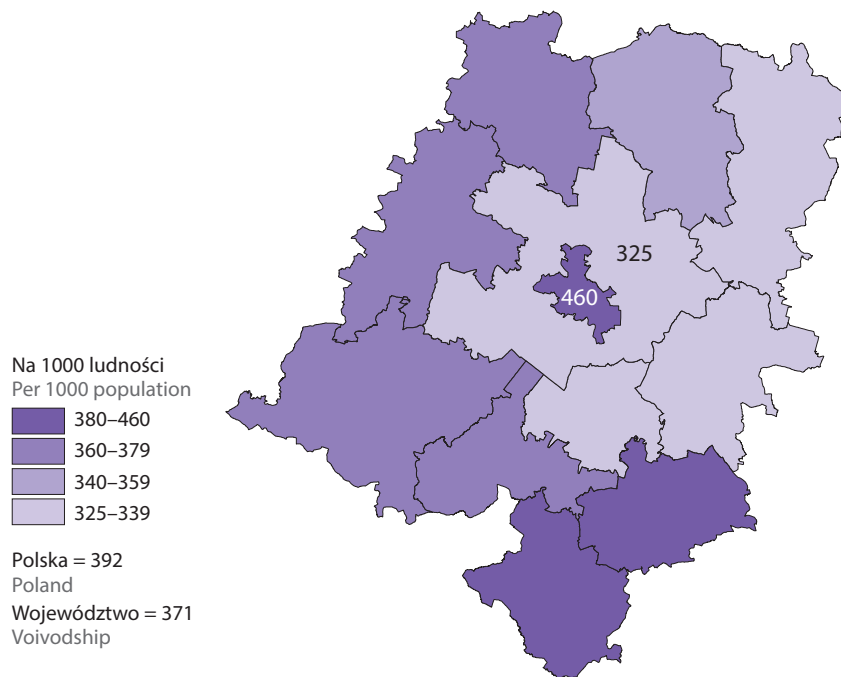
Stopień dostępności mieszkań może być wyrażany liczbą mieszkań przypadających na 1000 ludności. W 2020 r. w województwie opolskim omawiany wskaźnik kształtował się na mniej korzystnym poziomie niż w kraju. Na 1000 mieszkańców przypadało w województwie 371 mieszkań, natomiast w kraju – 392. Wśród województw w 2020 r. najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w województwie mazowieckim (440), a najmniej w województwie podkarpackim (324). Pod względem wartości omawianego wskaźnika województwo opolskie w 2020 r. plasowało się na 12 lokacie wraz z województwem świętokrzyskim.

W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. największą dostępność mierzoną poziomem omawianego wskaźnika odnotowano w mieście Opolu (460), natomiast najmniejszą w powiecie opolskim (325).

**Mapa 5. Zasoby mieszkaniowe^a w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 5. Dwelling stocks^a in 2020
As of 31 December

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

Standard warunków mieszkaniowych w województwie opolskim w 2020 r. względem 2015 r. uległ poprawie. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące warunki lokalowe (za wyjątkiem przeciętnej liczby osób w 1 mieszkaniu) w analizowanych latach kształtowały się w województwie na bardziej korzystnym poziomie niż w kraju.

**Tablica 12. Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 12. Selected indicators characterising housing conditions^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Przeciętna liczba osób: Average number of persons:				
na 1 mieszkanie per dwelling	2,83	2,79	2,73	2,70
na 1 izbę per room	0,68	0,67	0,65	0,64
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania: Average useful floor area of dwelling:				
w m ² in m ²	80,5	80,9	81,2	81,4
na 1 osobę w m ² per person in m ²	28,4	29,0	29,8	30,2

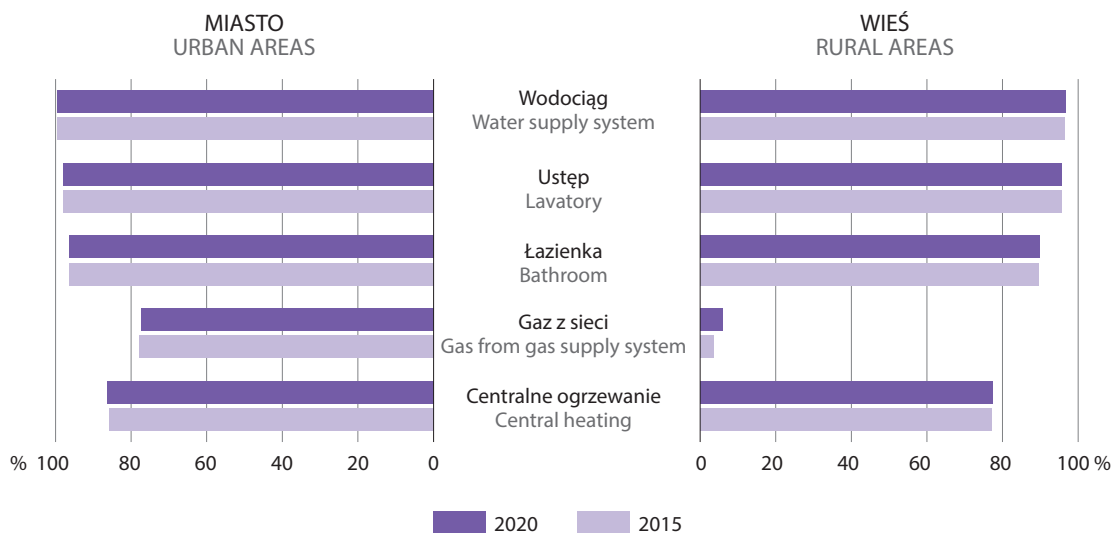
a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

Podobnie jak przed pięcioma laty mieszkania na obszarach wiejskich posiadały większą przeciętną powierzchnię użytkową niż mieszkania zlokalizowane w miastach. W 2020 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na wsi wyniosła 101,0 m² wobec 68,1 m² w miastach, natomiast w 2015 r. analogicznie: 99,7 m² wobec 66,6 m². Najbardziej korzystną sytuację w skali województw pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkanie w 2020 r. odnotowano w województwie podkarpackim (82,4 m²), a najmniej korzystną w województwie warmińsko-mazurskim (69,0 m²). Województwo opolskie uplasowało się na 3 pozycji.

Niższe wartości wskaźnika wyrażanego przeciętną liczbą osób w 1 mieszkaniu, zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju notowano w mieszkaniach zlokalizowanych w miastach. W 2020 r. na 1 mieszkanie w miastach w województwie przypadało przeciętnie 2,41 osoby (w kraju – 2,26), natomiast na terenach wiejskich – 3,12 osoby (w kraju – 3,16). Najmniejszą liczbę osób w mieszkaniu odnotowano w województwie mazowieckim (2,27 osób), a największą w województwie podkarpackim (3,09 osoby).

**Wykres 21. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 21. Dwellings fitted with technical and sanitary installations
As of 31 December

Stan wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne w stosunku do 2015 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju poprawił się. Wyższym standardem podobnie jak w kraju wyróżniały się mieszkania na obszarach miejskich.

W 2020 r. w województwie opolskim oddano do użytkowania 2,6 tys. mieszkań, z czego 51,6% w budownictwie indywidualnym (w kraju – 33,5%). Liczba mieszkań oddanych do eksploatacji w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 51,8%, natomiast w kraju o 49,5%.

Tablica 13. Mieszkania oddane do użytkowania

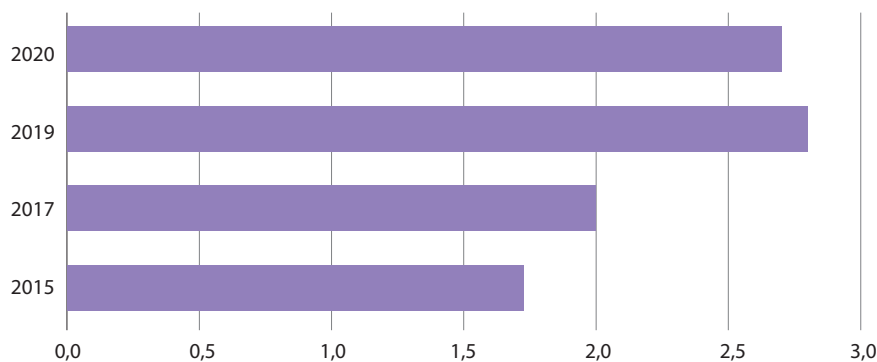
Table 13. Dwellings completed

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	ogółem total				Polska=100 Poland=100
Mieszkania Dwellings	1723	2001	2726	2616	1,2
w tym indywidualne of which private	1227	1150	1202	1349	1,8
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ² Useful floor area of dwellings in thousand m ²	225,4	230,5	289,4	301,3	1,5
w tym indywidualne of which private	190,7	175,0	188,4	210,0	2,0

Relacja liczby mieszkań oddanych do użytkowania oraz liczby ludności pozwala ocenić dostępność zasobów mieszkaniowych. W 2020 r. wskaźnik natężenia budownictwa mieszkalnego (wyrażany liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców) w województwie opolskim osiągnął mniej korzystne wartości niż w kraju i ukształtował się na poziomie 2,7 wobec 5,8 dla kraju plasując województwo na ostatnim miejscu. Natomiast najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do eksploatacji w województwie mazowieckim (8,6).

Wykres 22. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności

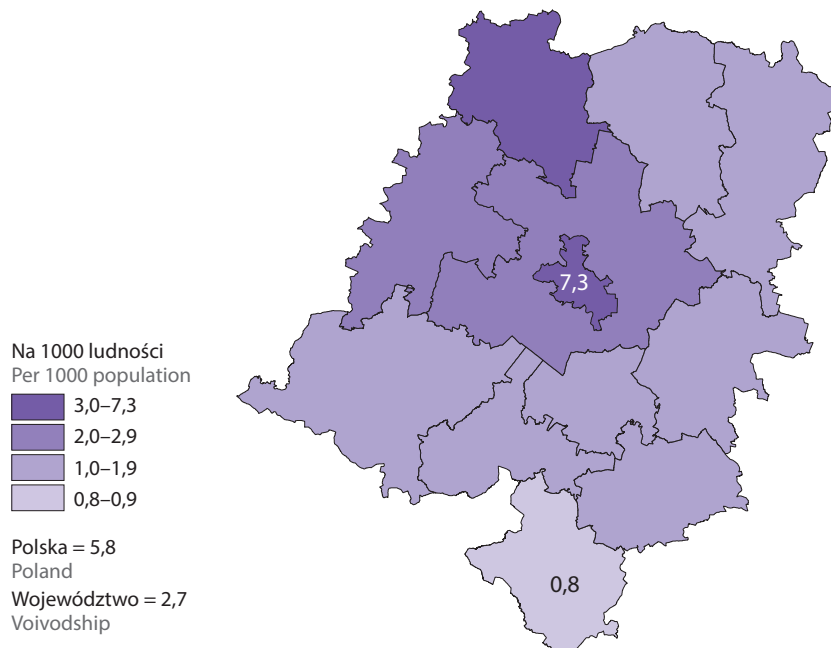
Chart 22. Dwellings completed per 1000 population

W przekroju powiatów województwa opolskiego najbardziej korzystną sytuację pod względem liczby wybudowanych mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności w 2020 r. zaobserwowano w m. Opolu, w którym wskaźnik wynosił 7,3. Najmniej korzystnie natomiast prezentował się powiat głubczycki, w którym na każdy 1000 mieszkańców oddano do użytkowania 0,8 mieszkania.

Mapa 6. Mieszkania oddane do użytkowania w 2020 r.

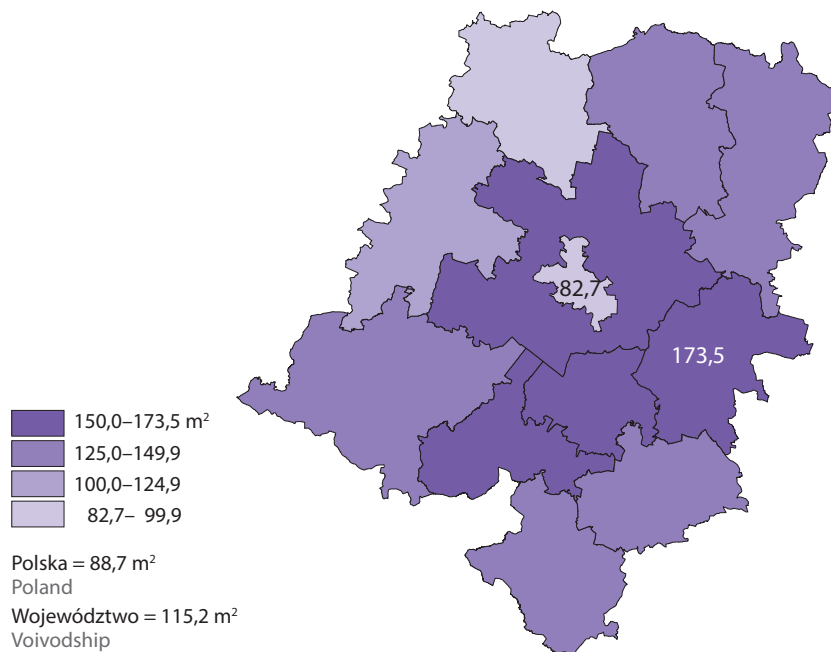
Map 6. Dwellings completed in 2020

Nowo wybudowane mieszkania w województwie opolskim posiadały przeciętnie większą powierzchnię niż w kraju. W 2020 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przekazanego do zamieszkania wynosiła w województwie 115,2 m² (1 lokata wśród województw), natomiast w kraju – 88,7 m². W przekroju województw najmniejsze mieszkania oddano do użytkowania w województwie zachodniopomorskim (77,9 m²).

Mapa 7. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w 2020 r.

Map 7. Average useful floor area of dwelling completed in 2020

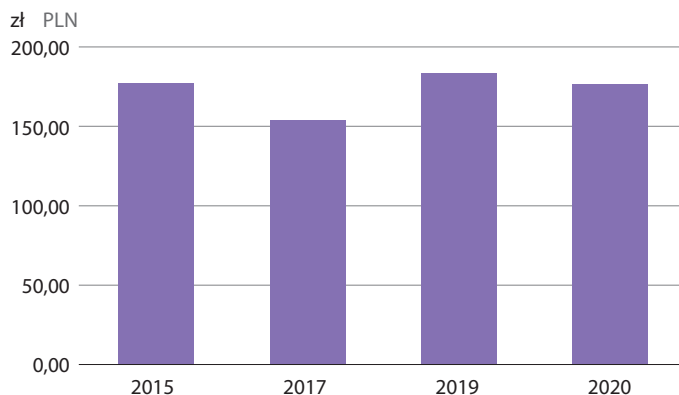

W 2020 r. największą przeciętną powierzchnią użytkową wyróżniały się nowo wybudowane mieszkania w powiecie strzeleckim (173,5 m²), natomiast najmniejszą w m. Opolu (82,7 m²).

W 2020 r. jednostki samorządu terytorialnego w województwie opolskim na gospodarkę mieszkaniową wydały 173219,29 tys. zł. Udział wydatków na cele związane z gospodarką mieszkaniową w omawianym roku w województwie wynosił 2,5% wobec 2,6% w kraju. Biorąc pod uwagę wszystkie województwa najczęściej środków w 2020 r. wydatkowały budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego (3,8%), a najmniej województwa wielkopolskiego (1,5%), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 7 lokacie.

Wykres 23. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na gospodarkę mieszkaniową na 1 mieszkańca

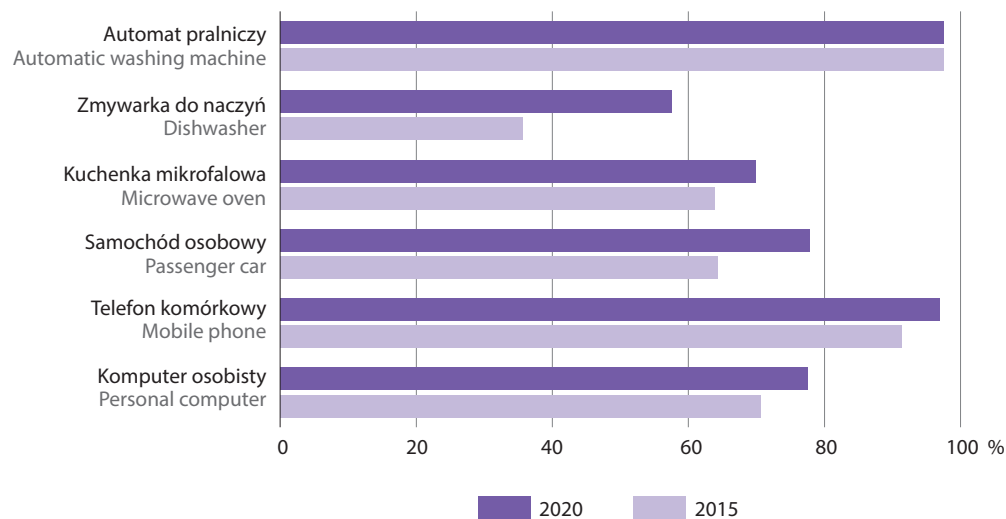
Chart 23. Expenditure of local government units budgets on housing management per capita

O zamożności mieszkańców oraz standardzie warunków mieszkaniowych oprócz infrastruktury technicznej świadczy również poziom wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Wykres 24. Udział gospodarstw domowych wyposażonych w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a

Chart 24. Share of households equipped with selected durable goods^a

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.
^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

Obserwowany w województwie opolskim systematyczny wzrost dochodu do dyspozycji przyczynił się (podobnie jak w kraju) do wzrostu konsumpcji większości artykułów trwałego użytkowania w gospodarstwach domowych. W 2020 r. w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) zwiększył się stopień wyposażenia gospodarstw domowych w większość dóbr trwałego użytkowania, przy czym najwyższy wzrost, zarówno w województwie jak i kraju dotyczył artykułu z branży high-tech – smartfona. Względem stanu notowanego w 2015 r. udział gospodarstw domowych posiadających smartfon zwiększył się w województwie opolskim o 34,3 p. proc., natomiast w kraju o 33,6 p. proc.

Analiza stopnia wyposażenia infrastruktury technicznej w urządzenia komunalno-bytowe (m.in. w sieci rozdzielcze: wodociągową, kanalizacyjną oraz gazową) pozwala ocenić standard warunków mieszkaniowych ludności.

Tablica 14. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia
Table 14. Water supply network
As of 31 December

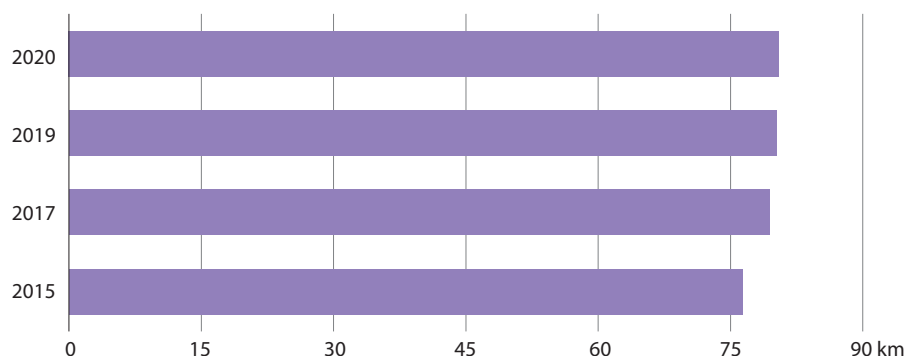
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km	7188,4	7470,0	7546,4	7575,9
w tym na wsi of which in rural areas	5624,7	5701,4	5701,1	5741,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in pcs	166319	164450	171496	172878
w tym na wsi of which in rural areas	116219	111663	114905	115465

W 2020 r. w odniesieniu do stanu z 2015 r. długość sieci wodociągowej zwiększyła się w województwie o 5,4%, natomiast w kraju o 5,2%. Bardziej znaczący przyrost długości sieci wodociągowej (podobnie jak w kraju) odnotowano w miastach. Względem 2015 r. długość sieci rozdzielczej zwiększyła się w miastach województwa o 17,3% (w kraju o 7,6%), natomiast na terenach wiejskich o 2,1% (w kraju o 4,5%). Liczba przyłączy w województwie opolskim w analizowanych latach wzrosła w miastach, natomiast uległa zmniejszeniu na wsi (odpowiednio: o 14,6% oraz o 0,6%). W kraju natomiast ich liczba zwiększyła się zarówno w miastach, jak i na wsi (analogicznie: o 7,3% oraz o 8,1%).

Miernikiem, który pozwala ocenić stopień zaopatrzenia odbiorców w wodę jest gęstość sieci wodociągowej na 100 km². W województwie opolskim w relacji do 2015 r. nastąpiło jej zagęszczenie, choć w dalszym ciągu znacznie odbiegało od notowanego w kraju. W 2020 r. na 100 km² powierzchni przypadało w województwie 80,5 km sieci wodociągowej (przed pięcioma laty – 76,4 km), natomiast w kraju – 100,2 km (analogicznie: 95,3 km).

**Wykres 25. Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km²
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 25. Water supply distribution network per 100 km²
As of 31 December

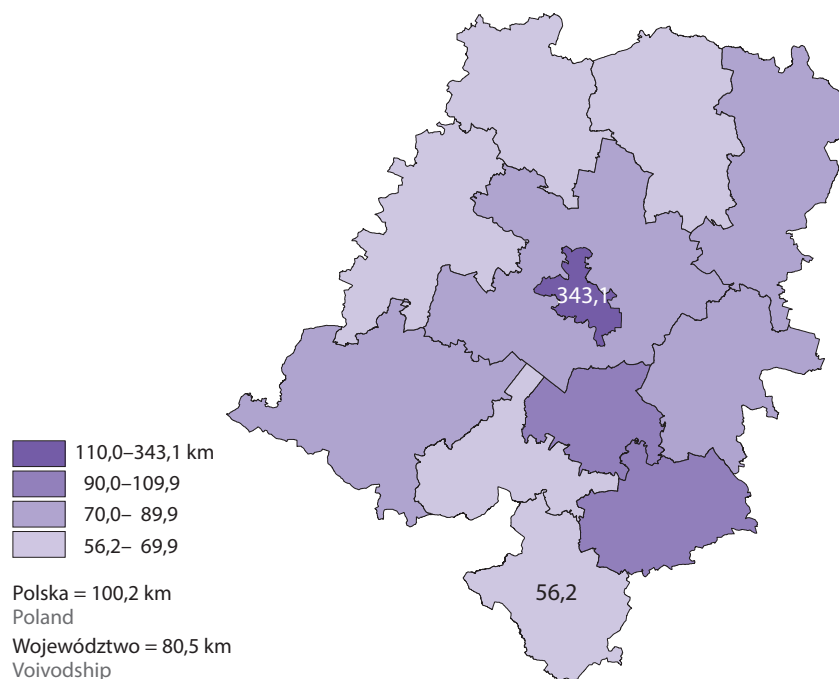

Największym zagęszczeniem sieci rozdzielczej wodociągowej w 2020 r. wyróżniało się województwo śląskie, w którym na każde 100 km² powierzchni przypadało 179,7 km sieci wodociągowej, natomiast najmniejszym województwo zachodniopomorskie – 50,0 km. Województwo opolskie w 2020 r. pod względem wartości omawianego wskaźnika zajmowało 12 miejsce w kraju.

W układzie powiatów województwa opolskiego w 2020 r. największym zagęszczeniem sieci rozdzielczej wodociągowej cechowało się m. Opole (343,1 km), natomiast najmniejszym powiat głubczycki (56,2 km).

**Mapa 8. Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km² w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 8. Water supply distribution network per 100 km² in 2020
As of 31 December

Obserwowany w województwie opolskim rozwój infrastruktury wodociągowej skutkowałam (podobnie jak w kraju) wzrostem odsetka ludności korzystającej z tej instalacji. W 2020 r. dostęp do wodociągu miało 97,0% ogółu ludności województwa i był to najbardziej korzystny wynik w skali kraju, natomiast w 2015 r. – 96,7%. Wyższą dostępnością sieci wodociągowej, zarówno w województwie, jak w kraju charakteryzowały się tereny miejskie. W 2020 r. wartość omawianego odsetka w miastach ukształtowała się na poziomie o 3,4 p. proc. wyższym niż na wsi (w kraju – o 11,0 p. proc.). Wśród województw w 2020 r. najniższy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wystąpił w województwie podkarpackim (81,1%).

W ujęciu powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwyższym dostępem mieszkańców do wodociągów wyróżniał się powiat kędzierzyńsko-kozielski, w którym odsetek korzystających wynosił 99,4%, natomiast najniższym powiat kluczborski (94,4%).

**Tablica 15. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 15. Sewage network
As of 31 December

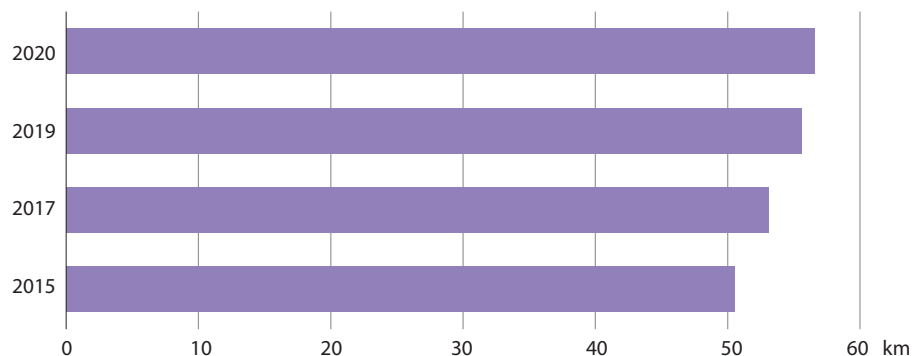
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Sieć rozdzielcza ^a w km Distribution network ^a in km	4749,4	4995,6	5229,4	5325,7
w tym na wsi of which in rural areas	3303,3	3382,3	3492,3	3579,8
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania w szt. Connections leading to residential buildings and collective housing in pcs	103648	111394	116353	118213
w tym na wsi of which in rural areas	59795	62881	65378	66944

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

W 2020 r. w województwie opolskim na 100 km² przypadało 56,6 km sieci kanalizacyjnej rozdzielczej wobec 54,2 km w kraju.

**Wykres 26. Sieć kanalizacyjna rozdzielcza^a na 100 km²
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 26. Sewage distribution network^a per 100 km²
As of 31 December

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

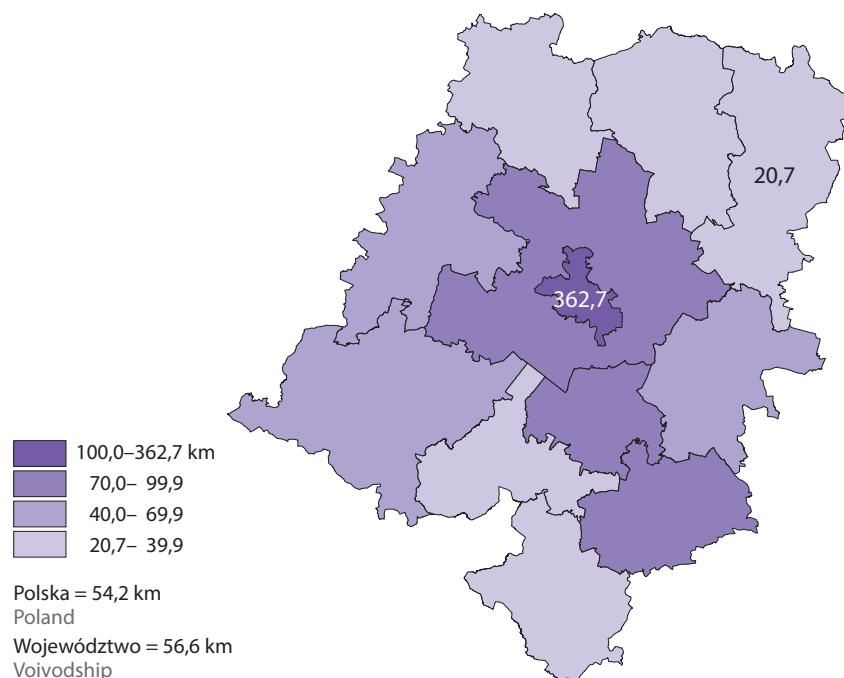

W układzie województw w 2020 r. wystąpiły znaczne dysproporcje w zagęszczeniu sieci kanalizacyjnej. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie śląskim (140,6 km na 100 km²), natomiast najniższą w województwie podlaskim (18,7 km na 100 km²). Województwo opolskie uplasowało się na 6 pozycji w kraju.

W 2020 r. m. Opole było najlepiej skanalizowanym powiatem w województwie opolskim, ponieważ na każde 100 km² przypadało 362,7 km sieci kanalizacyjnej, natomiast najmniej korzystną sytuację notowano w powiecie oleskim (20,7 km).

**Mapa 9. Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km² w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 9. Sewerage distribution network per 100 km² in 2020
As of 31 December

Inwestycje w rozbudowę infrastruktury kanalizacyjnej wpłynęły na poprawę dostępności tego typu usług komunalnych. W relacji do 2015 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost odsetka liczby korzystających z sieci kanalizacyjnej, który ukształtował się na poziomie wyższym niż w kraju. W 2020 r. spośród ogółu mieszkańców województwa 73,9% korzystało z sieci kanalizacyjnej (w 2015 r. – 71,6%), natomiast w kraju – 71,5% (w 2015 r. – 69,7%). Zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju wyższy odsetek korzystających z instalacji odprowadzających ścieki z budynków i innych obiektów odnotowano w miastach.

W ujęciu międzywojewódzkim w 2020 r. odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wahał się od 53,9% w województwie lubelskim do 83,9% w województwie pomorskim, natomiast województwo opolskie uplasowało się na 7 lokacie w kraju.

W przestrzeni województwa opolskiego dostrzega się zróżnicowanie liczby ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej. W 2020 r. najwyższy udział korzystających z tej instalacji odnotowano w m. Opolu (94,8%), a najniższy w powiecie oleskim (47,1%).

Długość sieci gazowej w województwie opolskim w 2020 r. względem 2015 r. wzrosła o 16,3%, natomiast w kraju o 11,0%. Większym przyrostem długości instalacji gazowej, zarówno w województwie, jak

i w kraju charakteryzowały się miasta. W porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat długość sieci zwiększyła się na obszarach miejskich w województwie o 16,8% (w kraju – o 12,2%), natomiast na wsi o 15,6% (w kraju – o 10,2%). Więcej przyłączy do budynków mieszkalnych zarówno w województwie, jak i w kraju zainstalowano na wsi (odpowiednio: o 51,8% oraz o 20,6%).

**Tablica 16. Sieć gazowa
Stan w dniu 31 grudnia**

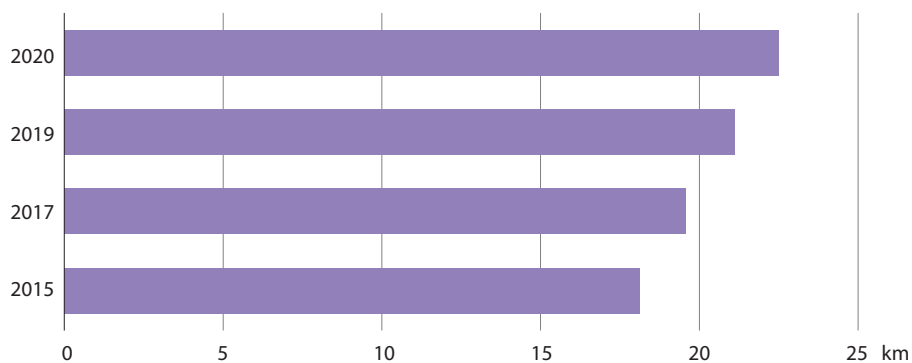
Table 16. Gas supply network
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km Distribution and transmission network in km	2548,4	2673,9	2820,8	2963,6
w tym na wsi of which in rural areas	1057,5	1078,7	1143,4	1222,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych Connections leading to residential buildings in pcs	41002	42635	44968	47405
w tym na wsi of which in rural areas	3918	4388	4901	5949

W 2020 r., podobnie jak w 2015 r. województwo opolskie wyróżniało się jedną z najsłabiej zagęszczonych sieci gazowych w kraju. Wskaźniki wyrażane długością instalacji rozdzielczej gazowej na 100 km² w województwie były wyraźnie niższe niż notowane w kraju. W 2020 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 22,5 km instalacji gazowej (w kraju – 44,9 km), natomiast przed pięcioma laty 18,1 km (w kraju – 39,9 km).

**Wykres 27. Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km²
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 27. Gas supply distribution network per 100 km²
As of 31 December

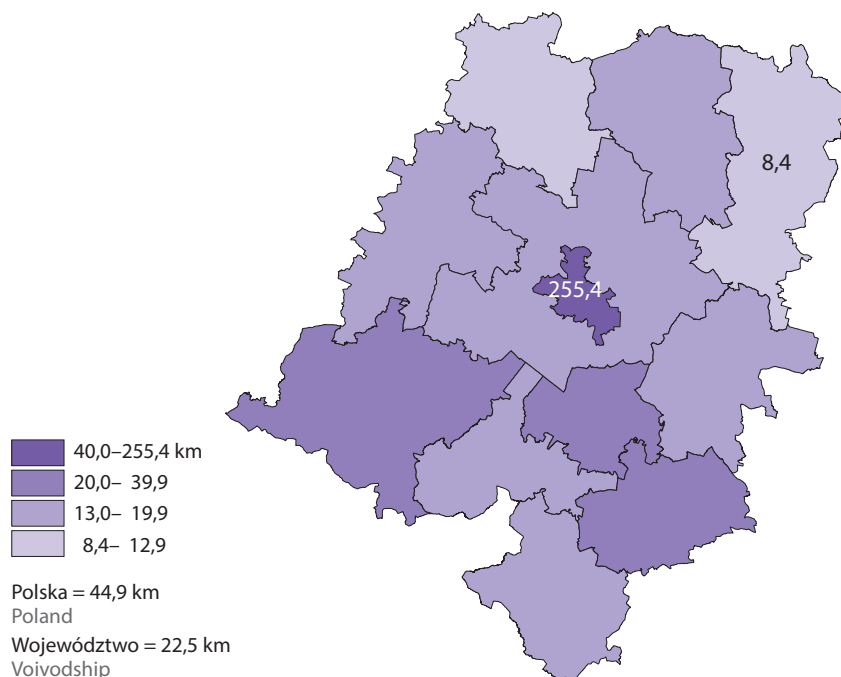

Wśród województw w 2020 r. w najbardziej korzystnej sytuacji było województwo małopolskie, w którym na każde 100 km² przypadało 153,8 km instalacji gazowej, natomiast najmniej korzystnie wypadło województwo podlaskie z wynikiem 7,8 km.

W układzie powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwyższym stopniem rozwoju infrastruktury gazowej wyróżniało się m. Opole, w którym wskaźnik zagęszczenia zdecydowanie przewyższał wartość wojewódzką (255,4 km), najniższym natomiast powiat oleski, w którym długość sieci kształtowała się poniżej 10 km i na każde 100 km² wynosiła 8,4 km.

**Mapa 10. Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km² w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 10. Gas supply distribution network per 100 km² in 2020
As of 31 December

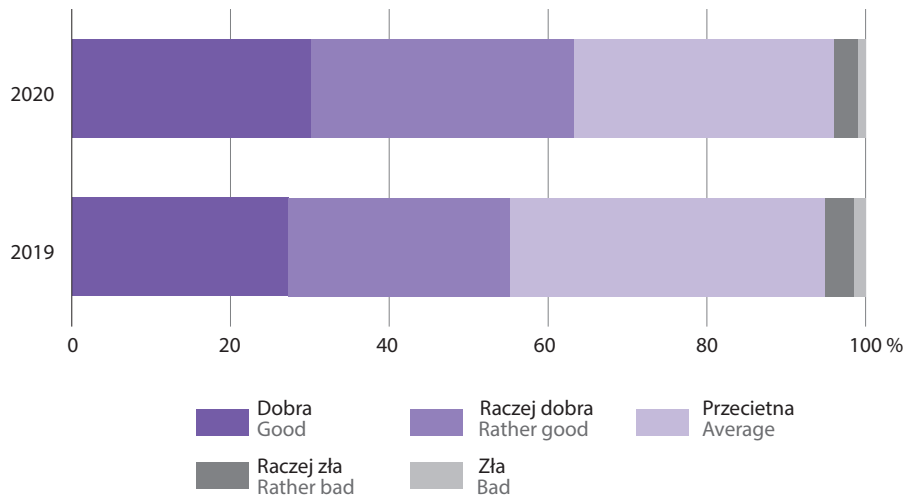

Dostępność instalacji gazowej mierzona odsetkiem liczby ludności z niej korzystających w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców w 2020 r. w województwie opolskim była niższa niż obserwowana w kraju (43,9% wobec 54,2%). Charakterystycznym zjawiskiem jest niższy wskaźnik dostępności instalacji gazowej na obszarach wiejskich, zarówno w województwie, jak i kraju. W 2020 r. zaledwie 6,4% z nich korzystało z sieci gazowej (w kraju – 27,4%). Największy odsetek liczby korzystających z instalacji gazowej odnotowano w województwie podkarpackim (74,1%), a najniższy w województwie podlaskim (29,9%). Województwo opolskie zajmowało 10 miejsce w kraju.

W ujęciu wewnątrzregionalnym z kolei w 2020 r. najwyższy odsetek liczby korzystających z instalacji gazowej odnotowano w m. Opolu, natomiast najniższy w powiecie oleskim, a rozpiętość w wartości maksymalnej i minimalnej między wymienionymi powiatami wynosiła 58,9 p. proc.

Miernikiem, który jest pomocny przy ocenie warunków życia jest subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych. Jego analiza wykazała, że w województwie opolskim w 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego (podobnie jak w kraju) wzrosła liczba gospodarstw domowych pozytywnie oceniających swój status ekonomiczny jako “dobry” i “raczej dobry”.

Wykres 28. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych
 Chart 28. Subjective evaluation of material situation of households

W 2020 r. 63,3% gospodarstw domowych w województwie opolskim oceniło swoją sytuację materialną jako „dobrą” oraz „raczej dobrą” (w kraju – 51,6%) plasując je na 1 lokacie wśród wszystkich województw. Natomiast przed rokiem odsetek takich ocen ukształtował się na poziomie 55,2% (w kraju – 48,6%). Pozytywnym zjawiskiem jest spadek udziału gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako „raczej złą” oraz „złą”. W skali roku odsetek gospodarstw, które tak zadeklarowały zmniejszył się w województwie o 1,1 p. proc. (w kraju o 1,2 p. proc.).

Rozdział 4

Chapter 4

Dostępność usług społecznych i bezpieczeństwo publiczne

Availability of social services and public safety

4.1. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

4.1. Health care and social welfare

Zakres usług zdrowotnych i opiekuńczych powinien być dostosowany m.in. do liczby i struktury ludności zamieszkującej region oraz ogólnej kondycji zdrowotnej mieszkańców.

Przeobrażenia demograficzne zachodzące w województwie opolskim, głównie postępujący proces starzenia się społeczeństwa, czego efektem jest m.in. nasilenie się zjawiska tzw. „podwójnego starzenia się” (tj. zwiększania się udziału osób w wieku 80 lat i więcej wśród osób w wieku 65 lat i więcej) wymuszają z jednej strony konieczność podejmowania działań mających na celu utrzymanie kondycji zdrowotnej mieszkańców, ale również zagwarantowania określonych usług opiekuńczych. Ponadto utrzymujący się w województwie opolskim wysoki udział zgonów z powodu chorób układu krążenia i chorób nowotworowych oraz rosnące zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi (w szczególności cukrzycą) powodują konieczność zapewnienia dostępu do wysokospecjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie ich diagnostyki i leczenia. Warunkiem koniecznym do osiągnięcia tego celu jest dysponowanie m.in. odpowiednim poziomem infrastruktury technicznej.

Dodatkowo, ogłoszony w 2020 r. stan zagrożenia epidemicznego w Polsce oraz wynikające z tego ograniczenia miały wpływ na zakres świadczonych usług w obszarze ochrony zdrowia i opiece społecznej.

W 2020 r. w województwie opolskim liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodni oraz praktyk lekarskich) względem 2015 r. uległa zmniejszeniu o 5,8% (w kraju – o 1,6%), liczba szpitali ogólnych zwiększyła się o 3,6% (w kraju – zmniejszyła się o 6,1%), natomiast liczba aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych uległa zmniejszeniu o 9,1% (w kraju – o 5,9%).

**Tablica 17. Wybrane placówki ochrony zdrowia
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 17. Selected health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Szpitale ogólne General hospitals	28	31	29	29	3,2
Przychodnie i praktyki lekarskie ^a Outpatients departments and medical practices ^a	793	792	782	747	2,9
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets	361	378	347	328	2,5

^a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami.

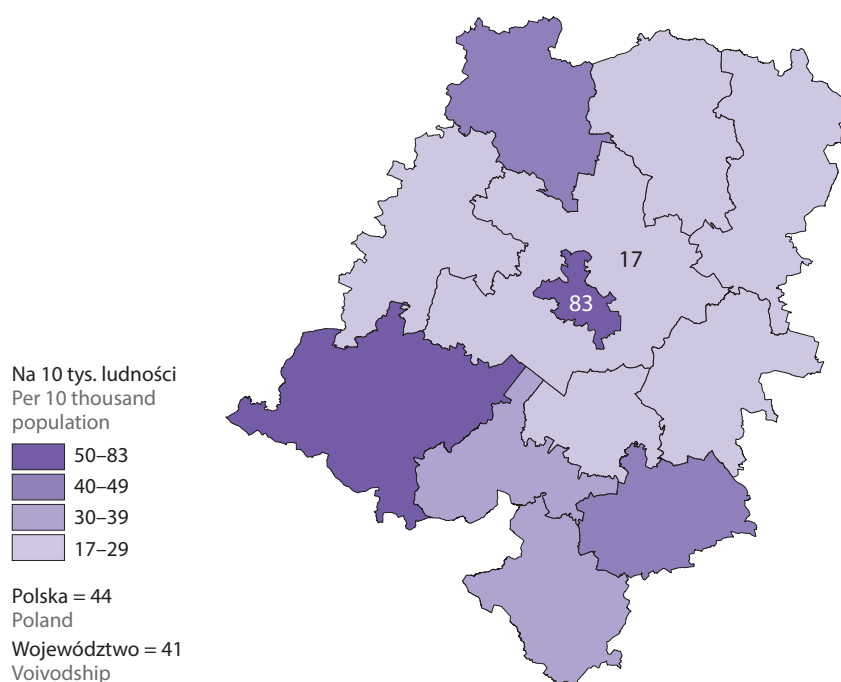
^a Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or health care facilities.

Miarą, która pozwala ocenić dostępność usług medycznych w zakresie leczenia szpitalnego jest liczba łóżek w szpitalach ogólnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W województwie opolskim w 2020 r. wartość omawianego wskaźnika kształtowała się na nieco niższym poziomie niż w kraju i wyniosła 41 wobec 44. W skali województw najczęściej szpitalnych łóżek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odnotowano w województwie lubelskim (51), a najmniej w województwach: pomorskim i wielkopolskim (po 37). Województwo opolskie pod tym względem wraz z województwami: lubuskim oraz zachodniopomorskim zajmowało 9 lokatę w kraju.

Najwyższą dostępnością leczenia szpitalnego w 2020 r. charakteryzowało się m. Opole (83), a najniższą powiat opolski (17).

**Mapa 11. Łóżka w szpitalach ogólnych w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 11. Beds in general hospitals in 2020
As of 31 December

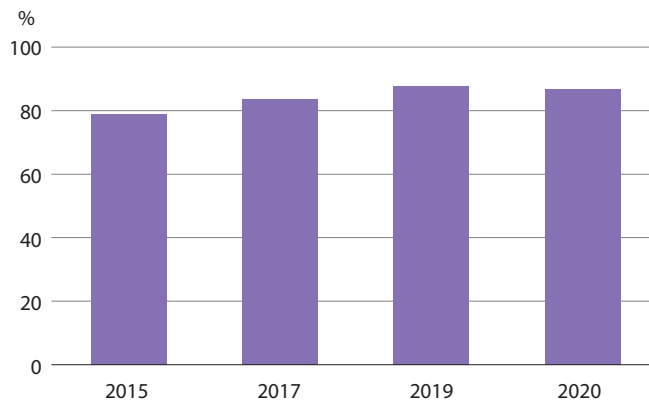
Malejąca liczba podmiotów leczniczych (tj. przychodni i praktyk lekarskich) działających na terenie województwa opolskiego, przy jednoczesnym spadku ogólnej liczby mieszkańców wpłynęły na zmianę sytuacji w zakresie dostępu do świadczeń medycznych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej. W 2020 r., podobnie jak w 2015 r. w województwie na 10 tys. ludności przypadało 8 podmiotów leczniczych podczas gdy w kraju – 7. Dostęp do przychodni oraz praktyk lekarskich mierzony poziomem omawianego wskaźnika w skali województw w 2020 r. był bardzo wyrównany i oscylował w granicach od 6 do 8.

W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwięcej podmiotów leczniczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców notowano w m. Opolu (12), natomiast najmniej w powiecie prudnickim (5).

Odsetek przychodni oraz praktyk lekarskich przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych wyposażonych w co najmniej jedno udogodnienie dla osób z niepełnosprawnościami zwiększył się w województwie z poziomu 78,8% w 2015 r. do poziomu 86,6% w 2020 r. (w kraju analogicznie: 84,8% oraz 90,7%), ale w skali roku obniżył się o 1,0 p. proc. (w kraju zwiększył się o 0,3 p. proc.).

Wykres 29. Odsetek podmiotów leczniczych wyposażonych w co najmniej jedno udogodnienie dla osób niepełnosprawnych Stan w dniu 31 grudnia

Chart 29. Percentage of medical entities equipped with at least one convenience for disabled persons As of 31 December

O poziomie dostępności usług medycznych świadczy także liczba i przestrzenne rozmieszczenie aptek i punktów aptecznych.

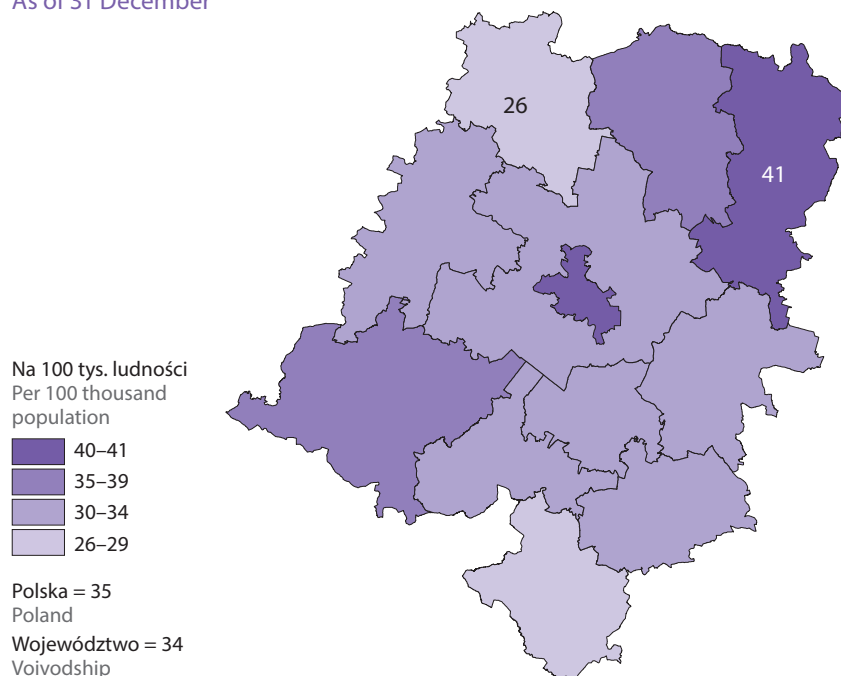
W 2020 r. liczba placówek zaopatrujących mieszkańców w leki i środki medyczne (tj. aptek ogólnodostępnych oraz punktów aptecznych) na terenie województwa opolskiego w relacji do 2015 r. zmalała o 9,1% (w kraju – o 5,9%). Zmniejszył się w województwie odsetek podmiotów (łącznie z apteką zakładową) posiadających co najmniej jedno udogodnienie dla osób niepełnosprawnych. W 2015 r. w województwie 79,0% ogółu działających aptek oraz punktów aptecznych było przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, natomiast w 2020 r. – 77,8%.

Analiza zmiany liczby placówek przypadających na 100 tys. ludności wykazała, że poziom dostępności tego rodzaju usług w województwie opolskim w 2020 r. był zbliżony do obserwowanego w kraju. W 2020 r., podobnie jak w województwach: lubuskim i małopolskim, na 100 tys. mieszkańców przypadają w województwie 34 apteki ogólnodostępne oraz punkty apteczne (w kraju – 35) wobec 36 przed pięcioma laty (w kraju – 37). Wśród województw w 2020 r. najwięcej placówek świadczących tego typu usługi społeczne w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców odnotowano w województwie wielkopolskim (39), a najmniej w pomorskim (30).

Najwyższą dostępnością podmiotów oferujących sprzedaż leków i środków medycznych w 2020 r. charakteryzował się powiat oleski (41 placówek na 100 tys. mieszkańców), a najniższą powiat namysłowski (26).

**Mapa 12. Apteki ogólnodostępne oraz punkty apteczne w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 12. Generally available pharmacies and pharmaceutical outlets in 2020
As of 31 December

W 2020 r. w relacji do stanu notowanego przed pięcioma laty w województwie opolskim w zakresie dostępności usług zdrowotnych skierowanych do pacjentów leczonych z powodu chorób układu krążenia, nowotworów oraz chorób cywilizacyjnych (szczególnie cukrzycy) zaobserwowano wysoką zmienność w liczbie łóżek na oddziałach kardiologicznych, onkologicznych oraz chorób wewnętrznych w szpitalach ogólnych.

**Tablica 18. Infrastruktura na potrzeby pacjentów wybranych chorób
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 18. Infrastructure for the needs of patients of selected diseases
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Łóżka w szpitalach ogólnych na oddziałach: Beds in general hospitals in specified wards:					
kardiologicznych cardiological	175	164	153	158	1,9
onkologicznych oncological	94	57	45	45	0,9
chorób wewnętrznych internal diseases	743	780	591	631	2,8

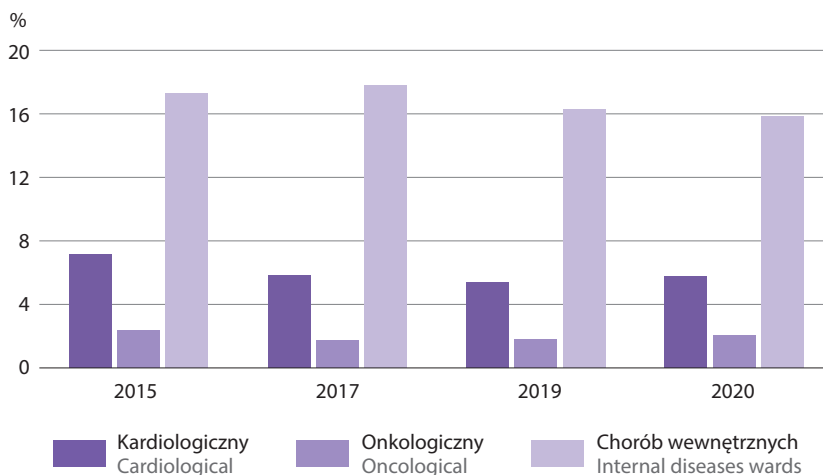
W 2020 r. odsetek pacjentów hospitalizowanych na oddziałach kardiologicznych w województwie opolskim stanowił 5,8% ogółu leczonych w szpitalach ogólnych podczas gdy w 2015 r. – 7,2% (w kraju odpowiednio: po 7,0%). W skali województw w 2020 r. najwyższy odsetek leczonych na oddziałach kardiologicznych odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (8,0%), a najniższy w województwie warmińsko-mazurskim (4,8%). Odsetek osób hospitalizowanych w szpitalach

ogólnych w województwie opolskim z powodu chorób nowotworowych w 2020 r. względem 2015 r. obniżył się o 0,2 p. proc. (w kraju zwiększył się – o 0,7 p. proc.). W skali województw najwyższy odsetek pacjentów leczonych na oddziałach onkologicznych odnotowano w województwie dolnośląskim (7,7%), a najniższy w województwie pomorskim (1,5%). Odsetek osób hospitalizowanych na oddziałach chorób wewnętrznych w 2020 r. ukształtował się na wyższym poziomie niż ogólnokrajowym i wyniósł 15,8% wobec 11,0%, plasując województwo opolskie na 1 lokacie w kraju. Najniższym odsetkiem leczonych na oddziałach wewnętrznych w 2020 r. wyróżniało się województwo podkarpackie (8,4%).

Wykres 30. Odsetek leczonych na oddziałach kardiologicznych, onkologicznych oraz chorób wewnętrznych w szpitalach ogólnych

Chart 30. Percentage of in-patients in cardiological, oncological and internal diseases wards in general hospitals

Bardzo istotne jest zagwarantowanie kobietom wysokiego poziomu usług medycznych związanych z przebiegiem ciąży oraz porodem. Wysokie standardy opieki prenatalnej mogą pozytywnie wpłynąć na podjęcie decyzji o macierzyństwie, a w dłuższej perspektywie przyczynić się do wzrostu współczynnika dzietności, którego poziom nadal nie gwarantuje zastępowalności pokoleń.

Tablica 19. Infrastruktura na potrzeby kobiet w okresie ciąży i porodu Stan w dniu 31 grudnia

Table 19. Infrastructure for the needs of women during pregnancy and childbirth As of 31 December

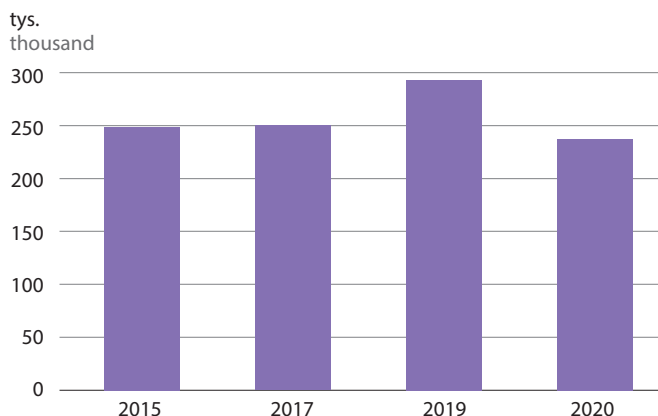
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Liczba stanowisk porodowych Number of delivery units	34	32	33	29	2,4
w tym do porodów rodzinnych of which for family deliveries	18	24	25	21	2,4
Łóżka na oddziałach neonatologicznych Beds in neonatology wards	230	230	192	185	2,3
Liczba inkubatorów Number of incubators	89	97	86	81	2,4
w tym na oddziałach neonatologicznych of which in neonatology wards	68	83	52	47	1,8

Zasób infrastruktury medycznej w szpitalach ogólnych na terenie województwa opolskiego w 2020 r. w stosunku do 2015 r. uległ pogorszeniu, m.in. zmniejszyła się liczba stanowisk porodowych, łóżek na oddziałach neonatologicznych oraz liczba inkubatorów (odpowiednio: o 14,7%, o 19,6% oraz o 9,0%).

W 2020 r. w 94 poradniach ginekologiczno-położniczych w województwie opolskim udzielono kobietom 237,4 tys. porad, tj. mniej o 4,5% niż przed pięcioma laty. Spośród wszystkich porad udzielonych kobietom w ramach specjalistycznej opieki zdrowotnej w analizowanych latach co piątą udzielono w poradni ginekologiczno-położniczej.

Wykres 31. Porady udzielone kobietom w poradniach ginekologiczno-położniczych

Chart 31. Consultations provided for women in gynaecological-obstetric clinics

Zagwarantowanie zaspokojenia potrzeb bytowych i życiowych rodzinom z dziećmi zależy również od dostępności usług opiekuńczych.

W województwie opolskim w 2020 r. względem 2015 r. odnotowano korzystne zmiany w zakresie dostępności usług opiekuńczych oferowanych rodzinom oraz opiekunom prawnym z najmłodszymi dziećmi. W 2020 r. liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, obejmujących: żłobki, oddziały żłobkowe oraz kluby dziecięce funkcjonujące na terenie województwa opolskiego zwiększyła się o 57,1% (w kraju – o 97,0%). Spośród wszystkich placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w województwie w 2020 r. co piąta była otwarta powyżej 10 godzin dziennie (w kraju co trzecia), natomiast przed pięciu laty, podobnie jak w kraju co trzecia.

Tablica 20. Personel^a oraz infrastruktura na potrzeby sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3 Stan w dniu 31 grudnia

Table 20. Personnel^a and infrastructure for the needs of childcare for children up to the age of 3 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Opiekunki dziecięce Carers and nannies	289	417	568	586	3,1
Placówki Facilities	70	86	106	110	2,4
w tym działające powyżej 10 godzin dziennie of which operating over 10 hours a day	28	26	29	22	1,4
Miejsca Places	2946	3530	5013	5274	3,0

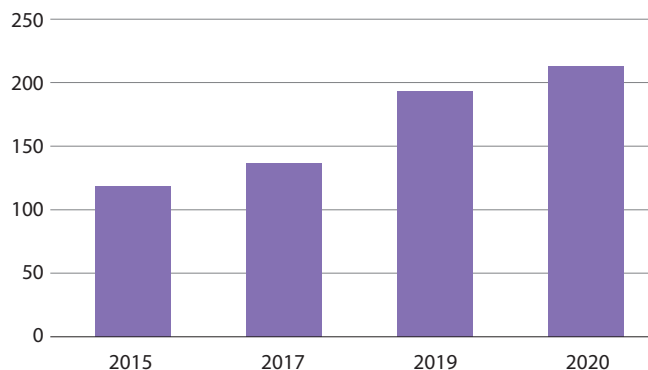
a Dotyczy pracujących według głównego miejsca pracy.

a Data concern persons working according to the main workplace.

O poprawie dostępności usług opiekuńczych może świadczyć również wskaźnik wyrażany liczbą miejsc w żłobkach, oddziałach żłobkowych oraz klubach dziecięcych w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku do lat 3. W województwie opolskim wartość tego wskaźnika na koniec 2020 r. wyniosła 213 (w kraju – 156) wobec 119 w 2015 r. (w kraju – 73).

Wykres 32. Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 na 1000 dzieci w wieku do lat 3 Stan w dniu 31 grudnia

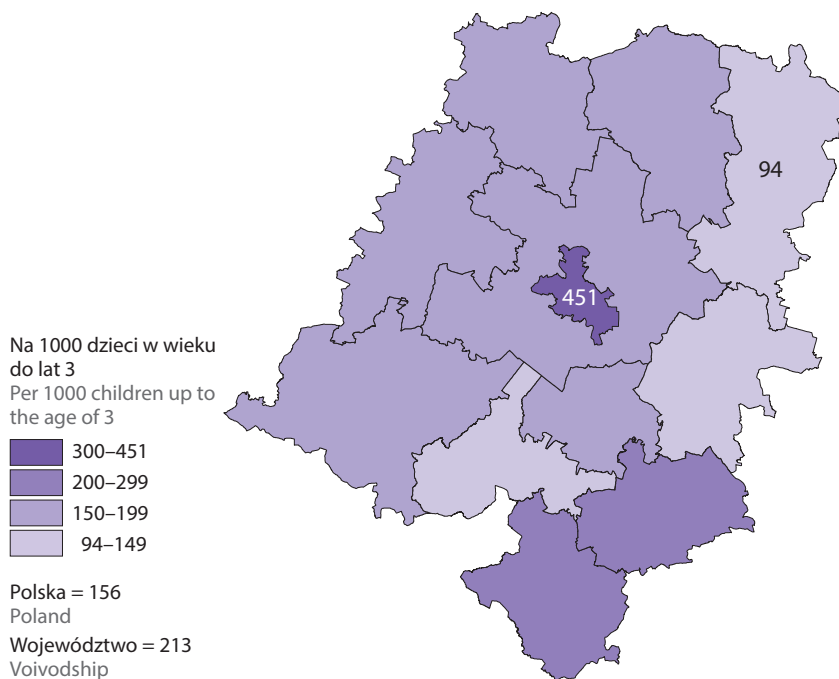
Chart 32. Places in childcare facilities up to 3 years old per 1000 children up to the age of 3 As of 31 December

W skali kraju w 2020 r. największy dostęp do usług opiekuńczych dla najmłodszych, wyrażany poziomem omawianego wskaźnika mieli mieszkańcy województwa dolnośląskiego (239), natomiast najmniejszy mieszkańcy województw: świętokrzyskiego oraz warmińsko-mazurskiego (po 103).

Mapa 13. Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Places in childcare facilities up to 3 years old in 2020 As of 31 December

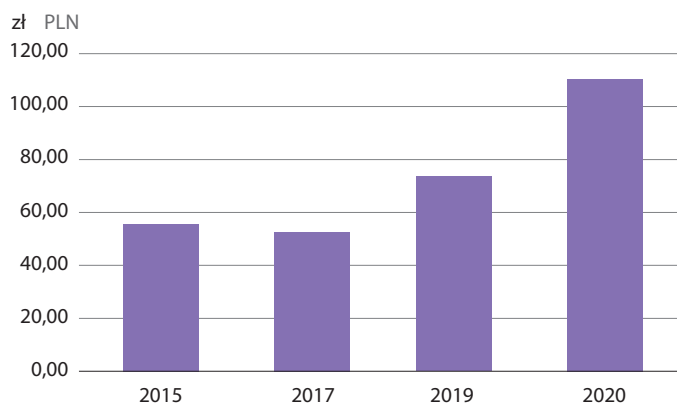
W 2020 r. w ujęciu powiatów województwa opolskiego największą dostępność miejsc w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 notowano w m. Opolu (451), natomiast najmniejszą w powiecie oleskim (94).

Pozytywnym zjawiskiem był również obserwowany w 2020 r. względem 2015 r. wzrost liczby opiekunek dziecięcych (o 102,4%) oraz zwiększenie liczby dzieci w placówkach (o 57,2%). Liczba opiekunek dziecięcych przypadających na 100 dzieci uczęszczających do placówek w województwie wyniosła, tak jak i w kraju 13. W skali województw w 2020 r. wartość omawianego wskaźnika wahała się o 9 w województwie łódzkim do 14 w województwach: dolnośląskim, małopolskim, pomorskim oraz śląskim.

W układzie powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwięcej opiekunek w przeliczeniu na 100 dzieci przypadało w powiecie namysłowskim (18), a najmniej w powiecie oleskim (5).

W 2020 r. w województwie opolskim na ochronę zdrowia jednostki samorządu terytorialnego wydały łącznie 108309,10 tys. zł, tj. o 95,2% więcej niż przed pięcioma laty (w kraju – o 48,4%). Udział wydatków na cele związane z zagwarantowaniem mieszkańcom dostępu do usług zdrowotnych w 2020 r. był niższy niż notowany w kraju i wynosił 1,6% wobec 1,9% w kraju (w 2015 r. analogicznie: 1,2% wobec 2,0%).

Wykres 33. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia na 1 mieszkańca
Chart 33. Expenditure of local government units budgets on health care per capita

Najwyższy udział w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego na ochronę zdrowia w 2020 r. odnotowano w województwie lubuskim (2,6%), natomiast najniższy w województwie zachodniopomorskim (1,4%). Pod względem wartości omawianego udziału województwo opolskie razem z województwami: dolnośląskim, pomorskim oraz warmińsko-mazurskim zajmowało 7 lokatę w kraju.

Ludność w województwie opolskim starzeje się szybciej niż w kraju. Świadczy o tym m.in. rosnący odsetek mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia oraz intensyfikacja zjawiska tzw. „podwójnego starzenia się”.

W 2020 r. liczba placówek zapewniających stacjonarną opiekę osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych decyzji życiowych (podobnie jak w kraju) względem 2015 r. wzrosła o 26,5% (w kraju – o 11,8%). Analiza struktury zakładów stacjonarnych pomocy społecznej ze względu na rodzaj usług jakie świadczą uwidoczniała efekty postępującego procesu starzenia się społeczeństwa w województwie. W 2020 r. wyraźnie zwiększyła się zarówno liczba (w relacji do 2015 r. o 44,4%), jak i udział w strukturze placówek świadczących usługi opiekuńcze dla osób w podeszłym wieku (wzrost o 5,2 p. proc.).

Tablica 21. Kadra medyczna oraz infrastruktura na potrzeby osób starszych oraz zależnych w zakresie stacjonarnej pomocy społecznej
Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Medical personnel and infrastructure for the needs of the elderly and dependent persons in the field of stationary social assistance
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	Polska=100 Poland=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				
Lekarze Doctors	11	13	7	8	5,3
Pielęgniarki Nurses	190	169	116	100	1,9
Placówki Facilities	59	67	71	72	3,8
w tym dla: of which for:					
osób w podeszłym wieku aged persons	20	27	27	28	4,0
przewlekłe chorych chronically ill	19	19	19	19	3,3
Miejsca Places	3916	4179	4262	4283	3,6

W badanych latach w województwie opolskim wyraźnie wzrastały: liczba miejsc oraz liczba pensjonariuszy w placówkach stacjonarnych pomocy społecznej. W 2020 r. w stosunku do 2015 r. był to wzrost o 9,4% oraz o 5,8% (w kraju: wzrost o 4,7% oraz spadek o 1,7%). Wzrastająca liczba placówek oraz miejsc jest zjawiskiem korzystnym, jednak analiza ich liczby w odniesieniu do liczby mieszkańców pozwala bardziej miarodajnie ocenić poziom dostępności usług opiekuńczych na danym terenie. W 2020 r. na 1000 mieszkańców województwa (podobnie jak w województwach: świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim) przypadały 4 miejsca wobec 3 w kraju. W ujęciu województw wartość omawianego wskaźnika również wahała się od 3 do 4.

Najwyższą dostępnością świadczeń opiekuńczych w ujęciu powiatów województwa opolskiego w 2020 r. wyróżniał się powiat głubczycki, w którym na 1000 osób przypadało 20 miejsc w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej, a najniższą powiaty: krapkowicki oraz namysłowski (po 1).

Miernikiem, który również ma znaczenie z punktu widzenia oceny dostępności świadczeń opiekuńczych jest liczba osób oczekujących na przyjęcie w zakładzie pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 placówkę (z filiami). W tym aspekcie sytuacja w województwie opolskim w 2020 r. kształtowała się na mniej korzystnym poziomie niż w kraju. Na zakwaterowanie w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej oczekiwało w województwie 6 osób podczas gdy w kraju 4. W skali województw najmniej osób w przeliczeniu na 1 placówkę oczekiwało na przyjęcie w województwie małopolskim (1), natomiast najdłuższą kolejkę oczekujących odnotowano w województwie śląskim (7).

Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najmniej osób oczekujących na umieszczenie w zakładach było w powiecie strzeleckim (1), natomiast najwięcej w powiatach: opolskim oraz prudnickim (po 16). W powiecie brzeskim nie odnotowano osób, które czekały na przyjęcie.

Analizując dostęp do usług opiekuńczych należy również wziąć pod uwagę istniejące zasoby kadrowe. W województwie opolskim w rozpatrywanych latach (podobnie jak w kraju) zmniejszyła się liczba personelu medycznego, co znalazło odzwierciedlenie w malejących wartościach wskaźnika wyrażanego liczbą personelu przypadającego na 10 tys. pensjonariuszy. W 2020 r. w województwie 20 lekarzy przypadało na 10 tys. pensjonariuszy (w kraju – 14) podczas gdy w 2015 r. – 30 (w kraju – 24). Natomiast

255 pielęgniarek przypadało na 10 tys. mieszkańców w województwie w 2020 r. (ostatnia lokata wśród województw; w kraju – 491), a przed pięcioma laty – 512 (w kraju – 710). W przekroju województw w 2020 r. największą dostępnością kadry lekarskiej wyróżniało się województwo mazowieckie (42), a najmniejszą województwa: dolnośląskie oraz podlaskie (po 3). Najwięcej pielęgniarek zatrudnionych w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. pensjonariuszy odnotowano w województwie lubelskim (772).

**Tablica 22. Infrastruktura na potrzeby osób starszych oraz zależnych w zakresie długoterminowej opieki zdrowotnej^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 22. Infrastructure for the needs of the elderly and dependent persons in the field of long-term health care^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Placówki Facilities	24	24	28	25	3,3
w tym: of which:					
zakłady opiekuńczo-lecznicze chronic medical care homes	19	18	20	18	4,1
hospicja i oddziały opieki paliatywnej hospices and palliative care wards	5	5	5	4	2,6
Łóżka Beds	1096	997	1179	1128	3,0

a Obejmują zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej oraz placówki typu psychiatrycznego.

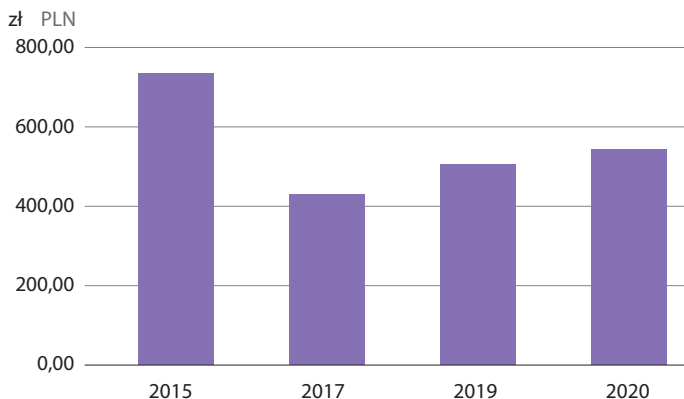
a Including chronic medical care homes, nursing homes, hospices and palliative care wards as well as psychiatric types facilities.

W ramach długoterminowej opieki zdrowotnej w 2020 r. 25 placówek zapewniało mieszkańcom województwa opolskiego całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia. W stosunku do 2015 r. liczba placówek świadczących tego typu usługi zwiększyła się w województwie o 4,2%, natomiast w kraju o 7,4%.

W województwie opolskim w 2020 r. placówki opieki długoterminowej dysponowały 1,1 tys. łóżek. W odniesieniu do stanu notowanego przed pięcioma laty ich liczba w większym stopniu wzrosła w kraju niż województwie (9,9% wobec 2,9%). Analiza liczby łóżek w zakładach długoterminowej opieki przypadających na 100 tys. mieszkańców potwierdziła, że dostępność tego typu usług w województwie opolskim była wyższa niż w kraju. W 2020 r. na 100 tys. ludności przypadało w województwie 115 łóżek, natomiast w kraju – 99. Wśród województw najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (149), a najniższą w województwie wielkopolskim (49).

W 2020 r. w województwie opolskim na pomoc społeczną (łącznie z pozostałymi zadaniami w zakresie polityki społecznej) jednostki samorządu terytorialnego wydały łącznie 531499,86 tys. zł, co w porównaniu z 2015 r. oznacza spadek o 27,5% (w kraju – o 30,8%). Udział wydatków na cele związane z zagwarantowaniem mieszkańcom dostępu do usług opiekuńczych, podobnie jak przed pięcioma laty notował wartości wyższe niż notowane w kraju i w 2020 r. wynosił 7,7% wobec 6,4% (w 2015 r. odpowiednio: 16,4% oraz 14,2%). Najwyższy udział w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną (łącznie z pozostałymi zadaniami w zakresie polityki społecznej) w 2020 r. odnotowano w województwie świętokrzyskim (8,6%), a najniższy w województwie mazowieckim (4,5%), natomiast województwo opolskie wraz z zachodniopomorskim uplasowało się na 5 lokacie w kraju.

Wykres 34. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na pomoc społeczną^a na 1 mieszkańca
 Chart 34. Expenditure of local government units budgets on social assistance^a per capita

a łącznie z pozostałymi zadaniami w zakresie polityki społecznej.
 a Including other tasks in sphere of social policy.

4.2. Edukacja

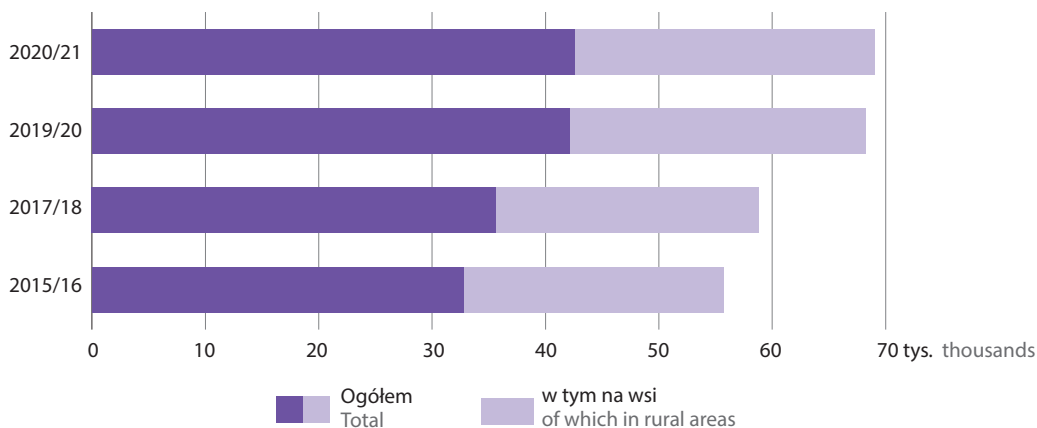
4.2. Education

Zgodnie z systemem oświaty funkcjonującym w Polsce pierwszym etapem edukacji jest nauka w szkole podstawowej, która poprzedzona jest rocznym przygotowaniem przedszkolnym.

W roku szkolnym 2020/21 w województwie opolskim funkcjonowało 406 szkół podstawowych (łącznie ze szkołami specjalnymi oraz szkołami dla dorosłych), w których kształciło się 69,0 tys. uczniów. Względem roku szkolnego 2019/20 liczba szkół spadła w województwie opolskim o 1,9% (w kraju – o 1,4%). W analizowanych latach zarówno w województwie, jak i w kraju liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych zwiększyła się oraz ponad połowa z nich pobierała naukę w miastach.

Wykres 35. Uczniowie w szkołach podstawowych
Stan na początek roku szkolnego

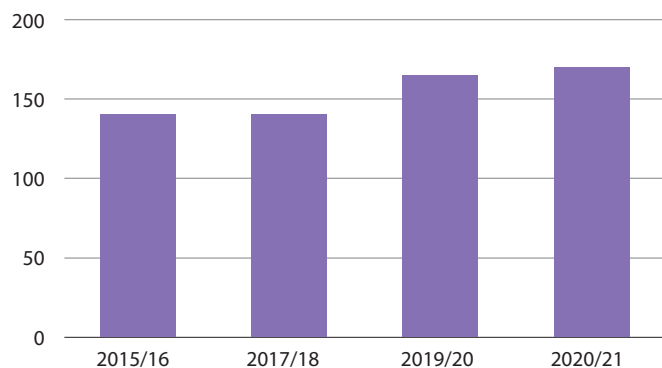
Chart 35. Pupils in primary schools
 As of the beginning of the school year

Dostęp do usług edukacyjnych w szkołach podstawowych mierzony liczbą uczniów przypadających na 1 placówkę wskazuje, że w roku szkolnym 2020/21 sytuacja w województwie opolskim była bardziej korzystna niż w kraju (również w miastach, jak i na wsi). Na 1 placówkę szkolną w omawianym roku szkolnym przypadało w województwie 170 uczniów (w roku szkolnym 2019/20 – 165), natomiast w kraju 216 uczniów (analogicznie – 211). W miastach województwa opolskiego wskaźnik wyniósł 300 (w kraju – 333), a na wsi 100 (w kraju – 135).

**Wykres 36. Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 szkołę
Stan na początek roku szkolnego**

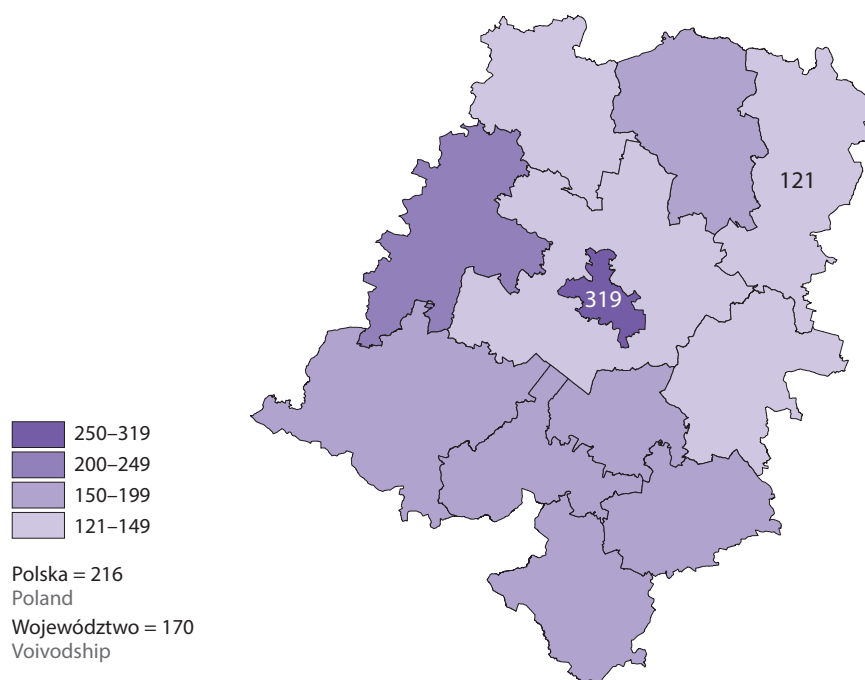
Chart 36 Pupils of primary schools per school
As of the beginning of the school year

W roku szkolnym 2020/21 najwyższą dostępność wyrażaną poziomem omawianego wskaźnika odnotowano w województwie podkarpackim, w którym na 1 szkołę podstawową przypadało 154 uczniów, natomiast najniższą w województwie pomorskim – 265.

**Mapa 14. Uczniowie szkół podstawowych przypadający na 1 szkołę w roku szkolnym 2020/21
Stan na początek roku szkolnego**

Map 14. Pupils of primary schools per school in the 2020/21 school year
As of the beginning of the school year

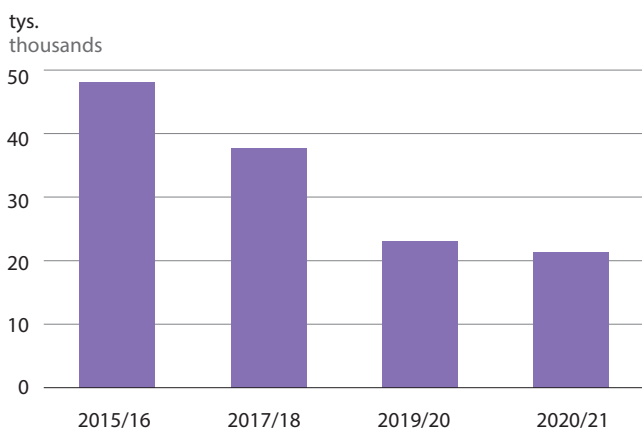
W przekroju powiatów województwa opolskiego najmniej uczniów w przeliczeniu na 1 szkołę podstawową w roku szkolnym 2020/21 przypadało w powiecie oleskim (121), a najwięcej w m. Opolu (319).

Oddział szkolny w szkole podstawowej w roku szkolnym 2020/21 liczył w województwie 16 uczniów podczas gdy w roku szkolnym 2019/20 – 15 uczniów (w kraju analogicznie po 17 uczniów). Nadal zauważa się znaczne zróżnicowanie liczby uczniów w oddziałach ze względu na lokalizację szkoły. W szkołach zlokalizowanych na wsi sytuacja (podobnie jak w kraju) kształtowała się bardziej korzystnie niż w szkołach w miastach. W roku szkolnym 2020/21 w szkołach wiejskich na 1 oddział przypadało 13 uczniów, natomiast w miejskich – 18 (w kraju odpowiednio: 14 oraz 18).

Oferta edukacyjna szkół podstawowych kierowana do uczniów obejmuje m.in. możliwość rozwijania w szkole swoich zainteresowań i pasji. Na terenie województwa opolskiego w roku szkolnym 2020/21 możliwość uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych oferowało 205 szkół podstawowych dla 21,3 tys. uczniów. Biorąc pod uwagę tematykę prowadzonych zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, największym zainteresowaniem w omawianym roku szkolnym wśród uczniów szkół podstawowych cieszyły się zajęcia przedmiotowe.

Wykres 37. Korzystający z zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży
Stan na początek roku szkolnego

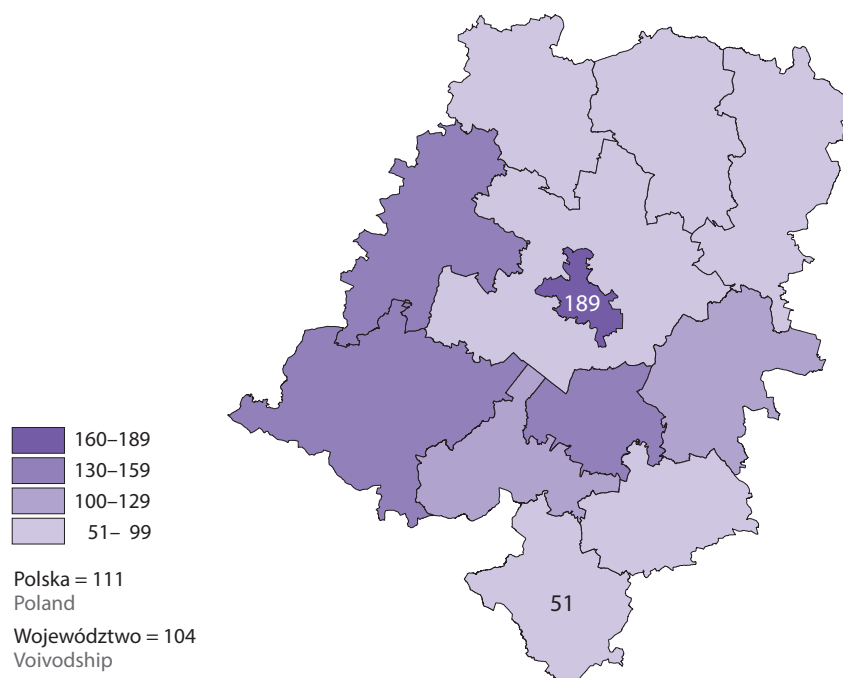
Chart 37. School interest groups and participants of extracurricular activities in primary schools for children and youth
As of the beginning of the school year

W przekroju powiatów województwa opolskiego w roku szkolnym 2020/21 najwięcej uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży korzystających z zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w przeliczeniu na 1 szkołę odnotowano w m. Opolu (189), natomiast najmniej w powiecie głubczyckim (51).

Mapa 15. Korzystający z zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży na 1 szkołę w roku szkolnym 2020/21 Stan na początek roku szkolnego

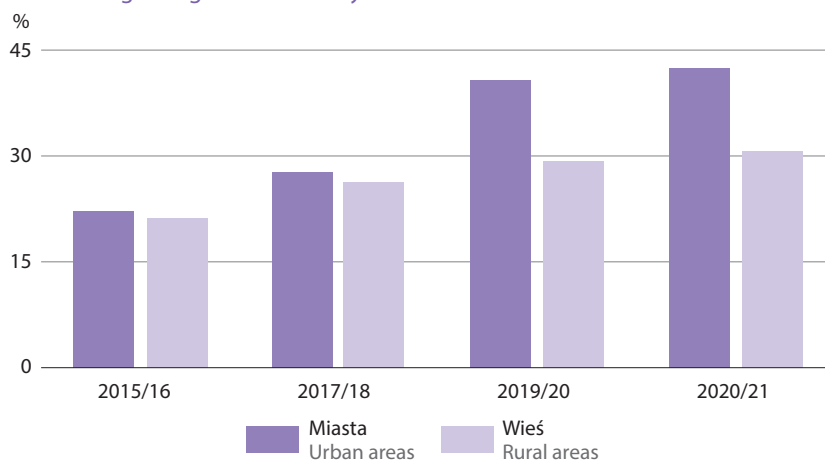
Map 15. School interest groups and participants of extracurricular activities in primary schools for children and youth per school in the 2020/21 school year As of the beginning of the school year

Rozpatrując dostęp do usług społecznych w obszarze edukacji należy również wziąć pod uwagę aspekt dostosowania szkół dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego.

Wykres 38. Odsetek oddziałów w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) dla uczniów niepełnosprawnych z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego Stan na początek roku szkolnego

Chart 38. Proportion of sections in primary schools for children and youth (excluding special schools) for disabled pupils with a certificate of need for special education As of the beginning of the school year

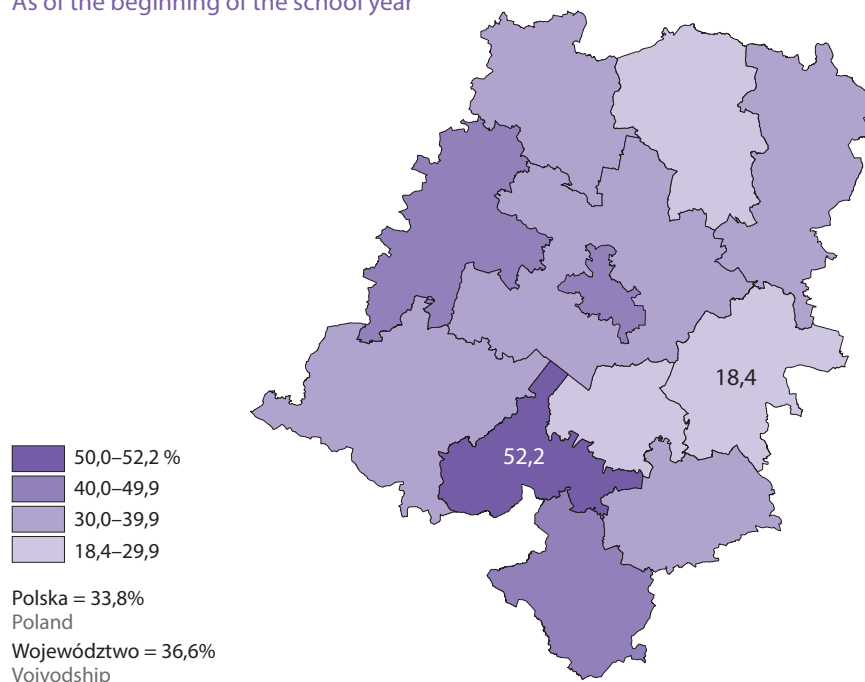
W województwie opolskim względem roku szkolnego 2019/20 zaobserwowano wzrost odsetka oddziałów dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w ogólnej liczbie oddziałów w szkołach podstawowych (bez specjalnych). W roku szkolnym 2020/21 oddziały dla uczniów niepełnosprawnych stanowiły w województwie 36,6% (w kraju – 33,8%), natomiast w roku szkolnym 2019/20 – 35,0% (w kraju – 31,3%).

W roku szkolnym 2020/21 największy udział oddziałów dla uczniów z niepełnosprawnościami posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego miały szkoły podstawowe ogólnodostępne dla dzieci i młodzieży zlokalizowane w powiecie prudnickim, natomiast najmniej w powiecie strzeleckim. W omawianym roku szkolnym co drugi oddział w szkole podstawowej w powiecie prudnickim był oddziałem dla uczniów z niepełnosprawnościami podczas gdy w powiecie strzeleckim – co piąty.

Mapa 16. Odsetek oddziałów w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) dla uczniów niepełnosprawnych z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w roku szkolnym 2020/21

Stan na początek roku szkolnego

Map 16. Proportion of sections in primary schools for children and youth (excluding special schools) for disabled pupils with a certificate of need for special education in the 2020/21 school year
As of the beginning of the school year

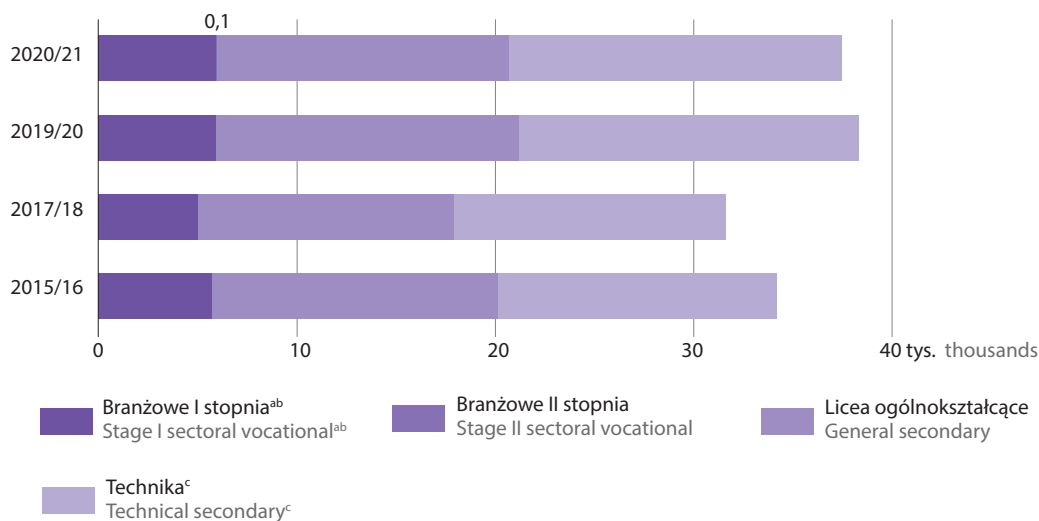

Następnym szczeblem edukacji młodzieży są szkoły ponadpodstawowe, w których skład wchodzi: szkoły branżowe I stopnia (do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe), szkoły branżowe II stopnia (od roku szkolnego 2020/21), szkoły specjalne przysposabiające do pracy, licea ogólnokształcące, technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształcące dające uprawnienia zawodowe.

Do 207 szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie województwa opolskiego w roku szkolnym 2020/21 uczęszczało 37,5 tys. uczniów, tj. o 9,7% więcej niż w roku szkolnym 2015/16 (w kraju o 17,8%).

Wykres 39. Uczniowie w szkołach ponadpodstawowych Stan na początek roku szkolnego

Chart 39. Students in post-primary schools
As of the beginning of the school year

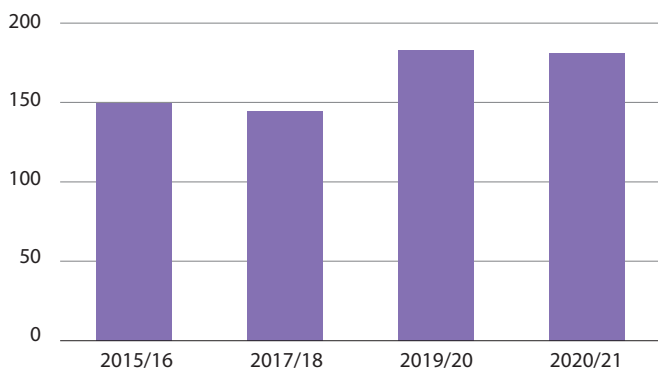
a W roku szkolnym 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. c Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a In the 2015/16 school year basic vocational schools. b Including special job-training schools. c Including general art schools leading to professional certification.

W roku szkolnym 2020/21 na 1 szkołę ponadpodstawową przypadało w województwie 181 uczniów (w kraju – 214), natomiast w roku szkolnym 2015/16 było ich 149 (w kraju – 170). W ujęciu województw w omawianym roku szkolnym najwyższą dostępność odnotowano w województwie zachodniopomorskim, w którym na 1 szkołę ponadpodstawową przypadało 176 uczniów, natomiast najniższą w województwie małopolskim – 244.

Wykres 40. Uczniowie szkół ponadpodstawowych przypadający na 1 szkołę Stan na początek roku szkolnego

Chart 40. Students of post-primary schools per school
As of the beginning of the school year

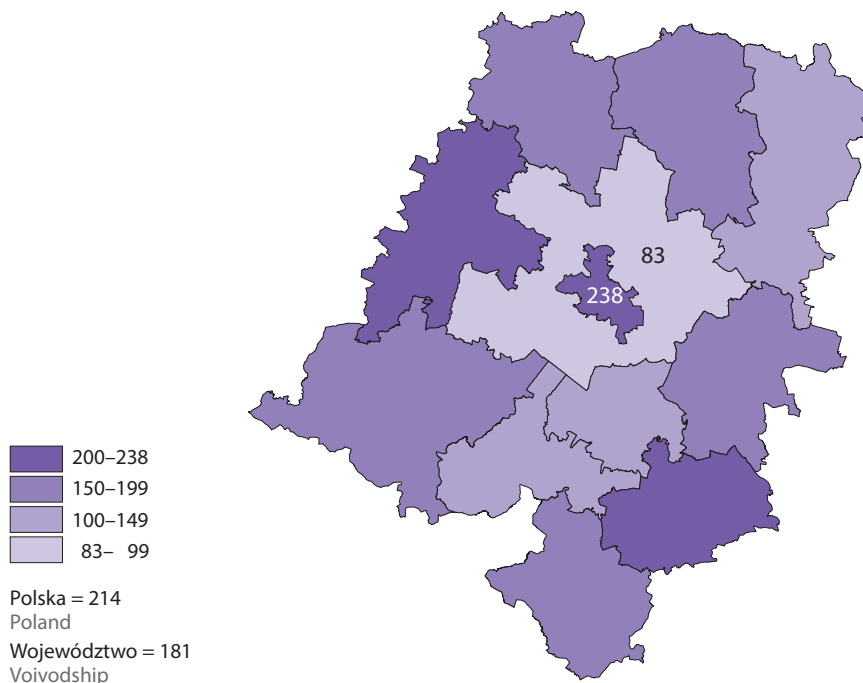
Biorąc pod uwagę typ szkoły ponadpodstawowej najbardziej korzystny dostęp do usług edukacyjnych w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) mierzony poziomem omawianego wskaźnika w roku szkolnym 2020/21 odnotowano w szkołach branżowych II stopnia, a najmniej korzystny w technikach. W analizowanym roku szkolnym na 1 szkołę branżową II stopnia przypadało w województwie

19 uczniów, natomiast na 1 technikum (łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe) – 306 (w kraju analogicznie: 21 oraz 332 uczniów).

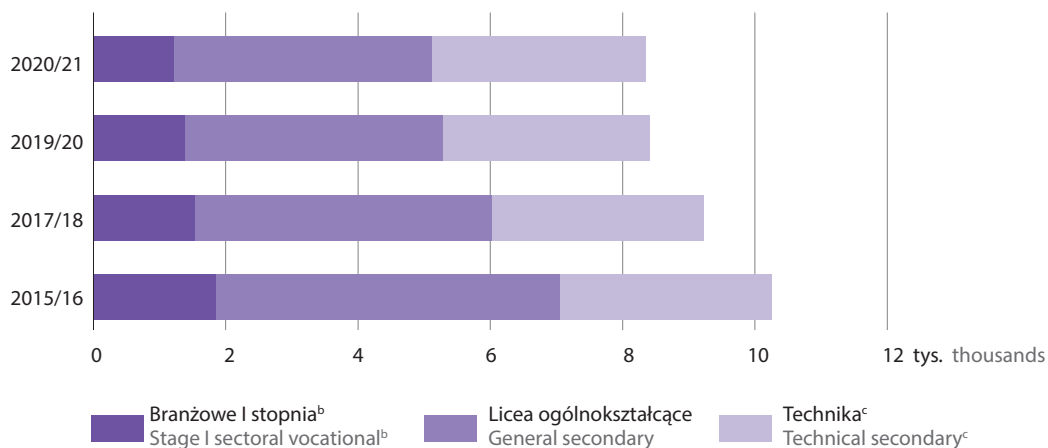
W ujęciu powiatów województwa opolskiego w roku szkolnym 2020/21 najmniej uczniów w przeliczeniu na 1 szkołę ponadpodstawową przypadało w powiecie opolskim (83), a najwięcej w m. Opolu (238).

**Mapa 17. Uczniowie szkół ponadpodstawowych przypadający na 1 szkołę w roku szkolnym 2020/21
Stan na początek roku szkolnego**

Map 17. Students of post-primary schools per school in the 2020/21 school year
As of the beginning of the school year

W województwie opolskim w roku szkolnym 2020/21 kształceniem specjalnym objętych było 1,2 tys. uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, co stanowiło 3,5% ogólnej liczby uczniów omawianego poziomu kształcenia (w kraju – 3,3%). W stosunku do roku szkolnego 2015/16 ich liczebność zwiększyła się o 38,4% (w kraju – o 46,7%).

Wykres 41. Absolwenci^a szkół ponadpodstawowych Chart 41. Graduates^a of post-primary schools

a Z poprzedniego roku szkolnego. b Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. c Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe; w roku szkolnym 2015/16 – z technikami uzupełniającymi.

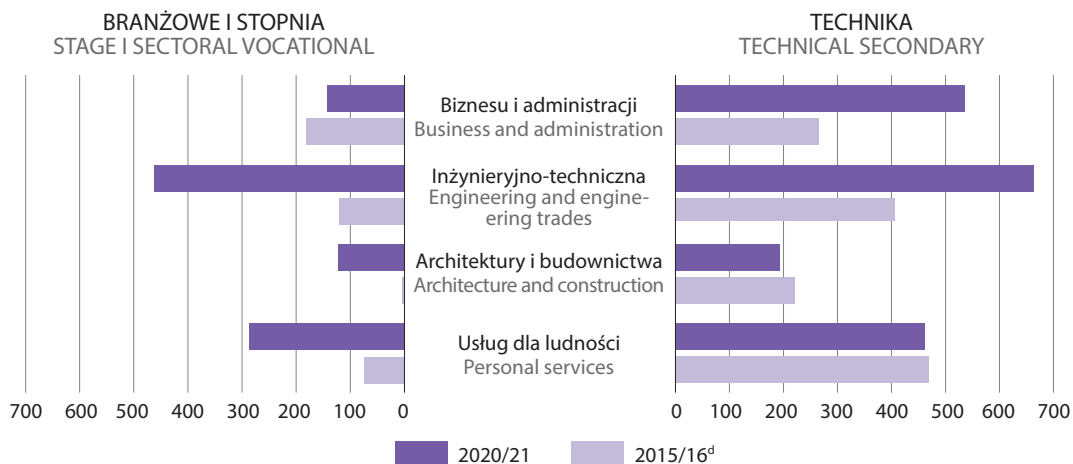
a From the previous school year. b Including special job-training schools. c Including general art schools leading to professional certification; in 2015/16 school year – including supplementary technical secondary schools.

W roku szkolnym 2019/20 w województwie odnotowano łącznie 8,3 tys. absolwentów szkół ponadpodstawowych podczas w roku szkolnym 2014/15 – 10,2 tys. Spośród nich, podobnie jak przed pięcioma laty największy udział stanowiły osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące. Odsetek tej grupy absolwentów w roku szkolnym 2019/20 ukształtował się na poziomie 47,1% ogółu absolwentów szkół ponadpodstawowych (w kraju – 53,7%), natomiast w roku szkolnym 2014/15 – 50,9% (w kraju – 55,6%).

Spośród absolwentów szkół branżowych I stopnia oraz techników w województwie opolskim w roku szkolnym 2019/20 najwięcej absolwentów uzyskało kwalifikacje w zawodach z podgrupy inżynierjno-technicznej.

Wykres 42. Absolwenci^a szkół branżowych I stopnia oraz techników^b według wybranych podgrup kierunków kształcenia^c

Chart 42. Graduates^a of stage I sectoral vocational and technical secondary^b schools by selected narrow fields of education^c

a Z poprzedniego roku szkolnego. b Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. c Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). d Dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

a From the previous school year. b Including general art schools leading to professional certification. c According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). d Data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualification.

Uczniowie podejmujący naukę poza miejscem zamieszkania mają możliwość zakwaterowania w internatach lub bursach.

Tablica 23. Uczniowie szkół dla dzieci i młodzieży korzystający z internatów i burs (bez szkół specjalnych) Stan na początek roku szkolnego

Table 23. Pupils and students of schools for children and youth accommodated in boarding schools and dormitories (excluding special schools) As of the beginning of the school year

Wyszczególnienie Specification	2015/16	2017/18	2019/20	2020/21	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	1035	978	992	923	1,8
Internaty Boarding schools	507	486	487	484	1,6
w tym: of which:					
szkoły branżowe I stopnia ^a stage I sectoral vocational ^a	28	14	2	2	0,2
licea ogólnokształcące general secondary	230	193	242	191	1,7
technika technical secondary	247	276	220	264	1,5
Bursy Dormitories	528	492	505	439	2,1

a Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe.
a Until the 2016/17 school year basic vocational schools.

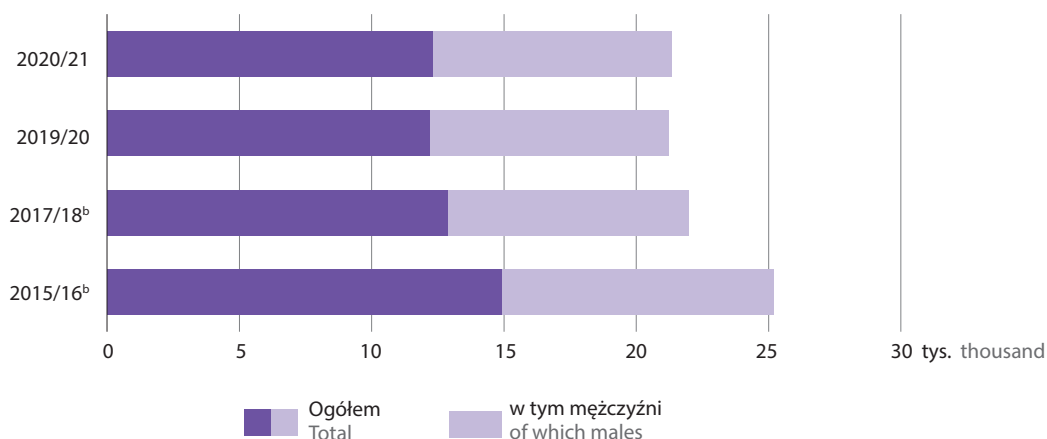
W internatach i bursach w województwie opolskim w roku szkolnym 2020/21 zakwaterowanych było łącznie 0,9 tys. uczniów szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, tj. o 10,8% mniej niż przed pięcioma laty. Najliczniejszą grupą wśród zakwaterowanych w internatach byli uczniowie techników oraz liceów ogólnokształcących, którzy stanowili 94,0% (w roku szkolnym 2015/16 – 94,1%).

Uzyskanie świadectwa dojrzałości umożliwia kontynuowanie nauki na uczelniach, natomiast posiadanie wyższego wykształcenia m.in. zwiększa szanse na rynku pracy, co może wpłynąć na poprawę standardu życia.

W województwie opolskim w roku akademickim 2020/21 (podobnie jak w kraju) zdecydowanie zmniejszyła się liczba studentów. Względem roku akademickiego 2015/16 liczba osób studiujących w województwie uległa zmniejszeniu o 15,3% (w kraju – o 13,2%).

Wykres 43. Studenci^a Stan w dniu 31 grudnia

Chart 43. Students^a
As of 31 December

a łącznie ze studentami uczelni mających siedzibę poza województwem opolskim; bez wydziałów zamiejscowych uczelni z województwa opolskiego. b Stan w dniu 30 listopada.

a Together with students of schools having their seats outside the Opolskie voivodship; without taking into account departments of higher education institutions of Opolskie voivodship. b As of 30 November.

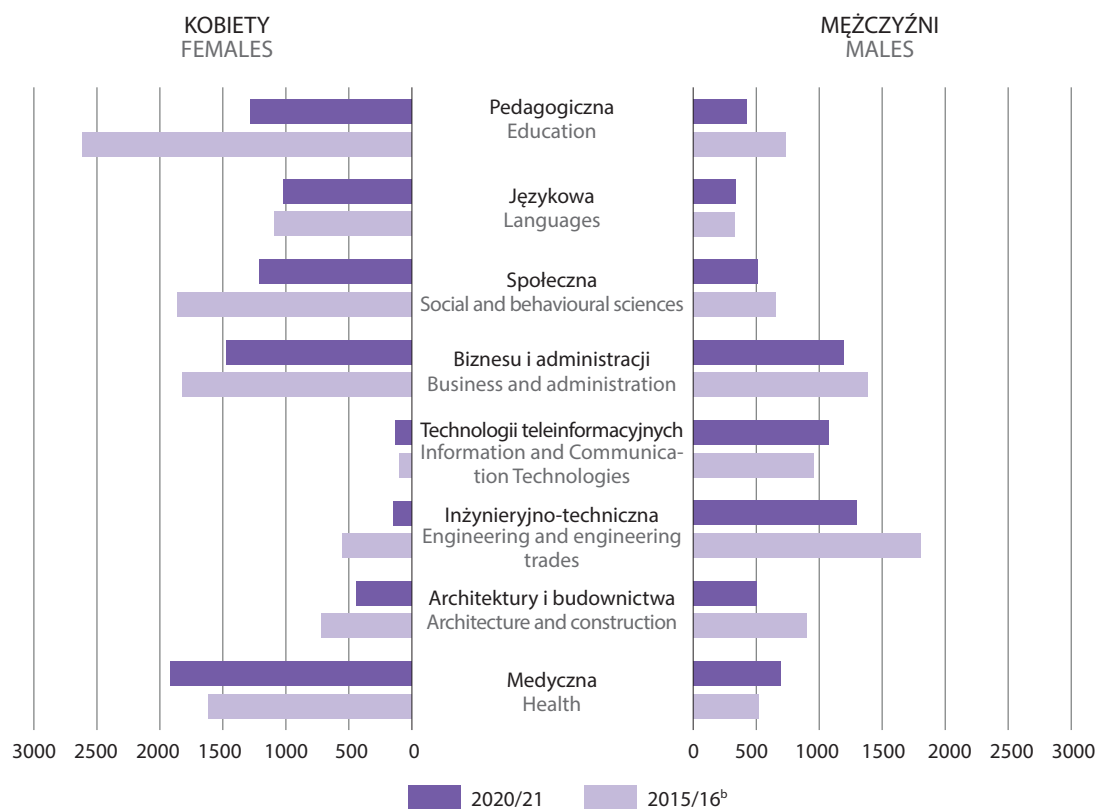
Struktura studentów według płci w roku akademickim 2020/21 nie zmieniła się w województwie i nadal większość stanowiły kobiety, choć ich odsetek w relacji do stanu sprzed pięciu lat zmalał na rzecz odsetka studiujących mężczyzn. Udział kobiet w ogólnej liczbie studentów w roku akademickim 2020/21 względem roku akademickiego 2015/16 zmniejszył się w województwie z poziomu 59,3% do poziomu 57,8%, natomiast w kraju nieznacznie wzrósł (o 0,3 p. proc.).

Struktura osób studiujących na uczelniach w województwie opolskim względem roku akademickiego 2015/16 według płci oraz kierunków nie uległa istotnym zmianom. Mężczyźni nadal stanowili zdecydowaną większość wśród studentów zdobywających wiedzę w dziedzinie inżynierjno-technicznej oraz technologii teleinformatycznych. Kobiety natomiast przeważały wśród studentów kształcących się na kierunkach z podgrupy pedagogicznej oraz językowej.

Wykres 44. Studenci według płci oraz wybranych podgrup kierunków kształcenia^a
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Students by sex and selected narrow fields of education^a
 As of 31 December

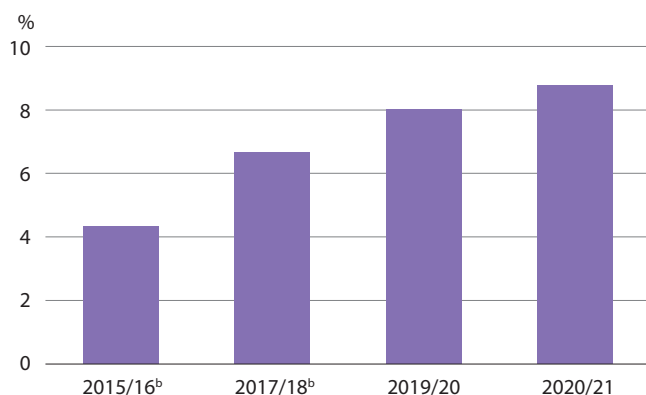
a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Stan w dniu 30 listopada.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b As of 30 November.

Pomimo notowanego w stosunku do roku akademickiego 2015/16 spadku ogólnej liczby studentów w województwie opolskim (jak i w kraju) zaobserwowano przyrost liczby studiujących cudzoziemców. W roku akademickim 2020/21 studiujący cudzoziemcy stanowili w województwie 8,8% ogólnej liczby studentów (w kraju – 7,0%), natomiast przed pięcioma laty 4,3% (w kraju – 4,1%), co wskazuje na szybsze tempo przyrostu ich liczby na polskich uczelniach niż w kraju.

**Wykres 45. Odsetek studentów^a cudzoziemców
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 45. The percentage of foreign students^a
As of 31 December

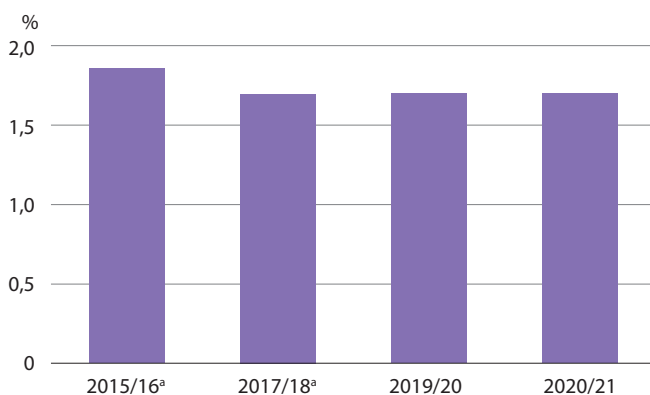
a Łącznie ze studentami uczelni mających siedzibę poza województwem opolskim; bez wydziałów zamiejscowych uczelni z województwa opolskiego. b Stan w dniu 30 listopada.

a Together with students of schools having their seats outside the Opolskie voivodship; without taking into account departments of higher education institutions of Opolskie Voivodship. b As of 30 November.

Liczba studiujących osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w roku akademickim 2020/21 w porównaniu z rokiem akademickim 2015/16 zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju uległa zmniejszeniu (odpowiednio: o 26,3% oraz o 23,4%).

**Wykres 46. Odsetek studentów niepełnosprawnych
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 46. The percentage of disabled students
As of 31 December

a Stan w dniu 30 listopada.

a As of 30 November.

W ujęciu województw najwyższy udział studentów z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie studentów w roku akademickim 2020/21 odnotowano w województwie lubuskim (3,1%), a najniższy w województwie mazowieckim (1,3%).

Osoby podejmujące studia wyższe, podobnie jak osoby uczące się na niższych szczeblach edukacji mają możliwość uzyskania różnego typu wsparcia finansowego w postaci stypendiów. W województwie opolskim w stosunku do roku akademickiego 2015/16 zaobserwowano (podobnie jak w kraju) wyraźny spadek liczby studentów otrzymujących stypendia. W największym stopniu zmniejszyła się liczba studentów,

którym przyznano stypendia o charakterze socjalnym. W roku akademickim 2020/21 w relacji do roku akademickiego 2015/16 ich liczba zmalała w województwie o 67,1%, natomiast w kraju – o 57,5%.

Tablica 24. Studenci^a otrzymujący stypendia Stan w dniu 31 grudnia

Table 24. Students^a receiving scholarships As of 31 December

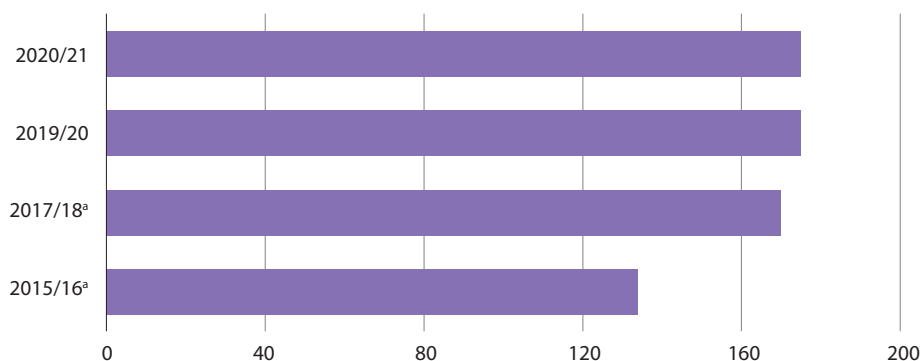
Wyszczególnienie Specification	2015/16 ^b	2017/18 ^b	2019/20	2020/21
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			
Studenci otrzymujący stypendia Students receiving scholarships	5015	3965	3210	2813
o charakterze socjalnym of a social nature	2940	2272	1512	968
rektora by the rector	2048	1760	1631	1656
dla osób niepełnosprawnych for disabled persons	376	290	282	279

a W podziale według rodzajów stypendiów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz. b Stan w dniu 30 listopada.
a In distribution by type of scholarships, one person may be indicated more than once. b As of 30 November.

Uczelnie funkcjonujące w województwie opolskim w roku akademickim 2020/21 dysponowały 11 domami studenckimi, które oferowały 3,2 tys. miejsc. Miarą, która może być pomocna w ocenie dostępności usług zakwaterowania jest liczba miejsc w domach studenckich przypadająca na 1000 studentów.

Wykres 47. Miejsca w domach studenckich na 1000 studentów Stan w dniu 31 grudnia

Chart 47. Places in student dormitories per 1000 students As of 31 December

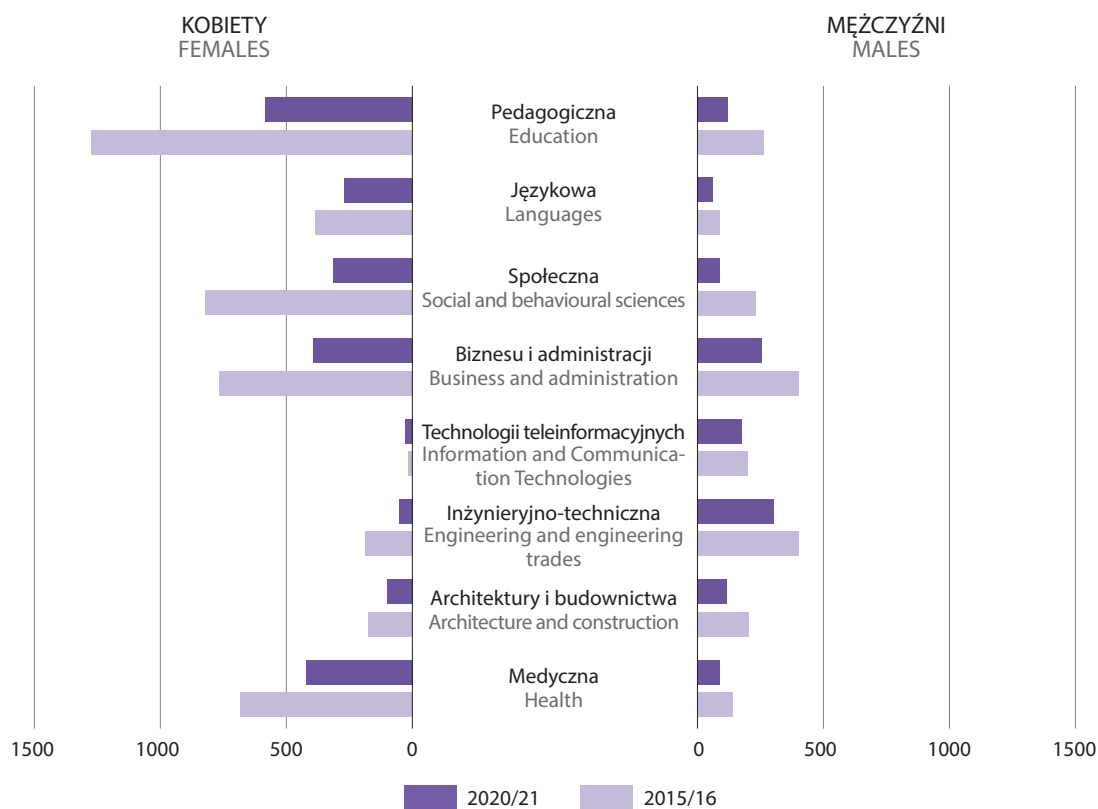
a Stan w dniu 30 listopada.
a As of 30 November.

W roku akademickim 2020/21 wartość omawianego wskaźnika kształtowała się w województwie na bardziej korzystnym poziomie niż przed pięcioma laty. Na 1000 studentów przypadało w województwie 175 miejsc w domach studenckich (w kraju – 96) podczas gdy w roku akademickim 2015/16 – 134 (w kraju – 94). Najbardziej korzystną sytuację w zakresie możliwości zakwaterowania w domach studenckich mierzoną poziomem analizowanego wskaźnika w roku akademickim 2020/21 odnotowano w województwie lubuskim (196), a najmniej korzystną w województwie dolnośląskim (66).

Dyplom ukończenia uczelni w roku akademickim 2019/20 uzyskało w województwie opolskim 5,1 tys. osób podczas gdy w roku akademickim 2014/15 – 8,4 tys. osób. Struktura absolwentów według płci oraz kierunków w omawianych latach akademickich nie zmieniła się i w dalszym ciągu najwięcej kobiet

ukończyło studia na kierunkach z podgrupy pedagogicznej oraz medycznej, natomiast mężczyźni najczęściej uzyskali dyplom na kierunkach z podgrupy technologii teleinformacyjnej oraz inżynieryjno-technicznej.

Wykres 48. Absolwenci^a według płci oraz wybranych podgrup kierunków kształcenia^b
Chart 48. Graduates^a by sex and selected narrow fields of education^b

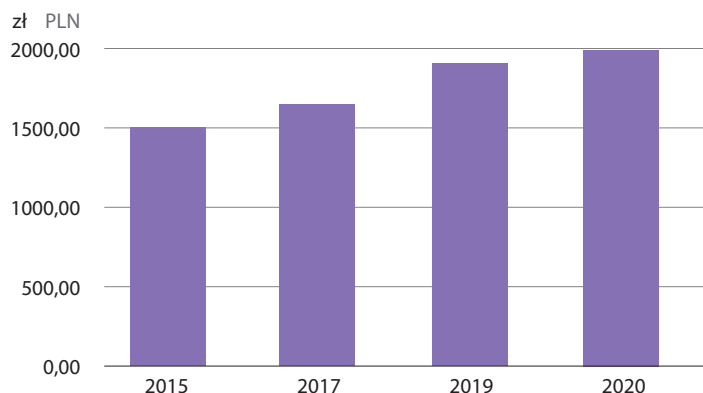

a Z poprzedniego roku akademickiego. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a From the previous academic year. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

W 2020 r. z budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego na oświatę i wychowanie wydatkowano 1950692,30 tys. zł. Udział wydatków na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług o charakterze edukacyjnym w 2020 r. kształtował się na wyższym poziomie niż w kraju i wynosił w województwie 28,1%, natomiast w kraju – 26,8%. Najwyższy udział w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie w 2020 r. odnotowano w województwie wielkopolskim (28,6%), najniższy w województwie zachodniopomorskim (23,8%), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 2 lokacie w kraju.

Wykres 49. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca
 Chart 49. Expenditure of local government units budgets on education per capita

4.3. Kultura, turystyka oraz sport

4.3. Culture, tourism and sport

O atrakcyjności warunków zamieszkiwania w dużym stopniu świadczy dostęp do usług kulturalnych, turystycznych oraz sportu i rekreacji. Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie wymienionych usług jest mierzony m.in. liczbą instytucji i placówek, liczbą wydarzeń przez nie organizowanych, a także liczbą osób uczestniczących w tych wydarzeniach. Odpowiedni poziom zainwestowania oraz oferty działalności usługowej, turystycznej i sportowo-rekreacyjnej warunkuje możliwość realizacji pasji i zainteresowań mieszkańców w miejscu zamieszkania.

W związku z ogłoszeniem w Polsce stanu zagrożenia epidemicznego, ograniczona została możliwość prowadzenia działalności m.in. przez instytucje kultury oraz podmioty świadczące usługi turystyczne i sportowo-rekreacyjne, które z dnia na dzień musiały zamknąć swoje obiekty, a wprowadzone czasowe ograniczenia spowodowały zmiany w ich funkcjonowaniu.

Tablica 25. Wybrane instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia

Table 25. Selected institutions of culture
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Placówki biblioteczne ^a Library units ^a	330	333	320	315	3,6
Muzea i oddziały muzealne Museums with branches	16	18	20	18	1,9
Teatry instytucje muzyczne Theatres and music institutions	3	3	5	5	2,6
Instytucje kulturalne ^b Cultural institutions ^b	214	214	211	204	5,0
Kina stałe Indoor cinemas	11	11	11	12	2,3

a Obejmują: biblioteki publiczne z filiami i punkty biblioteczne. b Obejmują: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice.

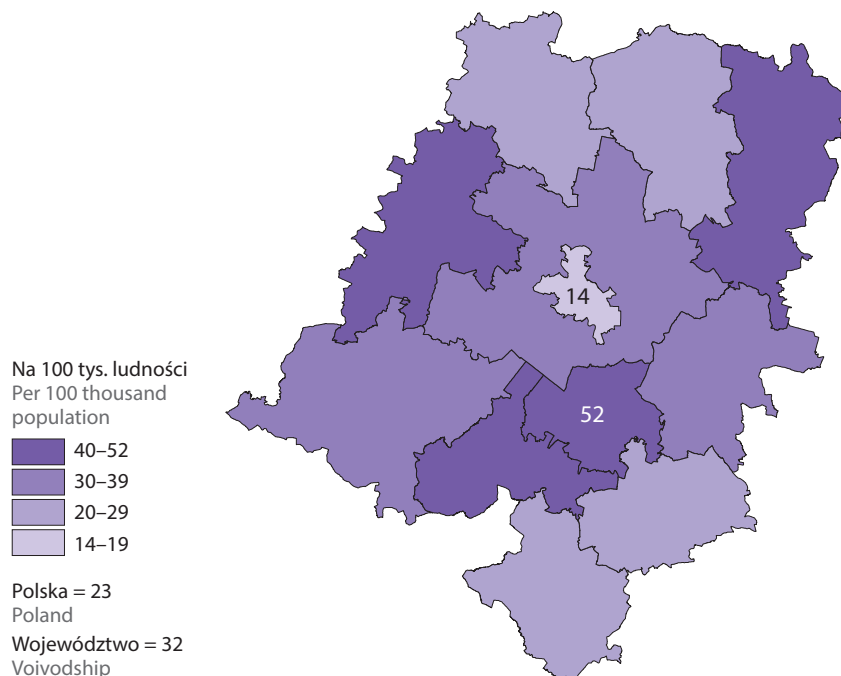
a Including: public libraries with branches and library service points. b Including: centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W 2020 r. w województwie opolskim, podobnie jak w kraju, liczba placówek bibliotecznych względem 2015 r. zmalała o 4,5% (w kraju o 7,4%). Malejąca liczba bibliotek publicznych (łącznie z filiami) oraz punktów bibliotecznych działających na terenie województwa przy jednoczesnym spadku ogólnej liczby mieszkańców wpłynęły na poziom dostępności usług wspierających rozwój czytelnictwa. Wartość wskaźnika mierzonego liczbą placówek bibliotecznych na 100 tys. ludności w województwie kształtowała się na wyższym poziomie niż notowanym w kraju i w 2020 r. wyniosła 32 wobec 23, natomiast przed pięcioma laty odpowiednio: 33 oraz 24. W 2020 r. największą dostępność mierzoną poziomem omawianego wskaźnika odnotowano w województwie lubelskim, w którym na 100 tys. ludności przypadły 34 placówki biblioteczne, a najmniejszą w województwie pomorskim (16), natomiast opolskie uplasowało się na 3 miejscu w kraju.

W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najbardziej korzystną sytuację pod względem dostępności placówek bibliotecznych odnotowano w powiecie krapkowickim (52), natomiast najmniej korzystną w m. Opolu, gdzie na 100 tys. mieszkańców przypadało prawie 4 razy mniej placówek (14).

**Mapa 18. Placówki biblioteczne^a w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

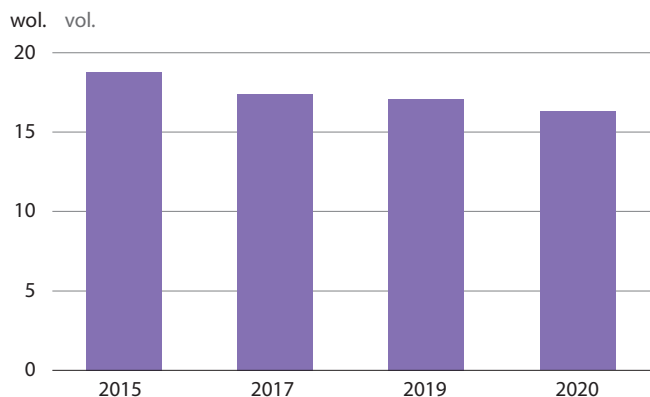
Map 18. Library units^a in 2020
As of 31 December

a Obejmują: biblioteki publiczne z filiami i punkty biblioteczne.
a Including: public libraries with branches and library service points.

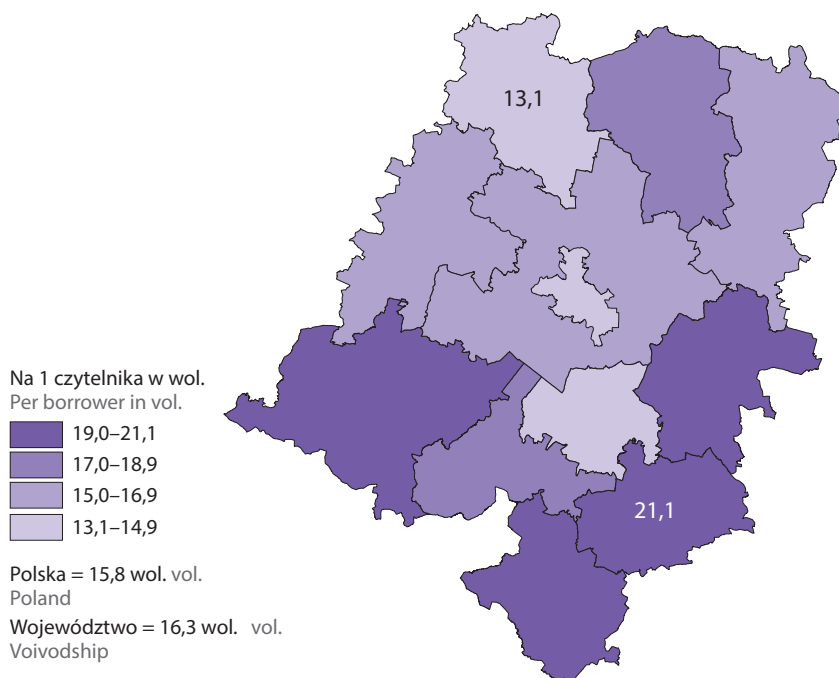
Relacja liczby wypożyczonego księgozbioru do liczby czytelników pozwala ocenić rzeczywistą skalę korzystania ludności z zasobów placówek bibliotecznych.

Obserwowany w 2020 r. w relacji do 2015 r. w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) spadek zarówno liczby czytelników, jak i wypożyczonego księgozbioru skutkowało wyraźnym obniżeniem wartości omawianego wskaźnika. W 2020 r. 1 czytelnik wypożyczył w województwie 16,3 woluminów (w kraju – 15,8 wol.), natomiast w 2015 r. – 18,8 woluminów (w kraju – 18,0 wol.).

Wykres 50. Wypożyczenia księgozbioru w placówkach bibliotecznych^a na 1 czytelnika Chart 50. Library loans in library units^a per borrower

a Obejmują: biblioteki publiczne z filiami i punkty biblioteczne.
a Including: public libraries with branches and library service points.

W układzie województw w 2020 r. najczęściej wypożyczonego księgozbioru w przeliczeniu na 1 czytelnika odnotowano w województwie wielkopolskim (18,4 wol.), natomiast najmniej w województwie pomorskim (12,4 wol.). Województwo opolskie pod względem wysokości analizowanego wskaźnika zajmowało 10 miejsce w kraju.

Mapa 19. Wypożyczenia księgozbioru w placówkach bibliotecznych^a w 2020 r. Map 19. Library loans in library units^a per borrower in 2020

a Obejmują: biblioteki publiczne z filiami i punkty biblioteczne.
a Including: public libraries with branches and library service points.

Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najbardziej aktywnymi czytelnikami biorąc pod uwagę wartość omawianego wskaźnika byli mieszkańcy powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, w których na 1 czytelnika przypadało 21,1 wypożyczonych wol. Natomiast najmniej aktywni byli

mieszkańcy powiatu namysłowskiego, w którym liczba wypożyczonych księgozbiorów w przeliczeniu na 1 czytelnika wyniosła 13,1 wol.

Miernikiem, który także ma znaczenie z punktu widzenia oceny dostępności usług w zakresie czytelnictwa jest stopień komputeryzacji placówek bibliotecznych wyrażany liczbą komputerów przeznaczonych dla użytkowników na 10 tys. czytelników. W 2020 r. omawiany wskaźnik kształtował się w województwie opolskim na wyższym poziomie niż w kraju, ale względem 2015 r. obniżył się. W 2015 r. w województwie na 10 tys. czytelników przypadło 58 komputerów przeznaczonych dla użytkownika (w kraju – 43) podczas gdy w 2020 r. – 68 (w kraju – 53). Wśród wszystkich województw w 2020 r. najwięcej komputerów na 10 tys. czytelników zanotowano w województwie warmińsko-mazurskim (97), a najmniej w województwach: pomorskim oraz śląskim (po 39).

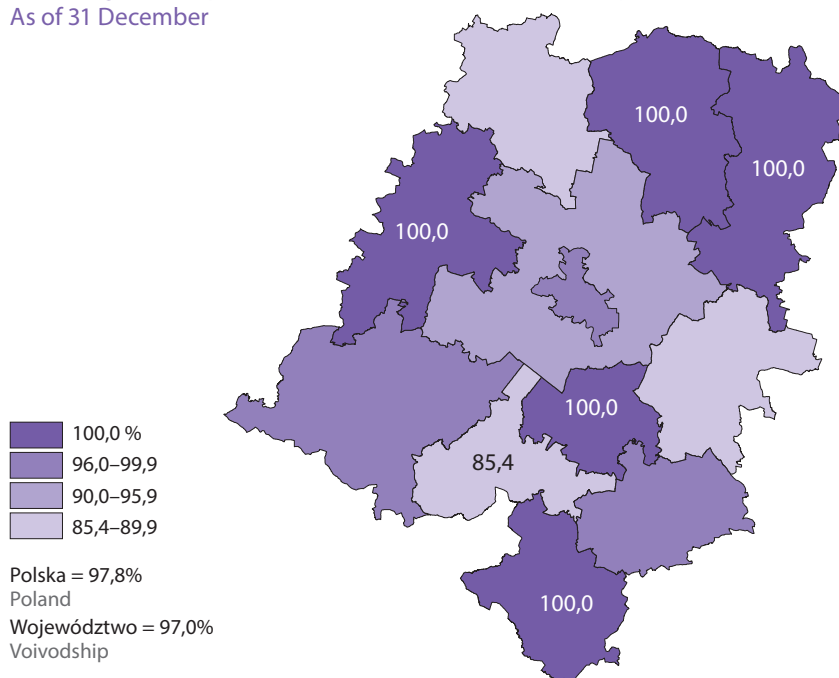
Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwyższym stopniem komputeryzacji placówek bibliotecznych charakteryzował się powiat kędzierzyńsko-kozielski, w którym 112 komputerów przypadło na 10 tys. czytelników, natomiast najniższym m. Opole – 41.

Standardem w zakresie usług oferowanych przez placówki biblioteczne staje się zapewnienie czytelnikom dostępu do Internetu. W 2020 r. odsetek komputerów z dostępem do Internetu przeznaczonych dla użytkowników w województwie opolskim oscylował na nieco niższym poziomie niż w kraju i wynosił 97,0% wobec 97,8% w kraju (w 2015 r. odpowiednio: 97,0% oraz 97,5%). Pod względem wyposażenia komputerów dla czytelników w dostęp do Internetu województwo opolskie w 2020 r. zajmowało 12 lokatę w kraju. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie podkarpackim (99,4%), a najmniejszą w województwie lubuskim (94,2%).

W 2020 r. w powiatach: brzeskim, głubczyckim, kluczborskim, krapkowickim oraz oleskim wszystkie komputery przeznaczone dla użytkowników były podłączone do Internetu, natomiast najmniej korzystną sytuację pod tym względem odnotowano w powiecie prudnickim, w którym omawiany odsetek ukształtował się na poziomie 85,4%.

Mapa 20. Odsetek komputerów z dostępem do Internetu dla użytkowników w bibliotekach publicznych (łącznie z filiami) w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 20. Percentage of computers with Internet access for users in public libraries (with branches) in 2020 As of 31 December

W dobie społeczeństwa informacyjnego coraz większego znaczenia nabierają e-usługi publiczne również w obszarze czytelnictwa. Rosnący zakres usług oferowanych on-line przez placówki biblioteczne wpływa na ocenę poziomu dostępności tego typu usług społecznych.

Tablica 26. Wybrane usługi elektroniczne w bibliotekach publicznych (łącznie z filiami) Stan w dniu 31 grudnia

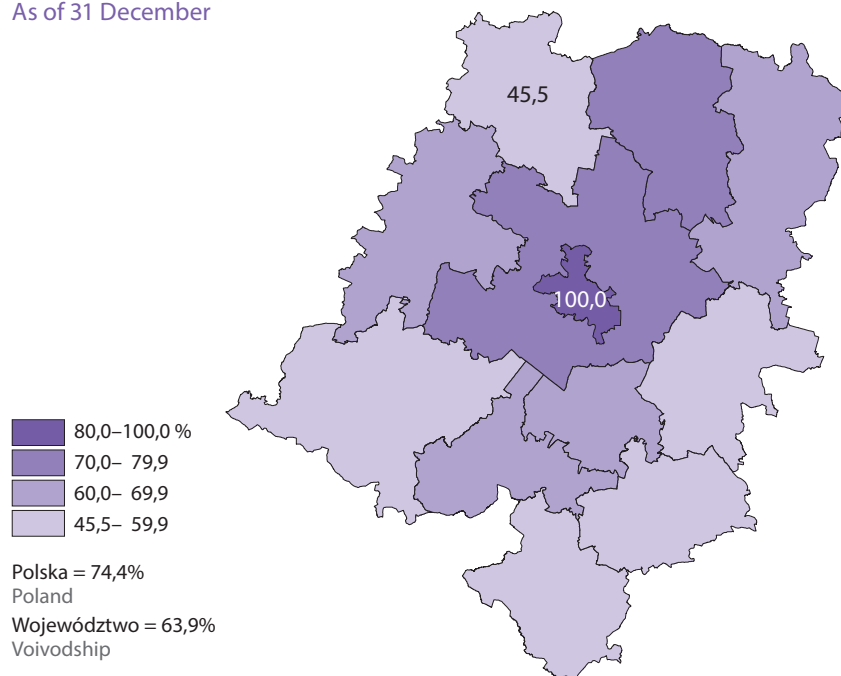
Table 26. Selected electronic services in public libraries (with branches) As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
	w %		in %	
Odsetek bibliotek, które oferują użytkownikom: Percentage of libraries that offer users:				
dostęp do katalogu on-line access to on-line catalogue	47,6	55,3	62,1	63,9
możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne possibility of remote ordering for library materials	23,5	31,5	30,4	33,8

W 2020 r. w województwie opolskim w porównaniu ze stanem notowanym przed pięcioma laty zwiększył się odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) umożliwiających korzystanie z katalogu on-line (o 16,3 p. proc.). Wśród województw w 2020 r. najwyższy odsetek bibliotek oferujących użytkownikom dostęp do katalogów on-line odnotowano w województwie małopolskim (88,0% ogółu bibliotek), natomiast najniższy w województwie świętokrzyskim (50,2%). Pod względem możliwości zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne najbardziej korzystną sytuację odnotowano w województwie zachodniopomorskim (59,7%), natomiast najmniej korzystną w województwie podlaskim (31,4%).

Mapa 21. Odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) oferujących użytkownikom dostęp do katalogu on-line w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 21. Percentage of public libraries (with branches) offering to users access to the on-line catalogue in 2020 As of 31 December

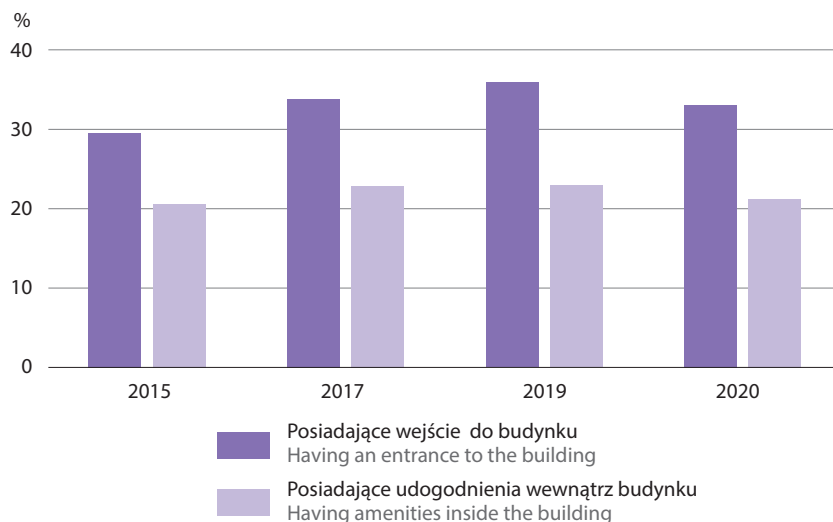

W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. w m. Opolu wszystkie biblioteki (łącznie z filiami) oferowały usługę w postaci katalogu on-line, natomiast w najmniejszym zakresie była ona dostępna w powiecie namysłowskim (45,5% bibliotek).

W 2020 r. w województwie opolskim 33,1% bibliotek publicznych (łącznie z filiami) posiadało udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi w postaci wejścia do budynku (w kraju – 43,0%), natomiast 21,2% obiektów było wyposażonych w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych wewnątrz budynku (w kraju – 26,5%).

**Wykres 51. Odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 51. Percentage of public libraries (with branches) adapted to the needs of disabled persons^a
As of 31 December

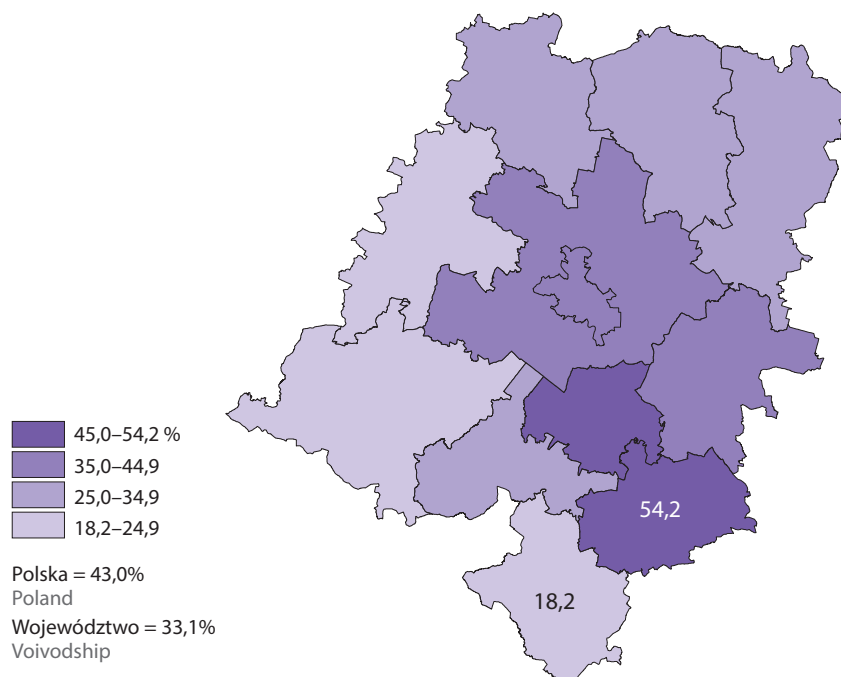
a W latach: 2015, 2017 oraz 2019 dotyczy osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich.
a In the years: 2015, 2017 and 2019 concern disabled persons in wheelchairs.

W kraju w 2020 r. najwyższy stopień przystosowania wystąpił w województwie pomorskim, w którym co druga placówka dysponowała wejściem do budynku przystosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych, a co trzecia posiadała udogodnienia wewnątrz budynku. Najmniej korzystną sytuację w tym względzie odnotowano w województwie podkarpackim (analogicznie: co trzecia i co piąta placówka).

W 2020 r. w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim notowano największy odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) wyposażonych w wejścia do budynku dostosowane do osób niepełnosprawnych (54,2%), a najmniejszy w powiecie głubczyckim (18,2%). Pod względem dostosowania obiektów wewnątrz budynku najbardziej korzystna sytuacja wystąpiła w m. Opolu (41,2% placówek), natomiast najmniej w powiatach: prudnickim oraz strzeleckim (po 13,6%).

Mapa 22. Odsetek bibliotek publicznych (łącznie z filiami) posiadających wejścia do budynku przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych w 2020 r. Stan w dniu 31 grudnia

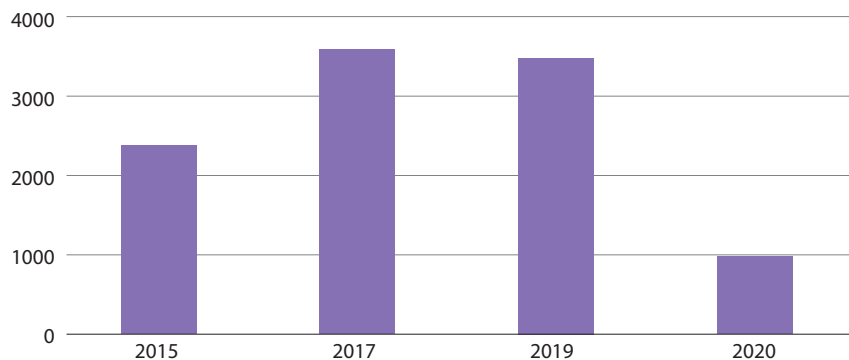
Map 22. Percentage of public libraries (with branches) with access to the building adapted to the needs of disabled persons in 2020 As of 31 December

Usługi społeczne w sferze kultury obejmują również usługi dotyczące wystawiennictwa. Jednym z mierników, który może być pomocny w ocenie dostępności usług w tej sferze jest liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne w przeliczeniu na 10 tys. ludności.

Wykres 52. Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. ludności

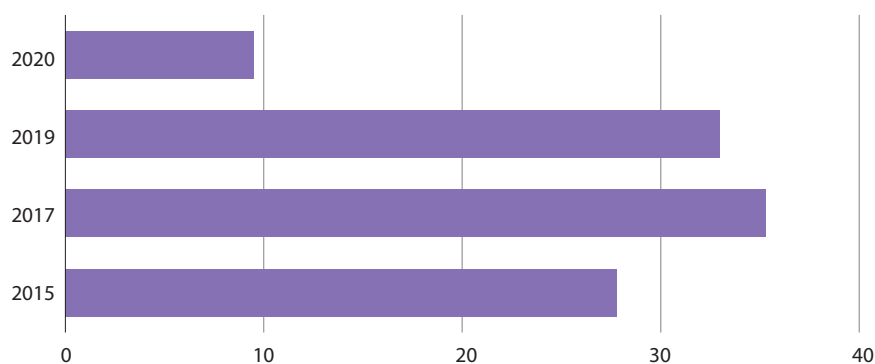
Chart 52. Museum and their branches visitors per 10 thousand population

W 2020 r. w województwie opolskim wartość omawianego wskaźnika względem notowanego w 2015 r. była (podobnie jak w kraju) prawie 2-krotnie niższa. W omawianych latach zmniejszyła się także (podobnie jak w kraju) liczba zwiedzających ekspozycje wystawiennicze podczas „Nocy Muzeów” – wydarzenia organizowanego w kraju, które umożliwia mieszkańcom nieodpłatnie poznawanie dziedzictwa narodowego. Wśród województw w 2020 r. najwyższa liczba zwiedzających w przeliczeniu na 10 tys. ludności wystąpiła w województwie mazowieckim (12819), a najniższa w województwie opolskim (978). Podczas „Nocy Muzeów” najwięcej zwiedzających w przeliczeniu na 10 tys. ludności odnotowano w województwie dolnośląskim (43), natomiast w województwach: łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim oraz śląskim analizowany wskaźnik nie przekroczył 1.

Oprócz podstawowej działalności muzea i oddziały muzealne oferowały mieszkańcom województwa opolskiego także możliwość uczestnictwa w różnego typu imprezach oświatowych, m.in.: odczytach/prelekcjach/spotkaniach, seansach filmowych, koncertach, imprezach plenerowych oraz lekcjach muzealnych. W 2020 r. liczba imprez kulturalnych zorganizowanych w muzeach i oddziałach muzealnych w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się w województwie o 66,5% podczas gdy w kraju o 65,3%.

Wykres 53. Imprezy oświatowe^a zorganizowane w muzeach na 10 tys. ludności
Chart 53. Educational events^a organised in museums per 10 thousand population

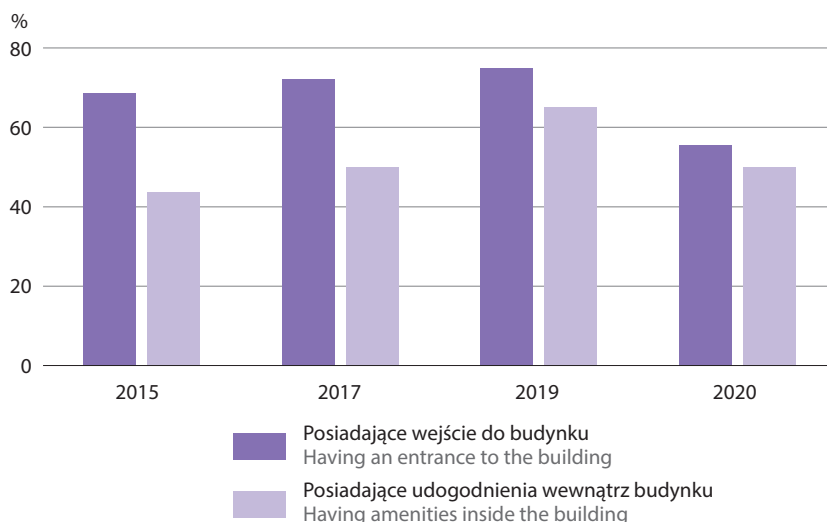
a Obejmują: odczyty/prelekcje/spotkania, seanse filmowe, koncerty, konkursy, warsztaty, imprezy plenerowe, lekcje muzealne oraz sesje i seminaria.
a Including: lectures/readings/meetings, screenings, concerts, competitions, workshops, outdoor events, museum lessons and sessions and conferences.

Wartość wskaźnika wyrażonego liczbą zorganizowanych imprez oświatowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. kształtowała się na mniej korzystnym poziomie niż w kraju. W 2020 r. wskaźnik wynosił 9 wobec 13 w kraju i ułokował województwo opolskie wraz z łódzkim na 7 pozycji. Najwięcej imprez oświatowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zanotowano w województwie kujawsko-pomorskim (27), a najmniej w województwach: lubuskim oraz podlaskim(po 5).

Analizując dostęp do usług kulturalnych w obszarze wystawiennictwa należy zwrócić uwagę na poziom dostosowania istniejącej infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wykres 54. Odsetek muzeów i oddziałów muzealnych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych^a

Chart 54. Percentage of museum and museum branches adapted to the needs of disabled persons^a

a W latach: 2015, 2017 oraz 2019 dotyczy osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich.
a In the years: 2015, 2017 and 2019 concern disabled persons in wheelchairs.

W tym aspekcie sytuacja w województwie opolskim kształtowała się korzystnie, a biorąc pod uwagę wysokość odsetka obiektów, w których wprowadzono omawiane typy usprawnień (tj. wejścia do budynku oraz udogodnienia wewnątrz budynku dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych) w 2020 r. województwo zajmowało 2 lokatę w kraju po województwie podlaskim. Na koniec 2020 r. udziały notowane dla województwa opolskiego były wyższe od wielkości ogólnokrajowych odpowiednio: o 12,4 p. proc. oraz o 10,7 p. proc. Najniższy odsetek obiektów posiadających zarówno usprawnienia w postaci wejść do budynku, jak i udogodnień wewnątrz budynku dla osób niepełnosprawnych odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (odpowiednio: 31,3% oraz 27,1%).

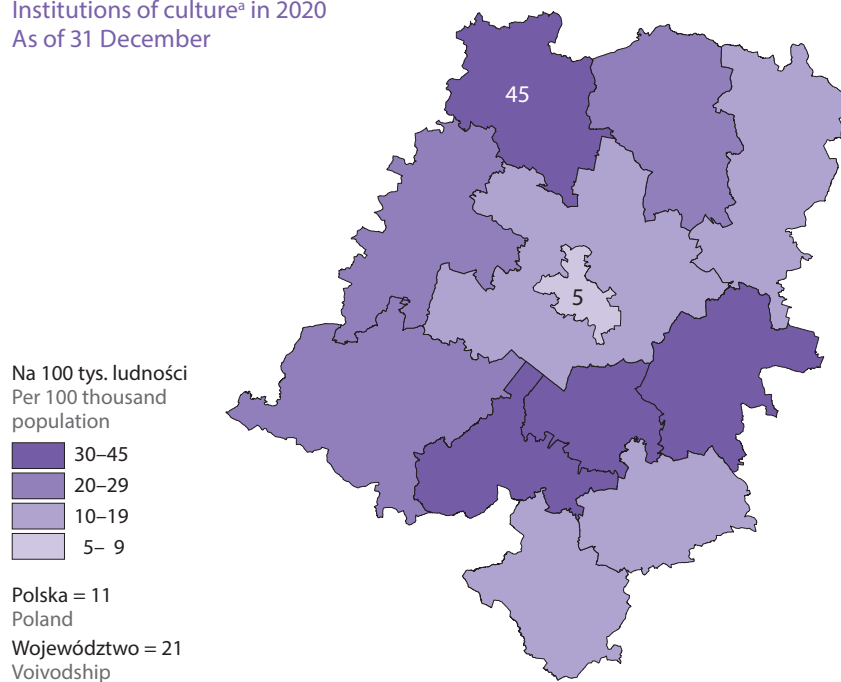
Wśród instytucji kultury oferujących mieszkańcom usługi, które propagują aktywne formy uczestnictwa są: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice. W województwie opolskim w 2020 r. liczba tej grupy instytucji kultury względem 2015 r. uległa zmniejszeniu o 4,7%, natomiast w kraju o 0,7%.

Analiza liczby placówek kultury przypadających na 100 tys. ludności wykazała, że poziom dostępności tego rodzaju usług kulturalnych w województwie opolskim w 2020 r. był wyższy niż obserwowany w kraju. Na 100 tys. mieszkańców przypadało w województwie w omawianym roku 21 placówek (w kraju – 11), co było najbardziej korzystnym wynikiem w kraju. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w województwie mazowieckim, w którym wartość omawianego wskaźnika była prawie 2-krotnie niższa niż notowana przeciętnie w kraju.

W 2020 r. największe natężenie centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic w relacji do liczby mieszkańców wystąpiło w powiecie namysłowskim (45 placówek), natomiast najmniejsze w m. Opolu (5).

**Mapa 23. Instytucje kultury^a w 2020r .
Stan w dniu 31 grudnia**

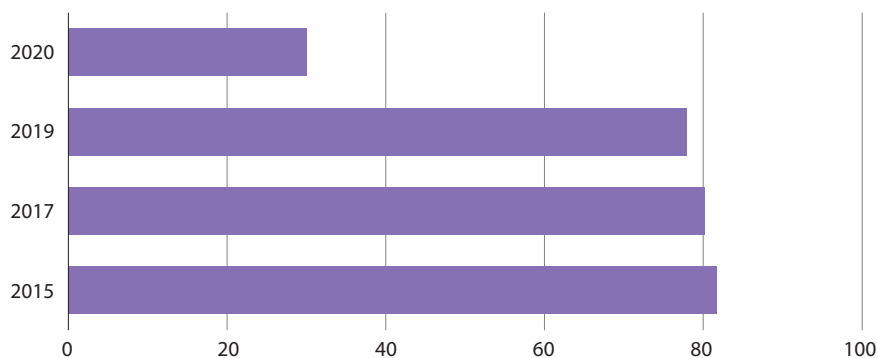
Map 23. Institutions of culture^a in 2020
As of 31 December

a Obejmują: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice.
a Including: centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

Liczba imprez zorganizowanych dla mieszkańców przez instytucje kultury funkcjonujące w województwie opolskim w 2020 r. w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 63,5% (w kraju o 44,4%). Dostęp do tego typu usług społecznych mierzony liczbą zorganizowanych imprez przypadających na 10 tys. ludności kształtował się w województwie na niższym poziomie niż notowanym w kraju i wynosił w 2020 r. 30 wobec 32. Wartość omawianego wskaźnika w relacji do stanu obserwowanego przed pięcioma laty zarówno w województwie, jak i w kraju obniżyła się.

Wykres 55. Imprezy^a zorganizowane przez instytucje kultury^b na 10 tys. ludności
Chart 55. Events^a organised by institutions of culture^b per 10 thousand population

a Dotyczy: seansów filmowych, wystaw, festiwali i przeglądów artystycznych, koncertów, prelekcji, spotkań, wykładów, imprez turystycznych i sportowo-rekreacyjnych, konkursów, pokazów teatralnych, konferencji, interdyscyplinarnych, warsztatów i innych.
b Obejmują: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice.

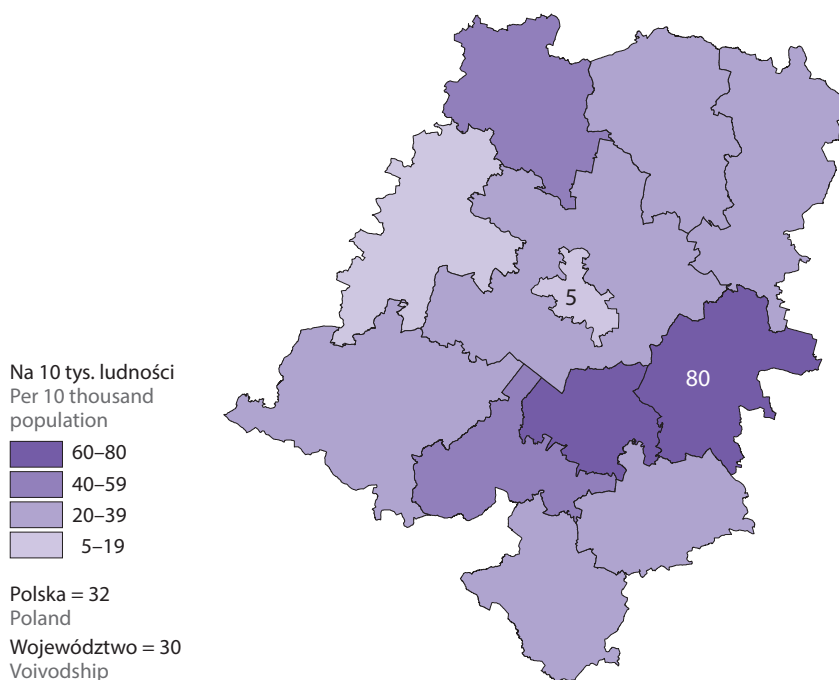
a Concern: screenings, exhibitions, festivals and art reviews, concerts, lectures, meetings, tourist, sport and recreational events, competitions, theatrical performances, conferences, interdisciplinary workshops and other. b Including: centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W 2020 r. w ujęciu województw najwięcej imprez w przeliczeniu na 10 tys. ludności zorganizowano dla mieszkańców województwa małopolskiego (44), a najmniej dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego (23).

W przekroju powiatów najwięcej imprez na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. zorganizowano w powiecie strzeleckim (80), natomiast najmniej w m. Opolu (5).

Mapa 24. Imprezy^a zorganizowane przez instytucje kultury^b w 2020 r.

Map 24. Events^a organised by institutions of culture^b in 2020

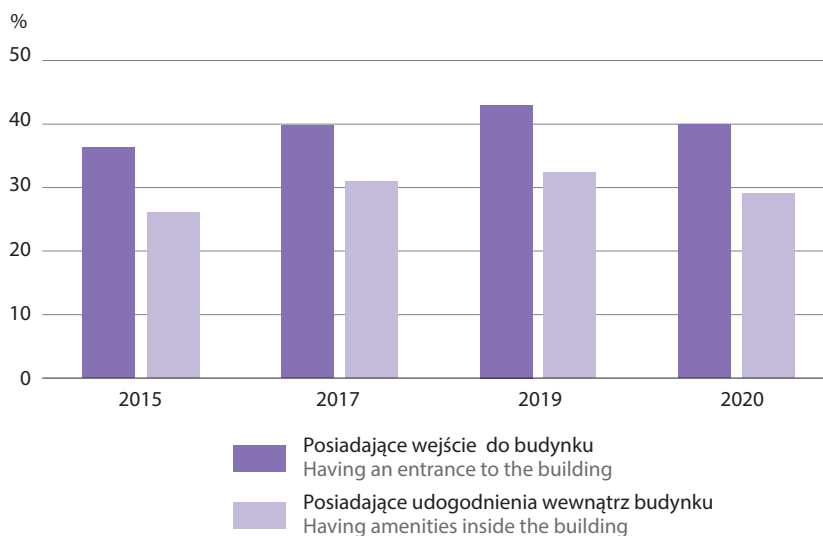
a Dotyczy: seansów filmowych, wystaw, festiwali i przeglądów artystycznych, koncertów, prelekcji, spotkań, wykładów, imprez turystycznych i sportowo-rekreacyjnych, konkursów, pokazów teatralnych, konferencji, interdyscyplinarnych, warsztatów i innych.

b Obejmują: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice.
a Including: screenings, exhibitions, festivals and art reviews, concerts, lectures, meetings, tourist, sport and recreational events, competitions, theatrical performances, conferences, interdisciplinary workshops and other. b Including: centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W 2020 r. spośród ogólnej liczby centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic 39,9% obiektów w województwie opolskim było wyposażonych w usprawnienia w postaci wejścia do budynku, a 29,0% posiadało udogodnienia wewnątrz budynku dla osób z niepełnosprawnościami (w kraju odpowiednio: 51,6% oraz 37,3%).

**Wykres 56. Odsetek instytucji kultury^a przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych^b
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 56. Percentage of institutions of culture^a adapted to the needs of disabled persons^b
As of 31 December

a Dotyczy budynków; obejmują: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice. b W latach: 2015, 2017 oraz 2019 dotyczy osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich.
a Concern buildings; including: centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres. b In the years: 2015, 2017 and 2019 concern disabled persons in wheelchairs.

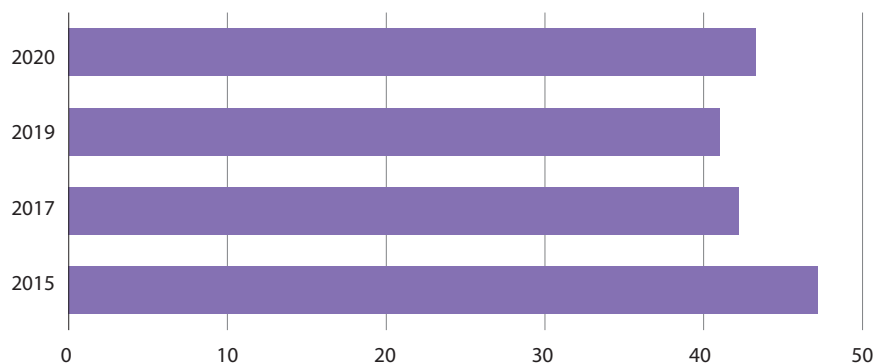
W 2020 r. usługi społeczne w zakresie kinematografii na terenie województwa opolskiego świadczyło mieszkańcom 12 kin stałych, co względem 2015 r. oznacza spadek o 1 placówkę. W omawianych latach stan wyposażenia, którym dysponowały kina stałe w województwie (w przeciwieństwie do kraju) uległ pogorszeniu. Zanotowano spadek zarówno liczby sal oraz miejsc na widowni. W 2020 r. w relacji do stanu sprzed pięciu lat liczba sal zmniejszyła się w województwie o 4,5%, a miejsc na widowni o 10,0%, natomiast w kraju zwiększyła się: o 18,4% oraz o 7,3%.

Miarą, która może być pomocna przy ocenie dostępności mieszkańców do tego typu usług społecznych jest liczba miejsc w kinach stałych przypadająca na 10 tys. ludności. Obserwowany w województwie opolskim spadek ogólnej liczby ludności wpłynął na pogorszenie się poziomu omawianego wskaźnika. W 2020 r. jego wartość w województwie kształtowała się na zdecydowanie mniej korzystnym poziomie niż notowanym w kraju, ponieważ na 10 tys. mieszkańców przypadają w województwie 43 miejsca w kinach stałych (plasując je na ostatnim miejscu wśród wszystkich województw) podczas gdy w kraju – 76. Najbardziej korzystną sytuację w zakresie dostępu do usług w obszarze kinematografii mierzoną poziomem omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim – 114.

**Wykres 57. Miejsca w kinach stałych na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 57. Seats in indoor cinemas per 10 thousand population
As of 31 December

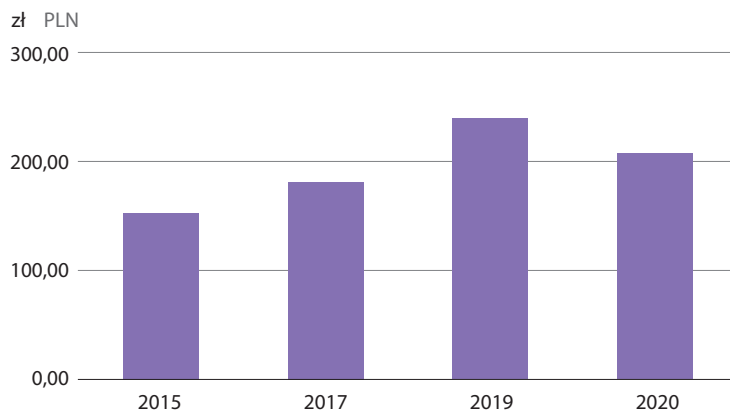

W 2020 r. w województwie opolskim 83,3% kin posiadało wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych oraz 75,0% miało udogodnienia wewnątrz budynku, natomiast w kraju analogicznie – 84,5% oraz 78,9%. W województwie podlaskim wszystkie funkcjonujące kina posiadały infrastrukturę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Najniższym stopniem dostosowania w postaci wejścia do budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych wyróżniało się województwo łódzkie (74,1%), natomiast w zakresie posiadanych udogodnień wewnątrz budynku województwo świętokrzyskie (66,7%).

Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2020 r. wydały łącznie 203330,93 tys. zł, tj. o 33,2% więcej niż w 2015 r. (w kraju o 33,5%). Udział wydatków na cele związane z zagwarantowaniem mieszkańcom dostępu do usług kulturalnych ukształtował się na poziomie 2,9% (wobec 3,1% w kraju) plasując województwo opolskie na 8 miejscu wśród wszystkich województw. Najwyższym udziałem w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego w 2020 r. wyróżniało się województwo podlaskie (3,7%), a najniższym województwo świętokrzyskie (2,5%).

Wykres 58. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca

Chart 58. Expenditure of local government units budgets on culture and national heritage per capita

Sprawnie funkcjonująca baza turystyczna oraz atrakcyjna oferta usług turystycznych w istotny sposób warunkują standard życia mieszkańców.

**Tablica 27. Baza noclegowa turystyki^{ab}
Stan w dniu 31 lipca**Table 27. Tourist accommodation establishments^{ab}
As of 31 July

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments	168	168	165	138	1,3
w tym całoroczne of which open all year	130	133	130	114	1,6
Obiekty hotelowe Hotels and similar facilities	83	87	84	73	1,8
w tym hotele of which hotels	58	63	63	57	2,3
Pozostałe obiekty Other facilities	85	81	81	65	1,0

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Od 2017 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Concern establishments with 10 and more bed places. b From 2017 data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

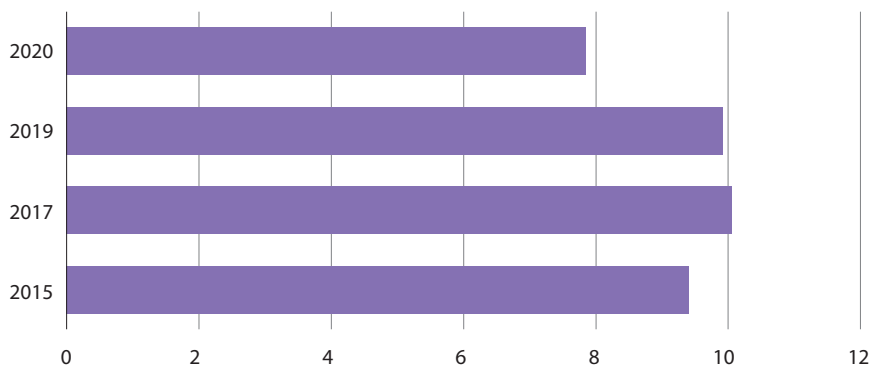
W 2020 r. w porównaniu z 2015 r. baza noclegowa turystyki w województwie opolskim uległa zmniejszeniu o 17,9% (w tym liczba obiektów całorocznych o 12,3%). W kraju w omawianym okresie odnotowano wzrost (analogicznie: o 2,7% oraz o 5,5%).

W strukturze turystycznych obiektów noclegowych w województwie opolskim w analizowanych latach nie odnotowano istotnych zmian. Niezmiennie największą grupę, podobnie jak w kraju, stanowiły hotele. Ich udział w ogólnej liczbie obiektów turystycznych w 2020 r. kształtował się na wyższym poziomie niż notowanym w kraju i wyniósł 41,3% wobec 24,3% (w 2015 r. odpowiednio: 34,5% oraz 23,1%). Natomiast najbardziej w analizowanych latach zmniejszyła się w województwie dostępność pensjonatów. Liczba tego typu obiektów w 2020 r. w porównaniu ze stanem sprzed pięciu lat zmalała w województwie o 60,0% (w kraju wzrosła o 15,7%).

Miarą, która pozwala ocenić dostęp do usług turystycznych jest m.in. liczba miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych przypadająca na 1000 ludności. W województwie opolskim w 2020 r. wartość wskaźnika w relacji do stanu sprzed pięciu lat zmniejszyła się, natomiast w kraju zwiększyła. W końcu lipca 2015 r. w województwie na każdy 1000 mieszkańców przypadało 9 miejsc noclegowych (w kraju – 18), natomiast w końcu lipca 2020 r. – 8 (najmniej wśród województw; w kraju – 20). Najwyższą wartość wskaźnika w 2020 r. odnotowano w województwie zachodniopomorskim (83).

**Wykres 59. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych^{ab} na 1000 ludności
Stan w dniu 31 lipca**

Chart 59. Bed places in tourist accommodation establishments^{ab} per 1000 population
As of 31 July

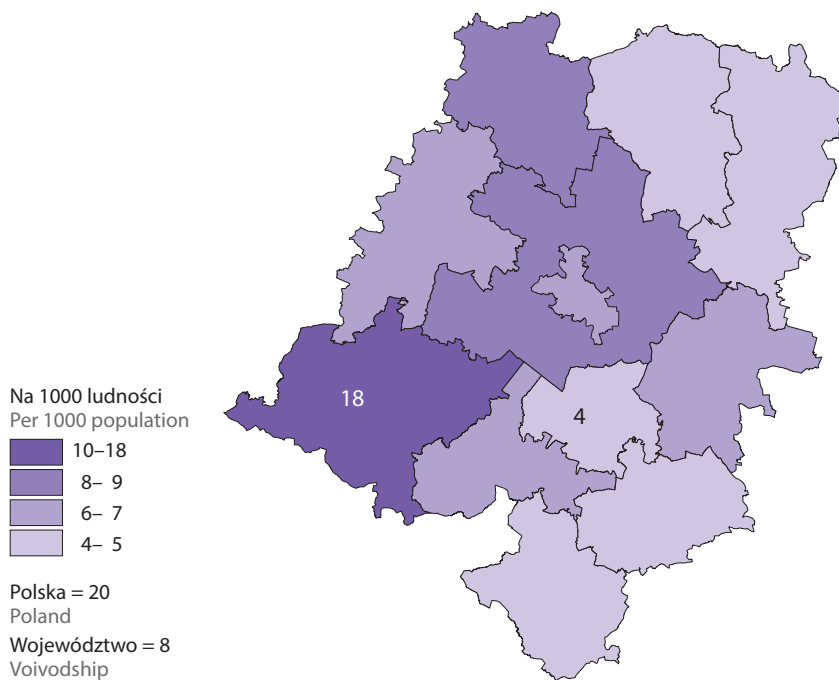
a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Od 2017 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Concern establishments with 10 and more bed places. b From 2017 data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

Najwyższą dostępnością usług turystycznych, mierzoną poziomem omawianego wskaźnika w 2020 r. charakteryzował się powiat nyski (18), a najniższą powiat krapkowicki (4).

**Mapa 25. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych^a w 2020 r.
Stan w dniu 31 lipca**

Map 25. Bed places in tourist accommodation establishments^a in 2020
As of 31 July

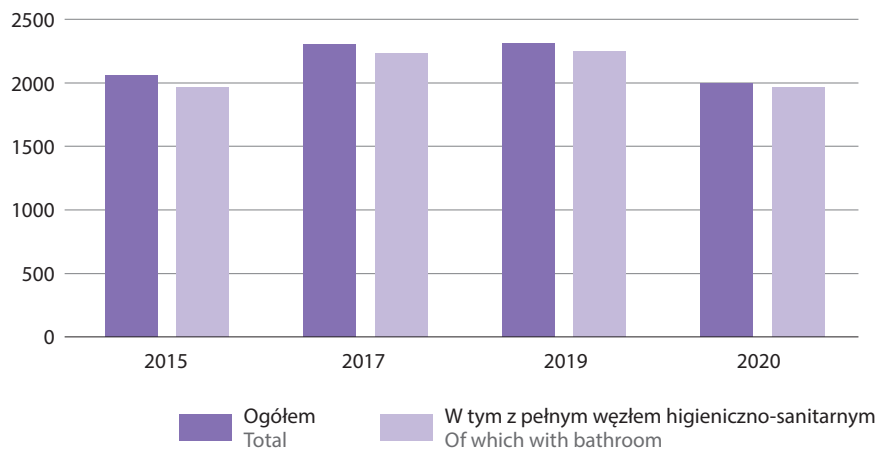
a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych; dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Concern establishments with 10 and more bed places; data were compiled with consideration of imputation for units, which refused to participate in the survey

W 2020 r. liczba pokoi w obiektach hotelowych w stosunku do 2015 r. uległa zmniejszeniu w województwie o 3,0% podczas gdy w kraju zwiększyła o 15,9%, natomiast liczba pokoi wyposażonych w pełen węzeł higieniczno-sanitarny zmalała w województwie o 0,1%, a w kraju wzrosła o 17,1%.

**Wykres 60. Pokoje w obiektach hotelowych^{ab}
Stan w dniu 31 lipca**

Chart 60. Rooms in hotels and similar facilities^{ab}
As of 31 July

a Dotyczy hoteli, moteli, pensjonatów oraz innych obiektów hotelowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Od 2017 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
a Concern hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities with 10 and more bed places. b From 2017 data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

Ważnym czynnikiem decydującym o wyborze danego turystycznego obiektu noclegowego jest istniejące zaplecze gastronomiczne. W województwie opolskim w 2020 r. liczba placówek świadczących usługi gastronomiczne, podobnie jak w kraju zmniejszyła się. Względem stanu sprzed pięciu lat był to ubytek o 23,2%, natomiast w kraju o 6,7%.

**Tablica 28. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych^{ab}
Stan w dniu 31 lipca**

Table 28. Catering establishments in tourist accommodation establishments^{ab}
As of 31 July

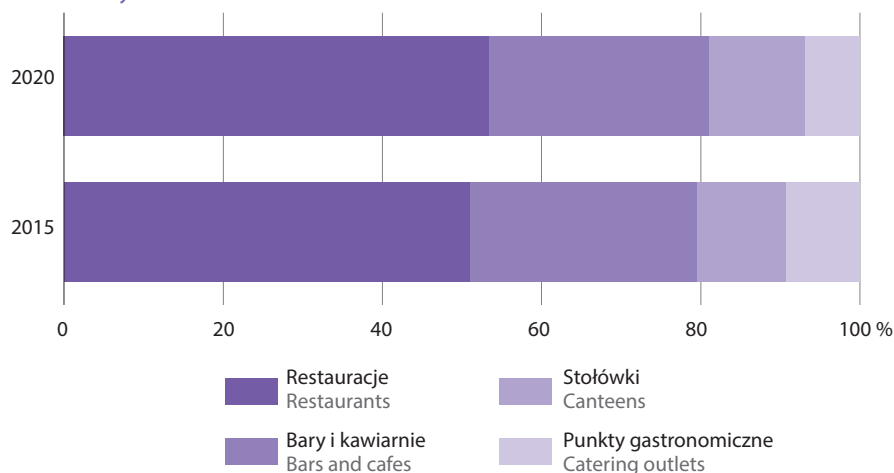
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	151	136	141	116	1,6
w tym: of which:					
restauracje restaurants	77	82	79	62	2,0
bary i kawiarnie bars and cafes	43	35	37	32	1,6
stołówki canteens	17	16	16	14	0,9

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Od 2017 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.
a Concern establishments with 10 and more bed places. b From 2017 data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

W omawianych latach zauważalnie zmniejszyła się liczba placówek gastronomicznych funkcjonujących w bazie noclegowej turystyki, ale pozytywnym zjawiskiem jest fakt, iż poprawił się ich standard. Wśród wszystkich placówek gastronomicznych w województwie udział restauracji w 2020 r. względem 2015 r. wzrósł o 2,4 p. proc. (w kraju – o 1,4 p. proc.).

Wykres 61. Struktura placówek gastronomicznych w turystycznych obiektach noclegowych^{ab}
Stan w dniu 31 lipca

Chart 61. Structure of catering units in tourist accommodation establishments^{ab}
As of 31 July

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane za 2020 r. opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Concern establishments with 10 and more bed places. b Data on 2020 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

Na poziom dostępności usług w zakresie turystyki duży wpływ ma stan bazy noclegowej oraz jej rozwój. Miernikami, które pozwalają to ocenić są m.in.: wskaźnik rozwoju bazy noclegowej, wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej oraz wskaźnik gęstości bazy noclegowej.

Tablica 29. Wybrane wskaźniki wykorzystania bazy noclegowej turystyki^{ab}

Table 29. Selected indicators regarding occupancy of tourist accommodation establishments^{ab}

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej Tourist accommodation development rate	35	42	46	28
Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej Accommodation capacity occupancy rate	78	92	96	61
Wskaźnik gęstości bazy noclegowej Indicator of density of tourist accommodation establishments	1,0	1,1	1,0	0,8

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Od 2017 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Concern establishments with 10 and more bed places. b From 2017 data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej wyrażany liczbą osób korzystających z noclegów w obiektach turystycznych w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe w 2020 r. kształtował się w województwie polskim na wyższym poziomie niż notowanym w kraju. Na 1 miejsce noclegowe przypadało w województwie 28 korzystających podczas gdy w kraju 23 (w 2015 r. analogicznie: 35 oraz 38). Województwo opolskie pod względem wielkości omawianego miernika zajmowało wraz z łódzkim

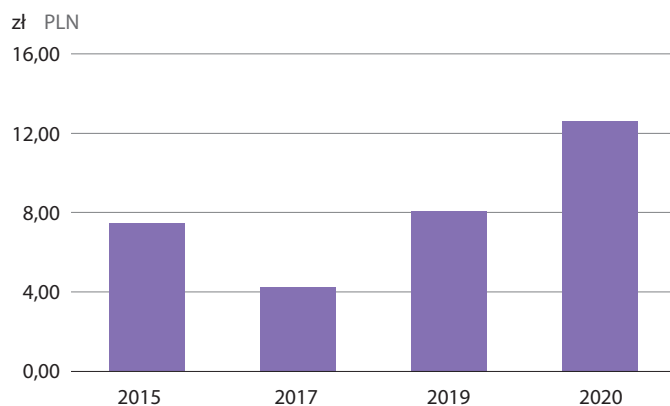
3 lokatę w kraju. Wśród województw najwięcej turystów skorzystało z 1 miejsca noclegowego w województwie mazowieckim (35), a najmniej w województwie zachodniopomorskim (15).

Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej określany liczbą udzielonych noclegów w relacji do miejsc noclegowych w 2020 r. w województwie opolskim przyjmował niższe wartości niż w kraju i wynosił 61 wobec 66 w kraju i uplasował województwo na 9 miejscu. Najwięcej udzielonych noclegów w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe zanotowano w województwie kujawsko-pomorskim (79), natomiast najmniej w województwie lubuskim (52).

Wskaźnik gęstości bazy noclegowej pozwala ocenić ile miejsc noclegowych przypada na 1 km², czyli w pewnym stopniu warunkuje dostępność usług turystycznych na danym terenie. W województwie opolskim w 2020 r. omawiany miernik ukształtował się na poziomie 0,8 (w kraju – 2,5), co ulokowało je na 11 pozycji wśród wszystkich województw. Najwięcej miejsc noclegowych na 1 km² przypadało w województwach: małopolskim oraz pomorskim (po 6,3), a najmniej w województwie podlaskim (0,7).

Jednostki samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2020 r. wydały na turystykę łącznie 12360,67 tys. zł, czyli o 65,9% więcej niż przed pięcioma laty (w kraju mniej o 9,5%). Odsetek wydatków samorządów poniesionych na cele związane z zapewnieniem mieszkańcom dostępu do usług w obszarze turystyki w 2020 r. ukształtował się w województwie, podobnie jak w kraju na poziomie 0,2% (w 2015 r. analogicznie: 0,2% oraz 0,4%). Biorąc pod uwagę wszystkie województwa, najwięcej środków na turystykę z ogólnej kwoty poniesionych wydatków w 2020 r. wydatkowały budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego (0,8%), a najmniej województwo mazowieckie (0,03%). Województwo opolskie wraz z województwami: dolnośląskim, lubelskim, łódzkim oraz warmińsko-mazurskim uplasowało się na 5 lokacie w kraju.

Wykres 62. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na turystykę na 1 mieszkańca
Chart 62. Expenditure of local government units budgets on tourism per capita

Kolejną sferą życia społecznego, której zaspokojenie zależy od poziomu rozwoju i zakresu świadczenia usług jest sport i rekreacja.

W zakresie dostępności usług w sferze sportu w województwie opolskim w 2020 r. w relacji do stanu notowanego w 2016 r. zaobserwowano (podobnie jak i w kraju) m.in. następujące zmiany: zmniejszyła się liczba klubów sportowych i działających w nich sekcji sportowych, natomiast zwiększyła się liczebność podstawowej kadry szkoleniowej (tj. trenerów oraz instruktorów).

W 2020 r. na terenie województwa opolskiego funkcjonowało 526 klubów sportowych, które stanowiły 3,7% ogółu działających klubów sportowych w kraju. Względem stanu notowanego w 2016 r. ich liczba zmalała w województwie o 4,9%, natomiast w kraju o 4,1%. Zmniejszyła się również (podobnie jak w kraju) liczba sekcji sportowych (analogicznie: o 9,3% oraz o 11,8%). Osoby trenujące w klubach sportowych w województwie w porównaniu z 2016 r. miały do dyspozycji o 2,6% więcej trenerów oraz instruktorów (w kraju – o 5,6%).

**Tablica 30. Kadra szkoleniowa oraz kluby sportowe^a
Stan w dniu 31 grudnia**Table 30. Coaching staff and sports clubs^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2016	2018	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			Polska=100 Poland=100
Trenerzy i instruktorzy Coaches and instructors	1443	1500	1480	3,1
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe Other persons running sports classes	290	259	182	2,6
Kluby sportowe Sports clubs	553	538	526	3,7
Sekcje sportowe Sports sections	851	806	772	3,5

a Łącznie z uczniowskimi i wyznaniowymi klubami sportowymi.
a Including student and religious sports clubs.

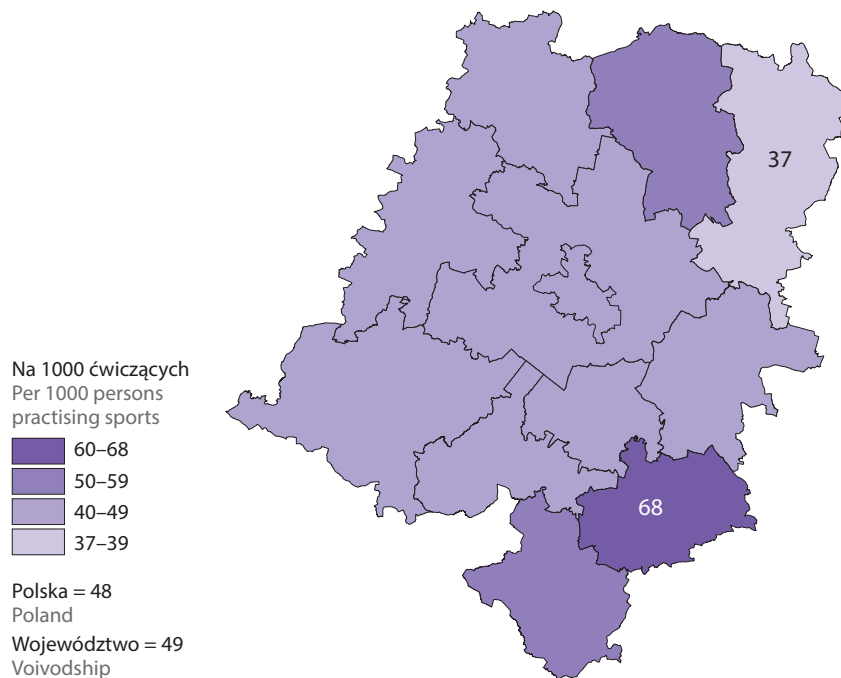
Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwięcej klubów sportowych działało w powiecie nyskim (77), natomiast najmniej w powiecie namysłowskim (23).

Miarą, która pozwala ocenić poziom dostępności usług w omawianym obszarze może być liczba trenerów oraz instruktorów w przeliczeniu na 1000 ćwiczących w klubach sportowych. W 2020 r. wartość wskaźnika w województwie opolskim w relacji do stanu obserwowanego w 2016 r. wzrosła (49 wobec 44), co może świadczyć o poprawie dostępu mieszkańców do wykwalifikowanej kadry szkoleniowej. Pod względem wartości rozpatrywanego miernika województwo opolskie razem z lubuskim uplasowało się w 2020 r. na 5 lokacie w kraju. Wśród województw najbardziej korzystna sytuacja wystąpiła w województwie podlaskim, w którym na 1000 ćwiczących w 2020 r. przypadało 56 trenerów oraz instruktorów, natomiast najmniej w województwach: dolnośląskim oraz mazowieckim – po 43.

Relacja liczby ćwiczących do kadry szkoleniowej w 2020 r. najbardziej korzystna była w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, w którym 68 trenerów i instruktorów przypadało na 1000 ćwiczących, natomiast najmniej w powiecie oleskim (37).

**Mapa 26. Trenerzy oraz instruktorzy w klubach sportowych^a w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 26. Coaches and instructors in sports clubs^a in 2020
As of 31 December

a Łącznie z uczniowskimi i wyznaniowymi klubami sportowymi.
a Including students and religious sports clubs.

Warunkiem sprzyjającym podejmowaniu przez mieszkańców różnych form aktywności fizycznej jest również dysponowanie terenami uniemożliwiającymi jej realizowanie.

W województwie opolskim w 2020 r. względem 2015 r. powierzchnia terenów zieleni zwiększyła się (za wyjątkiem powierzchni zieleńców). W analizowanych latach najbardziej wzrosła w województwie powierzchnia terenów zieleni osiedlowej, natomiast w kraju powierzchnia zieleńców (analogicznie: o 12,2% oraz o 19,8%).

**Tablica 31. Tereny zieleni
Stan w dniu 31 grudnia**

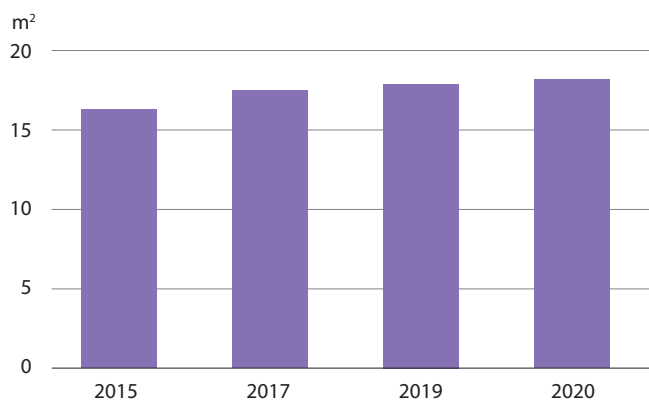
Table 31. Green areas
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w ha		in ha		Polska=100 Poland=100
Parki spacerowo-wypoczynkowe Strolling-recreational parks	914,3	953,9	1003,9	1016,4	4,3
Zieleńce Lawns	250,1	247,4	235,7	239,6	1,9
Zieleń uliczna Street greenery	295,7	296,3	297,3	297,5	1,8
Tereny zieleni osiedlowej Green areas of housing estates	464,1	526,6	520,4	520,5	2,0

W 2015 r. na 1 mieszkańca województwa przypadało 16,3 m² terenów parków, zieleńców oraz zieleni osiedlowej podczas gdy w 2020 r. – 18,2 m². W kraju omawiany wskaźnik kształtował się na mniej korzystnym poziomie, gdyż jego wartość wynosiła analogicznie: 15,0 m² oraz 16,2 m². W skali województw w 2020 r. najwyższą wartość omawiany wskaźnik przyjmował w województwie lubuskim (26,2 m²), a najniższą w województwie świętokrzyskim (9,8 m²).

**Wykres 63. Tereny parków, zieleńców oraz tereny zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca
Stan w dniu 31 grudnia**

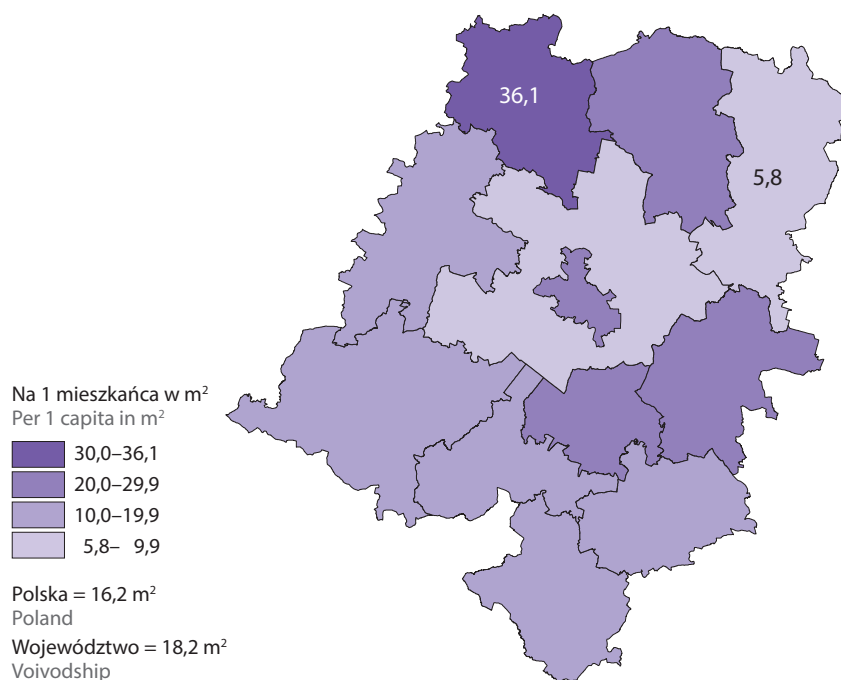
Chart 63. Parks, lawns and green areas per capita
As of 31 December

W 2020 r. wśród powiatów województwa opolskiego największą powierzchnią terenów umożliwiających uprawianie sportu na świeżym powietrzu wyróżniał się powiat namysłowski, w którym na 1 mieszkańca przypadało 36,1 m² terenów parków, zieleńców oraz zieleni osiedlowej. Najmniej korzystnie kształtował się poziom omawianego wskaźnika w powiecie oleskim (5,8 m²).

**Mapa 27. Tereny parków, zieleńców oraz tereny zieleni osiedlowej w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

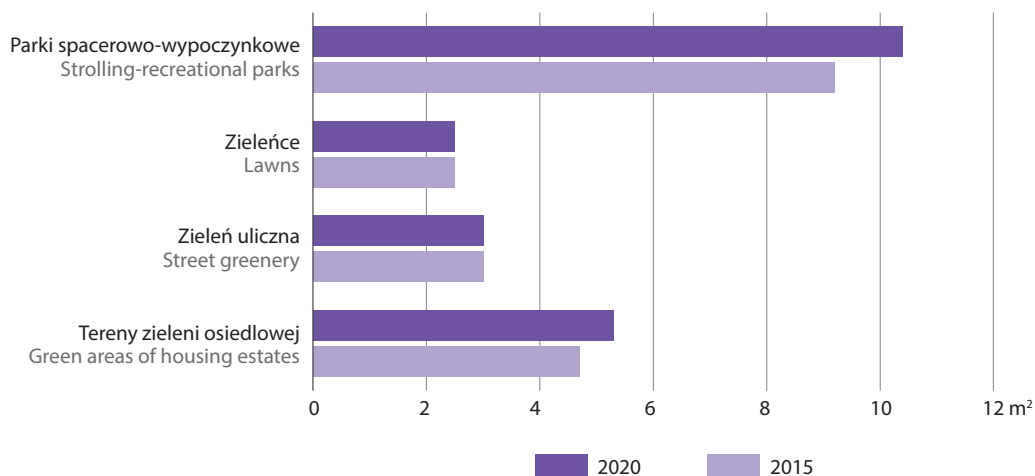
Mapa 27. Parks, lawns and green areas per capita in 2020
As of 31 December

Biorąc pod uwagę rodzaj terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie opolskim względem stanu notowanego w 2015 r. wzrosła powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych oraz terenów zieleni osiedlowej, czyli miejsc sprzyjających uprawianiu wszelkich aktywności sportowych.

**Wykres 64. Tereny zieleni na 1 mieszkańca
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 64. Green areas per capita
As of 31 December

Na możliwość oraz bezpieczeństwo spędzania wolnego czasu w aktywnej formie wpływa rozwój infrastruktury rowerowej, w tym przede wszystkim ścieżek rowerowych.

W województwie opolskim w 2020 r. względem 2015 r., podobnie jak w kraju, wyraźnie rozbudowano infrastrukturę skierowaną do osób jeżdżących rekreacyjnie na rowerze. Dostępność tego typu usług społecznych mierzona długością ścieżek rowerowych przypadającą na 10 tys. km² w omawianym okresie w większym stopniu wzrosła w województwie niż w kraju. W ujęciu województw w 2020 r. najbardziej rozwiniętą infrastrukturą przeznaczoną dla rowerzystów charakteryzowało się województwo śląskie, w którym na 10 tys. km² przypadało 968,9 km ścieżek rowerowych, a najmniej województwo warmińsko-mazurskie (280,2 km). Województwo opolskie pod względem wysokości omawianego wskaźnika zajmowało w 2020 r. 6 lokatę w kraju.

Tablica 32. Ścieżki rowerowe
Stan w dniu 31 grudnia

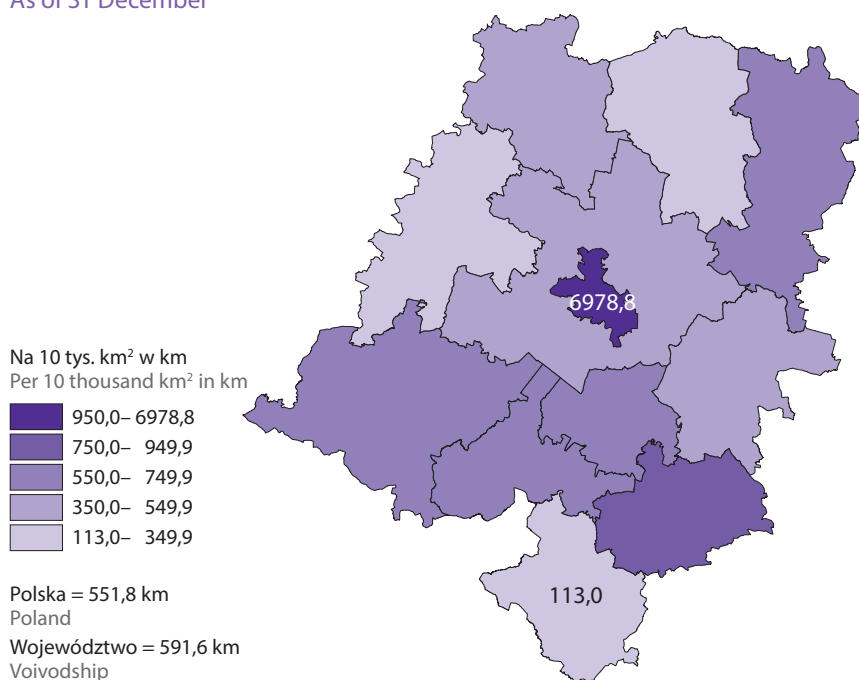
Table 32. Bike lanes
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020
	w km		in km	
Ogółem Total	306,3	330,5	511,0	556,8
na 10 tys. km ² per 10 thousand km ²	325,4	351,2	542,9	591,6
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	3,1	3,3	3,3	5,7

W 2020 r. zdecydowanie największą dostępność ścieżek rowerowych mierzoną poziomem omawianego wskaźnika notowano w m. Opolu (6978,8 km), natomiast najmniejszą w powiecie głubczyckim (113,0 km).

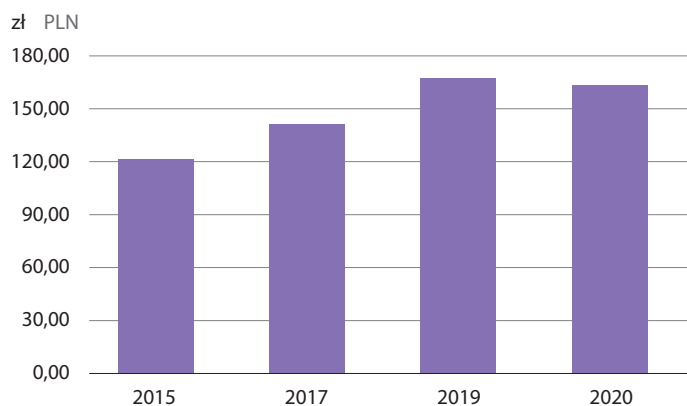
Mapa 28. Ścieżki rowerowe w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 28. Bike lanes in 2020
As of 31 December

Na kulturę fizyczną jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2020 r. wydatkowały łącznie 160992,42 tys. zł., tj. o 32,9% więcej niż w 2015 r. (w kraju – o 32,3%). Udział wydatków na cele związane z zagwarantowaniem mieszkańcom dostępu do usług społecznych w obszarze sportu w 2020 r. ukształtował się w województwie na poziomie 2,3% wszystkich wydatków ogółem wobec 1,9% w kraju, natomiast przed pięcioma laty analogicznie: 2,7% oraz 2,2%.

Wykres 65. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną na 1 mieszkańca
Chart 65. Expenditure of local government units budgets on physical education per capita

Najwyższy udział w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną w 2020 r. odnotowano w województwie zachodniopomorskim (3,2%), natomiast najniższy w województwie świętokrzyskim (1,3%). Pod względem wysokości omawianego udziału województwo opolskie razem z województwem dolnośląskim zajmowało 3 miejsce w kraju.

4.4. Bezpieczeństwo publiczne

4.4. Public safety

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z kluczowych czynników wpływających na subiektywną ocenę jakości życia mieszkańców. Informacje, które pozwalają ocenić poziom bezpieczeństwa publicznego są oparte na danych pozyskanych z rejestrów prowadzonych przez Komendę Główną Policji, dotyczących m.in. przestępstw stwierdzonych oraz wypadków drogowych.

Liczba przestępstw w województwie opolskim w 2020 r. w odniesieniu do 2015 r. zmalała o 21,2% podczas gdy w kraju o 4,3%.

Tablica 33. Przesłępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych
 Table 33. Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	19927	19771	17938	15710	2,1
w tym: of which:					
O charakterze kryminalnym Criminal	13554	11806	11279	10872	2,3
O charakterze gospodarczym Economic	3400	5307	4204	2576	1,3
Drogowe Road traffic	2032	1816	1769	1601	2,4

Wartość wskaźnika zagrożenia przestępczością, wyrażanego liczbą przestępstw stwierdzonych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dla województwa opolskiego 2020 r. osiągnęła wartość 160 podczas gdy w kraju 200. W przekroju województw najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie śląskim (261), a najniższą w województwie lubelskim (138).

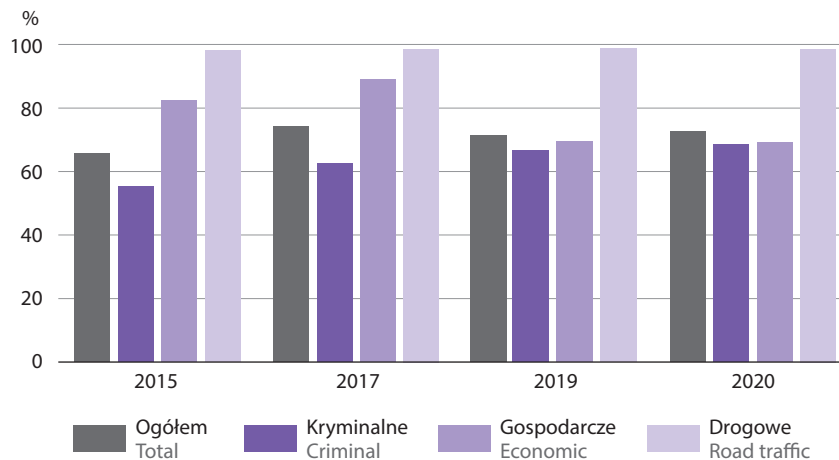
W strukturze przestępstw stwierdzonych w województwie opolskim w 2020 r. nie odnotowano istotnych zmian. Pomimo, iż (podobnie jak w kraju) najwięcej przestępstw popełnionych w województwie miało charakter kryminalny, to pozytywnym zjawiskiem świadczącym o poprawie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców jest obserwowany spadek tego rodzaju przestępstw (o 19,8% względem 2015 r.). Wśród przestępstw kryminalnych w województwie liczba przestępstw przeciwko mieniu zmniejszyła się o 31,6% (z poziomu 10,7 tys. w 2015 r. do 7,3 tys. w 2020 r.), w tym kradzież z włamaniem o 36,5% (spadek o 1,1 tys.). Zmalała również liczba przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu (o 32,1%).

Liczba przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji w 2020 r. względem 2015 r. była niższa o 22,9%.

Analizując zjawisko przestępczości według powiatów województwa opolskiego zauważyć można znaczne jego zróżnicowanie. W 2020 r. najbardziej zagrożony przestępczością był powiat nyski (16,8% ogółu przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie), natomiast najniższy poziom przestępczości występował w powiecie głubczyckim (3,7%). Najwięcej przestępstw o podłożu kryminalnym również zanotowano w powiecie nyskim (18,9%), natomiast przestępstw gospodarczych oraz drogowych w m. Opolu (analogicznie: 19,3% oraz 14,8%).

Miarą, która pozwala ocenić poziom bezpieczeństwa publicznego jest wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych. Wartość wskaźnika w województwie opolskim w 2020 r. była wyższa niż w 2015 r. (o 6,8 p. proc.), co może świadczyć o poprawie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. W 2020 r. ukształtował się on na poziomie niższym niż w kraju (72,6% wobec 73,3%) plasując województwo na 11 miejscu. Najwyższą skutecznością w wykrywalności sprawców przestępstw charakteryzowało się województwo świętokrzyskie (82,3%), natomiast najniższą województwo mazowieckie (64,7%).

Wykres 66. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję według rodzajów
 Chart 66. Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police by types

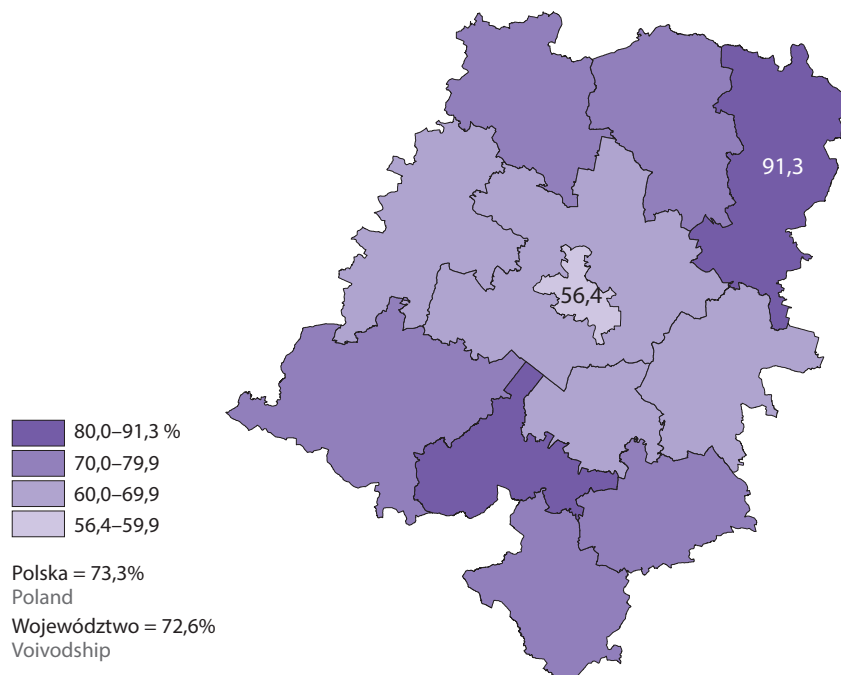

Biorąc pod uwagę rodzaj popełnionych przestępstw, niezmiennie najniższą skutecznością w wykrywaniu sprawców przestępstw w województwie opolskim (podobnie jak w kraju) charakteryzowały się przestępstwa kryminalne. Wartość wskaźnika wykrywalności przestępstw kryminalnych w województwie w 2020 r. była o 13,3 p. proc. wyższa niż notowana w 2015 r. (w kraju o 13,2 p. proc.). Skuteczność w wykrywalności sprawców przestępstw o charakterze gospodarczym natomiast w województwie opolskim ukształtowała się na poziomie 69,2%, tj. o 13,1 p. proc. niższym niż przed pięcioma laty (w kraju analogicznie: 81,8% oraz 2,6 p. proc.). W przypadku przestępstw o charakterze drogowym wartość wskaźnika względem 2015 r. była w województwie nieco wyższa (o 0,5 p. proc.), natomiast w kraju obniżyła się (o 0,2 p. proc.).

Najwyższą wykrywalnością sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2020 r. w przestrzeni powiatów województwa opolskiego cechował się powiat oleski, w którym wartość omawianego wskaźnika wynosiła 91,3%, natomiast najniższą m. Opole z rezultatem – 56,4%.

Mapa 29. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2020 r.

Map 29. Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in 2020

W 2020 r. na terenie województwa opolskiego w porównaniu z 2015 r. odnotowano o 31,3% mniej wypadków drogowych, natomiast w kraju o 28,6%.

Tablica 34. Wypadki drogowe^a i ich ofiary Table 34. Road traffic accidents^a and their casualties

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	Polska=100 Poland=100
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				
Wypadki Accidents	710	700	614	488	2,1
Ofiary wypadków Road traffic casualties	910	927	776	603	2,1
Śmiertelne Fatalities	102	78	73	65	2,6
Ranni Injured	808	849	703	538	2,0

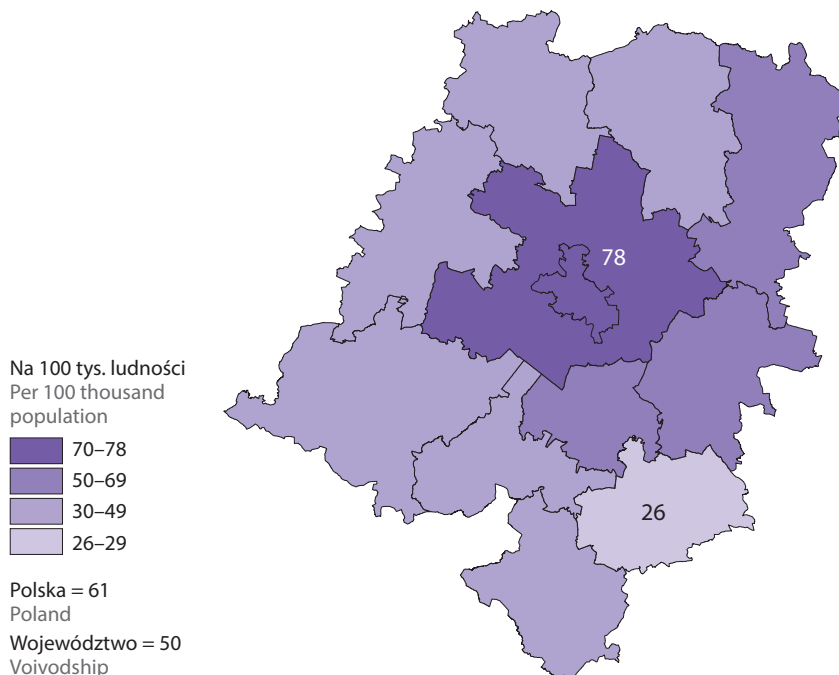
a Zarejestrowane przez Policję.
a Registered by the Police.

Wartość wskaźnika wyrażonego liczbą wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności w województwie opolskim w 2020 r. kształtowała się na bardziej korzystnym poziomie niż przeciętnie w kraju (50 wobec 61) i ulokowała województwo na 4 pozycji. Najmniej wypadków w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców zanotowano w województwie podlaskim (37), a najwięcej w województwie łódzkim (99).

Najwyższą skłonność do nieprzestrzegania przepisów kodeksu ruchu drogowego w 2020 r. zaobserwowano w powiecie opolskim, co potwierdza najwyższa w województwie wartość omawianego wskaźnika (78). Najbezpieczniejszą natomiast sytuację na drogach zanotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, w którym wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się na poziomie 26.

Mapa 30. Wypadki drogowe^a w 2020 r.

Map 30. Road traffic accidents^a in 2020

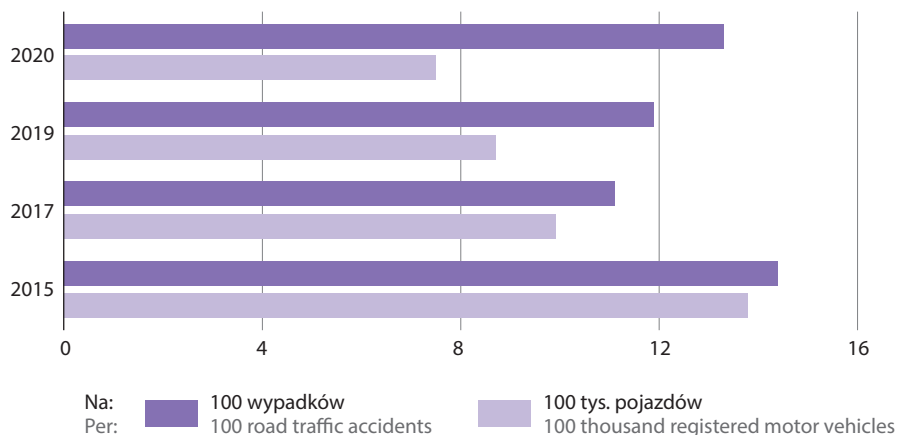

a Zarejestrowane przez Policję.
a Registered by the Police.

Liczba osób, które poniosły uszczerbek na zdrowiu lub straciły życie w wyniku wypadków w ruchu drogowym zmniejszyła się w województwie opolskim w stosunku do 2015 r. o 33,7%, natomiast w kraju o 32,2%.

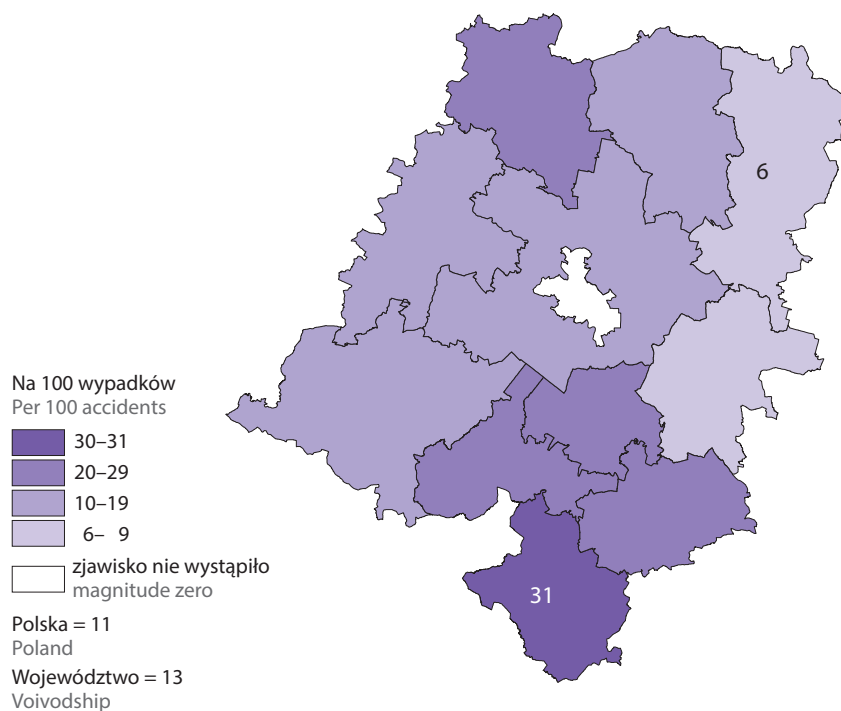
Miernikiem, dzięki któremu można ocenić poziom bezpieczeństwa drogowego jest m.in. liczba ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków. W 2020 r. w województwie na każde 100 wypadków śmierć poniosło 13 osób podczas gdy w kraju – 11. Najmniej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w województwie małopolskim (7), a najwięcej w województwie podlaskim (18).

Wykres 67. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych^a Chart 67. Fatalities of road traffic accidents^a

a Zarejestrowane przez Policję.
a Registered by the Police.

W przestrzeni powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najmniejszą liczbą ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków wyróżnił się powiat oleski (6), natomiast największą powiat głubczycki (31).

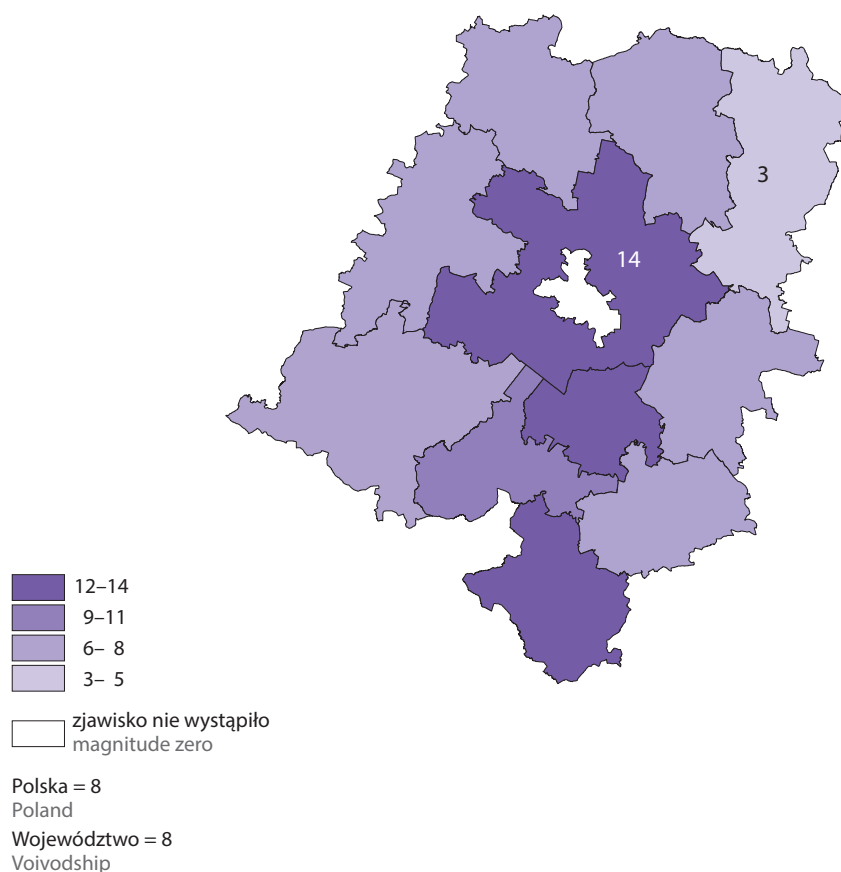
Mapa 31. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych^a w 2020 r. Map 31. Fatalities of road traffic accidents^a in 2020

a Zarejestrowane przez Policję.
a Registered by the Police.

Wartość wskaźnika liczby ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 tys. pojazdów (łącznie z ciągnikami) w 2020 r. w województwie opolskim (razem z województwami: kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim, mazowieckim, podkarpackim oraz podlaskim) była równa wartości ogólnopolskiej wynoszącej 8. Najmniej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 tys. pojazdów zanotowano w województwie śląskim (5), natomiast najwięcej w województwach: łódzkim oraz warmińsko-mazurskim (po 10).

W układzie powiatowym w 2020 r. najmniej ofiar śmiertelnych na 100 tys. pojazdów samochodowych (łącznie z ciągnikami) przypadało w powiecie oleskim (3), natomiast zdecydowanie najmniej korzystną sytuację pod względem wartości omawianego wskaźnika notowano w powiecie opolskim (14). W m. Opolu zjawisko nie wystąpiło, ponieważ nie odnotowano ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych.

Mapa 32. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych^a na 100 tys. pojazdów w 2020 r.
Map 32. Fatalities of road traffic accidents^a per 100 thousand registered motor vehicles in 2020

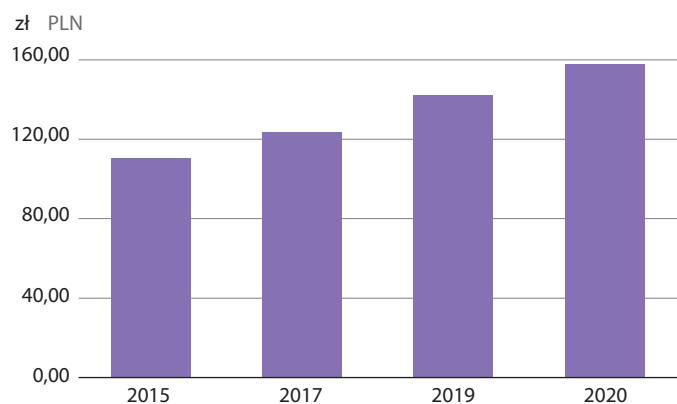

^a Zarejestrowane przez Policję.
^a Registered by the Police.

W województwie opolskim na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową jednostki samorządu terytorialnego w 2020 r. wydały łącznie 154968,85 tys. zł, tj. o 40,4% więcej niż w 2015 r. (w kraju o 43,0%). Udział wydatków na cele związane z zagwarantowaniem mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa publicznego ukształtował się na wyższym poziomie niż w kraju i w 2020 r. wynosił 2,2% wobec 1,9% w kraju (przed pięcioma laty analogicznie: 2,5% wobec 2,0%).

Wykres 68. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową na 1 mieszkańca

Chart 68. Expenditure of local government units budgets on public safety and fire care per capita

W przekroju województw w 2020 r. udział wydatków jednostek samorządu terytorialnego na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową nie był zróżnicowany i wahał się w granicach od 1,7% do 2,2%. Pod względem wysokości omawianego udziału województwo opolskie w 2020 r. zajmowało 1 lokatę w kraju.

Rozdział 5

Chapter 5

Środowisko naturalne

Natural environment

5.1. Zanieczyszczenia i ochrona wód oraz powietrza

5.1. Pollution and protection of waters and air

Stan środowiska naturalnego w istotny sposób wpływa na warunki życia ludności, ponieważ w szczególności oddziałuje na zdrowie i poczucie bezpieczeństwa ludzi, a także na podejmowane decyzje dotyczące miejsca zamieszkiwania i spędzania wolnego czasu.

Na jakość wód w dużym stopniu wpływa prowadzona gospodarka ściekowa. W 2020 r. ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi na terenie województwa opolskiego w stosunku do stanu sprzed pięciu lat zwiększyła się podczas gdy w kraju uległa zmniejszeniu.

Tablica 35. Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi
Table 35. Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w hm ³		in hm ³		Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	63,6	63,9	64,4	64,4	0,9
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a discharged directly by plants ^a	32,9	32,1	32,3	32,0	0,5
odprowadzone siecią kanalizacyjną discharged by sewage network	30,7	31,8	32,1	32,4	2,4
W tym ścieki wymagające oczyszczenia Of which wastewater requiring treatment	60,7	61,4	61,8	62,0	2,8

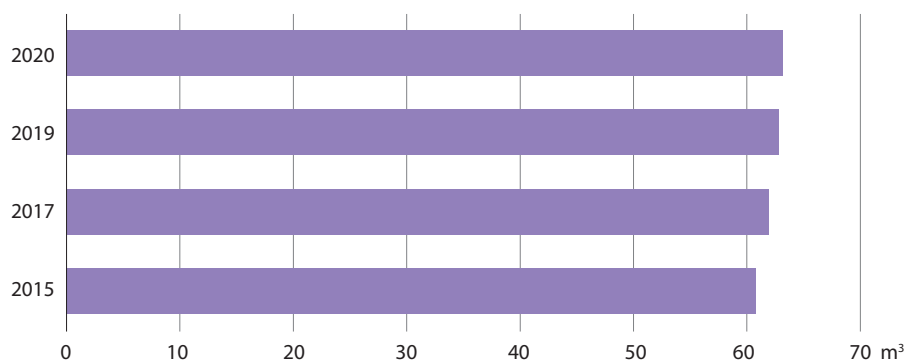
a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

a Including cooling water and contaminated drainage water from mines and building constructions, as well as contaminated precipitation water.

Większą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzanych do wód lub do ziemi w przeliczeniu na 1 mieszkańca w badanych latach odnotowano w województwie opolskim niż w kraju. W 2020 r. wskaźnik wynosił w województwie 63,2 m³, natomiast w kraju – 57,2 m³.

Wykres 69. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w przeliczeniu na 1 mieszkańca

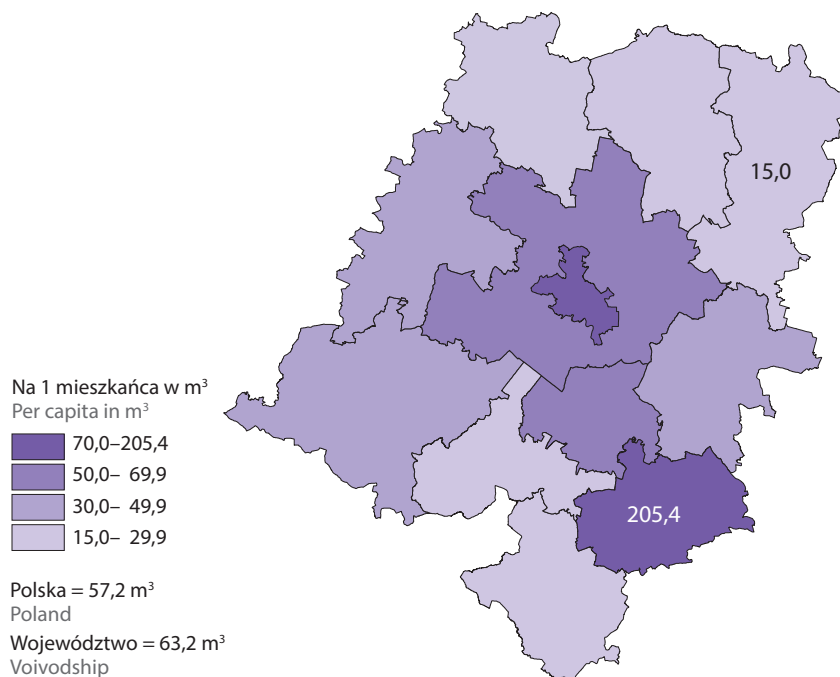
Chart 69. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita

Najmniejszą ilością ścieków wymagających oczyszczenia przypadających na 1 mieszkańca w 2020 r. wyróżniło się województwo podkarpackie (35,3 m³), a największą województwo śląskie (87,4 m³), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 13 miejscu w kraju.

Mapa 33. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w 2020 r.

Map 33. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in 2020

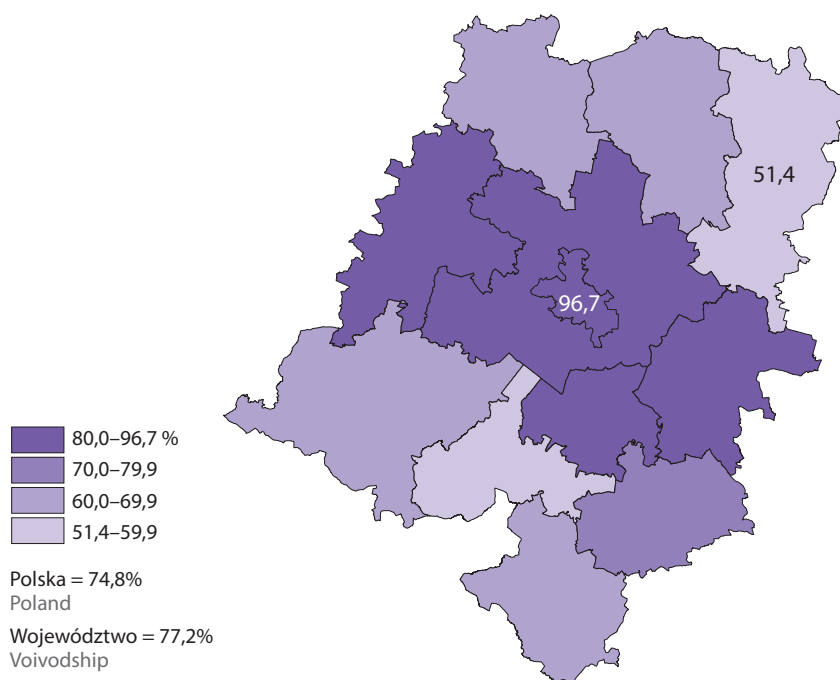
W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najmniej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzonych do wód lub do ziemi w przeliczeniu na mieszkańca notowano w powiecie oleskim (15,0 m³), natomiast najwięcej w powiecie kędzierzko-kozielskim (205,4 m³).

Liczba oczyszczalni ścieków przemysłowych i komunalnych w 2020 r. względem 2015 r. zwiększyła się w województwie o 3,8%, natomiast w kraju zmalała o 1,1%. Równocześnie z obserwowanym spadkiem ogólnej liczby ludności zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju odnotowano wzrost odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. W 2020 r. omawiany odsetek względem 2015 r. zwiększył się w województwie o 2,7 p. proc. do poziomu 77,2%, natomiast w kraju o 2,1 p. proc. W rozpatrywanych latach, zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju dysproporcje w liczbie korzystających z oczyszczalni ścieków były widoczne głównie w przekroju miast i wsi.

W układzie województw w 2020 r. omawiany odsetek wahał się od 58,1% w województwie lubelskim do 84,3% w województwie pomorskim, natomiast województwo opolskie zajmowało 7 lokatę w kraju.

Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. najwyższym odsetkiem ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wyróżniało się m. Opole (96,7%), natomiast najniższym – powiat oleski (51,4%).

Mapa 34. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności w 2020 r.
Map 34. Percentage of population connected to wastewater treatment plants in total population in 2020

Czynnikiem środowiskowym, który również ma istotny wpływ na warunki zamieszkania ludności jest stopień zanieczyszczenia powietrza. Źródłem zagrożenia są m.in. zakłady przemysłowe, a w szczególności te, które mają status „zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza”.

Tablica 36. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 36. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w hm ³		in hm ³	Polska=100 Poland=100	
Zakłady ^a szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza Plants ^a of significant nuisance to air quality	83	79	79	79	4,3
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń: of which possessing systems to reduce the emission of:					
pyłowych particulates	49	42	40	39	3,6
gazowych gases	7	7	7	7	2,5
Emisja zanieczyszczeń w tys. t: Emission of pollutants in thousand tonnes:					
pyłowych particulates	1,5	1,1	1,2	1,0	4,6
gazowych gases	12370,1	12870,9	13801,0	16272,2	8,7

a Stan w dniu 31 grudnia.

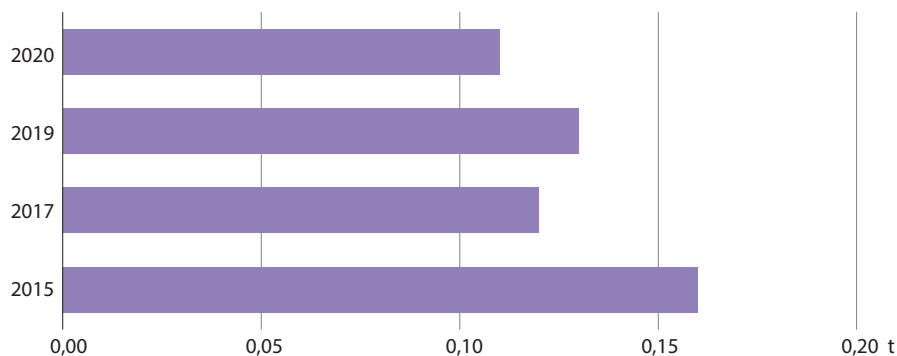
a As of 31 December.

W 2020 r. ogólna liczba zakładów przemysłowych szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w województwie opolskim w relacji do 2015 r. zmalała o 4,8%, natomiast w kraju zwiększyła się o 2,2%.

Miarą zanieczyszczenia powietrza w aspekcie podejmowania decyzji o zamieszkaniu jest m.in. poziom emisji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni. W 2020 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju w stosunku do stanu notowanego przed pięcioma laty ilość wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych przypadających na 1 km² zmalała. W 2015 r. ukształtował się w województwie na poziomie 0,16 t/km² wobec 0,11 t/km² w 2020 r. (w kraju analogicznie: 0,14 t/km² oraz 0,07 t/km²).

Wykres 70. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km²

Chart 70. Emission of particulate pollutants from plants of significant nuisance to air quality per km²

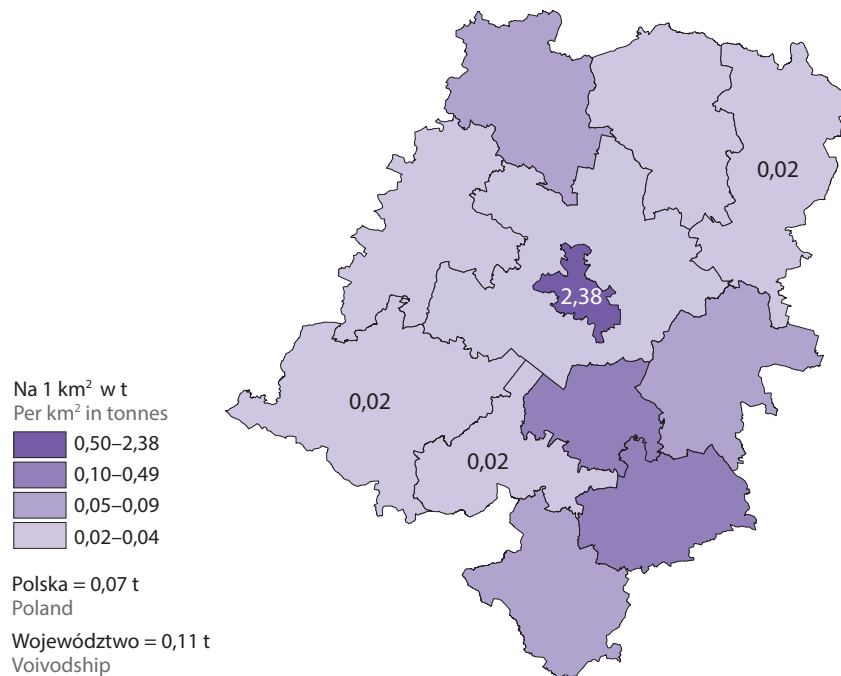

W ujęciu województw w 2020 r. najmniej zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyemitowanych zostało w województwach: podlaskim oraz warmińsko-mazurskim (po 0,02 t), natomiast najwięcej w województwie śląskim (0,36 t). Województwo opolskie uplasowało się na 8 lokacie w kraju.

Wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. omawiany wskaźnik wykazywał znaczne zróżnicowanie terytorialne i wahał się od 0,02 t/km² w powiatach: nyskim, oleskim oraz prudnickim do 2,38 t/km² w m. Opolu.

Mapa 35. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r.

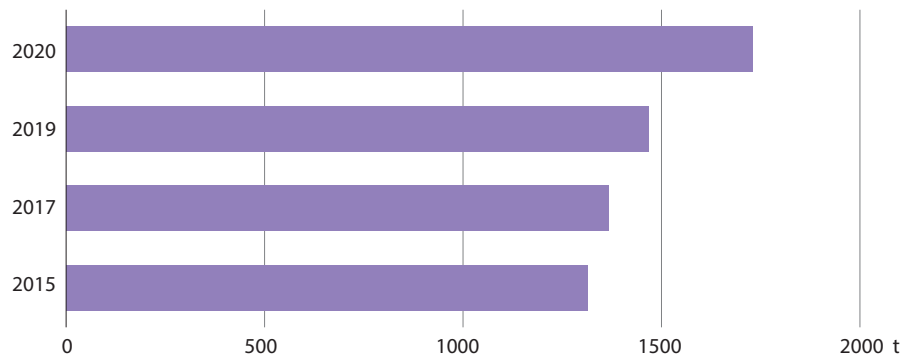
Map 35. Emission of particulate pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020

W województwie opolskim w 2020 r. ilość wyemitowanych zanieczyszczeń gazowych przypadających na 1 km² kształtowała się znacznie powyżej wartości notowanej w kraju i wynosiła 1728,9 t wobec 595,3 t w kraju.

Wykres 71. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km²

Chart 71. Emission of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality per km²

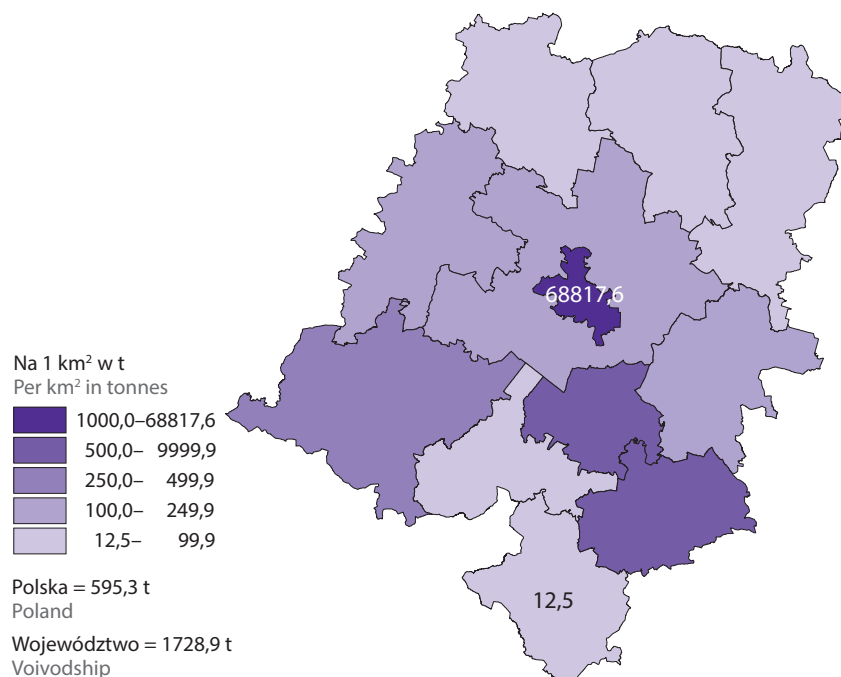

Wśród wszystkich województw w 2020 r. najniższym poziomem wyemitowanych zanieczyszczeń gazowych przypadających na 1 km² cechowało się województwo warmińsko-mazurskie (63,4 t), natomiast najwyższym wyróżniało się województwo śląskie (2368,5 t), a województwo opolskie zajmowało 14 miejsce w kraju.

W ujęciu powiatów województwa opolskiego omawiany wskaźnik w 2020 r. wykazywał znaczne dysproporcje terytorialne. Rozpiętość między najniższą wartością w powiecie głubczyckim, a najwyższą notowaną dla m. Opola wynosiła ok. 69 tys. t/km².

Mapa 36. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2020 r.

Map 36. Emission of gaseous pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2020

5.2. Ochrona przyrody oraz bioróżnorodności

5.2. Nature and biodiversity protection

Środowisko naturalne jest jednym z podstawowych czynników kształtujących warunki życia. Jego zasoby i walory są dobrem ograniczonym, wyczerpywalnym, a działalność człowieka wpływa na tempo ich zmian zarówno w wymiarze ilościowym, jak też jakościowym. Statystyka publiczna prowadzi rejestr danych, które umożliwiają monitorowanie tych zmian.

W 2020 r. 27,6% powierzchni województwa opolskiego było objęte ochroną prawną, natomiast w kraju – 32,3%. W analizowanym roku dominujący udział w powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych zarówno w województwie, jak i w kraju stanowiły obszary chronionego krajobrazu. Ich odsetek w województwie kształtował się na wyższym poziomie niż notowanym w kraju. W 2020 r. wyniósł w województwie 74,6%, natomiast w kraju – 68,5%.

Tablica 37. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona Stan w dniu 31 grudnia

Table 37. Area of special nature value under legal protection As of 31 December

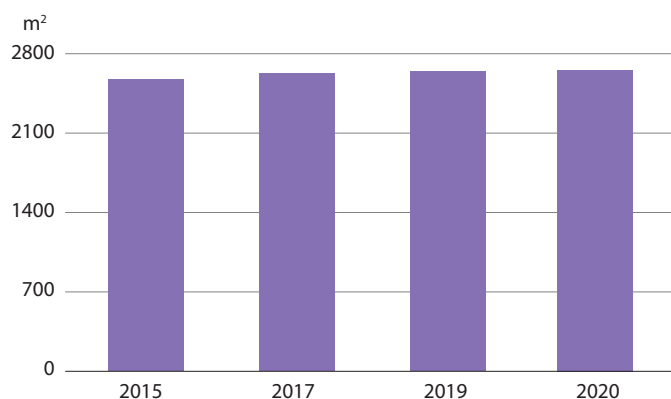
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w ha		in ha	Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	256246	259828	259541	259537	2,6
w tym: of which:					
Rezerваты przyrody Nature reserves	937	946	949	969	0,6
Parki krajobrazowe ^a Landscape parks ^a	61631	61631	61526	61506	2,4
Obszary chronionego krajobrazu ^a Protected landscape areas ^a	189627	193849	193640	193570	2,8
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe Landscape-nature complexes	3322	2656	2664	2620	2,2

a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
a Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within those areas.

W 2020 r. w województwie opolskim na 1 mieszkańca przypadało 2657 m² powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej (w kraju – 2641 m²), natomiast w 2015 r. – 2573 m² (w kraju – 2647 m²). W ujęciu województw w 2020 r. największą powierzchnią obszarów prawnie chronionych w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyróżniało się województwo warmińsko-mazurskie z wynikiem 7965 m², a najmniejszą województwo śląskie – 607 m². Województwo opolskie pod względem wartości omawianego wskaźnika uplasowało się na 9 lokacie w kraju.

Wykres 72. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona na 1 mieszkańca Stan w dniu 31 grudnia

Chart 72. Area of special nature value under legal protection per capita As of 31 December

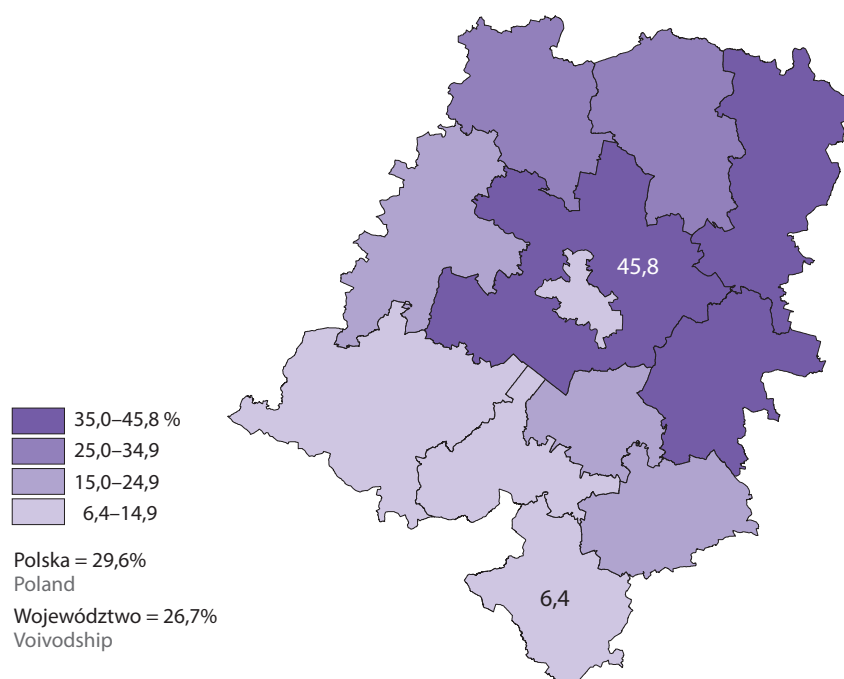
W układzie powiatów województwa opolskiego w 2020 r. największej powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych podlegającej ochronie prawnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie namysłowskim (8124 m²), natomiast najmniej bo zaledwie 2 m² w m. Opolu.

W 2020 r. procesowi odnawiania i zalesiania poddano 2034 ha powierzchni województwa opolskiego, co względem stanu sprzed pięciu lat oznacza, że powierzchnia odnowień i zalesień zmniejszyła się w województwie o 7,6%, natomiast w kraju zwiększyła się o 11,0%.

Lesistość (wyrażana relacją powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geodezyjnej) w 2020 r. ukształtowała się w województwie na poziomie 26,7% (w kraju – 29,6%) wobec 26,6% w 2015 r. (w kraju – 29,5%). W 2020 r. odnotowano znaczne międzywojewódzkie zróżnicowanie wartości omawianego wskaźnika, który wahał się od 21,4% w województwie łódzkim do 49,3% w województwie lubuskim, natomiast województwo opolskie zajmowało 11 miejsce w kraju.

**Mapa 37. Lesistość w 2020 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 37. Forest cover in 2020
As of 31 December

Najwyższym udziałem lasów w powierzchni wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. charakteryzował się powiat opolski (45,8%), natomiast najniższym powiat głubczycki (6,4%).

5.3. Gospodarka odpadami

5.3. Waste management

Wyższy poziom konsumpcji dóbr i usług przez gospodarstwa domowe wynikający m.in. z poprawy sytuacji materialnej mieszkańców oraz obserwowany rozwój gospodarczy wpływa na kształt prowadzonej gospodarki odpadami.

W 2020 r. łączna ilość wytworzonych odpadów w województwie opolskim ukształtowała na poziomie 1765,8 tys. t, co względem stanu sprzed pięciu lat oznacza spadek o 10,6% (w kraju – o 13,6%).

Tablica 38. Odpady wytworzone

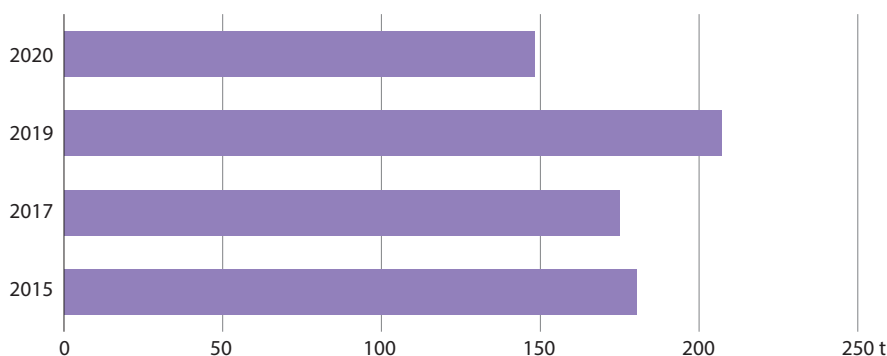
Table 38. Waste generated

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w tys. t in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	1975,5	1961,7	2281,2	1765,8	1,4
z tego: of which:					
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) Waste (excluding municipal waste)	1697,1	1647,8	1947,9	1394,2	1,3
Odpady komunalne Municipal waste	278,4	313,9	333,3	371,6	2,8

Pośród łącznej ilości wytworzonych odpadów, nadal zdecydowaną większość zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju stanowiły odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Ich ilość w 2020 r. względem stanu notowanego w 2015 r. zmniejszyła się zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju (odpowiednio: o 17,8% oraz o 16,4%).

Wykres 73. Odpady wytworzone^a na 1 km²

Chart 73. Waste generated^a per km²

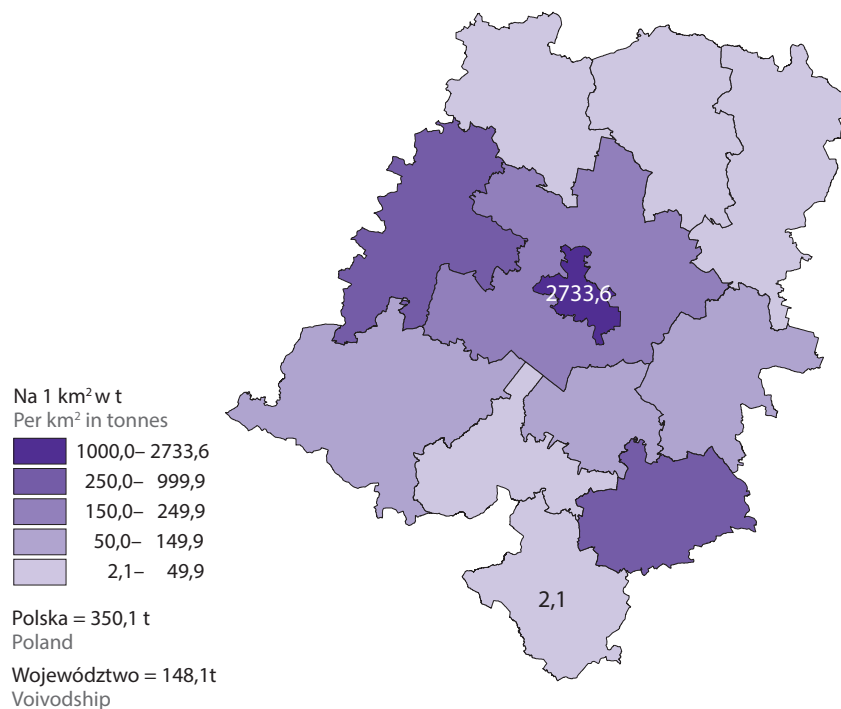
a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a Excluding municipal waste.

Wytworzona w województwie opolskim w 2020 r. niższa masa odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) skutkowałą obniżeniem wartości wskaźnika wyrażanego przeliczeniem odpadów na 1 km². W 2020 r. w porównaniu z 2015 r. na 1 km² przypadało w województwie o 32,2 t mniej odpadów, natomiast w kraju o 68,8 t mniej. W ujęciu województw w 2020 r. najmniejszą masę odpadów w przeliczeniu na 1 km² wytworzono w województwie lubuskim (49,3 t), natomiast największą w województwie śląskim (2239,2 t) a województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju.

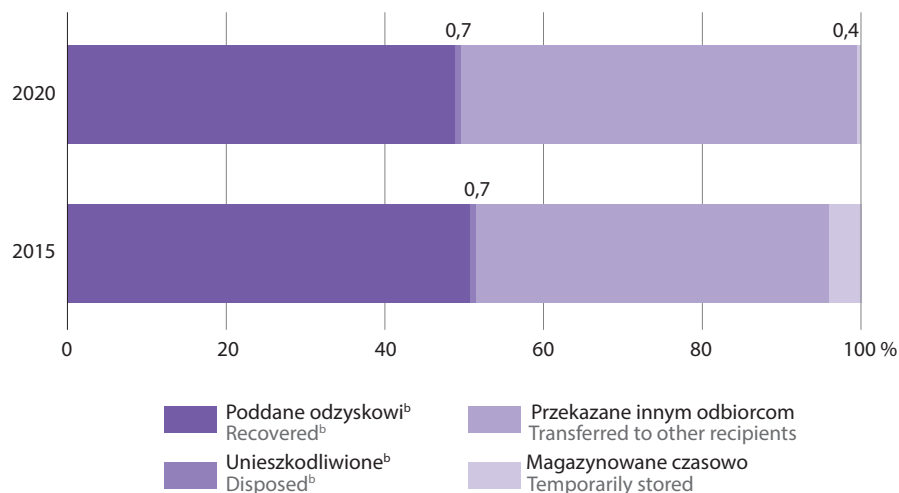
W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2020 r. zanotowano znaczne dysproporcje w wartościach omawianego wskaźnika. Najniższym poziomem na 1 km² wyróżnił się powiat głubczycki, natomiast najwyższym m. Opole (2,1 t wobec 2733,6 t).

Mapa 38. Odpady wytworzone^a w 2020 r.
Map 38. Waste generated^a in 2020

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.
a Excluding municipal waste.

Niekorzystnym zjawiskiem, przede wszystkim w aspekcie ochrony środowiska naturalnego jest obserwowany w województwie opolskim spadek udziału odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) poddanych odzyskowi. W 2020 r. omawiany odsetek ukształtował się w województwie na poziomie 48,9% wobec 50,8% w 2015 r. (w kraju wzrost o 1,8 p. proc.).

Wykres 74. Struktura odpadów wytworzonych^a Chart 74. Structure of waste generated^a

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b We własnym zakresie przez wytwórcę.
a Excluding municipal waste. b By waste producer on its own.

Wyzwaniem dla gospodarki odpadami jest ich selektywna zbiórka, odzysk oraz zmniejszenie udziału odpadów deponowanych na składowiskach. Choć taki sposób gospodarowania odpadami powoduje wzrost kosztów stałych, to jednak w horyzoncie długookresowym przyczynia się do poprawy warunków życia.

Aktywna działalność człowieka wpływa na masę wytworzonych odpadów komunalnych. W 2020 r. masa wytworzonych odpadów komunalnych zwiększyła się w relacji do 2015 r. w województwie o 33,5% (w tym w gospodarstwach domowych o 43,0%), natomiast w kraju o 20,7% (w tym w gospodarstwach domowych o 27,0%).

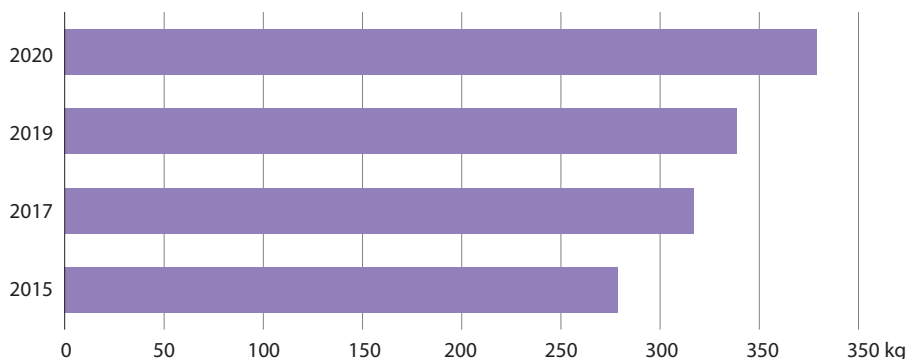
Tablica 39. Odpady komunalne

Table 39. Municipal waste

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w tys. t in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Odpady komunalne zebrane ^a Municipal waste collected ^a	278,4	313,9	333,3	371,6	2,8
w tym z gospodarstw domowych of which from households	230,3	265,6	293,2	329,2	2,9

a Dane szacunkowe.
a Estimated data.

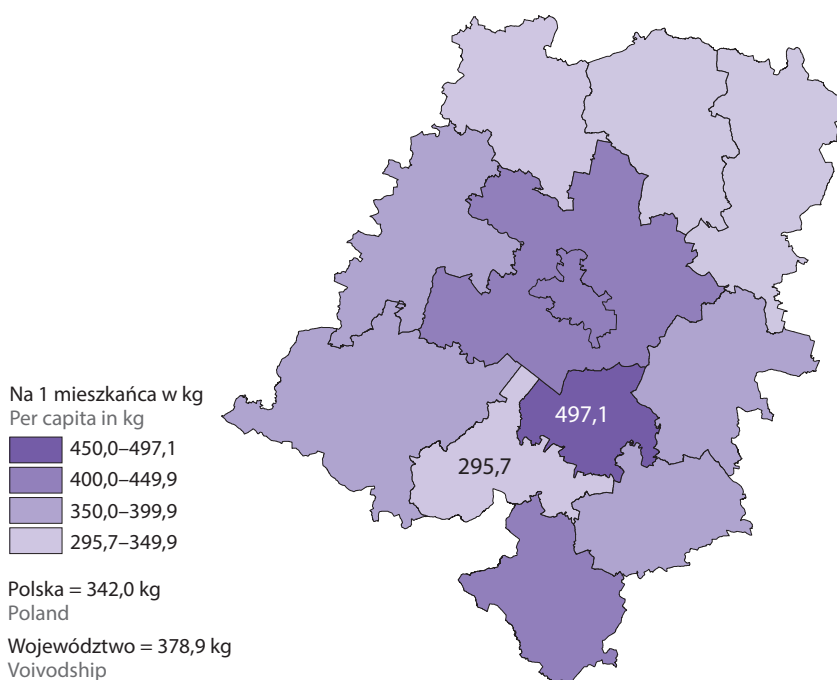
Na 1 mieszkańca województwa opolskiego w 2020 r. przypadało więcej odpadów komunalnych niż w kraju (378,9 kg wobec 342,0 kg). Pod względem wartości omawianego wskaźnika wyróżniało województwo dolnośląskie, w którym odnotowano najwyższy poziom wytworzonych odpadów na 1 mieszkańca (400,2 kg), natomiast najniższym cechowało się województwo podkarpackie (236,0 kg), a województwo opolskie zajmowało 12 miejsce w kraju.

Wykres 75. Odpady komunalne zebrane^a na 1 mieszkańca Chart 75. Municipal waste collected^a per capita

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

W 2020 r. w czterech powiatach województwa opolskiego wielkość wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowała się powyżej wartości dla województwa, przy czym najwyższy odnotowano w powiecie krapkowickim (497,1 kg). Najniższą liczbą odpadów komunalnych przypadających na 1 mieszkańca wyróżniał się powiat prudnicki (295,7 kg).

Mapa 39. Odpady komunalne zebrane^a w 2020 r. Map 39. Municipal waste collected^a in 2020

a Dane szacunkowe.

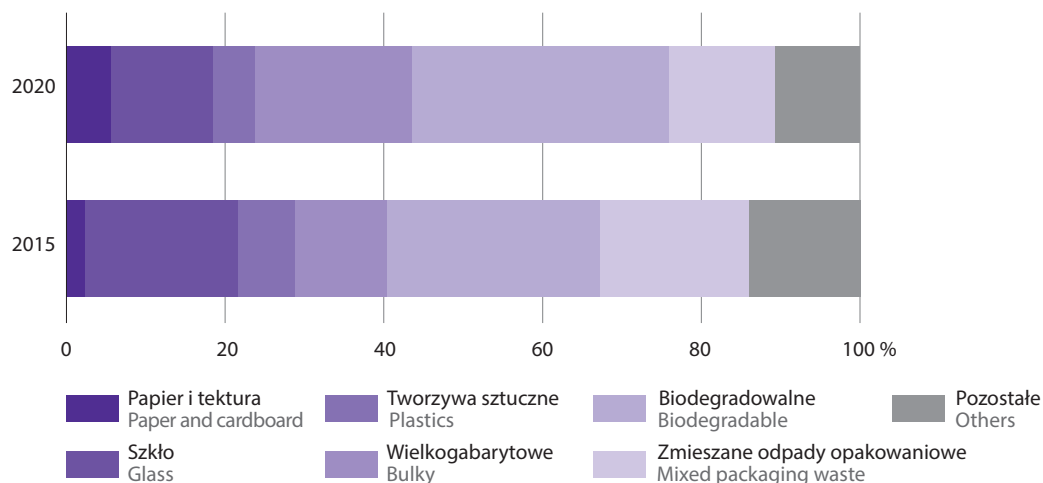
a Estimated data.

Wyrazem poprawiającej się sytuacji w województwie opolskim w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi w 2020 r. jest wyższy udział odpadów zbieranych selektywnie z gospodarstw domowych niż notowany przed pięcioma laty. W 2020 r. ukształtował się w województwie na poziomie 42,7% ogółu odpadów zebranych z gospodarstw domowych (w kraju – 40,8%), natomiast w 2015 r. wynosił 30,0% (w kraju – 25,1%).

W 2020 r. struktura odpadów komunalnych zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w województwie opolskim była zbliżona do ogólnokrajowej, w której dominujący udział stanowiły odpady biodegradowalne.

Wykres 76. Struktura odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych

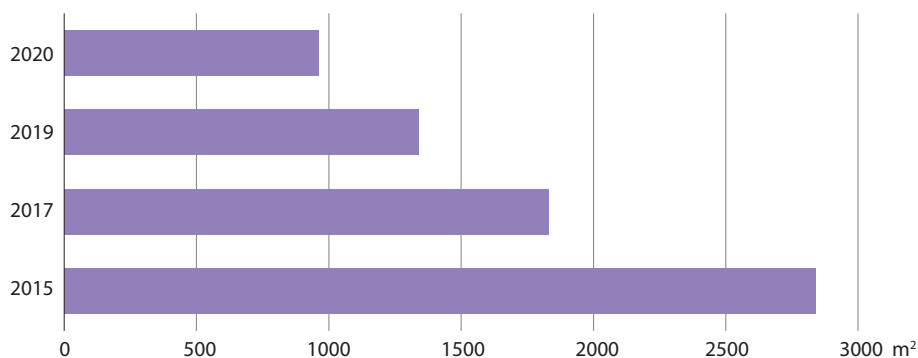
Chart 76. Structure of waste collected separately from households

Wzrastająca świadomość społeczna w zakresie problematyki ekologicznej ma wpływ na ograniczenie liczby dzikich wysypisk w przeliczeniu na 100 km² powierzchni województwa opolskiego. W 2020 r. względem stanu sprzed pięciu lat powierzchnia dzikich wysypisk w przeliczeniu na 100 km² zmalała w województwie 3-krotnie, natomiast w kraju była większa o 92 m².

Wykres 77. Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km² powierzchni ogółem Stan w dniu 31 grudnia

Chart 77. Area of uncontrolled landfill sites per 100 km² of total area As of 31 December

W układzie województw w 2020 r. najbardziej niekorzystną sytuację pod względem wartości omawianego wskaźnika odnotowano w województwie śląskim, w którym na każde 100 km² powierzchni przypadało 2797 m² dzikich wysypisk. Najmniejszą natomiast powierzchnią dzikich wysypisk w relacji do powierzchni ogółem wyróżniało się województwo warmińsko-mazurskie (37 m²).

5.4. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej

5.4. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management

Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska naturalnego poprzez realizację przedsięwzięć inwestycyjnych o charakterze ekologicznym wiąże się z ponoszeniem określonych nakładów finansowych.

W 2020 r. wartość wydatków na środki trwałe służące ochronie środowiska względem 2015 r. w województwie opolskim zmalała o 29,6%, natomiast w kraju o 24,5%.

Tablica 40. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące)
Table 40. Outlays on fixed assets for environmental protection (current prices)

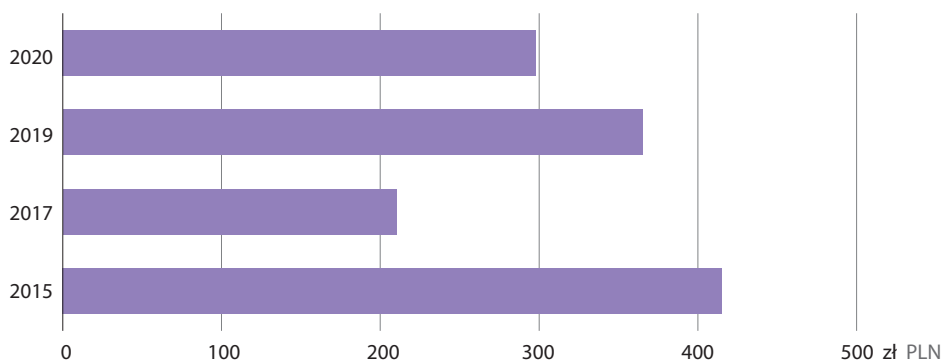
Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w tys. zł in thousand PLN				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	414665,1	207752,1	359638,4	292053,9	2,6
w tym: of which:					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu Protection of air and climate	206699,1	96540,2	115170,9	141246,8	3,8
Gospodarka ściekowa i ochrona wód Wastewater management and protection of waters	166842,8	77518,9	170950,0	88108,0	1,6
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych Waste management, protection and restoration of utility value of soils, protection of underground and surface water	22919,7	17313,6	27164,9	17912,8	1,9

Struktura wydatków poniesionych na środki trwałe służące ochronie środowiska ze względu na szczegółowy cel przeznaczenia w województwie opolskim w porównaniu z 2015 r. nie uległa istotnym zmianom. W 2020 r. najwięcej nakładów finansowych, podobnie jak przed pięcioma laty poniesiono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. W omawianych latach wydatki na ten cel stanowiły w województwie odpowiednio: 48,4% oraz 49,8%. W kraju najwięcej środków, zarówno w 2020 r., jak i w 2015 r. przeznaczono na gospodarkę ściekową i ochronę wód (analogicznie: 48,3% oraz 43,8%).

W 2020 r. zarówno w województwie opolskim jak i w kraju na środki trwałe służące ochronie środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowano 298 zł. Niższe kwoty pieniężne przeznaczone na ten cel niż w 2015 r. wpłynęły na obniżenie wartości omawianego wskaźnika w województwie i w kraju, przy czym większy spadek odnotowano w województwie. W układzie wojewódzkim w 2020 r. najwięcej środków finansowych na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydano w województwie łódzkim (404 zł), a najmniej w województwie warmińsko-mazurskim (181 zł), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 7 lokacie w kraju.

Wykres 78. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca (ceny bieżące)

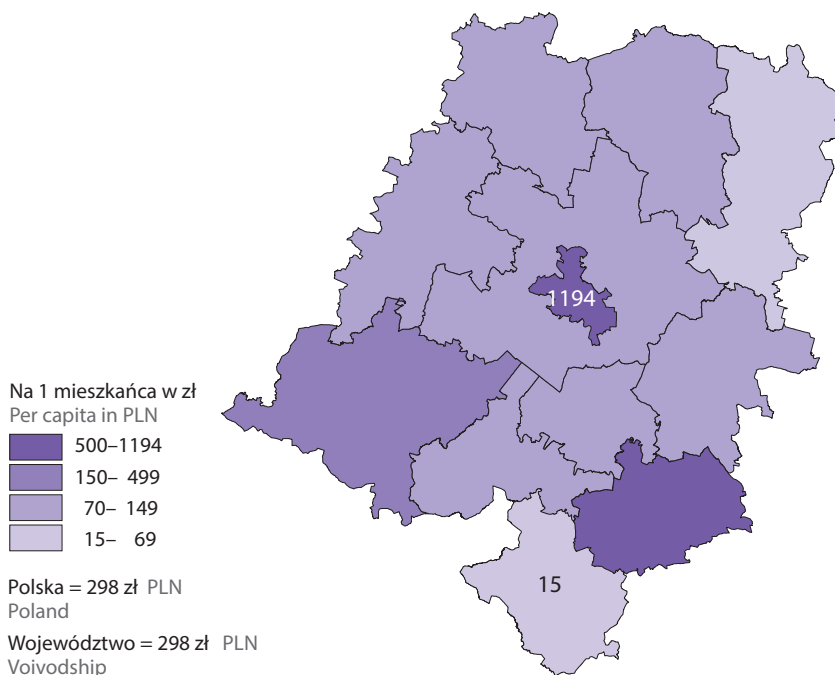
Chart 78. Outlays on fixed assets for environmental protection per capita (current prices)

Wartość poniesionych nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca wśród powiatów województwa opolskiego w 2020 r. wahały się od 15 zł w powiecie głubczyckim do 1194 zł w m. Opolu.

Mapa 40. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2020 r. (ceny bieżące)

Map 40. Outlays on fixed assets for environmental protection in 2020 (current prices)

W województwie opolskim wartość nakładów poniesionych na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2020 r. ukształtowała się na poziomie 95940,2 tys. zł, tj. o 60,2% niższym niż przed pięcioma laty (w kraju – o 19,1%).

Struktura poniesionych nakładów z uwagi na zakres przeznaczenia, zarówno w województwie, jak i w kraju w 2020 r. w porównaniu z 2015 r. cechowała się zmianami, jednak większym przeobrażeniom uległa struktura wojewódzka. W omawianych latach największą część środków finansowych w województwie opolskim wydatkowano na zbiorniki i stopnie wodne (odpowiednio: 50,4% oraz 70,8%).

W kraju, zarówno w 2020 r., jak i w 2015 r. największy udział odnotowały wydatki poniesione na ujęcia i doprowadzenia wody (analogicznie: 47,7% oraz 37,3%).

Tablica 41. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące)

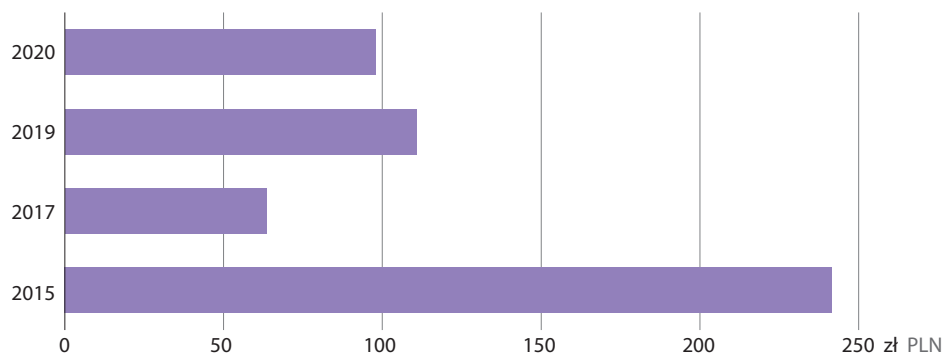
Table 41. Outlays on fixed assets for water management (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2017	2019	2020	
	w tys. zł in thousand PLN				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	241231,2	63060,8	109046,4	95940,2	3,6
w tym: of which:					
Ujęcia i doprowadzenia wody Water intakes and pipe systems	21231,0	24769,0	30314,7	20709,4	1,6
Zbiorniki i stopnie wodne Water reservoirs and falls	170741,4	29167,6	74953,0	48320,3	9,4
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp Flood embankments and pump stations	17479,7	5275,2	–	15668,0	5,6

Analiza wartości nakładów poniesionych na środki trwałe służące gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazała, że podobnie jak w 2015 r. bardziej korzystną sytuację notowano w województwie opolskim niż w kraju. Wartość omawianego wskaźnika w 2020 r. była wyższa względem wartości dla kraju o ok. 28 zł, natomiast w 2015 r. – o ok. 156 zł.

Wykres 79. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca (ceny bieżące)

Chart 79. Outlays on fixed assets for water management per capita (current prices)

W 2020 r. odnotowano znaczące międzywojewódzkie zróżnicowanie wartości omawianego wskaźnika, która wahała się od 26 zł w województwie warmińsko-mazurskim do 151 zł w województwie dolnośląskim. Województwo opolskie zajmowało 3 miejsce w kraju z wartością wynoszącą 98 zł na 1 mieszkańca.

Rozdział 6

Chapter 6

Warunki życia ludności w województwach w latach 2015–2020.

Taksonomiczna miara rozwoju Hellwiga – miara wzorcowa

Living conditions of the population in voivodships in the years 2015–2020.

Hellwig's taxonomic measure of development – the reference measure

Określenie warunków życia ludności w województwie opolskim na tle pozostałych województw przeprowadzono z wykorzystaniem metody taksonomicznej Z. Hellwiga i dokonano ich kategoryzacji w 5 aspektach:

- potencjał demograficzny,
- gospodarka i rynek pracy,
- zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe,
- dostępność usług społecznych oraz bezpieczeństwo publiczne,
- środowisko naturalne.

Do określenia pozycji województw w rankingu przyjęto zbiór potencjalnych zmiennych diagnostycznych pozostających w związku merytorycznym z analizowanym zjawiskiem. Zmienne poddano weryfikacji ze względu na kryteria merytoryczne (cechy mierzalne, dostępne i reprezentujące dane zjawisko) oraz formalne (odpowiedni poziom współczynnika zmienności i korelacji). W wyniku weryfikacji dokonano eliminacji zmiennych, dla których:

- zdolność dyskryminacyjna wyrażona współczynnikiem zmienności była mniejsza od założonej wartości progowej – 0,10,
- pojemność informacyjna w postaci współczynnika korelacji przekraczała przyjętą wartość progową – 0,80.

Zmienne uwzględnione w badaniu zostały poddane selekcji ze względu na osiągnięty współczynnik zmienności. Zbiór przyjętych zmiennych podzielono na dwa podzbiory:

- stymulanty, których wzrost wartości świadczy o pożądanym rozwoju badanego zjawiska,
- destymulanty, których wysokie wartości negatywnie wpływają na badane zjawisko.

Stymulanty i destymulanty zostały określone według wzorów:

$$x_{ij} := \frac{x_{ij} - \min_j x_{ij}}{\max_j x_{ij} - \min_j x_{ij}} \quad \text{lub} \quad x'_{ij} := \frac{x'_{ij} - \min_j x'_{ij}}{\max_j x'_{ij} - \min_j x'_{ij}}$$

$$x_{ij} := \frac{\max_j x_{ij} - x_{ij}}{\max_j x_{ij} - \min_j x_{ij}} \quad \text{lub} \quad x'_{ij} := \frac{\max_j x'_{ij} - x'_{ij}}{\max_j x'_{ij} - \min_j x'_{ij}}$$

Wszystkie zmienne mają charakter wskaźników. Ostateczny zbiór zmiennych zakwalifikowanych do badania warunków życia ludności zawiera tablica nr 42.

Tablica 42. Wskaźniki uwzględnione w badaniu warunków życia ludności
 Table 42. Indicators included in the survey of living conditions of the population

Aspekt Aspect	Wskaźnik Indicator	Nazwa wskaźnika Name of indicator	Charakter zmiennych Character of the variables
Potencjał demograficzny Demographic potential	X ₁	Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w liczbie ludności ogółem Share of population aged 65 and more in the total population	D
	X ₂	Ludność w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Pre-working age population per 100 persons of working age	S
	X ₃	Przyrost naturalny na 1000 ludności Natural increase per 1000 population	S
	X ₄	Małżeństwa zawarte na 1000 ludności Marriages contracted per 1000 population	S
	X ₅	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	S
Gospodarka i rynek pracy Economy and labour market	X ₆	Pracujący na 1000 ludności Employed persons per 1000 population	S
	X ₇	Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	D
	X ₈	Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy Registered unemployed persons per a job offer	D
	X ₉	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia na 1000 osób zatrudnionych w zakładach objętych badaniem Exposure to the physical health risk factors at work per 1000 employees in units covered by the survey	D
Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe	X ₁₀	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	S
	X ₁₁	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych Average monthly available income in PLN per capita in households	S
	X ₁₂	Przeciętne miesięczne wydatki w zł na 1 osobę w gospodarstwach domowych Average monthly expenditures in PLN per capita in households	S
Inhabitants' wealth and housing conditions	X ₁₃	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności Persons provided with social benefits per 10 thousand population	D
	X ₁₄	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw Dwellings completed per 1000 marriages contracted	S
	X ₁₅	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę Average useful floor area per dwelling in m ² per capita	S
Dostępność usług społecznych oraz bezpieczeństwo publiczne Availability of social services and public safety	X ₁₆	Liczba ludności na 1 przychodnię Population per one outpatient department	D
	X ₁₇	Porady lekarskie na 1000 ludności Medical consultations per 1000 population	D
	X ₁₈	Studenci na 10 tys. ludności Students per 10 thousand population	S
	X ₁₉	Miejsca noclegowe w bazie noclegowej turystyki na 1000 ludności Bed places in tourist accommodation establishments per 1000 population	S
	X ₂₀	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję The rate of detectability of delinquents of ascertained crimes by the Police	S
	X ₂₁	Wypadki drogowe na 10 tys. ludności Road accidents per 10 thousand population	D

S – stymulanta, D – destymulanta
 S – stimulant, D – destimulant

Tablica 42. Wskaźniki uwzględnione w badaniu warunków życia ludności (dok.)
 Table 42. Indicators included in the survey of living conditions of the population (cont.)

Aspekt Aspect	Wskaźnik Indicator	Nazwa wskaźnika Name of indicator	Charakter zmiennych Character of the variables
Środowisko naturalne Natural environ- ment	X_{22}	Emisja przemysłowych zanieczyszczeń gazowych (bez CO ₂) w tonach na 1 km ² Emission of industrial gaseous pollutants (excluding CO ₂) in tonnes per 1 km ²	D
	X_{23}	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem Share of areas under legal protection in the total area	S
	X_{24}	Lesistość w % Forest cover in %	S
	X_{25}	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków komunalnych w % ogółu ludności Population connected to municipal wastewater treatment plants in % of total population	S
	X_{26}	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca Total volume of municipal waste generated per capita	D
	X_{27}	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w zł na 1 mieszkańca (ceny bieżące) Outlays on fixed assets for environmental protection in PLN per capita (current prices)	S

S – stymulanta, D – destymulanta
 S – stimulant, D – destimulant

Na potrzeby budowy rankingów w ramach poszczególnych aspektów oddziałujących na warunki życia ludności, zmienne diagnostyczne doprowadzono do wzajemnej porównywalności poddając je standaryzacji.

$$x_{ij} := \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j} \quad \text{lub} \quad x'_{ij} := \frac{x'_{ij} - \bar{x}'_{ij}}{S'_j}$$

Następnie skonstruowano wzorcową zmienną syntetyczną będącą wzorcem rozwoju według wzoru:

$$x_0 = (x_{01}, x_{02}, \dots, x_{025}, x_{026}, x_{027})$$

gdzie:

$$x_{ok} (x'_{ok}) = \begin{cases} \max_i x_{ij} & \text{dla stymulant} \\ \min_i x_{ij} & \text{dla destymulant} \end{cases}$$

W kolejnym etapie postępowania badawczego określono miarę rozwoju dla każdego z obiektów według wzorów:

$$d_i = 1 - \frac{d_{i0}}{\bar{d}_0 + 2 \cdot S_d} \quad \text{dla } i\text{-tego obiektu}$$

$$d_{i0} = \left[\sum_{j=1}^{27} (x_{ij} - x_{oj})^2 \right]^{\frac{1}{2}}$$

$\bar{d}_0$ – wartość średnia z wartości d_{i0} ,
 S_d – odchylenie standardowe z wartości d_{i0}

Jest ona w tym przypadku abstrakcyjną jednostką wzorcową o idealnych cechach. Za wzorce przyjęto województwa o najkorzystniejszych wartościach dobranych zmiennych diagnostycznych. Dysponując znormalizowanymi i doprowadzonymi do wzajemnej porównywalności zmiennymi obliczono syntetyczny miernik rozwoju, którego wartości zawarte są w przedziale [0, 1]. Wyższa wartość tego miernika oznacza, że badany obiekt znajduje się bliżej wzorca. Zakres przestrzenny badania obejmował szesnaście obiektów (województw), a zakres czasowy lata: 2015 i 2020.

6.1. Potencjał demograficzny

6.1. Demographic potential

W zakresie aspektu charakteryzującego potencjał demograficzny otrzymane taksonomiczne mierniki rozwoju oraz pozycje w rankingu województw w latach 2015 i 2020.

Tablica 43. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie potencjału demograficznego
Table 43. Taxonomic measures of development in demographic potential aspect

Województwa Voivodships	2015		2020	
	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position
Dolnośląskie	0,343	12	0,363	11
Kujawsko-pomorskie	0,466	8	0,473	8
Lubelskie	0,430	9	0,365	10
Lubuskie	0,557	4	0,427	9
Łódzkie	0,100	16	0,087	16
Małopolskie	0,558	3	0,787	2
Mazowieckie	0,393	11	0,658	4
Opolskie	0,285	13	0,284	13
Podkarpackie	0,488	5	0,656	5
Podlaskie	0,466	7	0,502	7
Pomorskie	0,749	1	0,869	1
Śląskie	0,250	14	0,267	14
Świętokrzyskie	0,135	15	0,088	15
Warmińsko-mazurskie	0,700	2	0,532	6
Wielkopolskie	0,473	6	0,727	3
Zachodniopomorskie	0,419	10	0,343	12

Zarówno w 2015 r. jak i w 2020 r. pierwsze miejsce w rankingu zajmowało województwo pomorskie osiągając najwyższe wartości miernika rozwoju wynoszące odpowiednio: 0,749 oraz 0,869. W obu tych latach dla tego województwa notowano najkorzystniejsze wartości dla następujących wskaźników częściowych: przyrost naturalny na 1000 ludności oraz małżeństwa na 1000 ludności. Dodatkowo w 2020 r. województwo to odnotowało najwyższe saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności.

W 2020 r. najniższą pozycję zajmowało województwo łódzkie, które zarówno w 2015 r. jak i w ostatnim roku badawczym najeżało do grupy województw osiągających najniższe wartości wskaźnika: opolskie, śląskie, świętokrzyskie. W analizowanych latach widoczne są tendencje:

- a) poprawy pozycji w rankingu:
- województwo mazowieckie – wzrost o 7 pozycji (z miejsca 11 na 4),
  - województwo wielkopolskie – wzrost o 3 pozycje (z miejsca 6 na 3),
  - województwo małopolskie oraz dolnośląskie wzrost o 1 pozycję (odpowiednio: z miejsca 3 na 2 oraz z 12 na 11),
- b) pogorszenie się pozycji w rankingu:
- województwo lubuskie – spadek o 5 pozycji (z miejsca 4 na 9),
  - województwo warmińsko-mazurskie – spadek o 4 pozycje (z miejsca 2 na 6),
  - województwo zachodniopomorskie – spadek o 2 pozycje (z miejsca 10 na 12),
  - województwo lubelskie – spadek o 1 pozycję (z miejsca 9 na 10),
- c) stagnacja i brak zmiany pozycji w rankingu:
- województwo podkarpackie (miejsce 5),
  - województwo podlaskie (miejsce 7),
  - województwo kujawsko-pomorskie (miejsce 8),
  - województwo opolskie (miejsce 13),
  - województwo śląskie (miejsce 14),
  - województwo świętokrzyskie (miejsce 15),
  - województwo łódzkie (miejsce 16).

Większy rozstęp odnotowano w 2020 r. (0,782) podczas gdy w 2015 r. wynosił on 0,649. Oznacza to, że potencjał demograficzny w województwach jest coraz bardziej zróżnicowany.

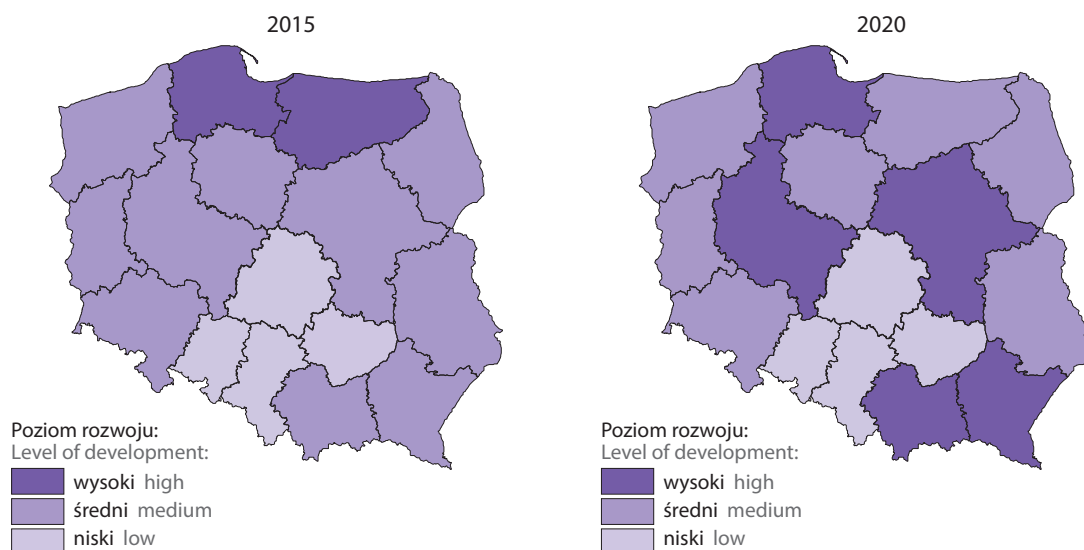
Tablica 44. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu potencjał demograficzny
Table 44. Voivodships class intervals in demographic potential aspect

Poziom rozwoju Level of development	Wartości graniczne przedziałów Limit values of intervals			
	2015		2020	
	min.	max.	min.	max.
Wysoki High	0,600	0,749	0,600	0,869
Średni Medium	0,300	0,599	0,300	0,599
Niski Low	0,100	0,299	0,087	0,299

Analizowane województwa podzielono na trzy grupy do których zaklasyfikowano województwa o wysokim, średnim oraz niskim potencjale demograficznym. Zróżnicowanie przestrzenne województw w latach 2015 i 2020 prezentują mapy.

Mapa 41. Potencjał demograficzny
Map 41. Demographic potential

Analiza przestrzenna potencjału demograficznego w badanych latach wskazuje na zwiększenie się liczności grupy województw o wysokim potencjale demograficznym. W 2015 r. do grupy tej należały województwa: pomorskie oraz warmińsko-mazurskie. Z kolei w 2020 r. do grupy tej zakwalifikowano województwa: pomorskie, małopolskie, wielkopolskie, mazowieckie i podkarpackie. Grupa województw o średnim poziomie potencjału demograficznego zmniejszyła swoją liczebność z dziesięciu województw do siedmiu w 2020 r. Do tej grupy zakwalifikowano ostatecznie województwa: zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie oraz lubelskie. Do grupy województw, które zarówno w 2015 r. jak i w 2020 r. charakteryzowały się niskim poziomem potencjału demograficznego, zaliczono województwa: opolskie, śląskie, łódzkie oraz świętokrzyskie.

6.2. Gospodarka i rynek pracy

6.2. Economy and labour market

W odniesieniu do aspektu rozwoju gospodarczego i rynku pracy w województwach widoczne są zmiany w rankingu województw określone na podstawie obliczonych wskaźników wskazujących na podobieństwo województw do obiektu wzorcowego.

Tablica 45. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie gospodarki i rynku pracy
Table 45. Taxonomic measures of development in economy and labour market aspect

Województwa Voivodships	2015		2020	
	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position
Dolnośląskie	0,632	2	0,508	6
Kujawsko-pomorskie	0,490	7	0,490	8
Lubelskie	0,169	15	0,236	13

Tablica 45. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie gospodarki i rynku pracy (dok.)
 Table 45. Taxonomic measures of development in economy and labour market aspect (cont.)

Województwa Voivodships	2015		2020	
	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position
Lubuskie	0,481	8	0,498	7
Łódzkie	0,574	5	0,605	3
Małopolskie	0,559	6	0,665	2
Mazowieckie	0,840	1	0,765	1
Opolskie	0,267	11	0,379	11
Podkarpackie	0,232	13	0,225	14
Podlaskie	0,239	12	0,479	9
Pomorskie	0,599	4	0,580	4
Śląskie	0,209	14	0,100	16
Świętokrzyskie	0,151	16	0,212	15
Warmińsko-mazurskie	0,290	10	0,566	5
Wielkopolskie	0,625	3	0,387	10
Zachodniopomorskie	0,298	9	0,319	12

W badanych latach pierwsze miejsce zajmowało województwo mazowieckie osiągając w 2015 r. miarę 0,840, a w 2020 r. 0,765. Jednocześnie, takie wartości wskazują na oddalenie się województwa od obiektu wzorcowego. W 2020 r. najniższą pozycję zajmowało województwo śląskie, które cechowało się najmniejszą wartością wskaźnika (0,100). Taka sytuacja wynikała z najwyższych wartości spośród wszystkich województw wskaźnika: zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem. W analizowanych latach widoczne są tendencje:

a) poprawy pozycji w rankingu:

- województwo małopolskie – wzrost o 4 pozycji (z miejsca 6 na 2),
- województwo łódzkie, świętokrzyskie oraz lubelskie – wzrost o 2 pozycje (z miejsca 5 na 3),
- województwo warmińsko-mazurskie – wzrost o 5 pozycje (z miejsca 10 na 5),
- województwo lubuskie – wzrost o 1 pozycję (z miejsca 8 na 7),
- województwo podlaskie – wzrost o 3 pozycje (z miejsca 12 na 9),

b) pogorszenie się pozycji w rankingu:

- województwo wielkopolskie – spadek o 7 pozycji (z miejsca 3 na 10),
- województwo dolnośląskie – spadek o 4 pozycje (z miejsca 2 na 6),
- województwo zachodnio-pomorskie – spadek o 3 pozycje (z miejsca 9 na 12),
- województwo kujawsko-pomorskie – spadek o 1 pozycję (z miejsca 7 na 8), województwo podkarpackie (z miejsca 13 na 14),
- województwo śląskie – spadek o 2 pozycje (z miejsca 14 na 16),

c) stagnacja i brak zmiany pozycji w rankingu:

- województwo mazowieckie (miejsce 1),
- województwo pomorskie (miejsce 4),
- województwo opolskie (miejsce 13).

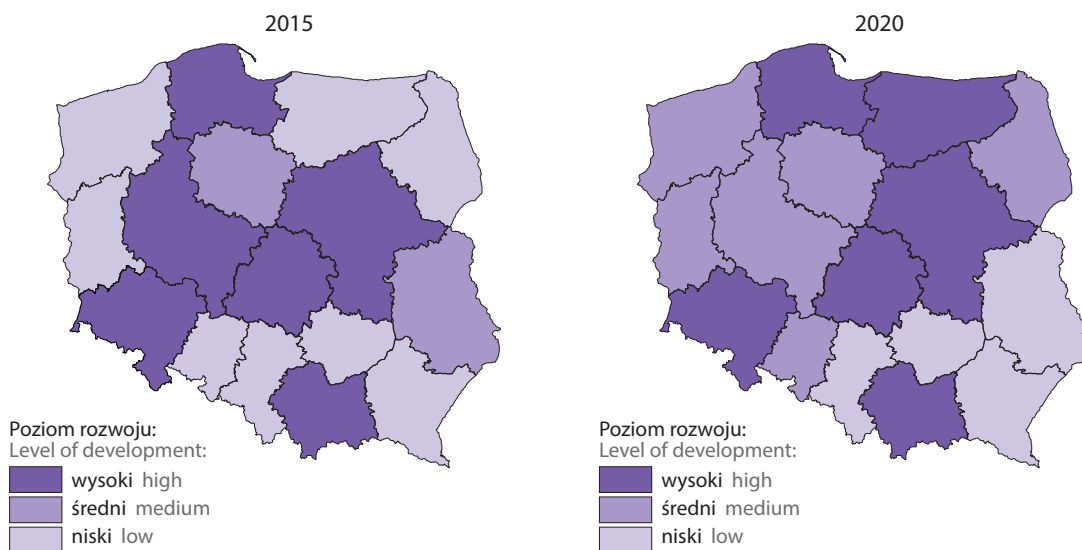
Widoczne jest zmniejszenie się zróżnicowania między badanymi województwami, bowiem większy rozstęp odnotowano w 2020 r. (0,665) podczas gdy w 2015 r. wynosił on 0,689.

Tablica 46. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu gospodarka i rynek pracy
 Table 46. Voivodeships class intervals in economy and labour market aspect

Poziom Level	Wartości graniczne przedziałów Limit values of intervals			
	2015		2020	
	min.	max.	min.	max.
Wysoki High	0,500	0,840	0,500	0,765
Średni Medium	0,300	0,499	0,300	0,499
Niski Low	0,151	0,299	0,100	0,299

Analizowane województwa podzielono na trzy grupy do których zaklasyfikowano województwa o wysokim, średnim oraz niskim poziomie rozwoju gospodarczego i rynku pracy. Zróżnicowanie przestrzenne województw w latach 2015 i 2020 prezentują mapy.

Mapa 42. Gospodarka i rynek pracy
 Map 42. Economy and labour market

Analiza przestrzennego zróżnicowania w zakresie gospodarki i rynku pracy wskazuje na niezmienną liczebności grupy województw charakteryzujących się wysokim poziomem rozwoju. W 2015 r. do grupy tej należały województwa: pomorskie, dolnośląskie, łódzkie, mazowieckie, małopolskie i wielkopolskie. Ostatnie z wymienionych województw w kolejnym badanym roku zaliczone zostało do grupy województw o średnim poziomie rozwoju w analizowanym aspekcie warunków życia. Jednocześnie województwo warmińsko-mazurskie zaklasyfikowano do grupy województw o wysokim poziomie rozwoju. Największe zmiany dotyczące liczebności grup województw na danym poziomie rozwoju, widoczne są dla poziomu średniego, dla którego w 2015 r. zaliczono tylko dwa województwa (kujawsko-pomorskie i lubelskie), natomiast w 2020 r. już sześć województw: zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie, podlaskie oraz opolskie. Liczebność województw charakteryzujących się niskim poziomem rozwoju analizowanego aspektu pozostała bez zmian, jednak do grupy tej zaliczono nieco inne województwa w 2020 r.: śląskie, świętokrzyskie, podkarpackie oraz lubelskie. Klasyfikacja województwa śląskiego do tej grupy była w dużej mierze podyktowana niekorzystnym wskaźnikiem zatrudnionych

w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia na 1000 osób zatrudnionych w zakładach objętych badaniem .

6.3. Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe

6.3. Inhabitants' wealth and housing conditions

W zakresie aspektu charakteryzującego zamożność mieszkańców oraz warunki mieszkaniowe otrzymano taksonomiczne mierniki rozwoju i określono pozycje w rankingu województw w latach 2015 i 2020.

Tablica 47. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie zamożności mieszkańców i warunków mieszkaniowych

Table 47. Taxonomic measures of development in inhabitants' wealth and housing conditions aspect

Województwa Voivodships	2015		2020	
	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position
Dolnośląskie	0,796	2	0,665	2
Kujawsko-pomorskie	0,330	11	0,289	11
Lubelskie	0,297	12	0,260	12
Lubuskie	0,404	9	0,323	10
Łódzkie	0,432	7	0,381	7
Małopolskie	0,512	5	0,478	4
Mazowieckie	0,962	1	0,982	1
Opolskie	0,171	16	0,242	14
Podkarpackie	0,340	10	0,226	15
Podlaskie	0,443	6	0,343	9
Pomorskie	0,661	3	0,562	3
Śląskie	0,281	13	0,438	5
Świętokrzyskie	0,229	14	0,193	16
Warmińsko-mazurskie	0,183	15	0,258	13
Wielkopolskie	0,528	4	0,388	6
Zachodniopomorskie	0,413	8	0,381	8

Analiza przestrzennego i czasowego zróżnicowania zamożności mieszkańców i warunków mieszkaniowych wskazuje, że zarówno w 2015 r. jak i 2020 r. pierwsze miejsce w rankingu zajmowało województwo mazowieckie. Zmiany analizowanego poziomu aspektu w 2020 r. w relacji do 2015 r. odnotowano dla dziewięciu województw, w tym poprawę sytuacji w: małopolskim, śląskim, opolskim oraz warmińsko-mazurskim. Z kolei pogorszenie sytuacji w zakresie poziomu zamożności mieszkańców i warunków mieszkaniowych w województwach: lubuskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim oraz wielkopolskim.

Analizowane województwa podzielono na trzy grupy do których zaklasyfikowano województwa o wysokim, średnim oraz niskim poziomie rozwoju zamożności mieszkańców oraz warunków mieszkaniowych.

Tablica 48. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu zamożność mieszkańców i warunków mieszkaniowych

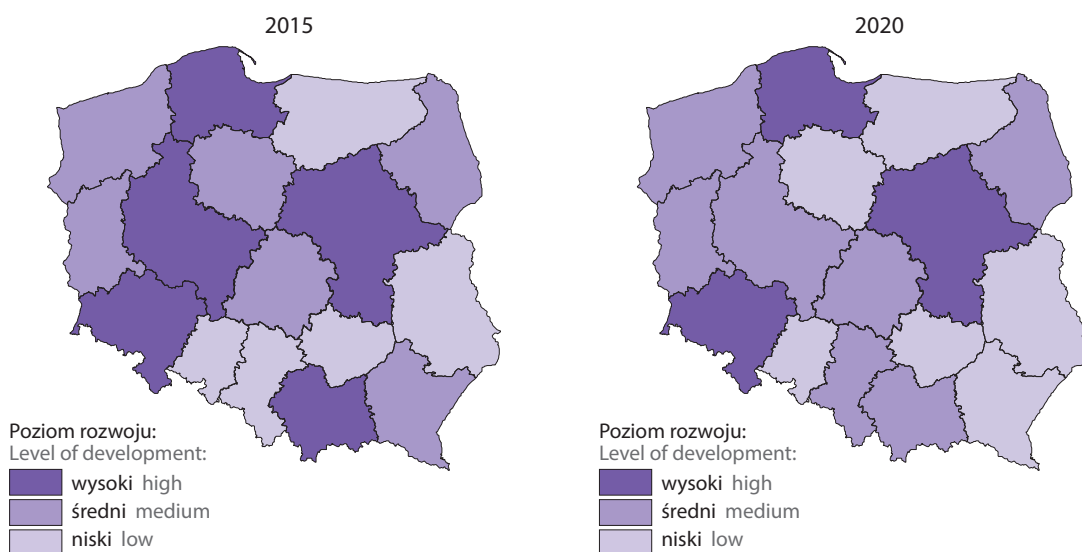
Table 48. Voivodeships class intervals in Inhabitants' wealth and housing conditions aspect

Poziom Level	Wartości graniczne przedziałów Limit values of intervals			
	2015		2020	
	min.	max.	min.	max.
Wysoki High	0,500	0,962	0,500	0,982
Średni Medium	0,300	0,499	0,300	0,499
Niski Low	0,171	0,299	0,193	0,299

Zróżnicowanie przestrzenne województw w latach 2015 i 2020 prezentują mapy.

Mapa 43. Zamożność mieszkańców i warunki mieszkaniowe

Map 43. Inhabitants' wealth and housing conditions

W 2020 r. w relacji do 2015 r. nastąpiło zwiększenie się liczby województw klasyfikowanych do grupy jednostek o niskim poziomie zamożności mieszkańców. Województwem, które wyraźnie charakteryzuje się wysokim poziomem badanego aspektu jest województwo mazowieckie. W 2020 r. nastąpiło przesunięcie województwa małopolskiego z grupy województw o wysokim poziomie rozwoju do grupy o średnim poziomie rozwoju. Równocześnie więcej województw zostało zaklasyfikowanych do tych charakteryzujących się średnim poziomem zamożności, a zmniejszyła się liczebność grupy województw o wysokim poziomie zamożności mieszkańców i warunków mieszkaniowych. Do grupy tej ostatecznie zaklasyfikowano województwa: dolnośląskie, mazowiecki i pomorskie.

6.4. Dostępność usług społecznych i bezpieczeństwo publiczne

6.4. Availability of social services and public safety

W zakresie aspektu dostępności usług społecznych oraz bezpieczeństwa publicznego otrzymano taksonomiczne mierniki rozwoju i określono pozycje w rankingu województw w latach 2015 i 2020.

Tablica 49. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie dostępności usług społecznych i bezpieczeństwa publicznego

Table 49. Taxonomic measures of development in availability of social services and public safety aspect

Województwa Voivodships	2015		2020	
	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position
Dolnośląskie	0,447	6	0,357	11
Kujawsko-pomorskie	0,070	16	0,120	16
Lubelskie	0,207	13	0,373	10
Lubuskie	0,410	7	0,474	6
Łódzkie	0,407	8	0,571	2
Małopolskie	0,480	5	0,398	9
Mazowieckie	0,585	2	0,409	8
Opolskie	0,209	12	0,290	13
Podkarpackie	0,194	14	0,482	5
Podlaskie	0,342	9	0,540	4
Pomorskie	0,282	10	0,098	15
Śląskie	0,689	1	0,676	1
Świętokrzyskie	0,111	15	0,274	14
Warmińsko-mazurskie	0,258	11	0,562	3
Wielkopolskie	0,574	3	0,410	7
Zachodniopomorskie	0,497	4	0,354	12

W 2020 r. w relacji do 2015 r. siedem województw poprawiło pozycję w rankingu i siedem uplasowało się na niższych pozycjach. Jedynie województwo śląskie (1 pozycja) i kujawsko-pomorskie (16 pozycja) w obydwu badanych latach zajmowały te same pozycje w rankingu.

W analizowanych latach widoczne są tendencje:

a) poprawy pozycji w rankingu:

- województwo lubelskie – wzrost o 3 pozycje (z miejsca 13 na 10),
- województwo lubuskie, świętokrzyskie – wzrost o 1 pozycję (odpowiednio: z miejsca 7 na 6 i z 15 na 14),
- województwo łódzkie, warmińsko-mazurskie – wzrost o 6 pozycji (odpowiednio: z miejsca 8 na 2 i z 11 na 3),
- województwo podkarpackie – wzrost o 9 pozycji (z miejsca 14 na 5),
- województwo podlaskie – wzrost o 5 pozycji (z miejsca 9 na 4),

b) pogorszenie się pozycji w rankingu:

- województwo małopolskie oraz wielkopolskie – spadek o 4 pozycje (odpowiednio: z miejsca 5 na 9 i z miejsca 3 na 7),

- województwo dolnośląskie oraz pomorskie – spadek o 5 pozycji (odpowiednio: z miejsca 6 na 11 i z miejsca 10 na 15),
- województwo opolskie – spadek o 1 pozycję (z miejsca 12 na 13),
- województwo zachodniopomorskie – spadek o 8 pozycji (z miejsca 4 na 12).

Tablica 50. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu dostępność usług społecznych oraz poziom bezpieczeństwa publicznego

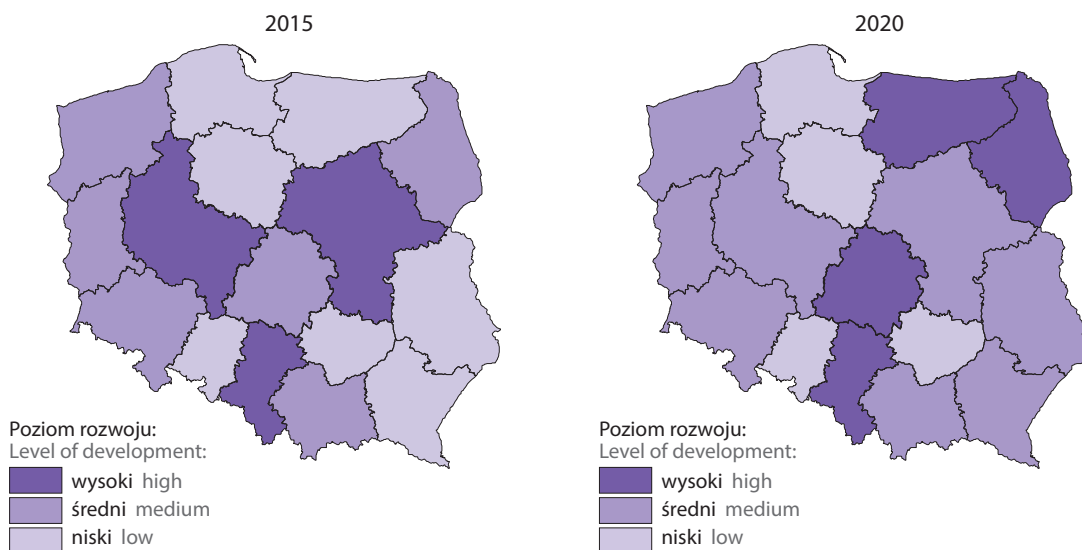
Table 50. Voivodships class intervals in availability of social services and public safety aspect

Poziom Level	Wartości graniczne przedziałów Limit values of intervals			
	2015		2020	
	min.	max.	min.	max.
Wysoki High	0,500	0,689	0,500	0,676
Średni Medium	0,300	0,499	0,300	0,499
Niski Low	0,070	0,299	0,098	0,299

Analizowane województwa podzielono na trzy grupy do których zaklasyfikowano województwa o wysokim, średnim oraz niskim potencjale demograficznym. Zróżnicowanie przestrzenne województw w latach 2015 i 2020 prezentują mapy.

Mapa 44. Dostępność usług społecznych i poziom bezpieczeństwa publicznego

Map 44. Availability of social services and public safety

Analiza przestrzennego zróżnicowania w zakresie dostępności usług społecznych oraz poziom bezpieczeństwa publicznego wskazuje na zwiększenie liczebności grupy województw charakteryzujących się średnim poziomem rozwoju (województwa: zachodniopomorskie, wielkopolskie, lubuskie, mazowieckie, dolnośląskie, podlaskie, małopolskie oraz łódzkie). Województwem, które przez cały czas zaliczane było do grupy województw o wysokim poziomie analizowanego aspektu, było województwo śląskie. Najbardziej widoczna zmiana dotyczy województwa warmińsko-mazurskiego,

które w 2015 r. klasyfikowało się do grupy województw o niskim poziomie dostępności usług społecznych i poziomu bezpieczeństwa publicznego, natomiast w 2020 r. zaliczone zostało do grupy województw o wysokim poziomie rozwoju. Zmniejszenie liczebności grupy województw dotyczyło z kolei niskiego poziomu rozwoju w analizowanym aspekcie.

6.5. Środowisko naturalne

6.5. Natural environment

Kolejnym z aspektów warunków życia ludności jest środowisko naturalne. Zastosowana metoda badawcza pozwoliła na stworzenie rankingu województw w badanych latach.

Tablica 51. Taksonomiczne mierniki rozwoju w aspekcie środowiska naturalnego
Table 51. Taxonomic measures of development in natural environment aspect

Województwa Voivodships	2015		2020	
	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position	miara rozwoju the reference measure	pozycja w rankingu ranking position
Dolnośląskie	0,751	3	0,334	12
Kujawsko-pomorskie	0,475	10	0,150	15
Lubelskie	0,089	15	0,556	3
Lubuskie	0,626	5	0,209	14
Łódzkie	0,326	12	0,520	4
Małopolskie	0,727	4	0,369	9
Mazowieckie	0,566	7	0,465	6
Opolskie	0,767	1	0,392	8
Podkarpackie	0,164	14	0,740	2
Podlaskie	0,273	13	0,400	7
Pomorskie	0,514	8	0,481	5
Śląskie	0,622	6	0,334	13
Świętokrzyskie	0,409	11	0,883	1
Warmińsko-mazurskie	0,052	16	0,041	16
Wielkopolskie	0,755	2	0,361	10
Zachodniopomorskie	0,504	9	0,357	11

Dane ujęte w tablicy przedstawiają pozycje w rankingu poszczególnych województw jak i osiągnięte miary rozwoju. W 2015 r. najniższą pozycję zajmowało województwo opolskie, jednak w badanym 2020 r. już tylko pozycję ósmą. Zarówno w 2015 r. jak i w 2020 r. ostatnie miejsce w rankingu zajmowało województwo warmińsko-mazurskie osiągając najniższą wartość miernika rozwoju wynoszącą odpowiednio 0,052 oraz 0,041. W analizowanych latach widoczne są tendencje:

a) poprawy pozycji w rankingu:

- województwo lubelskie, podkarpackie – wzrost o 12 pozycji (odpowiednio: z miejsca 15 na 3 oraz z miejsca 14 na 2),
- województwo świętokrzyskie – wzrost o 10 pozycji (z miejsca 11 na 1),

- województwo łódzkie – wzrost o 8 pozycji (z miejsca 12 na 4),
  - województwo podlaskie – wzrost o 6 pozycji (z miejsca 13 na 7),
  - województwo pomorskie – wzrost o 3 pozycje (z miejsca 8 na 5),
  - województwo mazowieckie – wzrost o 1 pozycję (z miejsca 7 na 6),
- b) pogorszenie się pozycji w rankingu:
- województwo kujawsko-pomorskie – spadek o 10 pozycji (z miejsca 10 na 15),
  - województwo lubuskie – spadek o 9 pozycji (z miejsca 5 na 14),
  - województwo wielkopolskie – spadek o 8 pozycji (z miejsca 2 na 10),
  - województwo śląskie – spadek o 7 pozycji (z miejsca 6 na 13),
  - województwo zachodniopomorskie – spadek o 2 pozycje (z miejsca 9 na 11),
  - województwo dolnośląskie – spadek o 1 pozycję (z miejsca 3 na 2).

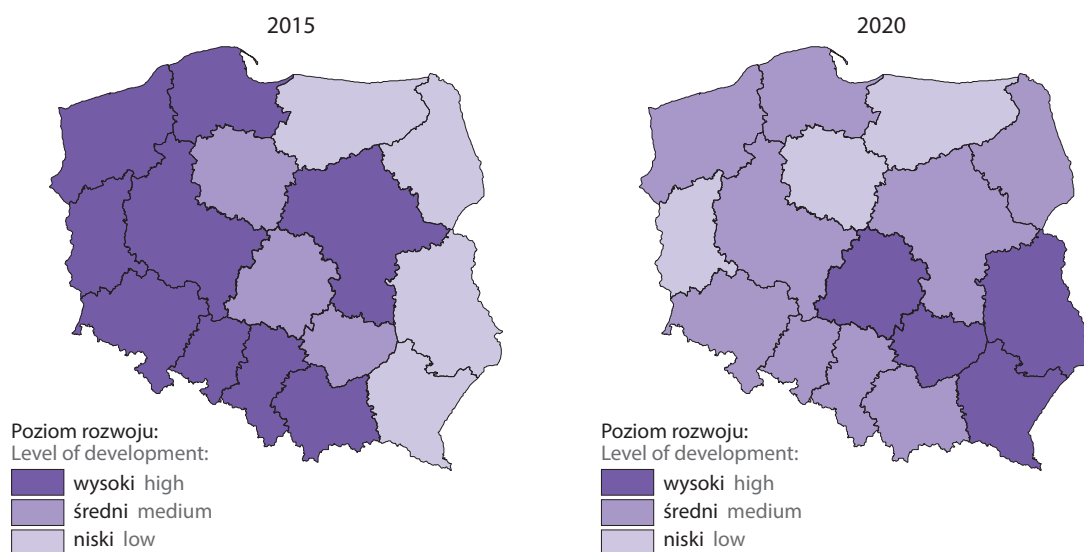
Większy rozstęp odnotowano w 2020 r. (0,841) podczas gdy w 2015 r. wynosił on 0,715. Oznacza to, że poziomy rozwoju w zakresie środowiska naturalnego w województwach jest coraz bardziej zróżnicowany.

Tablica 52. Przedziały klasowe grupowania województw dla aspektu środowisko naturalne
Table 52. Voivodeships class intervals in natural environment aspect

Poziom Level	Wartości graniczne przedziałów Limit values of intervals			
	2015		2020	
	min.	max.	min.	max.
Wysoki High	0,500	0,767	0,500	0,883
Średni Medium	0,300	0,499	0,300	0,499
Niski Low	0,052	0,299	0,041	0,299

Zróżnicowanie przestrzenne województw w latach 2015 i 2020 prezentują mapy.

Mapa 45. Środowisko naturalne
Map 45. Natural environment

Wyznaczenie poziomów rozwoju pozwoliło na skategoryzowanie województw do grup województw o wysokim, średnim i niskim poziomie rozwoju badanego aspektu warunków życia. Porównując 2020 r. z 2015 r. widoczna jest istotna zmiana liczebności grupy województw zaliczanych do wysokiego poziomu rozwoju, która w ostatnim z analizowanych lat zdecydowanie zmniejszyła swoją liczebność z dziewięciu do czterech województw (łódzkie, lubelskie, świętokrzyskie oraz podkarpackie). Również widoczne są istotne zmiany liczebności w grupie województw zaliczanych do średniego poziomu, których w 2020 r. było znacznie więcej (dziewięć województw) w stosunku do 2015 r. (trzy województwa).

Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w publikacji podano według granic administracyjnych województwa opolskiego obowiązujących w dniu 31 grudnia 2020 r.
2. Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej Statistical Classification of Economic Activities in the European Community NACE Rev. 2. W ramach klasyfikacji dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.
3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności. W publikacji do podmiotów nie zaliczono osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
4. Dane w cenach bieżących odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp.
Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto przyjęto kategorię ceny bazowej, zastępując nią cenę producenta.
Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu. Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).
5. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, nakłady) według stanu w dniu 30 czerwca.
6. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
8. W publikacji pominięto niektóre wyjaśnienia, szczegółowe uwagi, notki i itp. zamieszczone w innych publikacjach Urzędu Statystycznego. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, na stronie internetowej GUS <http://www.stat.gov.pl> oraz w serii „Metodologia badań statystycznych”.

W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
	sekcje
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

General notes

1. Data included in the publication are presented according to administrative borders of Opolskie Voivodship existing as of 31 December 2020.

2. Data are presented according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. In the scope of classification the item “Industry” was introduced as an additional grouping, including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

3. Entities of the national economy recorded in the REGON register include legal persons, organisational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular PKD 2007 sections according to the predominant kind of activity. In the publication persons tending private farms in agriculture have not be counted among entities.

4. Data at current prices correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of the products, services, etc. In order to evaluate production and value added the basic price category has been adopted replacing the producer’s price category.

Basic price is defined as the amount of money received by the producer (trade units included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions and increased by subsidies received for the product. Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transport of passengers in buses with foreign registration).

5. When computing data per capita (1000 population etc.) as at the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon during a year (e.g. vital statistics, production, outlays) – as of 30 June.

6. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

7. Due to data rounding, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item „total”.

8. The publication omits some explanations, detailed commentaries, notes and similar put in other publications of the Statistical Office. Detailed explanations on particular fields of statistics reader can find in thematic publications, on the Statistics Poland website <http://www.stat.gov.pl> and in the series “Statistical Research Methodology”.

The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated; abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

abbreviation	full name
sections	
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities

Źródła danych

Podstawę opracowania niniejszej publikacji stanowiły dane ze sprawozdawczości, ze spisów powszechnych, z różnych badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny, jak również szacunki własne GUS.

W poszczególnych działach publikacji zaprezentowano również dane opracowane m.in. przez niżej wymienione instytucje i jednostki:

- Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Ministerstwo Zdrowia,
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- Ministerstwo Edukacji i Nauki,
- Komenda Główna Policji.

Sources of data

Statistical data in publication were compiled on the basis of data from reports, censuses, various surveys conducted by Statistics Poland as well as its estimates.

Data presented in individual chapters of the publication were compiled, among others, by the following institutions and organisations:

- Ministry of Development, Labour and Technology,
- Social Insurance Institution,
- Agricultural Social Insurance Fund,
- Ministry of Health,
- Ministry of the Interior and Administration,
- Ministry of Education and Science,
- National Police Headquarters.